

غزلیات

Ketabton.com

(الف)

صورتگر چه بنه صورت په دیوال ساز کا
 د هغه نقاش په صنع نظر نه کا
 سترگی ورځي پوزه نور کنبیردي په مخ کنب
 یو سر بل سر په سر جوړ کا دوه غوړونه
 بند په بند د لاسو گوټي و بله کنبیردي
 که څوک زر کتابه وکنبی له دې بابہ
 هر وینته چه به صورت باندي لیده شي
 که پر ځیر شي د شناخت ور به درته واز کا
 خاص بنده د خدای هغه گڼه خوشحاله
 چه د ځان په معرفت ئې سرفراز کا

اورنگزیب چه آرایش د تخت و تاج کا
 په جهان کنب به ئی پاتو بنه بد نوم شي
 زه غمجن په عید په جشن خبر نه شوم
 اوبه سترگو لره لارې اور د زره شو
 چه په دگ مي گوټی کنبیردي رنگ ئې زیر شي
 طبیبان می به په څو د رنج علاج کا
 جدائی د ما په زره کا هسي چاري
 لکه باز ئی په تارو یا په دراج کا
 دوه مین چه په هواد و بله ببل شي
 خدای ئې څه شکل د تش سلام محتاج کا
 ځما اوبني د کوگل په جوش پیدا دي
 لکه اور چه له کبابه نم اخراج کا
 هر ناوک چه د قضا له شسته خپږي
 زمانه د خوشحال زره ورته آماج کا

بازیگر چه د بازیو صندوق وا کا
 نندارچي چه ورته گوري حیرانېږي
 عارفان د سر په سترگو گوټي کنبیردي
 د خپل زره په سترگو گوري تماشا کا
 دا عالم لکه طفلان ورته بنکارېږي
 د طفلانو په بازی پوري خدا کا
 همیشه خوښي د چا ده، د هغه ده
 چه په زره کنب د دنیا چاری فنا کا

د هغه په وفا څه خوښي خوشحاله
چه وفا در سره کا بيا زر جفا کا

بیا رباب د مغني بڼه سرايت کا په نغمه کښ نوی نوی حکایت کا
شیخ دي کنج د صومعې زه به گلگشت کرم د بهار گلونه ما ته هدایت کا
گدایانو لره غم د گيډي پېر دئ بادشاهان د غم د ملک و ولایت کا
د وفا مهر کرم به ئې لا څه وي په جفا کښ چه دا هونبره عنایت کا
په ماني ئې هم خوشحال شم هم دلگیر شم لکه څوک چه له چا شکر و شکایت کا
دا د ما د بخت اثر نه دي نو څه دئ له رقیبه چه شکوه پدا غایت کا
په دا بڼهد کښ څرگند شراب خرڅېږي محتسب د باده نوشو رعایت کا
که د کنبلو^۱ د دیدن مینه گناه ده
سکه خوشحال خټک درست عمر جنایت کا

په هر ځای چه طمع خپل هنر څرگند کا ډېر هونبیار ماهی مرغونه طمع بند کا
بادشاهی د بحر و برده که باور کرې قناعت دي که په خشک و تر خورسند کا
په هغه ځما سلام خرم دي اوسی چه د چا سره نه مهر نه پیوند کا
خلق واره داند وه په دریاب پوب دي کله کله له دریابه سر بلند کا
دروېش بخره خوښي غم د هغو دئ چه په شمار د زرو ناست دي چون و چند کا
هونبیارانو څخه ډېری اندېښنې دي چه ملنگ د مسلې، هغه انند^۲ کا
و نور چا وته به څه وته څه وایی
و خپل ځان وته خوشحال خټک دا پند کا

په عاشق باندي غوغا غماز ډډول^۳ کا چه گلونه پرې کوي اغزي قبول کا
ارسطو تر افلاطون بڼه و سکندر ته په جهان کښ هر څوک مینه پخپل کول^۴ کا
څو مې زړه په بیغمی^۴ پسې درومي هونبره نور تازه غمونه را وصول کا

^۱ بنکلیو.

^۲ عیش.

^۳ بیهوده.

^۴ یا به مصدر وی په معنی د (کردن) یا به مخفف د کهول وی په معنا د کورنی.

دا تازه تازه مضمون چه په بياض کښم خبر نه يم چه له کومه را نزول کا
 آشنایي لکه ښه تول^۱ چه ورته اش^۲ کړي جدایي لکه ژلی وړاني د تول کا
 یو ښکاره د قیامت علامت دا دئ په فاعل باندي چه اوس تېري مفعول کا
 درېغه یو هسي پیدا شي چه په عشق کښ دا د ما لېونی زړه څه خو معقول کا
 زه د عشق په کنج توانگر يم که نور خلق ټولول د زرو مال، متاع د پول کا
 ځما روې سترگي ولاري ته څلور شوې که ښکاره د یار له لوریه خدای رسول کا
 گندی وي چه د وصال په خوښي خوښ شي
 چه خوشحال په جدایي کښ پېر نول^۳ کا

په اختر په جمعه څه غرض زما زه مجنون يم سر نیولې په صحرا
 هغه وخت د ما اختر ما جمعه ده چه دیدار راته ښکاره کا د لیلا
 عاشقان له عشق له کاره انکار نه کا فاسقان به پخپل زړه کښ لری غلا
 د یاری لایق نه دي رنگ ئی ورک شه چه ئی نه وي په یاری کښ وفا
 د رښتیني^۴ یاری لافی پېر عالم کا ولی ما پکښې و نه لیدل رشتیا
 هی توبه د عشق د پتو سرو لمبو نه نه واښه نه ئې لرگي لکي په تا
 په یرغ په مصلحت د عشق کار ندی په لیدل په اروپدل شي را پیدا
 نه په پند لوپړي له هر کاني بخیري دئ سوخته سره بکر^۵ لری سودا
 دا رنگيني معنی چپری دي خوشحاله
 چه را درومي لکه گل په بياض ستا

په سپین جمال چه تار په تار دوي زلفي عنبر فام کا^۶ محبويه غواري دا چه رڼا ورځ په عاشق شام کا
 چه پېري د یار زلفي یادوم مقصود مي دا دئ چه ما د یار د زلفو د حلقو دیوانه نام کا

^۱ کښت.

^۲ په پښتو کښ د تعجب او مسرت کلمه ده.

^۳ غم، ویر.

^۴ رښتني.

^۵ بکری.

^۶ دا بدله په چابي دېوان کښ نسته.

عاشق چه په جهان کښ خپل ژوندون له خدایه غواري
 زه مست بیخوده پروت یم په یوه پیاله د میو
 په مخ د ښو محبوبو زه مین چه هونبره نه یم
 دلبره چه له دله د عاشق په مرگ راضي شي
 چه تا منع کوي د بت په عشق کښ ورته وایه
 د زره مقصود ئې دا دي چه ځان څار تر دلارام کا
 ساقی ښښینه نیولې راته فکر د بل جام کا
 چه یا به ئې څوک وکښي یا ئې شرح څوک مدام کا
 د سترگو په کاته کښ و عاشق وته پیغام کا
 کعبه د کانیو گوره ترو دې څه خلق احرام کا
 که غټ د عنایت په سترگو وگوري خوشحال ته
 د ده مقصود به واره په یوه نظر تمام کا

تا وې چه غم مه کره نور زه ستا یم ته ځما
 څه بلا زیبا ئې، بې نظیره محبوبا ئې
 که کل جهان خوبا شي په هر لوری محبوبا شي
 په هونبره ډېر مقتول ته لا هیڅ نه ئې ملوله
 چه گل غوالم له تا نه، ستا له باغه له بوستانه
 څو زه بنده زنده یم، د هغو زلفو بنده یم
 که لوی دي که هلك دي دواړه ستا په نعره ورک دي
 د سبر ونه گوره په زمان شي نامنظوره
 زه خو د ژوندې کرم که دروغ کړې که رشتیا
 که دا عیب د نه وي په زره سخته ئې بلا
 عجب که لا پیدا شي یوه تا غندي زیبا
 که سل خونونه وکا د جلا د ترو څه پروا
 که خس را عنایت کړې هم په گل نیولي ما
 چه تل ئې سل سل زرونه په هر تار دي مبتلا
 په ښهر کښ څوک نشته چه مین نه دې په تا
 چه وڅوڅې په باغ کښ ته په دا قد و بلا
 نسیه جنت سبا دئ، د زاهد دئ د ملا دئ
 په لاس جنت موندلي نن خوشحال دئ ستا لقا

تل که دا وي د خوبی طمطراق ستا
 نن پدا دور هغه ښایسته ته ئې!
 دواړه شونډي دي تریاق، زلفي ښامار دي
 لږ شکیب ورته په مثل د لوی غره دي
 د بازیو دي موندلي یم غلوه مي
 ته خپل ځان لره مهمیز کره څه پروا کړی
 خلق وائي چه دوړخ شته پسله مرگه
 لکه تل وه همیشه په هغه شان د
 نور دي لاس له ځانه پرې وینځي عشاق ستا
 چه په هر لوري ثنا وائي آفاق ستا
 جار وتلي دا ماران دي تر تریاق ستا
 په شکیب کښ به په څو پائي مشتاق ستا
 د هلك غندي رشتیا گیم مزاق ستا
 که قدم د چا په سر کښېږدي براق ستا
 په حیات صورت دروړخ نه دئ فراق ستا؟
 هیڅ ملا مرشد بدل نکړ اخلاق ستا
 لکه باد د صبا راشي گذر کا
 ما خوشحال چه آزمیلي دئ میثاق ستا

تلم په خپله لار را سره مله شوه نگارا
 رنگ ئې د سړي و اما خوي د بڼاپېريو
 راغلم په بڼهر لاس په لاس شوه له ما ورکه
 پېري لري نخښي^١ د صورت د زيبايي
 دنکه تازه کنکه^٢ قد عرعره مو کمره
 غاښ ئې د گوهر په لب شکر ابرو کمانه
 پوزه ئې غنچه وه د زنيق سيب سپينه زن ئې
 هار د جواهرو دوه لړۍ د مرغلرو
 واره ئې د تن جامې گلگونې زرنګارې
 بيا هسي مدد کړه چه خوشحال سره دي تل کړ
 بخته! د دې ورکي سراغ نخښه^٣ و مارا

خان ئې سر تر پايه جوړ کړ بيا بلا کا
 معشوقې ته چه ئې هونبره حسن ورکړ
 په هر ځای چه څو محبوبه^٤ سره کښېني
 دوه مين که سره هر څو، مرور وي
 تور بانو ئې تور توپري دي را څرخيري
 څو د شاه په کښلي مخ باندي خالونه
 همگي ئې ستا له مخه گفتگوي شي
 په خير خير ئې مخ ته مه گوره خوشحاله
 په خاطر به دي اور لمبې والا کا

^١ نښي.

^٢ د سيد راحت په لغاتو کښ ابتدا په ساکن او په گ دا کلمه په معنی د لور قد او جگ راغلي ده.

^٣ د دې کلمې اصل نسو را معلوم. په پښتو قاموس کښ کنګه په معنی د غټه، غوره (بيغله) دی.

^٤ نښه.

^٥ محبوبی.

^٦ پخولا.

څه عجب دلخوا دي دا صهبا چه ساقي ئې راكوي په مرحبا
 د غنچې خندا محاله په چمن ده كه نسيم پر گذر نه كړي هر سبا
 مصلحت ئې د بلبل په كار كښ دا و چه صبا كړ د غنچې كميس قبا
 د بلبلي قدر زده كړه اې گله! كه هر څو ئې په دا خپل حسن زيبا
 چه علاج ئې وابسته پخپل مطلوب دئ د عاشق له رنځه څه زده اطبا
 بې د يار د زيبا مخ گمان مكره
 چه خوشحال به په بل مخ شي شكيبا

چه يار مهر وفا نكاندي څوك څه كا چه بې جور و جفا نكاندي څوك څه كا
 د جهود به هم زړه سوي را باندي وشي چه يار رحم په ما نكاندي څوك څه كا
 ما وې زړه ئې گندي نرم په ژړا كرم چه اثر پر ژړا نكاندي څوك څه كا
 كه وصال ئې په دنيا له عمره خوړ وي چه تل عمر وفا نكاندي څوك څه كا
 حال دي هيڅ له ياره پټ نه دي خوشحاله
 عنایت چه په تا كاندې څوك څه كا

چه په ما باندي ئې زړه سيځي تپاك كا الحذر چېرې به ځان د اور خوراك كا
 ما پخپله ملامت وته ځان ساز كړ عالم عالم دي په ما سل ځله بلغاك كا
 كه د خضر په چشمه باندي مي كور شي د فراق اندوه به هور ته ما هلاك كا
 چه بقا ئې په چمن كښ يوه ورځ وي لاله ځكه د كميس گريبان چاك كا
 د اسمان له عاشقانو سره كست دي هر زمان ئې په هجران سره غمناك كا
 ترې به سل رنگه گلونه شگفته شي هر سړی چه خاكساري واخلي ځان خاك كا
 زه خوشحال په هغه چا پوري حيران يم
 چه له ياره نه جدا شي په څو ژواك كا

چه د پلار سره دروغ نفاق خلاف كا د نور چا سره به څه رنگه زړه صاف كا
 گوره بيا ئې كوم دروغ نفاق په زړه دي منافق پخپل گناه چه اعتراف كا
 نه به زه د ناخلف گناه مراف كرم نه به خداي د عزازيل گناه معاف كا
 دا واره غرونه لا هيڅ ندي راضي يم كه په ميان كښ مو خداي غر د كوه قاف كا

^١ دا بدله په چاپي نسخه كښ نسته.

حال^۱ د خپل زوي ئی خپل پلار وته معلوم دئ
 نه به ده غندي دروغ دروغجن وائي
 هم هزار رنگه دروغ خلاف په زړه کښ
 په ژوندون ئې دیدن مه وینم هاله هم
 چه مي هسي تربیت د ناخلف کر
 په ژوندون به ئې ارمان وزی له دله
 زمانه که د خوشحال سره انصاف کا

چه دنیا ورته ښکاره شوه بی وفا
 د غرض یاری هیڅ یاری نه دئ
 که کاته دي که لیده که اروپده دئ
 چه په چا باندي مین شوې قبلوه ئې
 که په وصل کښ ئې هر ساعت یو کال شي
 له ما خوار سره څو قاف^۲ وهې ورې کرې
 دا بیدرد عالم پرې هیڅوک خبر نشو
 و خوشحال ته ئې خوله ورکړه په اخفا

څوک چه مخ کا په مذهب د خپل مولا
 څوک چه مخ په لموروان شې خودي گوري
 درویشان که اشارت وکا و غره ته
 کیمیا کیمیا یادېږي په جهان کښ
 که د تخت د پاسه ناست وي صاحبي کا
 خیري زنگ ورځني نن دي چا وللي
 مړه و ده وته ژوندي وي ژوندي مړه وي
 د هغو په خدمت ودري دنیا
 چه سایه ور پسې درومي په قفا
 د غره کاني به هم شي لکه طلا چه کیمیا
 کیمیا څه ده ښه نظر د اولیا
 د دروېش په زړه کښ هیڅ نه وي هوا
 د دروېش جامه له ځایه ده صفا
 د دروېش هونیره قوت دي د دعا

^۱ ځان.

^۲ ق،ه، ر: قهر.

^۳ ل، ط، ف: لطف.

^۴ ځانه.

مگر چپري د دروېش په مهر ياد شي
چه خوشحال ئې کر دا هسي بې نوا

چه خپل خوي شې په جهان بد خواه د چا	د خپل خوي دي نه چه دي تباہ د چا
من فليل په يوه مچ سره بد بوي شې	بد دي نشي يو زمان همراه د چا
کاپې لعل د بدخشان، گيا کيميا ده	چه ئې نه بېژني ته گناه د چا
چه بادشاه ئې ستمگر شي خلق خوار شي	خداي دئ نکا ستمگر بادشاه د چا
زه که سل ځله وفا کړم يار جفا کا	بخت دي نشي په دنيا سپاه د چا
د جمشيد او د سکندر فلک پرې نښوې	پرې به نړدي همېشه کلاه د چا

دا دنيا لکه لولې ده خوشحاله!
که ئې گورې گاه د چا شي گاه د چا

جار تر هغه مخ شم چه به ما په ځان مين کا ^۱	سحر دئ که دم دئ که څه نوري فتنې فن کا
زړه بويه چه خوی ئې د بورا يا د بلبل وي	درومي کرزي غواري خو په گل باندي وطن کا
وسپځي په اور کښ پتنگ، هو چه پتنگ نه وي	و تنبتي له اوره ځان پخپله دروغجن کا
پېر په باغ کښ کډ شي څوک خالي وزي له باغه	څوک ئې مېوه وخورې په گلونو پک دامن کا
ما ئې چه مزه د خوړو شنډو ده موندلې	ناست وم که ولاړ وم زړه مي هرکله من من ^۲ کا
خيال ئې د زلفينو لکه غل د خپلي خوني	هر کالي ليدلي فراغت ئې دزدیدن کا
سترگو ته ئې وگوره څه ځني توري زلفي	څر په سنبل زار کښ دوه هوسيه د ختن کا
هر چرته چه گرزي لکه سرو سمه درومي	هر چرته چه کښېني هغه ځاي لکه گلشن کا

تن ئې آزارېږي په کميس د سري^۳ صافو
گل د چنې بويه چه خوشحال ئې اغوستن کا

چه مي وليدې دا توري سترگي ستا	زه به نکړمه هېر نوري ^۴ سترگي ستا
يا د باز يا د طاوس يا د شاهين دئ	يا د تور هوسي که گوري سترگي ستا

^۱ دا بدله په چاپي نسخه کي نسته.
^۲ د اغزو خواړه.
^۳ يو ډول کالي و.
^۴ نور هېرې.

لکه وژغوري کبلې په مرغزار کښې د خواره وربل تر سيوري سترکي ستا
 لکه پټ سپاره د جنگ نېزه په غاره دا اوږده بايو پری پوري سترکي ستا
 چه دئ هسي و هر در وته ولاړ کړ د عاشق دي اور په کوري سترکي ستا
 لکه څوک په ميو مست شي هسي مست شم زه چه ووينم مېخوری سترکي ستا
 که شېخان که زاهدان که عابدان دئ د هر چا د زرونو چوري^١ سترکي ستا

چه دي غوښت هغه ديدن دي ورته گوره

که خوشحال ندئ^٢ کوري سترکي ستا

چه مي ښکته پورته اوبنکي تگ و پو کا د خپل يار په طلب گرځي جستجو کا
 زه په دا طمع د شاه د سپيو مل شوم گوندي ما د خپلو سپيو سره تو کا
 هر چه ستا په کتبلي مخ باندي مين دي هغه درسته شپه له ما همه گفتگو کا
 که زه ورو وایم خبري گرم مې مه کره ځايگي ويشتلي تل خبري ورو کا
 ستا له غمه چه و چا وته ويل کرم لا مي حرف ويلی نه وي چې هو هو کا
 په هر ځاي چې درې څلور و بله ناست وي چي پرې غوږ باسَم خبري د مهر کا
 پادشاهان يې ارزومند د نندارې دئ گدايان به ئې د خولې طمع په سو کا

د گلونو دور تل نه وي خوشحاله!

ښايسته به په خپل حسن کبر څوک کا

حقيقت راته معلوم شو د هر چا باور نشته په آشنا په نا آشنا
 چه په سردي سوگند خوري ورځني پار کره يوه ورځ به ستا د سر وکا سودا
 د هر چا نه چه دي طمع د وفا وي هم هغه درته ښکاره شي بې وفا
 يا څو و دا جهان واره بې وفا و يا د ما په دور ډېره شوه جفا
 آدميت له آدميانو نه خدای واخيست تر دوه پايو نه بهتر وينم چارپا
 که هندو که مسلمان که بل فريق دئ په هيچا کښ به بېا نه مومې رشتيا
 نه د دين د چاري شناخت مهر و وفا شته نه په شرم ننگ څوک ښر دې د دنيا
 د تقليد رسم عادت ياري خپلوي کا د هر چا نظر پخپله مدعا
 همگي واره ياران د خپل مطلب دي بيهوده ناز و منت کاندې په تا

^١ غلې.

^٢ نه وي.

مخامخ دي په ثنا په صفت سر شي سل بلا درباندي وايي پسي شا
 د دو دام ترې سړيونه بهتر دئ
 اي خوشحاله څه له ښهره په صحرا

خداي دي مخ د هيڅ غافل را ښکاره نکا د غافل سره دي ما اواره نکا
 په هر لوري نو بهار دي غوریدلې سترگي وخوره چه به دا ننداره نکا
 هغه څوک چه د الفت په توري پوه شو نور په ساز د سوختگانو ناره نکا
 د چار پایو په حساب دئ سړي ندئ چه په ساز د سوختگانو ناره نکا
 هغه څوک دي چه په حال ځما خبر شي چه گرېوان به تر لمن پاره نکا
 په يوه نظر ئې هر څه له ما يووړه چه هيڅ نشته نور نظر دوباره نکا
 طبيبان د رنځ و هر لوري ته ډېر دي رنځوران ولي د وخته چاره نکا
 د تقوی غلیمي دف کښېږده له لاسه په وهلی هر څوک نقاره نکا
 وړه ستا دا توري سترگي خوشحال وژني
 دا قتلونه څه طالع ستاره نکا

خداي چه تار په تار ياران بيا سره ټول کا ترورې خاوري په په سر د رنتبول کا
 د جهان غمونه يو سر ځما بل سر که سړی ئې د باور په تله تول کا
 نه مي يار نه مي غمخوار شته په دا غم کښ لکه بي اوبو څوک بند په گرم چول کا
 که په پوهه کښ دانا د زمانې وي د زړه غم ئې تر هلکو کچو کول کا
 چه ئی ډول واهه ځما په دلگېری اوس دي تر په پخوا هم په دغه ډول کا
 چه مستان د يوه جام دي غم ئې نشته که ئې هر څو زمانه په لاس کچکول کا
 د پسا له صفت ئې شي د رنگ ئې نشي څوک چه پوري په بدرنگي ناوې پسول کا
 که د اسپنو کلا وي چه بخت يار شي خاوند خداي به ئی آسانه لکه شپول کا
 چه گلونه د بهار واره تمام شي د زړه سود شيدا بلبله په خټول کا
 خال ئې مست خوني هاطي دئ سنبال کړي چه ښکاره شي شا به ورته د غم غول کا

^١ په قلمي نسخه کښ يوه محشي "نادان" ورته کښلي دي.

^٢ ترپي.

^٣ يو خود رويه گل دي.

^٤ په قلمي نسخه کښ محشي (فوج) ورته کښلي دي. ممکنه ده چه دا د پښتو يو ورک لغت وي، په قندهار کښ داسي ويل کېږي

د خوشحال د رنج علاج په يوه خدای شي
چه له درده سره تل بنوري آشول^١ کا

خپل عمل چه سړی سپک کا	لکه خس هسي ئې ورک کا
بد عمل لیونی سپی دئ	چه حملی پخپل کنډک کا
مگر نه گورې و ځان ته	چه احوال پېغور د پک کا
مزري بنکار کا د گاوزو	پیشو گزی بنکار ^٢ مرک کا
دا خبره ده که کپړي	که کیسه د دو تک کا
چتی ^٣ باز په پرونو نشو	که آلوزی پر پرک کا
چه بیزو د بازیگر شو	نن څه ناسته په انډک ^٤ کا
ځما ژبه نده اور ده	گذارونه د توپک کا
چه ځما اختیار ئې خور کر	خدای دي خوار هغه خټک کا

خوشحال ناست په برمول دئ

ارمانونه د اټک کا

د دنیا یاران په خوي دي د دنیا	بی وفا لکه ئې مخ هسي ئې شا
که د دین دپاره تا سره یاري کا	له هغو غواره که غواري څه وفا
د دنیا بنیادی غمونه سره گډ دي	په خندا خندا دي ژر کا په ژرا
چه فتنې ترې پیدا کپړې واره نفس دي	نفساني یاران به نه وي بی بلا
اولیاء د اولیاء سره بد نه وي	دا پدا چه ئې د نفس نشته هوا
په دنیا د بادشاهانو سره ضد دي	امرا سره دینمن وي امرا
یا په نه یاري کښ سود دي که پوهپړی	یا په نه ویل کښ سود دي د دانا
بیا هاله د بل جفا وته نظر کره	که ته نه وینې په ځان کښ هیڅ جفا

(غولی غولي خلق راغله) ممکنه ده چه د دي دوو کلمو اصل یو وي یعنی فوچ فوچ،

^١ په قلمي نسخه کښ محشي آه و فریاد ورته کښلي دي، ما تر اوسه دا لغت ندي ارویدلي.

^٢ یعنی بنکار د مرک.

^٣ یعنی شب پرک.

^٤ پر یوه انډی ناسته د تکبر علامه ده محاورتاً.

لکه تا سره څوک څه کاندي خوشحاله
ته هم هسي زبست روزگار کره له هر چا

د مرغه ئې که وزر شته الوته کا	څه په دور لکه باز هسي خاته کا؟
که مته غندي تېره لري مرک داره	څه مته غندي گزار وته واته کا؟
په ارمان د دیدن مرم پرې سلام دئ	چه ځیر ځیر مي د یار مخ وته کاته کا
بنايسته په جهان پیر دي بڼه هغه دي	په بڼه خوي چه د عاشق د زره ساته کا
لکه سترگي تصويري ځنبل مي نه وي	چه مي سترگي بڼه جمال وته کاته کا
څه خوښی ئې پکښي يښي دي پوهېږې	هر نفس چه د واته ننوته کا
په هر څه کښ ئې لذت فرحت راحت دئ	لکه ساه چه وواته ننوته کا

که په تن خوشحال څټک دئ ځنې لري
د ده زره د یار په کوي کښ جار واته کا

د عشق په بادیه کښ مړده گام د تمنا ^١	هغه څه عاشق ندي چه وري نام د تمنا
زار ^٢ ځما د زره دي، زار ځما دي په دا کار کښ	که دا طور به تل درومي ایام د تمنا
مرم له یار له شوقه سره دواړه نه جوړېږي	آغاز د یار د وصل او انجام د تمنا
څه شوه هغه مینه چه د سترگو په کاته کښ	بڼو به ئې را واستاوه ^٤ پیغام د تمنا

قدم زده د هغه عاشق په پله باندي خوشحاله
چه کام ئې خپل موندلي په هنگام د تمنا

دنیايي یاران چه طمع د دنیا کا	عاقبت په یوه طمع ځان جدا کا
دیدني یاران په کار دئ په دنیا کښ	چه یاری د دیدن په تمنا کا
د گونگت مینه په غول په غوښایه ده	خاصگي مینه په گل باندي بورا کا
که پخپله رضا درومي چاره نشته	که ځما په رضا درومي خوله به را کا
په بار بار د هغه یار منت را باندي	چه پلو په مخ نیولي مخ ئې وا کا

^١ محشي په خريشوي ترجمه کړي دي،

^٢ دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

^٣ په پښتو زار په معنا د زحمت او مشقت عموماً راغلي دي.

^٤ را ستاوه.

سل رحمت د عاشقانو په همت شه چه په طمع د دیدن د سر سودا کا
 په رقیب به ئې بې تیغه مرگ روا شي
 که دلبره د خوشحال مقصود روا کا

دروغ دروغ وعده چه دل سنگین سره پیوند کا عاشق له پېره خیاله ځان پروین سره پیوند کا
 بلا کاندې خوله وازه د فتنو آتش تازه شي چه نازو جلوه دواړه نازنین سره پیوند کا
 آزاد تر سینه درومي د جگر دننه کنبېني چه غشي لینده دواړه مه جبین سره پیوند کا
 که نور مهر دي نشته څه خو کره د حال پوښتنه چه تا په زړه ویشتلې سر بالین سره پیوند کا
 څه زه څه مي مجال دي، چه دي وصل غوارم دریغه که څرّه توره شري څوک ورینمین سره پیوند کا
 که ځان غواړې خوشحاله له چشمانو ئې حذر کره
 خپل ځان وژني قحري^١ چه شاهین سره پیوند کا

دوې دي توري سترگي لکه دوی توري بلا دوې د توري ورځي لکه دوې توري تر ملا
 بیا دي تور باڼو د دواړو سترگو کربلا^٢ بیا دي توري زلفي تر ښامارونه بلا
 له هسي رنگه حاله، راته ووايه اصلا د هغو به څه احوال شي چه په تا وي مبتلا
 عاشقان دي واره سر کرل همیشه په واویلا چه هسي رنگ ستم به په هیچا نه وي اصلا
 د خاطر بخچه مي هسي تا خالي کرله تا لا لکه غل د خپلي خوني همیشه روړد بي په غلا
 نه به بل څه وکښي نه به کاندې نور املا
 دا بنده خوشحال او ستا له عشقه مشغولا

د خوبی نوم دي ولاړ د بد خو هم لا پخپل کلي په اولس په هر سو هم لا^١
 ته چه هسي په دا خپل جمال نازېږی گله ستا به دا جمال نه وي بو هم لا
 چه بد مست شي په مجلس کښ هغه نه يم که کډو د میو تش کرم سبو هم لا
 ستا له جوړه له ستمه هورته لاري هغه ځاي چه آدم نه وي آهو هم لا
 د نماستي په وخت ئې واکره آزار مه شه د وربل غوتي کوڅی د گیسو هم لا

^١ بله املا د دې کلمې تنزري دي په معنی د تپهو او کبک.

^٢ تر دې کلمه لاندې محشي (لویه بلا) لیکلې ده، ممکنه ده چه مخفف د (کره بلا) وي، یعنی خاصه او خالصه.

د خوشحال خټک دپاره چه ميخور شو
په مغان مي ويني کښېنښوول باهو^١ هم لا

دوه زرونه چه يو شي غر به هم پاره کا	توري زلفي بويه خط و خال زرو زيور هم
خوک چه په اخلاص و بله مين شي په دنيا کښ	خلق په شيطان باندي لعنت لرينه
سل رنگه غمونه لور په لور د نفس لاله سه	چه وپش وي د شکرو دپر عالم ورباندي ټول شي
خوبی د خپلی چاري خوک په مت په کوبښښ غواري	خار تر يکړنگی چه زړه ئی يو يو ئی اقرار وي
هر چه دو زبان وي خخل غمونه دو باره کا	هر څوک دي دعا کاندی چه حاجت ئی چا ته نه وي
ولي بادشاه نه وي چه حاجت ئی بيچاره کا	

گل و سړي ورکړه چه خوشحال په يوه گل شي

خره غوايه نظر کله د گل په پشتاره کا

د بي ننگو پښتنو له غم ما	لويي پرېښوه وينو له کم ما
دا هم ښه که پدا کار کښ هونيره کار وي	چه که واخيست انتقام له گرم ما
چه د ننگ گوهر مي مات شو دواړه سترگي	په ژړا کړې يو دم بی نم ما
هغه درومي په لاس نه راغي ^٢ بېرپه!	استاده کړه په ساحل له يم ما
هغه ملا مي چه په هوډ سره لوي غر ده	په ناکام کړه و مغل ته خم ما
هم د بخت و ماته شا شوه هم د خلقو	په مغل کړ ځکه مخ له هم ما
که مي لاس وئ په رضا می به کښې نښوول	د مغل په لوري دوه قدم ما
د هغو د خولې کړې خبري اروم	چه خبره ورته نکره سم ما
دم د خپلو د پرديو را معلوم شو	که هر څو ساته خپل ځان له دم ما
په هغو لويو خبرو شرمسار يم	چه هر چا وته ايستې له فم ما
سل غندنې پېغورونه را دو څار شول	چه به ځان ساته همپش له دم ما
دا الم مي هيڅ الم سره سم نه دئ	که ليدلي د هزار الم ما

^١ بله املا ئی (باو) دي، په معنی د بنگري چه د بنحو يو پسرول دې.

^٢ نه راځي.

مگر بخت را سره بیا مدد آغاز کا چه فارغ کا د اندوه له سم ما
 هاتی خُکه په سر لوني دا خاوري
 چه خبر کر دي خوشحال له غم ما

راته خه وائې چه یار در سره خه کا که وفا کا، که جفا کا واره بڼه کا
 دا تل دود د بڼایسته وو، د یاری دي چه يك لخته د زره مهر په چا نه کا
 سل بلا ئی قبلوه ور پسي درومه بڼایسته د جهان کل واره خپل زره کا
 چه د کبر خیال دماغ وته ئې گورم اندېښنې مي وینس بیدار ورته اوده کا
 که په نه عمر ئې نه گنیم زه خوار شم هغه عمر چه جدا له یاره تله کا
 تېره چار به د هیچا په لاس را نشي که په پېره ژړا سره دواړه لېمه کا
 د بتانو په دیدن د زره نشاط شي لکه باغ پاني گلونه په اوبه کا
 'په درتللو ئې شری په تلو ئې بولي
 چه ئې نه پرېردې په هیخ کښ خوشحال خه کا

راشه وگوره نن دا طراز خما حقیقت سره قرین مجاز خما
 درست عالم ئی په بازار په کوخه وایي لا و چا ته ښکاره ندئ راز خما
 د نیازمنو عمر غوایم په دا خه شي که بی نیاز وگړي نه وړي نیاز خما
 د عمزی په تبغ مي وژنه صرفه مه کره خوک به نه غواري لتانه ساز خما
 د مسجد محراب د چا دئ د عابد دئ په محراب ئې د ابرو نماز خما
 بڼایسته د بن طاوس ور لره بویه دا واره ښکارونه نه کا باز خما
 چه په خوړو زرونو بلوسي سزا مومي بڼه چه خوار شو پدنيا غماز خما
 ته په ما باندي تل ناز کره معشوقه ئې
 زه خوشحال ختک عاشق یم نیاز خما

زره چه نه وي مبتلا	پری دي سازه شي بلا
تر عاشق دي صدقه شي	که زاهد دي که ملا
عاشق هر زمان غزا کا	په تېره توره د لا
که عاشق د یار په تبغ مري	پرې منت دي د یار لا
زاهد خوښ کنج د خلوت کر	عاشق خوښ د یار بالا

گل د عشق دي غورېدلي و عاشق ته ده صلا
 دا د ني چاري ادني وي د اعلا چاري اعلا
 که شېخي زاهدي غواری پخپل لاس کښ د لالا
 لکيور^۱ د ستا په سر کره سر وهه په مصلا
 يا مسواک کښېږده په سر کښ يا ئې و ټونبه تر ملا
 په تسبيح خو ځوه شونډي نور ټکي کوې که غلا
 مرد هغه گڼه خوشحاله
 چه ئی کږي مشغولا

زه تا پېژنم هوا واره تا کرم^۲ سر هوا
 چه هميش ئې په عالم کا د جهان گوره غلوا
 په نوا ئې بې نوا کرل بې نوا شول په نوا
 د هر رنځ دارو موندل شي د بد خوي نشته دوا
 عاشقی ځني په گور کرل څوک پراته دي په زگروا
 چه مي ويني د کوگل خورې ويني کله دي روا
 د چمن گلونه وا شول
 د خوشحال نه شو زره^۳ وا

زاهدان چه د رندانو تل پېغور کا که توانيږي ازلي قسمت دي نور کا
 ښه چه سپين د زهد ليري له ما گرزي چه و تورو ته نزدې شي سپين هم تور کا
 که رشتيا وایم ويل ئې په ما اور دي څوک چه ما سره بی عشقه بل بيور^۴ کا
 که په خوله مهر وهلي د عشق دي په سينه کښ ئی ززه وگوره څه شور کا
 د لیلی نه نوريده د مجنون مينه چه مي زره له ياره نيسي خلق زور کا

^۱ دا کلمه په هره نسخه کښ په جلا املا ليکل سوی ده، په يوه نسخه کښ (لکور) په بله کښ (لکيور) په بله کښ (لکه يور) کښلې ده، په يوه نسخه کښ محشي (سمله) هم ورته ليکلې ده. ممکنه ده دا د کاتب غلطی وي او په اصل کښ (لکی ور) وي.

^۲ واره تا کرمه رسوا.

^۳ زره نه شو وا.

^۴ تر دې کلمې لاندي محشي (مشغولا) ترجمه کښلې ده، د سيد راحت په لغاتو کښ بيوره په معنی د ښکاره، او ظاهر او روښان کښل سوي دي.

نازیني د دې بېهر واره بویه چه نن ناز و غمزه ستا له سترگو پور کا
 خما یار په هر محفل باندي چه راشي په بنایست د بنایسته وو بازار خور کا
 یو زمان د زره خویني په لاله زار کښ دا فلک ئې بل زمان را باندي اور کا
 چه دیدن د مین نه وي زه ئې څه کرم که گلونه شگفتن راته هر لور کا

تبر یاران به نورو نه ویني په سترگو

که خوشحال ورپسې دوه سترکي څلور کا

ستا له چمه به وا نه وري عاشقان ستا که هر څو تیره دندان لري سگان ستا
 چې قدم له تا نه اخلم زره مي نه شي پا بسته یم د زلفینو په ریسمان ستا
 ته لا اوس لکه غونچه په غوریدو ئې د بنایست خبري لاری په جهان ستا
 په بنایست د بنایسته یوسف ثاني ئې په دوه کونه بڼه دیدن دي رایگان ستا
 په جهان کښ که تر مرگه گران څه نشته زه تر مرگه لا بتر گیم هجران ستا

زه به نوم د سلطانیه باندي کښیږدم

که تش نوم د خوشحال تبر شي په زبان ستا

سور پېژوان دي په زرگر نوي سو اریا^۱ بیا د زرونو آزار اخلي پاريا پاريا
 په خاوند مي دي سوگند وي باور وکره چه هیڅ دم مي له خاطر نه ئې و ساریا
 زه هر گوره دماغی په ځان غره وم ولي ستا سترگو خما دماغ او تاريا
 د چرې د کتارې حاجت هیڅ نشته د بڼو په غشيو تا بېچاره ماریا
 کله کله ئې له حاله خبر آخله

بېچاره خوشحال خپل زره در پسي هاریا^۲

بڼه سري د چا په بدو نظر نه کا که څوک بد ورسره کاندي دوي به بڼه کا
 په بارداره ونه تل ورپري کاني ورته گوره چه بارداره ونه څه کا؟
 د جهان کینی غصې واره تر شا کا که سري په وخت د قهر مرگ تر زره کا

^۱ په دې بدله کښ د بیتو وروستي کلمات ټوله هندي دي چه د لمړي بیت د لمړي مصرع د اخيري کلمې اصل نسو را معلوم، د دغه بیت پاريا په معنا د کناره گېړی او د دوهم بیت آخر په معنا د فراموشی او دریم بیت پای په معنا د کښته اي څلورم په معنا د وېشلو او څلورم په معنا د ویشتلو دي، په څلورم بیت کښ د کتړاي کلمه په معنا د خنجر ده.

^۲ بايلو.

دا پدا چه خود بيني ور څخه نشته د جهان نندارې ځکه دوه لېمه کا
 په کينه په حسد هيڅ د چا و نه شي هر سړی چه حسد کاندي ځان اوبه کا
 نصيحت د نیکو بڼه دي نه د بدو کم بدبختان به بد فعلي د چا په خوله کا
 و سړي ته ئی اختیار ورکړ هوبڼياره که په هره چار کښ خدای واره خپل کره کا
 ورغ او شپه په لار رواني قافلې دئ نیک او بد د قافلې په لاري تله کا
 یک تنها په لاري تله نه ده خوشحاله
 په دا هسي لار څوک څه د لاري مله کا

عقل سل د مصلحت بندونه جوړ کا چې د عشق سیلاب پرې راشي واره نور کا
 ما ته مه وایه عاقله چه عشق څه دئ؟ که مین شي تا به هم له عقله مور کا
 زه به هیڅکله له عشقه نه وانه ورم عقل څه په قهر تل د گوتو مرور کا
 زه که هر څو خپل پېوند شولم له عشقه ولي ما او عشق خدای لا ویله جوړ کا
 زما عمر په حساب تر شلو زیات دي د عشق غم به مي په دیرش کاله کښ زور کا
 که ئی چیري د خپل یار په وصال لاس شي
 بیچاره خوشحال به هم خاطر پرې سور کا

که بې نمازه د قیامت په ورغ ممتاز کا و جنت ته ئی روان په ډېر اعزاز کا
 نماز گزارو ته ئی هسي حکم وشي چه فریښتې ئې د دوړخ په اور گزار کا
 اولیا او انبیا به هیڅوک نه وئ چه تر شونډو به بیرون نری آواز کا
 تر عاصي نه لا بتر هغه عابد دئ چه په خپل طاعت به عجب یا به ناز کا
 دا ځای کار د هیڅ تاعت ندئ خوشحاله
 گوره څوک به پخپل فضل سر افراز کا

که یو ځل دي د وصاله بهره مند کا په هر دود به دي خرم خوشحال خورسند کا
 په زمان به دي پیوند له هر چا پری کا که محبوبه دي د ځان سره پیوند کا
 نوې میاشت به دي په مخ گوري وگري که په مخ باندي دي جوړ سم د سمند کا
 زه به ځان لکه پتنگ ترې صدقه کرم که له ورايه د دیدن مشغل څرگند کا
 مبتلا خاطر مي مري د یار له لاسه بیا له میني هم د یار په سر سوگند کا
 چه له سوزه له گدازه ئې حذر شي زمانه به ئې گلاب نه به ئې قند کا

د هر چا قدر قيمت پخپل هنر وي د گني قدر څرگند د گني خوند کا
 چه د عشق د لېونیو په حلقه شي کله وي چه هغه غوړ د چا په پند کا
 د جاهل سره کلگښت لکه دوړخ دي له دانا سره راضي يم که مي بند کا
 که د خپلو سپيو نوم ورباندي کښيږدي
 خوار خوشحال به په عالم کښ سر بلند کا

که دي زره لري بها^۱ ځان به نه کړی کم بها
 څه وي څه به شي خبر شه ابتدا په انتها
 چه به کاندۀ^۲ تنها کپړي خو لا نن ښه ئې تنها
 چه ئې نور له تا آخلي پخپل لاس ئې کره رها
 ته خبر نه ئې له ځانه چه په تا کپړي څه، ها^۳
 درته وایم نه پوهېږي څه غفلت لري ها ها
 بل مخ مه گوره خوشحاله
 مخامخ شه په شها^۴

که د یار پسې څوک سپیني جامې رنگ کا اواره دي د نیمگړې دنیا ننگ کاه
 شپه او ورځ دي پسې ژاري یار دي غواري که مین وي په رښتیا ځان دي ملنگ کا
 و اشنای وته د یار مینه څرگنده لکه قصد چي له ډیوي سره پتنگ کا
 دا د غم کښتي چه گرځي په دریاب کښ یوه ورځ به ئې ذرې ذرې نهنګ کا
 ښایسته بلا دي ولیده خوشحاله!
 اوس که زره منع کوې سترګي دي جنگ کا

^۱ لمړی بها په معنا د روڼوالي او دوهمه په معنا د پلور ده.

^۲ ښایي چه د کاتب غلطي وي او اصلي ئې دا وي (چه په کاندۀ تنها کپړي).

^۳ "ها: د افسوس کلمه ده که یو ځاي (چها) وویل شي، هم صحیح دي.

^۴ شها یا شهي په بښتو کي لکه ليلا د معشوقو عام نوم دي.

^۵ دا شعر د عبدالغني کاسي په تذکره کښ د خوشحال د اشعارو په برخه کښ اخیستل سوي دي.

له دلبري نه مي خوله غوښته اما
 د ماني په وخت ئې تل هسي خواب و
 هسي يار سره څوک څه لره ياري کا
 زه به هېڅکله له عشقه نه وانورم
 څه خبر بې چه اول په عشق کښ څه ځي
 د چا زړه لکه کابل د چا بگرام دئ
 که جمال راته ښکاره کا زه به ورکړم
 زه خوشحال چه ستا په مخ باندي مين شوم^۱
 پارسايي غواړي له ما نه صنما؟

نو بهار شو بيا نرگس په باغ مستي کا
 په پنځه ورځي کښ گل د باغ تازه وئ
 ميتلا بلبله سر د گل په پښو ږدي
 تواضع زده کړه په تن له سرو وني
 چه صبا مي په سنبل دراز دستي کا
 په شپږمه ورځ فنا خپله هستي کا
 لکه برهمن د بت بت پرستي کا
 چه په هسي بلندي^۲ کښ پستي کا
 کرلاني لا نور شراب نوشلي ندي
 دا مستي واره په جام الستي کا

نادیده په نادانی څه بلا کا
 روستايي تر دښته نه وي رسېدلي
 و کافرو ته روغ کړې د دين توره
 و دانا و ته بلا شوه خپله پوهه
 دا همه د بد خوږي علامت دئ
 په جهان کښ چه خويونه د بدی دئ
 الف بې ئې لوستي نه وي ځان ملا کا
 بيهوده ويل د دښت کربلا کا
 مسلمان ته ئې مشرک سړی تر ملا کا
 چه ئې تل په سل غمونو مبتلا کا
 چه سړی زنا خونونه، ټکي غلا کا
 يو دروغ تر زرو بدو تېري لا کا

^۱ يا به وهلت وي يعنی پلا، په بله نسخه کښ رحلت هم راغلي دي.

^۲ يم.

^۳ چه په هسي بلندي کښ ئې پسي کا.

^۴ په بله نسخه کښ داسي دي "وکافر ته روغه کړې د دين توره".

عطار د^۱ دي نور قلم له لاسه كښيږدي چه په دا خوبي بهرام انشا املا كا
 دا خبري د خوشحال و چا ته نه دي
 خو هم دي له خپله ځانه مشغولا كا

نشته په دا ښهر څوك چه نه دي خريدار ستا^۲ څرنگه ډېر تود دي چه مي وليده بازار ستا
 ښه ده سرو ونه نه چه ښه ده ستا تر قد شهد كه شيرين دي نه شيرين دي تر گفتار ستا
 ښې د هوسى ستركي دي، نه ښى دي ستا تر سترگو ښه د زركو يون دي چه ښه دي تر رفتار ستا
 څوك دي چه تا وويني مين در باندي نشي هر لوري ته ډېر دي كه ئې گورم خريدار ستا
 چا چه تا ته كړي يو نظر دي په درستت عمر څو په دنيا پايي نور به تل وي طلبگار ستا
 زه به ورته نه وایم سړى چه تش كالبه دئ هر چه ته ئې وليدي لوټ نشو په ديدار ستا
 گل د لاله داغ لري سختي د رابيل پاني چا وې چه لاله دي يا رابيل دي گلغذار ستا
 ډېر طبيبان راغله لكه راغله هسي ولاړل راشه حال ئې گوره چه څه حال لري بيمار ستا
 وې مي و طبيب ته چه د رنج دارو مې وكړه وئې چه دا دارو كرم اور بليږي په پرهار ستا
 سر لري خوشحال درته پېښكېن كه دي په كار دئ
 به تر دا نور څه چه د چا سر راشي په كار ستا

واره مست شه بد ويل كا و سړيو ته ښكنځل كا
 سل بلا تر خوله وباسي په تېره توره ورژل كا^۳
 چه خپل زړه و چا ته وركړي هغه چاري په تاتل كا
 زه به څه ماڼه له چا كرم په ما دا چاري زړه خپل كا
 ځان به واچوم و سيند ته څوك به دا هونيره زغمل كا
 ده پخپله دا فتنې زده كه بد خواه ورته سنبل كا
 نه ئې ويره د آزاد شي به مي رحم په ژړل كا
 چرته ځم په چا فرياد كرم څوك به داد ځما د دل كا
 بل تاراج نشته خوشحاله
 واره عشق دي چه نتل كا

^۱ ستوري چه منشي د فلك ئې بولي.

^۲ دا بدله هم په چاپي ديوان كښ نسته.

^۳ غوښي كوئل او ټك ټك كول.

هر بيمار چه د^۱ طبيب سره شدت کا
 د ماهي ژوندون درياب دي که ترې ووت
 شاپېرک چه له آفتابه نه پټېږي
 و مهتاب و ته د سپيو غيا کېږي
 د گونگت^۲ د گل د بويه نه بلا ده
 انبياء چه کافرانو و ته بد شول
 خوار هغه چه د غليم په نغوته^۳ درومي
 يو د رود په غاره تږي تشنه لب مري^۴
 د فرقان په هدايت فاروق پوهېږي
 که ئې گوري و خپل ځان و ته آفت کا
 په خشکي کښ به دي کله فراغت کا
 د افتاب د کومي چاري خسارت کا
 په غيا غيا ځان هسي فضيحت کا
 ژواک ژوندون واره په بوي د نجاست کا
 واره چاري د شيطان په مصلحت کا
 مدعي غليم د نیکو نصيحت کا
 هر خسيس په خساست کښ خپل عادت کا
 نه بوجهل بولهب ته هدايت کا
 طهارت د مسلمان کېږي خوشحاله
 نه اودس غسل د کبر طهارت کا

يار په څه بې وفايي کا
 لکه شمع له ما درومي
 عاشقي دي هغه کاندي
 څو بنايست دي دلبره
 چه بې جرمه جدائي کا
 په بل ځاي به روښنائي کا
 چه قبوله رسوائي کا
 هونيره کبر و منائي کا
 خوار خوشحال ته د سرو شونډو
 بوسه ورکړه گدائي کا

يار مي مرور دي که څوک وي چه ئې پخلا کا^۵
 تل به د جفا په دريابونو کښ غوټې خوري
 ژر پاڅه رويباره ځما زړه پسې بلا کا
 څوک چي زړه د دور په دلبرو مبتلا کا

^۱ له طبيب.

^۲ جعل.

^۳ يعني اشاره.

^۴ دا بيت په بله قلمي نسخه کښ داسې دي "بو تيمار د رود پر غاره تشنه لب مري"، اما دغه صورت ئې لکه چه صحيح دي بوتيمار په پښتو ککوی بولي، چه د رود پر غاره سوي سوي نارې وهي او مشهوره ده چه دا نارې ئې له تندي وي.

^۵ دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

څه گنده عالم دئ مه ئې دود وي مه ئې رسم^۱ وږي په ځاي پرېږدي و مرو وته صلا کا
 هيڅ سزا ئې نشي باندي لاس د ما د زړه شوي توري زلفي ستا دي چه دايم د زړونو غلا کا
 ستا د تورو زلفو ظالمی څه پټه نه ده مست چه زورور وي ظالمی په ملا کا
 ته چه عاشقي کړې قبلوه په عاشقي کښ تل په عاشقانو باندي خلق الال^۲ کا
 ستا خونخوارو زلفو زه تنها نتلي نه يم څو به د ما خوار غندي لا نور هسي جلا^۳ کا

راشه که ئې گورې دا پخپل جمال مغوره

څو رنگه نازونه په خوشحال خلا ملا کا

يار چه تل هسي جفا کا ظلم، جور، سل بلا کا
 نور څوک هم شته په دنيا کښ خو که تل به ئې په ما کا
 راشه گوره ستا له لاسه څوک خندا کا څوک ژړا کا
 د هغو په حال خبرېږه چه په در، درته دعا کا
 که رشتيا ور څخه نشته مرگ ئې مه وه تل رشتيا کا
 څه ئې شته په زړه پوهېږم دا چه ځي نظر تر شا کا
 مخ ئې گل دئ زه بلبل يم تل بلبل د گل ثنا کا
 هيڅ مانه مکره خوشحاله
 بڼايسته خپله رضا کا

(ب)

خوار عاشق په خاصيت دي د سيماب څو ونه مړې ځنې نه ځي اضطراب
 ولي هسي خپل عاشق په جفا وژني نه ديت شته نه فضا شته نه عذاب
 ستا د سپو سره گرزم ستا په کوي کښ گندي ما ورسره گډ کړې په حساب

^۱ څه ئې دود دي څه ئې رسم.

^۲ يعنی شور او غوغا، په بله قلمی نسخه کښ "غل غلا" کښل سوي دي.

^۳ سوځل او بلول.

خو خوښي دي د خپل يار د دیدن مومم که په وېښه میسر شي يا په خواب
 دا چیستان د یار له شونډو راته حل شو ارویده شو یو ځای نقل او شراب
 چه په پکه خوله دی ووې یاري نگریم د بلا په خوله دي ورکرم زه خراب
 په ملال ملال کاته عاشقان^۱ وژنې ستا په سترگو کښ چرې دي د قصاب
 ماته څه وایې چه وایه څک دي وژني ته له خپلو سترگو غواره دا خواب

که دي زره وي چه به زره د خوشحال گورم
 راشه وگوره په اور یښي کباب

خپل بیمار مي حواله کړ به نصیب ورته زهر شوې گولی د طبیب
 برآمد ورباندي صوت د غراب شو خوشامد ورته آواز د عنذلیب
 طبیعت چه مخطب شي سود ئې نشته بن په پند ته نصیحت نه په ترکیب
 په اعجاز د محمد خلقو اقرار کړ د بوجهل تل نارې وې د تکذیب
 عمارت لکه خطا هسي خطا ځي په اول ئی چه خطا پر بوزي ترتیب
 نصیحت د ناصحانو باندي باد شي چه زوال د چا د چاري شي قریب
 دانشمند دي خپل دانش ليري ساتلي د تعلیم او هنر اثر په ذئب
 د پخو په حال اومه کله پوهېږي د مقیم په حال خبر نه وي عریب
 نصیحت بې ځایه واره جگر خون دئ ځکه ژبه تر غاښ لاندي کره ادیب
 د هلك مینه په چا وي په هلکو د لیب قدر په چا وي په لیب
 په زرگونو مي دنیا و هر چا ورکړه په جهان کښ پیدا نشو یو حییب

د خوشحال څټک په شمار په حساب ندئ
 په هر ځاي په هر دیار لري رقیب

ما د مځکي په مخ ولیده مهتاب چه خجل ترې دا مهتاب دي هم آفتاب
 د زلفینو تر نگهت ئې مشک شرمېږي د خولې^۲ تر بوي ئې نه رسي گلاب
 د وربل په هر هر پیچ کښ ئې نافې دئ مشاطه ئې چه پرانزي^۳ پیچ و تاب

^۱ په یوه قلمي نسخه کښ داسي دي: په ملال ملال کاته زرونه ورژلي.

^۲ د خولو.

^۳ پرانځي.

۸۰

نور شراب ورته اوبه د تر خويي^۱ دي چه ئې مست وي د لبانو په شراب
وي مي زره مي ستا د مخ په اور وريتيږي وي ئې پرېږده چه بڼه وريت شي دا كباب
ستا په زار مي صورت سر تر پايه پر دي زره مي گوره په تصوير كښلي كتاب
عاشقان مي كشتگان د معشوقې دي كشتگانو څخه نشته سوال ځواب
كه ته څه خو اشارت وكړې د سترگو
د خوشحال څټك به ووينې شتاب

نول د تن د ځان شيون د زره آشوب يوه څه بده بلا دئ عاشق توب
وايي ته په چا مين ئې راته وايه بې له تا له نورو مينو توبا توب
خوله چپيه ده د حيات په تور ملسل^۲ كښ نوم ئې شته لا هيڅوك ندي پرې خروب
ستا له تورو شهلا سترگو ئې سيالي كړه نرگس ځكه كښين سر د دار په چوب
خار و خس به دي په لاري كي پري نردم چه ئې توپم د مژگانو په جاروب
واره شونډي په لذت سره يو نه دي څوك حلوا دي د نباتو څوك اتوب
لكه باز خال دي تارو دا بنگار د ده دئ كه څه شي ځما د زره په تلا توب
دا ځما د سترگو اويني ويني بدي د ويشتلي زره له سترگو ځي زهوب
ستا د مخ په ياد ئې دواړه له زره ولاړل
د خوشحال د زره آرام د سترگو خوب

(ت)

په جهان كښ څلور قسمه دي نعمت عاقلان ئې دي خبر په حقيقت
لمړنې نعمت د علم، د بڼه خلق دئ دا نعمت په دواړه كون دى راحت
بل نعمت په دا جهان د پير دولت دئ چه هر شان پرې ابلهان كا فراغت
بل نعمت د رياضت دئ كه ئې گورې په هغه جهان راحت دلې محنت

^۱ په چاپي نسخه كښ "تر خولي" ليكل سوي دي چه معنا ئې نسوه را بڼكاره.

^۲ مطلب ځني زلفي دي.

په خپل مټ، په خپل کونښن نه ده خوشحاله
هر آزاد بنده ته رسي خپل قسمت

چه مين شوم د بلندي په قامت راته ودرېده دار د ملامت
 چه بلا ئې د قامت راته ښکاره شه گویا پاڅېده بلا د قیامت
 چه محراب ئې د ابرو راته ښکاره شه هغه دم مي ناره وکړه قد قامت
 د مژگانو ناوکی ئې هسي نه دئ چه به څوک ورځني درومي سلامت
 چه نه مي نه معشوقه نه کښت د گلو تېر ئې عمر دي په غم په عرامت
 نن د کښليو د دیدن ننداره گوره او کنه کانه به درشي ندامت
 چه د کښليو ننداره ور څخه ولاړه خبر نه يم کوم گناه وه کوم شامت
 چه نظر به د کرم پر خوشحال کاندې
 لا به کله وي دا فضل و کرامت

چه مي وليده په سترگو ستا ښايست ښاپېريو څخه نشته دا ښايست
 هم هغه درباندي هسې شان مين کرم چه درکړي ئې و تا دي دا ښايست
 مخ ئې کله د لاله غندي زيبا دې د لاله تر گل ئې پېر دي لا ښايست
 گرمه نه ئې چه خپل ځان ستايي نگاري وايي نه لري قمر ځما ښايست
 لور په لور به د بلبلو ږغ پری وشي که صبا کا د گلونو وا ښايست
 د نرگس گلونه هم هر گوره زيب کا ستا د سترگو وينم لا زيبا ښايست
 عاشقان دي پرې پتنگ کرل چه وريټېږي خدايه تا کر په جهان پيدا ښايست
 ملاحظت وه نزاکت وه لطافت وه
 د خوشحال دلبره سر تر پا ښايست

چه د پلار بد گوئی سر شي پوت^۱ صد لعنت د ده د مور په گنده چوت
 چه د مور په چوت ئې خير و برکت وي له هغه مور به نه زېږي کپوت^۲
 بختور ئې هغه پلار هغه ئې مور وي چه له مور نه فرزند زېږي ثبوت
 د بد زويه ږغ د فسق و د فساد ځي د ښه زويه ځي ناری په ملکوت

^۱ محشي فرزند او زوي ورته کښلي دي.

^۲ محشي " نه زوي" ورته کښلي دي چه مطلب ئې نالايق دي.

د مزري په خوي پيدا شي ځني زويه د مزري په خوي پيدا شي ځني زويه
 چه ئې نوم په جهان پاتو شي د نېكو هغه زوي خو عمل گوره كرتوت^۱
 د سپين توب چه مزه نه وي په څه كار دې كه بڼه خوند لري ترې بڼه گڼه تور توت
 پېر ځوانان چه احمقان دي لکه پياز دي
 و خوشحال ته هوبنيار مېنك دي پير فرتوت

د شوم سري له كوره كه اوبه وي د حيات د شوم سري له كوره كه اوبه وي د حيات
 موسی څخه هيچ نه و ور څخه يوه عصا وه موسی څخه هيچ نه و ور څخه يوه عصا وه
 هر چا څخه مال وي و بال هم ورسره مل وي هر چا څخه مال وي و بال هم ورسره مل وي
 د گل د عمر كار، د دنيا مال، د سفله مهر د گل د عمر كار، د دنيا مال، د سفله مهر
 چه شرم ننگ ئې نه وي نه هنر لري نه پوهه^۲ چه شرم ننگ ئې نه وي نه هنر لري نه پوهه^۲
 دانا په جگرخون كېن د نادان خوښي افزونه دانا په جگرخون كېن د نادان خوښي افزونه
 عادت د فلك دا دي هم د بناد هم د غمجن كا عادت د فلك دا دي هم د بناد هم د غمجن كا
 خوشحاله څه اندوه كړې خوښ پدا اوسه خوښي كړه خوشحاله څه اندوه كړې خوښ پدا اوسه خوښي كړه
 چه بې ما له غني دئ نه ئې حج نه ئې زكات چه بې ما له غني دئ نه ئې حج نه ئې زكات

كه عطار د خپلو مېنكو كا صفت^۳ كه عطار د خپلو مېنكو كا صفت^۳
 مشاطه دي د دريو ارايش كا مشاطه دي د دريو ارايش كا
 كه د خره زين د سري واره سره زر كړې كه د خره زين د سري واره سره زر كړې
 كوري هم لکه ياقوت هسي لېده شي كوري هم لکه ياقوت هسي لېده شي
 د هوبنيار چه زيست روزگار شي له نادانو د هوبنيار چه زيست روزگار شي له نادانو
 په نصيب ئې دغه دواړه تو كه نه وي په نصيب ئې دغه دواړه تو كه نه وي

^۱ دا كلمه عیناً ولیکله سوه په ټولو نسخو کېن دغسي ده.

^۲ دا بدله په چاپې نسخو کېن نسته.

^۳ وي.

^۴ چه شرم ننگ ئې نه وي نه مهر دي نه پوهه.

^۵ دا بدله په نورو نسخو کېن نسته، له يوې قلمي نسخې څخه نقل شوه.

د خوشحال که نه د تن یې نه د گيډي
و سفله لره ورشه په حاجت

ما چه نظر وکړ په ذرات په موجودات
يو څادر تر میان وي فهم پاتو شي له کاره
هيڅ بني ولي نې درست اسرار موندلن ندی
وزېږي^۱ له نوح د طوفان په موج فنا شي
کار د بل حکيم دي چه څه کاندي هسي کاندي
دخل د ساعت د طبيعت دي که د نور څه
هونبره^۲ علم زده کړه چه فرښتو ته سبق ورکړي
رد دی که مقبول دی که معقول دی گوره ننداره کړه، تر دا دم مه وهه زيات
سر په سجده کښيږدي وايی نمونځ کوم خوشحاله
زړه ته نظر نه کړي، بکښي څو لات و منات

نن مي وليده هغه مست غنچه خوله نې نيست و هست^۳
په دوو زلفو عنبر پاش په دوو سترگي^۴ مي پرست
څه شپوې دي په جهان کښ د همه شپوو همدست
منفعل نې گل تر مخه تر ښه قد نې سرو پست
اوس مي بيا مونده په کور کښ چه دايم نې وم په مرست
د بالاً^۵ بلا نې ښه ده
د خوشحال سره پيوست

^۱ مطلب ځني د نوح زوي دي چه کافر و او د آذر زوي ابراهيم و.

^۲ همره شي عالم چه فرښتو ته.

^۳ خوله په اعتبار د تنگی گویا نيست ده.

^۴ سترگو.

^۵ چه.

^۶ چه مطلب ځني قد دي.

(ٲ)

که د شمع غندي کنبښاستې مخ ٲٲ تجلي دي د جمال وينم تر څٲ
 ته ورځه په نجاست باندي ٲېرې کره د گلزار له گلو څه غواري گونگٲ
 د چندن دوني لږ لرگي تحفه دئ نه د بلي بدي وني درسته سٲ
 په وکبلو به ئې څوک وي چه بد وايي د گنډ هېرونه که خېژي تر بنسٲ
 که په څو را باندي و خېژي خطا شي راته وايه چه دي ٲرپوزه دواړه مٲ
 مگر مرگ ئې په ارمان و بله جدا کا د جيغي^۱ جدائي نشته له لويٲ
 چه دي زړه هغه به ووينې خوشحاله
 خون يوه قطره که تېر شي تر دا خٲ^۲

(ٳ)

چه بد نه کاندي خبيٲ نور به څه کاندي خبيٲ
 ځني طمع د ښو مکره کله ښه کاندي خبيٲ
 چه د بل ښېگره ويني ځان اوپه کاندي خبيٲ
 که ئې ځاي وکړی په زړه کښ خور دي زړه کاندي خبيٲ
 که ځما په خوله شي خداي دئ زر رانده کاندي خبيٲ
 چه جهان ور ځني خلاص شي خداي دي مړه کاندي خبيٲ
 د مېرې غندي خوشحاله
 الوته کاندي خبيٲ

يار مي بيا د سترگو تور کا الغياٲ واره جور ظلم زور کا الغياٲ
 په ما خوار باندي ئې نر ناحقه لېردي^۲ سل بلا د څنگه نور کا الغياٲ
 زاهد هم هسي له عشقه خالي ندئ په عاشق به څه ٲېغور کا الغياٲ

^۱ محشي ورته ليکي: چه جي جي او لويته د وه مرغونه دي چه يو له بله هيڅکله نه بېلېري.

^۲ خط.

^۳ تلنگ او راهي کېده او لېرل.

چه د وصل په دولت وي^۱ سره جمع جدایی به هغه خور کا الغیاث
 د خزان دوک ئې لیدلي دي په سترگو چه بلبلي هونبره شور کا الغیاث
 هونبره اور چه د خوشحال په خاطر بل دئ
 څوک به مر دا هونبره اور کا الغیاث

(خ)

چه صاحب نفر پرور نه وي هم هيڅ په پالنگ د معشوقې ورځې سر تېري له معشوقې نه شپوه بويه څو رنگه که په زر رنگه خوبى اراسته وي هونبيرانو لره عقل فکر بويه چه له شور و شره خلاص دي مردگان دي که بادشاه څخه بى شماره خزانى وي مړني چه بې وسلې شو په څه کار دئ زور سړى که تر څنگ کنبېنوي بڼه ناوې سوداگر که وقوف دار د هر کالي وي که سړى د جهان واره علم وکا باز که لوى کټه خو شرنګ د ډېر صفت وي

په نفر کښ چه هنر نه وي هم هيڅ هر عاشق چه تېر تر سر نه وي هم هيڅ د عاشق چه پرې نظر نه وي هم هيڅ چه زلمى په بلا بر نه وي هم هيڅ لېوني چه بى خبر نه وي هم هيڅ د ژونديو چه شور شرنه وي هم هيڅ چه ئې بڼه جنگې لښکر نه وي هم هيڅ چه سخی سړى تونگونه وي هم هيڅ چه قوت ئې د ذکر نه وي هم هيڅ په کيسه کښ چه ئې زر نه وي هم هيڅ چه د ده د عمل چر نه وي هم هيڅ چه تېز پر په زره زره ورنه نه وي هم هيڅ

يو د بل له حاله پند اخلي خوشحاله
 د سړى چه دا سیر نه وي هم هيڅ

^۱ دې.

(ح)

کلك خراباتي یم له ما غواره صلاح ډکي پیالی اخلم تر صباح تر رواج
څوک دی چه د نمر خوبی به ستا مخ په څپر کا نمر مثال څراغ دي ستا جمال لکه صباح
مه پوینه زاهده د بڼه مخ له نندارونه سترگي چه دا کار دي په فتوای د عشق مباح
توي کره په هنگام د حادثې ساقی په جام کښی می چه باد را پاڅت په زجاج کښی بڼه مصباح
پاڅه محتسبه خوشحال راغي جنگ ته جوړ شه
غسل په می وکره د مومن وضو سلاح^۱

^۱ الوضوء سلاح للؤمن عنی اوسد د مومن وسله ده.

(د)

د خدای عرفان می وشو په عرفان د محمد
 راشه نظر وکړه په طه او په یسین^۱ کښ
 ډیر خلق پیدا دي انبیاء که اولیاء دي
 خدای سره موسی په کوه طور کړلې خبري
 پیک ئې جبرئیل و د رفرغ جلب نیولې
 خوان د موسی خورمن سلوي یو لک وگوري
 خواست به نور څوک نکا د خسته وو عاصیانو

لاس دي لگولي ما خوشحال په دواړو کونه

غم اندوه مي نشته په دامان د محمد (صم)

ډیر عالم ځما په یاد
 هم دا هسي راشي تیر شي
 عجب لویه کارخانه ده
 و حباب و ته نظر کړه
 هسي نه ئې که پوهیږي
 هیڅ خبر نشوې له ځانه
 غمجن والي دي په څه وي
 څه سختي لرې خوشحاله
 دا دي زړه دي که فولاد

سپي چه ولامبی په رود
 په بهار او په خزان ئی
 لیونی لپونی تر شی
 لا بد بوی شی دا دی دود
 هیڅ و نه شو ځما سود
 څو چه شی ورته سرود

^۱ رشه نظر وکړه په طه په یسین باندي.

^۲ یعنی یاد او بیان او ثابت.

په سوړوالی کښی چه کارشی و هیچا ته مه شه تور
 چه ئی قصد د گزار نه وئ هغه نکا زگره خود
 که ته کام غوارې خوشحاله
 کام نه مومې په مښود

عمر هر زمان رفتن کا لکه باد مرگ دي هر سړی همپش لری په یاد
 چه د عمر ئی بنیاد په هوا ایښی په دا هسي ژوندون څه دی اعتماد
 د آدم خاوري د غم په اوبو نم دی خمیره^۲ په قدرت کرې چل بامداد
 انبیاء او اولیاء لارل و کور ته ته به وائی چه د دوي نه و بنیاد
 د دنیا ژوندون هیڅ ندي که ئی گورې چه هیچا ځني بیا نه مونده مراد
 همپشه که ژوندون^۳ غوارې درته وایم همیشه که د نفس سره جهاد
 مسافر چه ئی سفر وي څو دوران په مقدار د هغې لاري اخلی زاد
 راشه زره له غیرو پریکړه ای خوشحاله
 په امید ئی د دیدار لره زره بنیاد

و د نه زېر فرزند د بابا په غولي وند^۴
 د مریخ په کوکب شوي شوخ بی باک بلا لوند
 د زهره په ستوري زېره خوش خرم خوشحال خورسند
 نحس او سعد اوه ستوري تر دا نور شته لا بلند
 په هغه طالع چه وشي په عالم کښ شی څرکند
 بختور دانا مخ دویي د وگری دلپسند
 د ده زره په هره چار کښ د همت سره پیوند
 همگی په خوړو پک وي د گني غندي بند بند
 د ده علم عطائي وي نه سبق د دانشمند

^۱ د مرگ په اوبو.

^۲ خمرة طينة آدم اربعین صباحاً.

^۳ یعنی ځما گله.

^۴ سید راحت وند په معنی د خندق او غندی را وړي دي.

چه تر ژبه څه وباسي نصيحت وي وعظ، پند
 پخپل شرم ننگ راغلي نه په شخوند وي نه په خوند
 دا ته څه وايي خوشحاله
 خرو ته څه ورکوي پند^۱

هر گروه له خپله گروه دې خوشنود هر سرې لري نظر پخپل مقصود
 دانشمند د دانشمند په صحبت خوښ دئ د جاهل په صحبت گو شي جاهل زود
 مسلمان ئې په بزرگي په لويي پوه دئ د جيند له حاله څه پوښتي جهود
 د جماع په لذت حيز کله خبر دئ که ئې حوره په پالنگ کښيني څه سود
 چه په خوي دي خبر نشو غير جنس دئ
 غير جنس سره خوشحاله کوم بهبود؟

(ذ)

د خوړو شونډو وي ډير دى تلذذ تر همه خواړه ئې تير دئ تلذذ
 ما وي زه به ئې غسل سره نسبت كرم د دشنام ئې په بل پير دئ تلذذ
 له شكرو زړه نيوه شي نه له ده نه د پيو^۲ روي^۳ په څه څير دئ تلذذ
 څو مي ياد د هغې خولې د مچي خوند دئ نور مى كل له دله هير دئ تلذذ
 د ناوك ئې^۴ هم لذت تر حساب تير دئ ولي زيات ئې^۱ د شمشير دئ تلذذ
 لكه و د زنج سيب په هغه شان دئ نه چه اوس ئې تير و بور دئ تلذذ
 ستا د ژبي د سر ډير منت را باندي په دا يم ئې را بر سير دئ تلذذ
 په هجران د شكر ليو په جهان كښ
 په خوشحال زهر و گنډ هير دئ تلذذ

^۱ قند.

^۲ دا کلمه په هره نسخه كښ جلا املا لري (پيو وري، پيووري) ام اصل يې (پپوړي) دي چه په پارسي

ئې قيقاق بولي.

^۳ د.

^۴ د.

مي شته چنگ و ني شته ساقي راشه باده راكړه تل به بهار نه وي چه تيريږي وخت د شور
 كښينم و رودبار ته چه رواني اوبه گورم عمر غندي درومي چه بڼه وكم باندي غور
 يار دي كه د كور^{۲۶} دين قبول كا پدا څه شي شرط د محبت دي ته هم واخله دين د كور
 مينه د مجنون په ليلا لا شوه پيره پيره څو چه عالم ورباندي وكړه هور زور

طبع د خوشحال ده لكه بڼه باغبان په باغ كښ

گل و هر چا ورکا چه ئې زړه وړي على الفور

په تازه عاشقي مهر كوه مهر چه آشنا شو نور كه مهر كړي كه قهر
 كه د زهرو پياله وي ستا له لاسه تر عسلو به لا بڼه وي هغه زهر
 چه له لويو له هلكو جفا اروم مگر دود د وفا نشته ستا په بڼهر
 په عالم كړي بلا ستا سترگي نزولي څوك به څه لره تهمت وايي په دهر
 زه هاله له د عافيت ناوي قبول كړم چه مي خپله تمنا وركړه په مهر
 د وصال ورځي هلكي تر گري دي بي ليدلو مياشتي كال شوې كړي پهر
 د ديدن توي بي حده تلوار كاندي گوره كله به خروب شي ستا په نهر

خوار خوشحال ئې لكه خس هسي لاهو كړ

چه د عشق سيلاب را وخت لهر لهر

ته چه مخ په آينه كړي برابر رڼه^{۳۳} شي په دا مخ كښ مخ د نمر
 مړني سپاره د مخ دي دا دوه توگه توري ورځي توري سترگي مخ لښكر
 چه پلو له مخه واخلي زه دعا كړم هر چا زده چه دعا بڼه ده په سحر
 د يوسف غندي مخ پت كړه په برقع كښ چيري نه وي چه پري ولگي نظر
 مخ هغه چه ئې ستاينه درست عالم كا نه هغه چه لكه ستايي د لال خر
 زاهد مخ په محراب وينو سجود كا ستا د ورځيو په محراب نه دي خير
 مخ دي هسي شان لیده شي په خالونو كه ئې گوري لكه گل د پيغمبر

^۱ محشي تر كور لاندي كافر كښلي دي.

^۲ مينه د مجنون به په ليلا وشوه لا پېره څو به چه عالم ورباندي پېر كړ هورزور

^۳ دا توري د هري نسخې لېكونكي په جلا ډول غلط كزي دي، چه هيڅ معني نه ښندي مگر رڼه صحيح

دي، د سپوږمۍ سپكي رڼا ته وايي، يا نوره سپكه رڼا.

ستا د مخ مخي به نه کړم نور مخونه نور که ستوري د آسمان دي ته یی نمر
 دا د مخ خوبی ئې وگوره خوشحاله
 د شرابو د مستي لرئ اثر

چه مرغونه د آسمان ساتي دا کار^۱ د هونبیار دي د بیدار دي خبردار
 زه دا نه وایم چه زه هونبیار بیدار یم د ما هم له لاسه ولاړ دي خو دینار^۲
 د نادان خطا لا هسي گرانه نه وي که خطا ده خو خطا ده د هونبیار
 هو دا هونبره تفاوت تر منخ لیده شي چه میر بنکار سړی پوهیږي پخپل کار
 سربسته د میر بنکاری ور څخه نه وي بیهوده مرغه ضایع کا نا میر بنکار
 بڼه مرغه د نامیر بنکار تر لاس ور مه شه او که ورشي یا به خاوري شي یا خوار
 د خوشحال خبره نغوړه پرې عمل کړه
 تجربې ئې دي لیدلي د روزگار

څه سړی څه ئې تدبیر هم هغه شي چه تقدیر
 که جهان شي تېره توره ستا په مرگ شي خلق خیر^۳
 بی تقدیره به و نه مړې نه په توره نه په تیر
 بی اجله مرگيې نشته تبغ وهه مکره تقصیر
 لکه کار د مړني دئ هسي کار نه دئ د پیر
 د غازیانو شهیدانو پروا نشته د سعیر
 گل گټنه ده د توري که کابل دي که کشمیر
 مړني دي چه^{۳۳} یادېږي په سندرو هم په ویر
 چه دروغ د توري لاف کا د هغو نه یم دلگیر

^۱ محشي روته کښلي دي چه یو څو اینار بازونه.

^۲ خیر.

^۳ که یادېږي.

^۴ په هغو.

توره بخره د خوشحال ده کان^{۱۱} په کان خلق خبير
 تر اوو پېرېو پوری واره مره په تبغ په تېر
 دا د خان ستاينه نه ده
 حقيقت وایم په خیر^{۲۲}

چه له خپله هوډه نه وواوښت منصور که وگرې په سولي^{۳۳} کر مخ ئی سور
 ملامت چه په عاشق باندي وایه شي په مذهب د عاشقانو دي معذور
 عاشقان په معشوقه باندي پتنگ دي له جهان به ولاړ نشي دا دستور
 خو د عشق مينه زیار تېري په کوکل کښ د عاشق په پوهه نور علي نور
 د عشق کار په لېونتوب دئ نور څه ندئ راشه واوره، نه په عقل نه شعور
 معشوقې وته بادشاه لکه بنده شي که قيصر دئ که خاقان دئ که فغفور
 روغ ئې هيڅ په حال خیر نه وي له درد که په درد کښ قراري نکا رنخور
 زړه مي سر تر پایه واره ابله دئ په فراق کښ، لکه وړي د انگور
 هر گروه له خپله گرده سره سرور کا د ما هيڅ نه شي له چا سره سرور
 عاشقان په عشق کښ واره ناصبور دئ
 څه خوشحال يواځي نه دئ نا صبور

چه مکې لره څوک درومي^{۴۴} په خره سپور که حاجي شي نه ئې ننگ وي^{۶۵} نه پېغور
 چه خبر په هنر نه هغه کم عقل چه د خط سترگي ئې نه وي هغه کور
 چه ئې خدای و چا ته ورکا د هغه^{۶۶} دي بخت دولت نه په کونښن دي نه په زور

^۱ کال په کال.

^۲ خېر

^۳ يعني دار.

^۴ ورشي.

^۵ شته.

^۶ د هغو.

اصالت هنر چه دواره سره یو وي په ۳۳ خصلت هنر سیرت دانش باقی وي دا همه له نا پوهی پیدا کېږي پېرځوینه، بڼه سلوک، نمځنه، عدل کېر جن، حریص، بې زړه چه دروغ وایي که وعده ئې قیامت وي د غوښتني که طالع ئې د دولت په شریب پک کا د یاری د دوستی لایق هغه دي که ځوانمرد یې ځوانمردي به د هاله وي په ایمان په ځان په دواره خرفه نکا د هوبنیار سره مجلس بڼه دئ خوشحاله د نادانه سره بڼه ندئ بیور

لکه بڼه کښیده روغه^{۱۱} په انځور^{۳۲} قد قامت صورت فاني دئ سپین و تور خر خښې دعوی نا سازي شر و شور که د دا خویونه شته څه غوارې نور د یاری لایق نه دي دا څلور د هوبنیار سړی به نه وي په کار پور بیا آخر شي د کم عقل جام نسکور چه آزاد ورځي نه وي پلار و مور سل بدی آواره کړه د خپل ورور چه د خپلي ژبي ولگېږي اور

خپل پردی راته په خوله وایي زر زر^۰ اوس په دا دور ما ولیدل خواږه دي نورو چارو وته څه گورې دا گوره که د قصد کښینه حسد ور سره پرېوزي فیروزه الماس با قوت لعل له کانه مځکه څه د آسمان بنایست په زر دي شاهزاده بې زرو گڼبي تنها گزري زور، قوت، حرمت هورې درومي چه زر وي و عالم ته تر هر څه دي بهتر زر تر پدر تر برادر تر پسر زر چه صاحب د مسلمان کا کافر زر په وژو د سید درست کا محضر زر له دریا به نه وکارې گوهر زر ستوري زر دي آفتاب زر دي قمر زر د هندو سره روان کا لښکر زر د پادشاه په سر څوک کښېږدي افسر زر

^۱ جوړه.

^۲ نقش یا د نقاشي اسباب.

^۳ چه.

^۴ دا کلمه په ځنو نسخو کې فقط (نمځنه) لیکلې ده، چه معني ئې نسوه راته جوته، ممکنه ده چه نمځه حاصل مصدر وي له نمانځل څخه يعني لمونځ کول.

^۰ خپل پردي په خوله په زړه وایي زر زر.

خدای د ما د قانعانو په حساب کا
 ښه ځوانان ئې لیدل نه مومي له ورايه
 جوهرې قدر قیمت زده د جوهرو
 د گیدرو نوم په خوله څه لره اخلی
 هر مراد چه د سړی دی په دنیا کښی
 که چمیار دی که نداف دی که جولا دی
 نه به دی په لرو زور نظر وکا
 نه به پرېوزي و خوشحال ته غر غر زر

د غریق اوبه چه پاس واوري تر سر
 خبر دار ئې په پساره په اوږده نه وي
 اوس مي درست صورت د غم په درياب دُوب دئ
 اندرون بیرون همه په غم کښ څار شوم
 د جهان له حاله هیڅ نه وی خبر
 چه دریاب تر کومه لار دې پهن تر
 په هیچا باندي مي نه لگي نظر
 هم د غم سره مي یو شو درست پیکر
 ژواک ژوندون مي همگي واره په غم شو
 غم په مثل لکه اور زه سمندر

د دولت لمن نیوه نشي په زور
 دولت څه دئ په مثال ښایسته ناوې
 د گنده ټټو نه بد ټټو پیدا شي
 د دولت په آس دي هر نا سور سوز نشي
 چه په کور کښ می اول ټټو راغلي
 ټټوگي دي تازهگي دي ترې زوولي
 نه یو ښه لایق فرزند د پلار په خونه
 ربه ډېر اولاد دي را کر منت دار يم
 چه په وړو کښ نفاق کا نا لایق دي
 د خوشحال په دعا غوړ د سترگو وکره
 که بهرام عابد دي واره کر و کور

بهرام او عابد د خوشحال خان زامن وه.

دَ بازونو ښکار د چا دئی د زردار هم زردار هم بې پروا قلندر وار
 که ئې غم د هوس کا د زیان ئې نکا که ئې مری په قوشخانه کښ خو دینار^۱
 د هغه سړي څه کار دئی په بازونو چه بنده دې د درم او د دینار
 د ښکار کار په مصلحت په سیالی نه دئی دا یو عشق دې چه ئې ورکا کردگار
 چه په اصل کښ شجاع عالی فطرت دئی د هغه په زړه کښ حب پرپوزي د ښکار
 قمار باز به له قماره صبر وکا مست نه هم شي له شرابو توبه کار

زه خوشحال به د بازونو ښکار پرېږدم
 خو ژوندی یم دا می کار دئی دا روزگار^۲

زه ژولېده تر یم که مجنون ژولیده تر هیڅ خبره مکره^۳ سره دواړه سر په سر
 گوره چه څه حال دې ستا په زلفو کښ د زړه می باد را لره راور نن پرېشان پرېشان خبر
 مخ دي مسلمان دئی واره^۴ زلفي دي کافري دواړه می قبول دې مسلمان دې که کافر
 گل د لاله ښه دې راته وایه که بارخو می ستا زیبا بارخو نه له گیاه کرم برابر؟
 نه په گڼت د باغ ځي نه په سیل د گلونو څوک چه په کوڅه د دلربا لري مفر
 تا وته د خپلو شونډو قدر ښکاره ندئی ما زده چه عسل دي یا نبات دي یا شکر
 مخ په پلو پت کړې رڼا ورځ ور باندي شام کړې بیا چه پلو واخلی په عاشق شی سپین سحر
 ډېر^۵ په غېو کښی پروت قدر ئی هیڅ نه نه ئی زده شی چا د سر قیمت زده جوهری صاحب نظر
 سترگو ته ئې وگوره خوشحاله بائو ورځي
 ستا د مرگ دپاره په څو جوړ لري لښکر

^۱ محشي ورته کښلي دي: يعني دینار بازونه، ممکنه ده چه یوه نوعه د باز وي.

^۲ په ژوندون د له ما نه درومي دا کار

^۳ نده.

^۴ توري زلفي.

^۵ در په غېو کښی.

راشه گوره دَ بهرام دَ نفاق چر
 کله بنه زوی دَ پلار بنه ورور د ورور شي
 دا تاثیر دَ بد پتي دئی که د تخم
 که لوگي دَ اور فرزند دئی په دا څه شوه
 په ما درکنښ ئې بلا وئ که په پلار کنښ
 بهرام خان دئی سعادت دئی هم يحيی دئی^۲
 و خانې وته ځغله هنر هيڅ نه
 خاني کار د هر چا نه دئی د هغه دئی
 یکباره ئې په نظر کنښ شرم ننگ وئ
 گاه سني گاه را فضي گهي کافر
 گاه له دوارو توگو گززي پر پر نخر^۱
 چه غنم باندي کرې کپړې جودر
 چه داور غندي ئې نشته خير و شر
 چه دا هسي ځني زپړي گيدي^۲ خر
 په خصلت کنښ سره يو تر بل بدتر
 و عالم وته پيدا کره درد سر
 چه صرفه ئې نه په زر وي نه په سر
 د دنيا په سود زيان نه وئ خبر

د خوشحال څټک که سل زويه نمسي دئی

لا لايق د خاني نه وينم پسر

راشه مه کوه ډېر جور زه هم خوي لرم يو طور
 زه فرهاد د زماڼي يم ته شيرينه د دې دور
 د غماز په خولې مي وژنې نه انصاف لرې نه غور
 په خبرو دي پوهېږم زه ته رنگ لري د ميور^۱
 گندي راشې په منگلو درته پروت يم لکه بور

په خوشحال کرې ځني چاري

د غمزې په هور زور

شپه ئې وينځه بې بې نور تور زنگي نوم ئې کافور
 مرده شوي چه منافق دئ مر جهود بولي مغفور

^۱ دا کلمه په چاپه ديوان کنښ پزنځر او په نورو که هم ډول ډول لېکلې ده چه حل طلبه پاته سوه.

^۲ سيد راحت گېډي په معني د زره را وړي دي.

^۳ بهرام، سعادت، يحيی د خوشحال خان زامن دي.

^۴ سره يو تېله بتر.

^۵ په خوله مي.

نادیده چه ،منیه^{۶۱} لولي
 سفله ټول کا څو درهمه تر خواجگانو شې مغرور
 دروغجن تر ټوپه^{۶۲} ورشي د کابل کاندې مذکور
 خپله بل وته نیولې په پردې باندي غيور
 ټټي ټټي پکې پيالې اخلي بنکاره مه خوره يو انگور
 موحد د رسالو شه تر ځان کوز گڼه^{۶۳} حضور
 د خوشحال سره خدا کره
 بيا ئې ژاره په سرور

عشق تر ځوان نه زور کا ژر نسکور^{۶۴} په پخه ونه لا بڼه لگېږي اور
 اندرون د هر چا شين د عشق په شين دئ دا يو اور دې لگېدلې لور په لور
 چه په عشق کښې څک پېغور تري په نورو هم په ده پوري به لگ وي دا پېغور
 زاهد ورچانې^{۶۵} انکار کاندې له عشقه نلدمن^{۶۶} ليلا مجنون لولي په کور
 چه د محکښي د آسمان په منځ کښې څه شته زه همه وينم له عشقه سپين و تور
 زه حيران يم دا مي څه دي په کوکل کښې چه ورځ و شپه پر تل وي شر و شور
 په وصال کښې سل هراسه د هجران دي په هجران کښې خو غم يو دئ نه وي نور
 جهان واره کور د عشق د محبت دې
 په خوشحال باندي باندې^{۶۷} شو رنتېهور

^۱ د فقه له لمزنيو کتابو څخه دي.

^۲ په ننگرهار کښ د يوه زاړه عمارت کنډواله ده چه بنياسته ټوپ ئې بولي، دا ټوپ زما په خيال له هغي زړې کلمې ستونځه څخه پاته دي، چه پخوا ئې د بودايي دين معابدو ته ويله.

^۳ منصور.

^۴ يعني دروازه تري.

^۵ د يوه عاشق نوم دي چه جلا کتاب لري.

^۶ يعني کوچني کلي.

فلک کا دا هسي چارِ دَ ده چاري ديِ مردارِ
 دوه ياران سره جدا کا بيا ئي بند کا سره لارِ
 گاه دزده وي په بنادي کنښ گاه د غم ژړا چيفارِ
 گاه دشواري کا آساني گاه آساني کا دشوارِ
 دواړه توگه گزران شي
 بده دا هم نه ده بارِ

که په خوله را سره جنگ کا هغه يار
 چه له ما سره راخي غاره غري
 هيڅ حاجت د توري نسته ماني بس دئ
 چه مشال ئي د جمال راته بنکاره کر
 چه ملنگ د مسلې غواړي خپل مخ ته
 له هر چا سره خندا په اُرت زره کا
 مرصع بسير^۱ د نور لري په پوزه
 زه فقير يم دئ بادشاه دي باندي بنائي
 رقيبانو وټه نرم شي تر موم
 و خوشحال وټه زره سنگ کا هغه يار

که مسجد گوري که دير
 يومي بيا موند په هرڅه کنښ
 هغه خاي په سير گرخم
 په احوال باندي يو دوه شي
 خوشحال يو وينې خوشحال دئ
 ورته ورک دي غير و زير

^۱ دا کلمه په هره نسخه کنښ په جلا ټول ليکلي ده، په چاپي کنښ بير، په بله کنښ پسرده، چه اصل ئي نسورا معلوم.

^۲ طير.

که دي زلفي نه وي تار تار ما به نه ژرله زار زار
ستا له خاره خاره عشقه په سينه کښ مي خار خار
چه په تا ئې د زره مينه هغه تل گرزي خوار خوار
زره د يار له لاسه مړينه بيا مدام وايې يار يار
توري سترگي دي گواښ گرندي باڼه ستا وايي مار مار
ستا د شکرينو شونډو اشتياق لرم بار بار
خوشحال ستا له مخه وايي
واره ښه وايي خار خار

لکه کار لري نظر هسي ژبه کا اثر
ماهيت ئې مونده نشي چه څه ځيز دئ دا بشر
هم ترکيب د نيك و بد دئ هم معجون د خير و شر
هم فرښته دئ هم حيوان هم مومن دئ هم کافر
کله اور کله اوږه شي کله توره کله سپر
کله څورب شي له باده کله بيا په هيڅ پنگر
لکه دې دې په جهان کښ بل به نه وي ديده^۱ ور
د څلورو ميندو زوي د اتو پلارو پسر
څه خولو ترخداي را کوزدي که ئې نه دي برابر
دا و چا ته کړې خوشحاله
د مستي شور و شر

لبوني سره به څه کړې نور تدبير^۱ ليوني لره زندان بويه زنجير
دما زره ئې په حلقه د زلفو يوور لکه لوي ماهی په شست د ماهي گير
که خوښي ده په جهان کښ د ليدو ده نه خوښي د بادشاهي د سرير

^۱ د پدر.

^۲ مطلب له څلورو مندو څخه څلور عنصر دي، او اته پلاره به ممکنه ده، اته عرض وي، په اصطلاح د قديم حکمت، مگر په بعضو نسخو کښ (د نو پلارو پسر، دي چه محشي ورته کښلي دي مطلب ځني نه فلک دي.

که یوسف ئې د کنعان د څاه وکینې په نیک بخت ستوري زوولې و بشیر
د شکر په دکان هندو بچه دې که تور خال دې ستا په سرو شونډو جایگیر
د بهار په وخت په بوږه د سرای گرز نه په بوزه د کابل او د کشمیر
د لنډې اوبه هغه گڼه خوشحاله
چه یادېږي په جنت کښي جوي د شیر

مرد به نشې په گفتار خو پیدا نه کړې کردار
چه دي وینکنځي مرد نه یې که له تا نه وي په پار
چه څه دې خو انتقام دې د مردانو کار و بار
عفو هورته ځای لرینه چه نه عیب دې نه عار
چه غیرت ور څخه نه وي هغه مرد نه وي پکار
هم مهره لرې هم زهر بڼه مردان وي لکه مار
چه هم تندره هم باران دې تر هغو مردانو څار
مرد به غم د خپل هنر کا نه د زر نه د دینار
مرد به غم کا د خپل شرم د عزت د اعتبار
نا مرد فخر په نسب کا مرد نه مور لرې نه پلار
د خوشحال خبري گوره
لعل و در پېي په تار

نه مي لاس رسي په یار نه طاقت د انتظار
دا ستم په ما خپل یار کا که گردش دی د روزگار
پکښي ستا غمونه ځای دي که یو زره دی که هزار
تر وینسته ضعیف وجود مي ستا د زلفو د یاد گار
غم د یار د بیلتانه دې چه تر هر څه دې دشوار
خپلي اوبني مي دریاږ شوې پکښي نه موم کنار
چه مي تل په دیو زورې ستا په شونډو و لرم کار
چه څوک سوځي، هغه سوځي هم پتنگ گوره، هم نار
ځما زره څه اسان ندي چه ئې ورې نه ترس نه پار

د بوسی وعده دي وکړه
زه خوشحال لرم تلوار

ننگیالی قبلوي گور ^{۱۱}	گور خو نه وي ^{۳۲} رنتبهور
لس په کال پرې ننوزي	خني وزې درې څلور
مور زادي بلا پروت ^{۳۳} يم	چه بلا هورې مي کور
ننگیالی د ننگ د پاره	په هر څه لگوي اور
سر په باد د سري پپوزه	چه ئې وي ژوندون نور
چه په نام و ننگ اړ نه وي	خو دي نشي وي ^{۳۴} سپور
سر په دار لک شوي بڼه دي	نه لک شوي پر پېغور
په همت سري پرده دي	
نه د مست هاتي په زور	

نه د ما د هنر شته څوک طلبگار	نه د ما دي ددي ملک منر په کار
خپل حانونه هونبیاران کني نادان دي	خداي د ما د هسي خلقو کر روزگار
په يو ژبه ويل سره پښتو کرو	ولي هيڅ حبله ^{۳۵} نشو خبردار
چه د سوات په ملک کښي ما ننداره وکړه	بل اولس تر يوسفزيو نشته خوار
زور زياتي خو د پسندي خصلت د وارو	هر سري ئې طمع خواست وته تيار
که په کور کښ مال دولت لري سترگ وړي	ملکان ئې لا تر نورو دي مردار
حقه چار به د عزيز کاندې نا حقه	که په بدي رشوت مومي يو دينار
ختکي له ختکي نه رنگ اخلي	عالمان شيخان ئې لا دي نا پکار

^۱ دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

^۲ خون دي.

^۳ وت لاري او سرک ته وايي.

^۴ په يوه لمي نسخه کښ وهي ليکلي دي.

^۵ وبله.

چه مي وليدل له نورو خبر نه يم دا خو واره^۱ يا غوايه دي يا حمار
 دا په هر ديار كښ سيل هم بد نه دئ چه خوشحال وته څرگند شو هر اسرار
 چه د سوات د سيمي خاوري خوشحال بوي كړې
 يو سړي^۲ به ځدي نه وي وفادار

نځينه نه ولي هميش لېنډى په سر
 دا يو لحظه د هونبيار غلطي نه وي؟
 په زمان كښ به خپل ځان تر هر چا ښه كا
 بخته! چيري يې له ورايه را ښكاره شه
 دانشمند په خاوري خوار جاهل كامران دئ
 هنر مند سړى په هر ديار عزيز وي
 د بلبلو په كار گل دي نه دا نور څه
 چه د زركو ښكار په غره كښ پيدا كېږي
 اول فكر د زړه وكړه بيا ويل كړه
 هيڅ خبر د ورځو شپو په حساب نه دئ
 هميشه ښه د خوشحال څټك اختر

ولي په كوڅه د هغه يار نكړې گذر
 خاوري دي په سر شه چه به ورپه ورجار وزې
 يار دي په ښايست كښ د بهار تر گلو ښه دئ
 هر چه ته ئې غواړې هغه يار درته حاضر دئ
 دا يم درته وايم ستا بد خواه نه يم نېكخواه يم
 زرکى تور تارو تمخړى هر لورى ته ډېر دى
 تخم شته هم مځکه هم قبله لري تياره
 كنده به حساب وي مو بمو به سوال ځواب وي
 ورلره دي بولي ته لا گرزې در په در
 زده كړه دا خبره در په در خاوري په سر
 ولي ئې له مخه لاله گل ته كړې نظر
 دواړه سترگي وخورې هيڅ په ځان نه يې خبر
 فكر د توينې كړه چه پخوا لري سفر
 هسى باز در څخه تا ئې وتړل سهپر
 هر اسباب د جور دئ ولي نكړې كار د كړ
 څه دي پكښي كښلي راشه گوره خپل دفتر

^۱ دا خو بي غوړو لکى دي حمار.

^۲ به پکښ نه وي.

مه اوسه بې غمه غليمان لکي له هم
فهم کره خوشحاله چه دا لار لري خطر

هر ساعت چه په چا حَي هسي بې کار تر هغه نه زه لا بڼه گڼم بېگار
رنخوران که کا رويار نکا معذور دئ روغ سري به ولي نکا خپل روزگار
که هيڅ کار و بار د نه وئ درته وایم هسي مه کښېنه بېکاره نا پکار
په هر څه چه غم غلط شي واره نوق دي که په نرد که په شطرنج وي که په ښکار
سري هر ساعت هر وخت په بل بل^۱ حال شي همپشه په يوه حال دئ کردگار

ستا به نوم په جهان پاتو شي خوشحاله
يوه لويه مشغولا ده ستا د کار

يو دا هسي بڼه بهار بيا پرې صوت د هزار
څوک سپاره په عراقيانو تر چا لاندي بڼه رهوار
په لاس ناست خاصه بازونه په هر لوري خاصه ښکار
بڼه کرجي^۲ وړاندي نيولي د باز ونو سره يار
بڼه تازی په دور ترلي پرانخلي په وار وار
زړه فارغ له هره لوريه پکښي واره خيال د يار

تر دا هسي هوس به
زه خوشحال کرم دنيا خار

ږ

په سرو شونډو دي بازار د شکر مات کر تورو زلفو دي ناموس د عنبر مات کر
چه د صبر په آهن مي وه ترلي تا د زلفو په حلقه هغه ورمات کر

^۱ بېل بېل.

^۲ په قلمي نسخو کښ کرخي ليکلي دي، يعني زور باز.

چه ئې ستا دَ خط و قد ننداره وکړه
 سحر گرو اوس دَ سحر دکان ونغښت
 په دا دوه سپاره دَ مخ يعني ستا سترگي
 په هوس هوس راځې طره پرېښې
 چه ارزو لرم په زړه کښ ستا دَ ورځيو
 تا وې نور به قول مات نکړم سوگند دئ
 په بارخو دَ مار حلقه شو که صبا مي
 صورت گرو مي پر کار و مسطر مات کړ
 دوارو سترگو دي دَ سحر هنر مات کړ
 تا مي درست دَ بارسايي لښکر مات کړ
 گوره بيا دي دَ چا نوي سنگر مات کړ
 دې ارزو مي په ځگر کښ خنجر مات کړ
 په سوگند سوگند دي لا څه بهتر مات کړ
 ستا دَ تورو زلفو خولې وته سر مات کړ

ماتوه دَ خوشحال زړه بيا به ووايې

چه مي څه لره دا هسي گوهر مات کړ

په دا شکر چه ئې بوي ښکاره آتش کړ
 زړه پخپله هغه مخ لره لار نشو
 دا بېغش شراب دَ کومي ميخاني دي
 لېونتوب ئې مبارک شه تل ترته
 په يادي ئې نر باحقه نازېدلَم
 مشوش ئې کړ روزگار دَ پرهېز گارو
 اگر^۱ درست صورت وَا ورته بېشکش کړ
 دَ ذلفينو ئې هر تار ورته دلکش کړ
 چه ځما دَ زړه ئې ليري غل و غش کړ
 چه ئې يار دَ زړه په غوره پرېوش کړ
 بېهوده مي په سراب دَ اوبواش^۲ کړ
 چه کاکل ئې په جبين را مشوش کړ

ما وې سپينه خوله به ورکړې و خوشحال ته

په خندا ئې له نا خوا له پنج و شش کړ

چه مي زړه دَ مال و ملک په هوا نه ولاړ^۳
 عقل و هوبښ صبر و آرام ور پاتو نشي
 هر چه خوړ دَ کښلي مخ په مينه نه وئ
 هم مي زړه په غمزه وړي هم ځان نادان کا
 محبت دَ کښلي مخ ځما په زړه کښ
 دَ هجران په شپه ئې درست ټوکر ټوکر شو
 که په کښليو پسې لار شو ښه چه ښه ولاړ^۱
 دَ هر چا چه په دلبرو پسې زړه ولاړ
 دَ جهان په مخ اوده راغي اوده ولاړ
 راته وايي وايه بيا دَ زړه په څه ولاړ
 باور وکړه لکه اور په وچ واښه ولاړ
 په ژرا ژرا مي زړه تر دوه لېمه ولاړ

^۱ عود.

^۲ د تحسين او تعجب کلمه ده.

^۳ دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

هغه يار را څخه وايې هر گز نه و هېڅ مې نه زده که همپش را سره وه ولاړ
هر زمان به ئې شا راته په مایې وه يوه ورځ بې غمه نه وه تلتل ته ولاړ
نور به بيا په بېارته را نشی خوشحاله
گذشته عمر پسو لکه اوبه ولاړ

چه مي ښه توریت ^{۲۱} د خپلي چاري ځير کړ ^{۲۲}
لکه واچوي دانه د دام په منح کښ
ما پدا سترگر لیده د دنبا خلق
مور زادی کانه هر گز نه هونيارېږي
په ناپوه باندي بې غمه بې غمي ده
راشه وگوره يو گز محکه نيولې
د ارمان لاسونه مړه مړي په گور کښ
د هر چا مي خپل هنر بلا د ځان دئ
چا ئې وصل پخپل مت حواله کړي
ليونی د لېونتوب په سبب بند شي
په بار بار د خپل استاد منت را باندي
د زړه ښهر مي چه ځاي د قناعت دئ
که ويل ئې د غماز منلي نه دئ
پوره زر اتيا کلونه په کابل کښ
د خوشحال د زړه خوښي نشي بې سراي
خپل وطن ئې په هر چا باندي کشمير کړ

څو ئې بوي په هر طرف بهير و نه کړ
ځما اوبنيو کاني هم په مخه يووړل
په گلونو عندليب نفير و نه کړ
ولي ستا په زړه ئې هېڅ تاثير و نه کړ

^۱ د طالع ستوري، نجوم.

^۲ دا بدله په چاپي نسخو کي نسته.

^۳ سور.

^۴ دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

په ژړا په بی صبري له لیدل مومم
 په خندا خندا دي مرگ وته نیژدې کرم
 خو لا زه یم چه له غشیه نه دي درومم
 مگر زه سهل غرڅه وم ستا تر فهمه
 اوس به څرنګه خلاصیږم له دې غمه
 د کعبې په لار به څنګه بری کړې
 په صورت به دې تل وېر وئ پسله مرګه

زه خوشحال چه سر و تیر ځم ستا له تیره
 هیڅ ارمان دي د غمزې په تیر و نه کړ

خدای یو هسی فکر راکړ^۱ چه ئې ملک راته رڼا کړ
 چه په ملک په ملکوت دي پرې خبر ئې زړه د ما کړ
 په اعلیٰ په اسفل واړه را بنکاره ئې هر اشیا کړ
 که په نورو توره شپه ده
 په خوشحال ئې سپین سبا کړ

لکه خدای چه د یار حسن بې نظیر کړ
 د مجنون غنډي په درد د عاشقی کښ
 ما وې کندي تفحص وکا پخولا شي
 ښایسته د قندهار د چا په یاد دئ
 دا څه حسن څه جمال څه ئې اقبال دئ
 زړه پخپله هغه مخ لره ولار نشو
 نه گناه نه ئې خطا نه نیت ئې نور دي
 نر ناحقه ئې خوشحال په زړه دلگیر کړ

مخ ئې فکر د نسرين را څخه یوور
 د ترسا زلفي زنار شوې را تر غاړه
 بې د یار د شونډو تل چه یادوم ئې
 خط و خال ئې مشک چین را څخه یوور
 شکر شکر چه ئې دین را څخه یوور
 میني نور ذکر تلقین را څخه یوور

^۱ دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

درسته شپه ژړا نارې آه و فرياد کړم
دواړه سترگي ئې شاهين شهپر ئې زلفي
په راتله ئې درست آرام را لره راوړ
د چمن گلونه کوز گوري دا وارړ
چه مي زړه وړي ما وې پاسه په اسمان ده
زه هاله د عافيت ناوې قبول کړم
تل اوپه په نري خاي باندي ما تپري
هغه ورځ مي زړه له خپله خانه مور شو
چه دعا حما د صير کا وگري
بيا ئې خوب په څه انين را څخه يووړ
حما زړه کوتر، شاهين را څخه يووړ
او په تله ئې درست تسکين را څخه يووړ
چه دليري هر تحسين را څخه يووړ
ولی ترکی په زمين را څخه يووړ
چه هوس ئې په کابين را څخه يووړ
عقل و هوښ ئې نخستين را څخه يووړ
چه له لاسه دل سنگين را څخه يووړ
عشق د دې دعا آمين را څخه يووړ
ما وې زه به ئې لا فکر د علاج کړم
ولی خوار^۱ خوشحال زړه خوړين را څخه يووړ

ما د کنبليو ننداره کړه زاهد ننگ کړ^۲
هغه وخت چه را په ياد شي پېر خوشحال شم
زما زړه ئې په قلاب د زلفو يووړ
که ژوندی نشي له خوبه^۱ عمر ئې شوم دئ
کنبلي مخ ئې لکه خراغ هسي بلپري
ملنگان ئې د دربار دروېزه مومي
بنه خودا چه خدای دې هم د ما په رنگ کړ
چه به ما درته دعا کړه تا به جنگ کړ
ور سره ئې اوده کړي په پالنگ کړ
چه په خاک ئې د پایلو باندي شرنګ کړ
خوار عاشق ئې پدا خراغ باندي پتنگ کړ
ما هم ځکه خان د يار د ور ملنگ کړ
ته د حايه هسي نه وې دا څه حال دئ
چه په ما باندي دي زړه دا هسي سنگ کړ

^۱ ولي خوار عاشق زړه.

^۲ دا بدله په چاپي نسخو کېن ناست له يوې قلمي څخه را نقل سوه.

ز

پر د قاز شته پر د باز^{۱۱} لکه پر هسي پرواز
لکه سترگي لیده هونبره لکه خلق هسي آواز
لکه قد جامه هم هونبره لکه حسن هونبره ناز
د دانش کنبیده بويه نه د سرو زور طراز
بپری کرزي په بيله^{۲۲} کنس په قلمز کرزي جهاز
سگ لاهو غندی خو نشته مرک که هر خو وي اوباز

په دا پراڼگ نشو خوشحاله

که پراڼگ^۲ پش^۲ دي پراڼگ ته ساز

چه هر یار ته مي تر خوله ويوست آواز^{۱۴} زر په واره عالم خور شو هغه راز
که دي زره دئی چه سوا په هیچا نشي د قلوب دننه بڼه دئی ساز ناساز
که آواز د زرکو وئی په درو کنس چا به چپري ور پسې گرزاه باز
چه نارې کا تور تارو په مرغزار کنس باز جره ئې بتي یوسي د طراز
چه خما تر خوله و نه ووت چا و نه وي خپل نفس دئی په سری باندي غماز
په سبا به هغه راز په کلي خور و چه په شپه به ما وروي ته وي په ناز
دپر یاران مي تر سرتبر دئی خوان وم زور شوم په زرگونو کنس پیدا نشو دمساز

پخپل زره کنس جگرخون کوه خوشحاله

خپل پردي ته د زره راز مکره آغاز

لکه غشي لره بويه تیر انداز هسي شعر لره بويه سحر ساز
همیشه د زره په لاس تله د وزن زیات وکم د وزن یو توري غماز

^۱ دا بدله له یوې قلمي نسخې څخه را نقل سوه، په نورو کنس نسته.

^۲ یعنی جزیره.

^۳ د زنگله یاغي پېشي چه لکه پراڼگ داسي ده.

^۴ دا بدله په چاپي نسخو کنس نسته.

په تور آس د حقيقت ناوې سپره کا
سل جلوي سل کرشمې سل مکيزونه
د صنعت زيور په حو رنگه پرېوزي^{۲۱}
د تجنیس پایلي جوړی^{۲۲} په پنبو کړي
د مضمون د نزاکت غمزه ور څخه
که په نظم کښ کارگه او تپوس را وړي^{۲۳}
چه يوه وينا ئې وکړه هوبنيار هغه
په سپين مخ پلو نيولې د مجاز
په نظر کښ ئې ښکاره د سترگو ناز
د تشبیه چندن چووه باندي طراز
د تر صيع مني^{۲۴} په غاره اوږد دراز
سر تر پایه درست صورت سره يواز
هم د زرونو په ښکار گزري لکه باز
عاقلان به ويل کاندې په ايجاز

و پښتو ژبي ئې ډېره خوبي ورکړه

چه خوشحال کا په پښتو شعر آغاز

^۱ پر بوزي يا پرې پوري.

^۲ څري.

^۳ امپل.

^۴ دا درې بيت په نورو نسخو کښ نسته، له يوې نسخې څخه را نقل سوه.

(س)

په رموز د عاشقانو عاشقان پوهېږي بس
 په ضمير د نخلبندو نخلبند سرې خبر وئ
 چه كښتې پكښي بيبي په عظيم درياب گډېږي
 چه گردش ئې ورغ و شپه كا د كامل انسان دپاره
 سپينې ږيرې وټه بويه چه نظر پخپل قوت كا
 نادانان د ملك څښتن كا دانا هسي ورته گوري
 په طلب د طالبانو طالبان پوهېږي بس
 په تصوير د نقاشانو نقاشان پوهېږه بس
 په بيلو د كښتې ملاحان پوهېږي بس
 په اسرار ئې كاملان يا دا آسمان پوهېږي بس
 او هوس د شوخي شنكي پدا ځوان پوهېږي بس
 دغه پوهه د چا نه ده پرې سجان پوهېږي بس
 چه خوشحال ئې په بياض كښ دا تازه تازه خېرې
 نو په دا تازه خبرو سخندان پوهېږي بس

په درست كلي كښ مي يار دئ هغه كس
 كه په شكل شمائل سرې ليده شي
 ځكه زه ور باندي هسي عنديب يم
 كه هر څو راته ښكنځل كا يا قهرېږي
 كه ئې زلفي كه كاكل كه ئې گيسو دي
 چېرې نه چه په ټولې كښ ئې غلط كړې
 د جايفل په ځاى به سر ورته بېښكښ كړم
 چه زه خوله ورځني غواړم نور ښكنځل كا
 سر تر پايه زرزرى جامې آغوستي
 زركى! څه لره پخپل رفتار غره يې
 چه په درست تومن اوڅار دئ هغه كس
 سر تر پايه پر يوار دئ هغه كس
 چه په حسن يو كلزار دئ هغه كس
 په خوله واره شكر بار دئ هغه كس
 همگي مشك تا تار دئ هغه كس
 هوسى سترگي گلرخسار دئ هغه كس
 كه په سرمى مينه دار دئ هغه كس
 بې حسابه ستمكار دئ هغه كس
 سر تر پايه زرنكار دئ هغه كس
 لا تر تا نه خوش رفتار دئ هغه كس
 چه صورت سيرت ئې دواړه سره جور دي
 د خوشحال د زره پكار دئ هغه كس

په لحد كښ به هوا نه وي هوس^۲
 بې طوطى نه قفس هيڅ نه دئ باور كړه
 فهم وكړه چه ضائع در څخه نشي
 چه دا در بې بها هسى تلف كا
 د خانانو په خاكونو گذر وكړه
 هر چه شوي نه بدلېږى دا په څه كړې
 نصيبه له جهانه يو كفن وري
 دا به واره له تا پاتو شي اې جانه!
 در سره به خپل عمل درومي نور بس
 روح په مثل د طوطي دي تن قفس
 لكه در بې بها دي دا نفس
 د څارويو په شمار دي هغه كس
 زرغونه ئې په خاكونو خار و خس
 هونيره ډېرې انډېښنې هونيره وسوس
 هغه هم اته يا نه گزه يا لس
 كه ښې جونه كه آسونه كه اطلس

^۱ دا بدله په چاپي ديوان كښ نسته.

^۲ دا بدله په چاپي ډېوان كښ نسته.

تیارپره وخت دَ کوچ راغي خوشحاله
په هر لوري ناري اروي دَ جرس

ته څه زره لري څه لاس واره گنج نې کوز و پاس
گاه دَ محکي طراحي کري گاه په عرش کنيږدي اساس
لکه پک شي هسي تش شي د د شناخ دئ ستا اماس
لکه پونډ يې و اور ته و اويو و ته قرطاس
هم گوهر يې هم شبه يې هم کنتي يې هم کرباس
هم ملک يې هم ملک يې هم خنزير يې هم خجاس
په افلاس کني د دولت دی په دولت کني د افلاس
ته له ديوه په هراس يې دی تا نه په هراس
نه اطلس دئ نه زربفت دئ لا څه بڼه دئ ستا لباس^۲

واره بڼه وايي خوشحاله
وايه هيڅ نشته وسواس

چه نې غم لري د مخ هم دا وصال بس^۱
بادشاهان دئ زر زری جامې اغوندي
په بهاندو اويو کنيږنه ننداره کره
خو يوه گېده خواره دوه درې خرڅوري
و حريص و ته درست مال د دنيا لري دئ
زاهد سترگي ترې پوښي زه کنيلي گورم
که لايق نې د جمال د ليدو نه يم
اندېښنه نې د جمال د خط و خال بس
د قانع گدای په شا باندي يوشال بس
د جهان د تېرېدلو دا مثال بس
که دانا يې په جهان کني دا جنجال بس
و قانع ته يو فلوس د دنيا مال بس
که جنت لره مي بيبي دا وبال بس
که نې بيا مومم وصال په خوب و خال بس

دواره کونه د هغه چه نې طلب کا
ستا د سترگو ننداره د خوار خوشحال بس

خدایه که زه تا ته نيژدې کپوم په افلاس^۱
ته که په دا خوښ يې چه خاوند د ملک و مال وم
هسي مال را مه کره چه نې ځاي وي تر زره کنيږنه
لاس مي همپش بر لره په وارو غليمانو
طمع که حسد وي که حرص که بد خوښونه
توان د طاعت راکره چه اخلاص ور سره مل وي
زر مي گند په غاره کره يو مات کچکول په لاس
مال و ملک مي هونبره کري چه تېروي تر قياس
هسي اموال را کره چه نې ځاي د زره د پاس
دوه مي غليمان دي يو مي نفس بل مي خناس
واره له ما پرېکره د خپل فضل په الماس
نه هغه طاعت چه شي په رسم په لباس

^۱ يا پون دا يوراز قديم اورلگت و، چه وچ لرگی او نور وچ اور اخيستونکي مواد به وه.

^۲ هم کيمخا يې.

^۳ ستا پلاس.

^۴ دا بدله په چاپي نسخو کنيږن نشته.

^۵ دا بدله په چاپي نسخو کنيږن نشته.

يا بارَ کریمه! د خوشحال خټک دا خواست دئ
تل د ده په زړه کي لرې ټپنگ د دین اساس

ناظر مي عطارد دئ چه به څه کښ په قرطاس	زه هغه سړی يم چه قلم واخلم په لاس ^۱
صائب دئ ځما فکر د هر امر په اساس	نائب دي د تقدیر د ما تدبیر په مصلحت کښ
هغه زمان مي گوره تل به سور وي د ما آس	د تورو په میدان کښ چه سودا وي د سرونو
په قدر په قیمت کښ يا ياقوت يم يا الماس	حاسد مي لکه کاني د صحرا په هيڅ حساب دئ
قمر وته نظر کره کله بدر کله کاس	که حاصل مي د قضا په حکم هسي محول وي
باطن لکه خورشید يم هيڅ مي مه غواره په قیاس	ظاهر لکه شهباز يم که و ما وته نظر کرې
تر تورو خاورو کوز يم تر اسمانه يم لا پاس	که لافي د کوزی د هسکی وهم باور کره
	ویل کوې و چا ته چه د ما ویل سره زر دي
	روند و وته خوشحاله لکه زر هسي رصاص

سر دئ خوري ناسپاس	سړی ښه دئ حق شناس
احسان ډېر دئ تر قیاس	د یوې دانې اوربشي
مخ ئې تور شه نه دئ ناس	چه احسان وته ئې شا شوه
یاري نښي په لباس	څو اخلاص ور سره نه وئ
چه ته پرېوزې درکا لاس	یار ئې مه گڼه اغیار دئ
د رشتیا میني اساس	تل خالي دئ له خلله
چه خپلوی ئې بې وسواس	که دي یار دئ هغه یار دئ
توره، ښځه، دریم آس	بې وفا دي دا دری توکه
	د خوشحال خبري در دي
	چه ئې کښلي په قرطاس

دغه کار دي د کارگه و د کرگس	کله باز کا و مرداري ته هوس
په کرده په عمل گوره کس ناکس	و گفتار وته ئې غروه سترگي
په هيڅ رنگ به نور څه نشي سگ مگس	که ئې سر په لکی اوري هغه دئ
د ابجد په حساب نوي وگڼه لس	په ظاهر شماره که لس سره دوه پنج وئ
دويم گززي په طلب د خار و خس	ده سړی په باغ کښی گډ شي يو گل گوري
چه د یار بې يادوندی يو نفس	زه دا يم په بېلتانه کښ له هغو يم
د طوطي له مخه ښه يشي ^۲ قفس	که هر څو ښايسته روغ دي څک ئې څه کا
	خوار شوخحال به ځني څو شرې په جور
	که سړې شونډي دي شکر دي د مگس

^۱ دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

^۲ وئ.

^۳ يعنی ښه ایسي.

که د مور نفس کښ څه وئ لکه وئ هسي به اوس^۱ چه په څه دئ زره مينه هم هغه مينه به بوس
لاس د زره د پاسه کښيوږده چه څه حال درته معلوم شي څه تسپې په لاس کښ نمورې څه په پرمخې زيره بوس
که د باغ دئ که د راغ دئ په څو لونه دي دا وني څوک سپيدار څوک چنار دئ څوک پلو^۲ دئ څوک پلوس
اينخر نه لري گلونه ميوه سپينه لري توره د انگورو ژنکوري گوره ميوه گل لري نلگوس^۳
دا جهان پټې پټې دئ جنس د جنس سره خوښي کا چه په خيال په هوا گرزي زير پروني سر مندوس
القدر د عشق له اوره که دئ لاس رسي زره ژغوره
د دلبرو مينه اور ده اي خوشحاله زره کره بوس

ش

توراني خو د جنجال دئ د پرخاش^۱ دروغجن سوگند خواره بهتان تراش
ايراني د آشنایي د وفا دئ د خلقت د مروت دئ د معاش
پښتانه د بد نيتي د خصومت دئ په حيا په شجاعت ئې وکره شاش
که بلوخ که هزاره واره چرکين دئ نه ئې دين نه ئې مذهب ستر ئې فاش
که هندي دئ که سندی دئ مخ ئې تور شه نه حيا نه ئې وفا نه نان و اش
کشميري که نرکه بنخي واره هيخ دئ د مردی ور څخه نشته هيخ قماش
د آدم له نسله نه دئ گوره څه دئ دواړه ورک شه يو اوزبک بل قزلباش
لغمانی بنگين سواتي تيراھي واره موت مټر لوبيا چنه دئ مهې ماش
هر احوال ورته بنکاره دئ د وگري
د خوشحال خټک په پوهه کره شاباش

ښ

دا بنايست چه ئې په تا باندي کښيښ د زره داغ به ئې په ما باندي کښيښ
که جمال ئې و يوسف نه وئ ورکري چا به غم په زلېخا باندي کښيښ

^۱ دا بدله په نورو نسخو کښ نسته، له يوې قلمي څخه را نقل سوه.

^۲ دا کلمه عیناً وليکه سوله حل طلبه ده.

^۳ د دې کلمې تلفظ د قندهار په خوا کښ نرگوس دئ، مگر دلته په ټوله نسخو کښ په لام ليکي دئ، نو مور هم پر دغه املا پريښود.

^۴ دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

مگر گل په اشارت کښې ورته و وې چې بلبلی ټټر په ما باندي کښېښ
 که د زلفو^۲ مار ئې وڅوري عاشق گرم دئ چې ئې لاس په اردهار باندي کښېښ
 زه که ستا په لړ شوېو^۳ باندي پروت نه وئ د سږي نوم به دئ په چا باندي کښېښ
 که هر څو به دئ شاره له خپله وره
 خوار خوشحال به قدم لا باندي کښېښ

ض

له تا به ستا له تبغه عاشق چپري کا اعراض د شمع د اور پښتۍ مينه نه ځي په مقراض
 د خپل خاطر احوال به زه خپل يار وته معلوم کړم بيمار به له تبیبه په څو پټ لری امراض
 تر دانه به ته کوم طاعت ته به مومې اي دله چې يو ساعت مي کښېښې د زاهد سره مرطاض
 سودا ئې د چشمانو په ژړا ژړا بتر شوه دا اوښيو محرمي ئې اوس وړينه په بياض
 د يار کوڅه مي بيا مونده د يار له بويه پره هوا به د گلونو نوره څو کړم د رياض
 خوشحاله مستعد اوسه و فيض ته قابل يې^۶
 ورپري د قابل په زره تل فيض د فياض

ظ

چې د کښليو په ليدل نه وئ محظوظ د سرود په اړويدل نه وئ محظوظ
 چې حاصل ئې د خپل يار ننداره نه وئ په گلزار ئې سوخته دل^۷ نه وئ محظوظ
 که شيخان که زاهدان که عابدان دي په دا خپل عمر به تل نه وئ محظوظ
 چې ئې دواړه شوندي کښل کړم پری محظوظ شم څوک به هم په مي خوړل نه وئ محظوظ
 کله کله هسي وخت په سړی راشي چې د گلو په کتل نه وئ محظوظ

^۱ چې بلبلی ټټر بيا باندي کښېښ.

^۲ د زلفينو مار کښ وڅوري.

^۳ دا کلمه عیناً وليکه شوه حل طلبه ده.

^۴ یعنی پټن.

^۵ د اوښيو محرر ئې اوس درينه په بياض.

^۶ شه.

^۷ خسته دل.

د خوشحال ويل^۱ هنر دي هغه خر دئ
چه به دى په دا ويل نه وي محظوظ

زړه مي بې له عشقه په بل کار نه وي محظوظ^۲ بېله کتبليه مخه په گلزار نه وي محظوظ
 کله مرنى دي چه د توري په ميدان کښ دى د تېرې توري په پرهار^۳ نه وي محظوظ
 هر چه عاقلان دي په فتوى د عقل کار کا هر چه عاشقان دى پدا کار نه وي محظوظ
 هر چه بل ئې وولي بيا دي پرې غشي لک کا هيڅکله ښکاري په هغه ښکار نه وي محظوظ
 خاوري ئې په سر حبطه ئې عمر تېر شو هر چه نن د کتبليو په ديدار نه وي محظوظ
 عيد شو هم بهار شو و صحرا وته خلق ووت زار دى د هغه چه پخپل يار نه وي محظوظ
 دور د عاشقانو دئ که وگورې په عشق کښ پند که ورته وايي پخپل پلار نه وي محظوظ
 هر کله چه راشې ورته وخاندې له ورايه
 خوار خوشحال به ولي په بار بار نه وي محظوظ

ع

سخت ساعت دى د وداع په آشوب و په صداع
 چه يوځل سره څوک بېل شي بيا په بخت وي اجتماع
 عجب هر زمان نياز کا نوې نوې اختراع
 چه په لږ ماتي وه نزع ترو به څه وي په نزاع
 هم مي وغلوي بيا وايي نه پوهېږي په خداع
 شونډه بوڅه په نخوال^۴ کا چه مي وويني اوضاع
 د بورجل غمجن په رقص د پايلو په سماع
 چه ترې د ليدو لاري څه د خير دئ منع!
 نه ئې يو ديدن خوشحاله!
 نه د درست جهان متاع

^۱ د خوشحال ويل هنر نه د هغه دي.

^۲ دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

^۳ گلزار.

^۴ نا خوال.

غ

خَلْقِي سَرَه ياري كا په دروغ و به نه وينې دوه زړونه سره روغ
 د شودو پيو عوض ئې وي په زړه كښن چه سفله و چا ته وركا چپري دوع
 د هغو صحبت كيميا دئ كه ئې مومې چه ئې بيا مومې په ناسته كښن فروغ
 د دې دور ياران واره منافق دي په خوله تا سره هو هو كا په زړه يوغ
 په قيامت به ئې په كوم عبادت پټ كا په آزاد د خپل پدر ترلې توغ

نور كارونه اوس په كار ندي خوشحاله!

يا و چا څه وركوه يا الجوع^۲

كه يو گل و ما نه راكړې د خپل باغ خداي دئ تا تر و تازه لري تل باغ
 ستا له باغه يو گل ما لره دولت دئ نه په سل رنگه گلونه د بل باغ
 چه ورتله دئ باندي نه وئ سپېره ډاگ وئ په راتله دي شى درست ملك و بورجل باغ
 په خوړو خوړو مېوو په گلو ډك وئ چه ښكاره كړې راته ته په ښكنځل باغ
 د ښه مخ د گلستان بلا هجران دي تل گلونه به خزان رېڅول باغ
 نور باغونه د نورو په وخت غورږېري په اهار كا غورږېده د كابل باغ

همپشه به پرې نارې وئ د بلبلو

دا چه ساز كړ نن خوشحال په ويل باغ

ف

را معلوم شو د اورنگ عدل و انصاف د ده ښه مسلماني ښه اعتكاف!
 سكه وروڼه وار په وار واره وژلي پلار په بند كښن اچولي په مصاف
 كه هزار ځله څوك سر وهي په مخكه يا په صوم تر شمخي ورولي ناف
 څو نيت^۲ د ښه عمل سره جور نشي عبادت، طاعت دي واره دي خلاف
 چه د ژبي لار يوه د زړه ئې بله په چاره ئې شه ځگر شكاف شكاف
 مار په تن د پاسه ښه ښاپسته روغ دئ ولي ننه اندرون لري ناصاف
 مړنى په كرده ډېر ويل ئې لږ وئ د نامردو لږ عمل وئ ډېر ئې لاف

كه دلي د خوشحال لاس په ظالم نشته

د قيامت په ورځ ئې خداي مكره معاف

^۱ د دې كلمې معنا حل طلبه ده.

^۲ دا كلمه هم حل طلبه ده.

^۳ څو دي نيت.

^۴ د دننه مخفف دئ په جايي نسخو كښن دا مسرى داسي ده: ولي تن ئې اندرون لري ناصاف.

ق

چه بنياد نئي پيدا شوى په نفاق^۱ د هغه^۲ نه طمع مكره اتفاق
 چه وودلې وئ په ذات توره شري^۳ سپينول نئي و هر چا وته دئ شاق
 چه په باغ كښ رنگارنگ مپوه پيدا شي^۴ لُون لُون نئي مزه وي په مذاق
 د عسل سره نئي خوره خوږه به نشي^۵ مَر غونې چه ترخه ده په ميثاق^۶
 د دانا به د ناپوه سره څه زيست شي^۷ كونگي^۸ هيڅكله د باز نه وئ مشتاق
 كه اخلاق ناصري په ياد ووايي په اخلاق كښ به ښه نشي بد اخلاق
 د طاوس سره كه زاغ په قفس بند كړي
 تر وصاله نئي خوشحال وي په فراق

خر د سرو زرو د زين نه دي لايق^۹ ښه څري ور لره بويه موافق
 بوالهوس چه عاشقي كا عاشق ندئ^{۱۰} په خالي هوس نئي مه بوله عاشق
 نفساني تاريخه شپه صادق هغه دئ^{۱۱} چه سهار غندي سينه لري صادق
 څه په علم په تلقين سره نور نشي^{۱۲} چه راغلي له ازله دي فاسق
 د سينا زوي له حايه شيخ ملا و^{۱۳} آراسته نشو په درس په خوانق
 په ادب آداب به نه فائق تر چا شي^{۱۴} چه له حايه په فطرت نه وي فائق
 صالحان له ظالمانو نه پيدا شي^{۱۵} له زاهد نه پيدا شي غل سارق
 د بد خوي د خوي علاج ملك الموت دي^{۱۶} نه په ډېر علاج خبر حكيم حاذق
 هغه باغ هغه باغوان هغه نئي گل دئ^{۱۷} چه فرهاد باندي بلبل و يا وامق
 زره سوخته ميان ډېر دي په جهان كښ^{۱۸} څه يواځي يو مجنون ندئ عاشق
 كه كارگه غندي نئي فهم وي خوشحاله!
 هيڅ استاد به شين طوطا نكري ناطق

ډېر د خيال سپاره ترې لارل معلق^{۱۹} سپور په شا پريښي نه دي ابلق
 په دا طشت كښ هره ورځ ويني توږي^{۲۰} ښكارول نئي هر ماښام كاندي شفق

^۱ دا بدله په چاپي نسخو كښ نسته.

^۲ د هغونه.

^۳ يعني په ازلي ترون.

^۴ يعني جغد.

^۵ دا بدله هم په چاپي نسخو كښ نسته.

^۶ بو علي سينا د اسلام مشهور حكيم او فيلسوف د څلورمي هجري پېړۍ.

^۷ دا بدله په چاپي ډېوان كښ نسته.

په ازل چه دا نسق د بېلتانه دي تر ابدې به وران نشي دا نسق
و گدای و ته به څرنگ پاتو کېږي د بادشاه له تنه خېژي دا يلمق
روغ به هاله د دردمن په حال خبر شي چه په زړه باندي رسا و خوري شلق
پيدا کېږي، فنا کېږي، نه بنکارېږي پدا سيند کښ جهازونه هم زورق
که د مرگ سبق دي هېر دي گورې گوره خپل ياران به درته ياد کاندي سبق
که هر څو په سود سودا گرم لیده شي تر ماينامه دي د دي بازار رونق
عاقبت به واره ستري شي خوشحاله
که څوک ژاري ناري مرگ گڼي ناحق

دربغه سره تش کړې دا پک زړونه د فراق^۱ ټول کړلي په تله د چا زيات شوي اشتياق
مرگ به ما قبول کړ نه بېلتون له خپله ياره څه کړم چاره نشته حکم دا و په ميثاق
وېش چه په ازل و د هر چا د قسمتونو غم و که محنت و په نصيب شو د عشاق
څوک په عاشقي ولاړ چه څه پاتو هجران وتوت^۲ اوس به له ما څه غواړي وگړي خوي اخلاق
هر محنت، آفت، شدت، نکبت په جهان بڼه دي يو بېلتون بلا دي تر هر څه په اتفاق
عشق ئې د زلفينو لکه زهر د مارونو^۳ ښوری په ځگر کښ د واره لب ئې دي ترياق
تل سبا بيگا باندي د آه د ناوکیو ووري سپين توپري څه بنادي کا اهل نفاق
تل شهد و شکري که خوشحال خوري گمان مکره
چه بي هغو لباؤ به خوږ شي د ده مذاق

که د سرو شونډو سره غواړې تحقيق^۴ د يمن په ملک به نه وي دا عقيق
خوله ئې هسته ده که نېسته نه پوهېږم دا رموز دي و هر چا و ته دقيق
په زرگونو راته لاف کړي د ياري ما يو يار بکښي و نه لیده صديق
په هر لور مي غورزوي په سر لگېږم زمانې کړم لکه سنگ د منجنیق
اول غم د يار و ما و ته غليم و اوس تر ده نه بل څوک نلرم شفيق
په لمړي قدم دي سر له تنه پرې کا چه قدم کښېږدي پدا خوني طريق
چه د عشق په بحر پوب دي حال ئې گوره د دنيا په حال خبر نه دي غريق
طلبکار ئې د وصال په لوي طلب وی له ازله ئې راوړي دا توفيق
آزاده عالم بندي دي که ئې گورې د زلفينو په خنځير ئې دي عتيق

^۱ محشي ورته ليکي چه يوراز کالي دي.

^۲ دا بدله په چاپي ديوان کښ نسته.

^۳ دا کلمه په نورو ټولو قلمي نسخو کښ دغسي ده مگر په يوه نسخه کښ داسی ده: چه څه پاتو وه هجران يو.

^۴ مارانو.

^۵ د اوسپني توپري څه بنادي....

^۶ دا بدله په چاپي ديوان کښ نسته.

گټه زیان دَ عشق یوازي دَ عاشق دَی
امید قطع کړه خوشحاله دَ رفیق

یو څه بحر دَی عمیق	دَ سیماب غُندي حریق
په شنا ترې واته نشي	څو چه بخت نشی رفیق
په ساحل ولاړو څه زده	چه څه حال لری غریق
حال د ما یو معما دئ	چا مي حال نه کړ تحقیق
که هندو که مسلمان وئ	پت پالي د خپل فریق
چه مي یار دَ طریقت وه	په کار نشو هیڅ طریق
یو له بله بهره مومي	په اخلاص او په توفیق
چه ئې زه لرم په زړه کښ	عجب فکر دئ دقیق
سل بلا دَ جهان کل وئ	جدایی نه وئ تفریق
په نامه به شقیق ^۱ نشي	که څوک نوم کنسپړدې شقیق

پدا ښهر کښ اکبر دئ
دَ خوشحال یار شقیق

ک

چه په روي به ئې بڅښل ښي پاک نا پاک ^۱	بل سری نه دَی صاحب دَی د لولاک
تر هلال ئې صدقه شم تر بلال (ص)	په اخلاص یم زه د دوي د تلي خاک
د بوذر (ص) او د سلمان (ص) ئې دروېزگر یم	تل د دوي په محبت دئ ځما ژواک
ذوالفقار ئې اړدهار و دوي ئت ژبي	چه د دین مخالفان ئې و خوراک
په دا هسي مړنتوب ئې آفرین و	چه په کار ئې محمد (ص) شو فرحناک
که سپاره ئې مرنې د لښکر پېر دئ	لاس ځما د دلال سوار د زین فتراک
د خيبر په کوټ ئې هسي زور ښکاره کړ	چه له وېځ ئې را و لورل تاک ^۲

محمد (ص) د علم ښهر دئ ئې ورو
تر قنبر ئې شه خوشحاله خټک فداک

^۱ حضرت شقیق د بلخ یو لوی ستانه دئ.

^۲ دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

^۳ چه له وېځ ئې راوړول پاک.

دال^۱ و د محرم د صفر^۲ اک^۳ د رومي خوري درونيم څه يك^۴
 د دوهمي خور رونييه اتلسمه^۵ د دريمي خوري يا^۶ مه وکره شك
 څلورمي خوري^۷ دال چه سره يد شي^۸ د رجب دي ب^۹ ويچ د شعبان دك^{۱۰}
 د روژې د مياشتي جك^{۱۱} پوره حساب دئ^{۱۲} چې^{۱۳} شوال ذي القعده بط^{۱۴} ذوالحجه وک^{۱۵}
 چه په هره مياشت کښ دوي ورځي دي نحسي هم دغه دي چه حساب وشو خوبک
 بيا وروستی چارشنبه د هري مياشتي
 نحسه ورځ ده، وايي ښه خوشحال څټک

که زه نه وي تا به ځان لره بلل څوک
 واره عشق دئ چه ئې سر راته گياه کر
 چه پتنگ ته روښنايي د څراغ ښکاره شي
 بدرگه که محبت را سره نه وي
 د دي^{۱۵} ميو پيالې دپرو دي اخستي
 د زرخ په ځادي بند د شونډو مست وي
 چه پخپله^{۱۶} راته ووايي چه وايه
 په پالنگ به دي دا هسي در ختل څوک
 گڼه^{۱۳} زه په ځان مين د سر ښندل څوک
 نور له څراغه نه ئې غواړي جار وتل څوک^{۱۴}
 يك تنها به په خونخواري لاري تلل څوک
 ولي ما غندي به نه وي لا يعقل څوک
 روغ هوښيار به په کوهي کښ پرېوتل څوک
 گڼه زه د ميني راز ښکاره ويل څوک

^۱ دال يعني څلورمه او (و) يعني شپږمه ورځ.

^۲ په دي بدله کښ پر زاره نجوم مطابق د ابجد په حساب د هري مياشتي نحسي ورځي بيان سوي دي.

^۳ آ يعني لمړی او ک يعني شلمه ورځ.

^۴ ی یعنی لسمه او ک یعنی شلمه ورځ.

^۵ ی یعنی لسمه يا یعنی یولسمه ورځ.

^۶ ی یعنی لسمه او دال يعني څلورمه ورځ چه دواړه حروفونه يد کېږي.

^۷ ب يعني دوهمه او ويچ يعني ديرلسمه ورځ.

^۸ دال يعني څلورمه او ک يعني شلمه ورځ.

^۹ ج يعني دريمه او ک يعني شلمه ورځ.

^{۱۰} ح يعني اتمه او ي يعني لسمه ورځ.

^{۱۱} ب يعني دوهمه او ط يعني نهمه ورځ.

^{۱۲} و يعني سپږمه او ک يعني شلمه ورځ.

^{۱۳} کڼه.

^{۱۴} نور له څراغه د ده غواړي جار وتل څوک.

^{۱۵} د ديو ميو.

^{۱۶} ته پخپله راته ووايي چه وايه.

ته می وژنه د قصاص اندېښنه مکره د خپل خون په تور به ونسم^۱ یو بل څوک
 ښه خو دا چه د چا نوم پکښې یادېږي په فاني دنیا به نه وي ژوندي تل څوک
 تا پخپله سپینه خوله و خوشحال ورکړه
 گڼه دئ دا هسي شوندي کښلول څوک

مرد هغه چه همت ناک برکت ناک د عالمه سره خوړ په زیست و ژواک
 مخ ئې مخ، قول ئې قول، عهد ئې عهد نه دروغ، نه ئې فریب، نه تش تپاک
 لږ ویل ډېر ئې کول په خاموشي کښ د غنچې غندي خوله ډکه سینه چاک
 چه خبره د پسی د بلندی شي په لوئي لکه اسمان، په پستي خاک
 په تمکین کښ لکه سبر په پستي کښ په هر لور څانگي ږنگوري لکه تاک
 لکه گل شگفته روي تازه په باغ کښ همپشه د ښو بلبلو پر بلغاک
 چه دا هسي ښه ویل کا زه حیران یم
 چه خوشحال راوړ له کومه دا ادراک

نه^۲ په خوله گولی خوړې د ټوپک نه نمری د لیئمانو دا ښانک
 که د تن ویني یو جام وڅښې لانې دئ نه اوگره د بخیلانو یو کاشک^۳
 که اوبه دئ د بخیل د منگی وڅښې ستا دي وڅښې دانه په چنغرک
 نه د شوم د لاسه سل بېري خوړلی نه د مرد دلase پانې دا پالک
 د نامرد سره مکې ته رسېدلي ښه دا مرد سره په بېد بېد یا ورک
 مخ دئ سوي د دوړخ په لمبو ښه دئ نه چه سم کړې و ممسک وته ورسک^۴
 د منت سره حلوا مه خوره خوشحاله
 تر حلوا نه لا بهتر دي وچ کنډک^۵

^۱ ونسیم.

^۲ په سخا کښ.

^۳ ښه.

^۴ د قاشق مفعن دئ.

^۵ ښه.

^۶ ورسک: وربوز درلودنکښی او گردنه درلونکي غر یا د کلا برج (سیند).

^۷ دلته کنډک په معني د یوه ټوک پوډی دئ.

ل

اقربا راته اقرب شول رضا من مي په تعب شول
 دواړه تر و نه مي نا اهل ابو جهل، بو لهب شول
 زه ئې بند كړم په مغولو په خاني او په منصب شول
 رشوتونه ئې قبول كړه په تلابن كين زوز و شب شول
 دا لوي زوى مي لوي مشه د زرو بلا سبب شول
 زه ئې هند لره روان كړم په نشاط او په طرب شول
 خپلخانه مي شوه په غرونو پرې كارونه پېښ عجب شول
 ناز پروره زوى مي واړه په فریاد و په شغب شول
 چه ئې نمر ليدلي نه و په خنگلو تشنه لب شول
 درست اولس قبيله واړه گرفتار په ډېر غضب شول
 په آه آه د فراقجنو زړونه وړی د عنب شول
 خوشحال نه مونده خټكو
 كه ئې هر خو په طلب شول

بد زحمت شى په بازونو يو يو كال نوم ئې څه دى پارسي سيه پيخال
 طعمه اچوي طلب د اوبو ډېر كا ور پيخال كاندي د لويو په مثال
 په نبات د غوا په غور سره باز صاف كا يا علاج د سنگتا وكړه دم در حال
 د سنگتا و ترتيب اوبه د درياب واخله د صحرا په غوشيو تاوده سفال
 پكښى اچوه چه بنې اوبه په جوش كا بول ناس، نبات پكښي مثال
 دا سنگتا وكه د اوبو سره باز څښينه فائده ئې تجربه ده د خوشحال
 كه يوه ذره لونگ هم پكښي وينه
 په بنښينه كين ئې ساته په ماه و سال

په درست جهان به نه وئ يو د ما غندي رسوا بل^۱ ورخم توره وكنبلې چه مين واروم په تا بل
 يو تير دي وويشتمه چه د ما د درد دارو شو هان اي د ما طبيبه! چه بنه روغ نه يم يو بيا بل
 كه سبر كه عر عر كه صنوبر ستا تر قامته څه نوري د باغ وني؟ چه په څېر ستا د بالا بل
 نن ما وته چا ووي چه اشنا غواړې خپل تبغ ته د خدای دپاره كوم به له ما به وى اشنا ستا بل
 ستا زلفو مي زړه يوور سترگى ستا راته پخو دى تاراج به دا ترکان كا نه به څيز يوسي په غلا بل
 نه ننگ لري نه شرم تا وې هر چه عاشقان دى بي ننگ دي كه بيشمره هيخ عاشق نشته تر ما بل

^۱ په خانپو په منصب شول.

^۲ يعنى د انسان بولي.

^۳ دا بدله په چاپي ديوان كين نسته.

ملا ئې فتنه گر دئ ور بئني فتنې جنگونه
تعليم ته ئې خوشحاله زر پيدا شوي يو ملا بل

چه په زلفو ئې پابست شول د ماهي غندي په شست شول
د خمار وېره ئې نشته چه د شاه د سترگو مست شول
چه په لام و بې ئې مينه د سرو ميو مې پرست شول
د هغو بنادي به تل وئ چه د شاه د غم تر دست شول
چه د خولې رموز ئې بيا موند عاشقان له نيسته هست شول
د خوشحال خلاصي له كومه
چه ئې تا غندي په كست شول

خپل پردي چه د شمشير شول كشتني تر شماره تېر شول
توره و نغاره خوشحاله اوس به خو وژني چه ډېر شول
كه صاحب و كه تر سم و خټك ډېر د دوي په خېر شول
هسي چاري كا ستا زوى چه آتش شاهي بيگ هېر شول
چه نظر وكرم خپل خان ته خو غمونه را چاپېر شول
دا پېرى ده كه طالع ده چه گيدر وه راته شېر شول
هيخ دم مه وهه خوشحاله!
كه نبات درته گنډهېر شول

د بڼه يار ديدن وئ تل سره خاي چمن وئ تل
تر كنار او تر اغوش مي هغه گلبدن وئ تل
لكه سيب خما په خوله كښ غه شيرين ذقن وئ تل
رقيبان ولاړ له ورايه له ما هم سخن وئ تل
جدايي نه وئ له ياره سره خان و تن وئ تل
مه ماڼي وئ مه عتاب وئ په رقيب شيون وئ تل
د خپل يار د كوڅې خاوري
د خوشحال وطن وئ تل

^۱ لب: لب.

^۲ قست.

^۳ كه ساھب وه كه تور سم وه.

^۴ د مغولو طرفداران او د مرحوم شاعر مخالفين وه.

^۵ غه مخفف د هغه دئ.

راشَه بر چشم نشین ای شاه خوبان چگل^۱
تا ویل قند و نبات و شهد یکجا دیده؟
سردهم تا هر چه فرمائی ترا فرمان رواست
خار و قربان تو کردم گر به تیغ خود کشی
نن بمن میگفت در کوی تو میرفتم رقیب
خوپه تن گتم ضعیف و لاغر و خوار و نحیف
تا جفا و جور از حد و نهایت بیش کر
تل سبا بیگاه آه و ناله و فریاد ماست
لمعه خورشید را بر چشم باشد جای تل
آری آری آن دهان و آن لبان و آن ویل
از تو حکم ای پادشاه مهو شان از ما منل
نی به تیغ دیگران خونم ترا باشد بخل^۲
شوخ چشمی بر نه میگردد ازین کویر شرل
نیست اندر فرقت خوبان مرا خوب و خورل
من نیاز و عجز و زاری مینمایم یو په شل
بر دل سخت نشد تاثیر زاری و ژرل
هیچبری مثل تو دکبری نیاید در نظر
زین سبب خوشحال میل دل نمیدارد په بل

مخ دی لاله گل دئی لا بهتر تر لاله گل
دار کرمه لازم شم چه پریشانی کرې خبري
زلفي دي بِنکاره کره خجل شی کار کنی
سرې شونډي د مل دي لا بهتری دئی ترمل
مینک دئی که عنبر دئی ستا پریشان پریشان کاکل
خه لره بنپوه کا لکه ستا زلفی سنبل

نه زه ملك غوارم نه مال
نه په تله د جهان غم کرم
د اسفل فکرونه نه کا
په اسمان باندي بیره کرم
د خپل خدای منت را باندي چه ئې رانه کر بل خیال
بخارا بخنیم هغه یم
په دیدن د یوه خال
و جهان وته ئې شا ده
که خوشحال مومي وصال

یو خله که ووینمه بیا وچلوی دیار خپل
هر چه بار ئې پرېووت په خای پاتو شه له ملونو
بنه سړی پردی په دلایا په نیکی خپل کا
درد د زره پنهان سانه که وینی د حگر شی
زه خو امید وار یم گندی وئ چه مرهم کنبیردی
حکم حکم ستا دئی که آشتی کوې که جنگ کرې
زره که عافیت غوارې نظر په کنبلیو مکره
گیر که ترسا دئی که جهود که مسلمان دئی
نور به تر قیامته شکر وایم د دادار خپل
بې وفا یارانو تباري وکر د بار خپل
کومه بناغلتیا ده چه خوک بد کا زره د یار خپل
مه وایه دبنمن ته که دئی دم خبړي اسرار خپل
پسله انتظاره په پرهار د امید وار خپل
ما له لاسه واچوه اوس حکم انتظار خپل
هر چه کنبلی گوري نور دئی واچوی قرار خپل
دین قبله لری، د ما قبله دئی مخ د یار خپل

^۱ چوگل.^۲ سرور ماهر چه.^۳ بخل عربي دئی یعنی بخنبلې.^۴ ئې قبیل وقال.

مه وايه و چا ته دَ خاطر له درده دُوکه اې حَما لېمه چه څوک به نه مومې غمخوار خپل
 يُو ځله دَ زره په غوړو فهم کره خوشحال ته
 تا وته چه عرض کا گڼي گڼي دَ زره زار خپل

م

آشفته دي دَ جمال يم همېشه دي پدا خيال يم
 نورو مينو ته مي شا کره مين ستا په زلفو خال يم
 چه مي اوبني په گربوان حَي دا په تا پسې بې حال يم
 حَي مي ته يې په خاطر کښ ته ريحان يې زه سفال يم
 نور مي هر څه فراموش دي آرزو من دي دَ وصال يم
 لا د مهر وِيل پرېږده
 په نېکنځلو دي خوشحال يم

په مردن پروا دار نه يم په زندان پروا دار څه يم
 يو غصه دوهم بيلتون دئ چه په اور په اويه زه يم
 اشرفخان دي راته کښلي څه خو خوښ په خط د ده يم
 پنځه مياشتي يم په بند کښ بابا ډېر ډاډه په زره يم
 زويه ما خو غم د تا کر چه ته ښه يې زه خوښه يم
 چه فلک سره سر باسي په همت کښ هغه زه يم
 کره يې نه دي بې حکمته
 زه خوشحال د ده په کره يم

په زره تر يار څارېږم د پتنگ غندي پېرې کرم په يوران دي په دا کار کښ که په خوله ورته ښېرې کرم
 بو باغ دئ د گلونو نو چه و ما و ته غوړېږي چه يار را سره ناست وي ورته زه د ناز هېرې کرم
 عاشق مي باتو نشو پرېږده پڅي پردي اوسي ښايي چه بوالهوس ته د عمزې توري تېرې کرم
 چه حَي مي په گلشن و هغه زه وم راشه گوره په هر چرته چه دروم په گلخن باندي ډېرې کرم
 دا زره دئ که قسمت دئ که څه نور څه کوډي مودي چه زه ئې مبتلا د ستمگري په څېرې کرم
 چه ته له ما نه ولاړ شې، که بالښت که نهالی وي په درسته شپه چه ژارم په ژرا دواړه ترې کرم
 که پايام په دنيا کښ زه خوشحال په دا زور والي
 د خپلو د پرديو به لا حو ميني سپرې کرم

^۱ نه يم.

^۲ د خوشحال خان د زوي نوم دئ، چه تخلص ئې "هجري" او د پښتو يو مقتدر شاعر دئ.

ته دليره که عذار يې زه وامق يم ستا په مينه کښ هر گوره موافق يم
 ته که له ما نه پايې معشوقه ئې زه به بې له تا په څو پايې عاشق يم
 ته تل خنده هوسيره ځما زره بې غم به زه کرم چه هميش د غم لايق يم
 پتنگ خان په اور کښ وويشت دا ئې ووي که مي لاف د ميني وواهه صادق يم
 که د غشيو باران را باندي وشي که به سترگي له تا واخلم منافق يم
 چه و تورو خاورو هسي حسن ورکا زه حيران پاتو په صنع د صادق يم
 د نيمگرو طبيبانو دارو اور دئ
 زه خوشحال په طلب سترې د حاذق يم

تا چه زلفي کرې خم خم ځکه نه وايې سم سم
 تا چه سترگي کرې را پورته پکښي زه وينم غم غم
 څو به ته لکه هوسې يې تل له ما گرزې رم رم
 د خويې کار په تا دئ نن په دا دور تم تم
 که د ډېر نه وي په زره کښ
 خوشحال ياد لره کم کم

تا خو ياری پرې کره واره زه در پسې درومم څو در پسې درومم هونبره ډېره خواری مومم
 هيڅ په ما پوهيرې نوم مي څه دئ ستا په عشق کښ قيس د لیلی و، تا ويشتلي لیس نومم
 زه څه هغه نه يم چه خونبي غواړې له ما نه تل د د غمونو لبالب جامونه شومم
 هر چه شهسواران دي وارو وتبځلي وړاندي زه د دوي په منډه دا يم ځم ورپسې درومم^۲
 څار تر تا رسول! تا مي يار لیده په سترگو راشه را نيژدې شه چه د دواړه کسي چومم
 يو لوري مي نشته ميني هسي سر هوا کرم
 باد غندي خوشحاله په هزار طرفه درومم

څه عجب زيبا صورت دئ چه زه بيبست د ده يم راشي وگوري عالمه چه پسو تر دست د ده يم
 دواړه زلفي ئې د زره په قصد سره شکست کر زه په ځان و زره بندي په هر يوه شکست د ده يم
 زه حيران يم له دې حاله چه دا چا عالم ته ووي چه همه عالم خبر شو، چه زه هم نشست د ده يم
 آوازه شوله په دهر نيك بد واره خبر شول چه ځما اشنا يو بت دئ زه هم بت پرست د ده يم
 درسته شپه ئې په هر غولي زه ولاړ نارې وهمه چه اي خلقو عيب نشته که مستي کرم مست د ده يم
 که دا خپل صورت دي نيست په عشق کښ نن کرې اي خوشحاله!
 بيا د ځان د هستي لاف کره، وايه زه هم هست د ده يم

^۱ يعني تاخت ئې وکي.

^۲ يعني لار او شهراه.

^۳ لغومم.

^۴ څار تر تا رسول شم.

^۵ دا هسي.

چه دا هسي د له جوړه مشوش يم
 كه قوت د د هاتي په زړه مزري يې
 د جنون بخره مي اوس نده هاله وه
 خوك به ما غندي يو هېښ په زړه ساده وي
 راته څه وايې، چه ته په چا مين يې
 كه مريي مي زر خريد گزري بې شماره
 طعام خورم مزه مي نه درومي تر كومي
 غم د اور له تا وه زر لري چه قلب وي
 له آزاده مي حذر كوه درد كاش يم
 زور قوت را باندي مه كوه آتس يم
 چه مين په هغه يار پرېوش يم
 چه وفا غوارم له كنبليو په دا اش يم
 په ايمان به درته وايم پنج و شش يم
 و خپل يار ته زر پېرو دئ د حبس يم
 همپشه د شيرېني مزه چش يم
 ځما څه اندوه له اوره چه بې غش يم

د دې دور حريفان كه شوده پي دئ

زه خوشحال د شودو پيو په سررش يم

ځما خوب له اندېښنو نه شي بيدار شم
 غرونه غرونه گناهونه را په ياد شي
 استغفار په خوله په زړه د شر فكونه
 د دې دور د شيخانو حال مي وكوت
 ما دا هسي شيخي دوي^۱ وته بخنلې
 چه حلال كسب ئې نه وي شكرانې خوري
 دانا تار چه په جلي ذكر شيخان كا
 و عالم وته په دا تهجد گزار شم
 و خپل خداي وته گويا په استغفار شم
 بيا له خپله استغفاره شرمسار شم
 چه ساعت ور سره كنبېم ترې وېزار شم
 په محشر د د رندانو سره شمار شم
 خدايه بځن په شېخي د شيخ مكار شم
 كله زه په تاخت راضي په دانا تار شم

چه څرگنده سر بازي كاندي د تورو

زه خوشحال خټك تر هسي هنر چار شم

چه د عشق په ملك نديم يم
 نه بهېنت وته هوس كرم
 بند د يار په اختيار يم
 سينه زه لرم روښانه
 هغه قول چه حما كړي
 خليفه اصل ځما دئ
 كه نور اوس د ميني لاف كا
 په غه اور چه عشق ئې نوم دى
 د يوه نفس د پاره
 د اندوه په ملك مقيم يم
 نه په وېره د حجيم يم
 آزاده له هر نعيم يم
 تا ته تور سيه گلېم يم
 په هغه قول مستقيم يم
 لوي نسبت يم كه يتيم يم
 زه عاشق په يار قديم يم
 كه براهيم كله كلېم يم
 په اميد، وهم، په بيم يم

^۱ محشي ورته ليكي، چه د ابجد په حساب ۵۰، و) پنځه او شپږ راځي، چه (هو) ځني جوړېږي، يعني په هومين يم.

^۲ محشي ورته (پېروي) معني ليكلي ده، په يوه نسخه كښ (د مخ رش يم) هم راغلي دئ.

^۳ ديو ته.

^۴ په ځنو نسخو كښ د مكار پر ځاي رحمكار راغلي دئ، په دغه مسرى كښ د (بخن) معني حل طلبه ده.

^۵ تلميح دي په دې آيت شريف انى جاعل فى الارض خليفه.

زه خوشحال په خرابات^۱ کښ
گرم په امانت عظيم يم

چه ستا له زيبا مخه چپري گل وته نظر کړم
 چه ستا له زيبا مخه څوک بل مخ راته وستايي
 که هر څو د بهار گلونه ښه دي په چمن کښ
 دا مه وايه و ما ته چه ته ولي ور په ورشوې
 خاطر مي څه خو خلاص و فراغت وم له غمونو
 که واره خزانې د شاه جهان بادشاه ځما شي
 رشتيا خيره ښه ده راته غور باسه خوشحاله
 که تېر تر سر و مال شوې ځما ځانه خوله به درکړم

څه زه څه مي مجال دئ چه به ووايم ستا يار يم
 چه ما زهد، تقوى، طاعت، بندگى لره څوک بولي
 په لويه ورغ به ستا په گريوان ښخي کړم منگلي
 په ما باندې ته تل د وارو سترگو عزيز يې
 سودا د يار دا وصل که په سر شي پايمال شي
 چه ومرم عزيزانو تور کفن را لره بويه
 هزار ځله په کال کښ يوه مياشت د گلو وخت وي
 څه جک وهې ناصحه چه و ما ته نصيحت کړې
 در درومه خپل روزگار کړه زه خوشحال پخپل روزگار يم

چه نظر د په ټيک د تور وريل کړم
 لا د ما طالع بهتره تر هر چا دي
 د سرو شونډو په شرابو چه ببخود شم
 اجابت به ئې لا کله تاثير کاندې
 چه مي زړه ورپسې سه هونبره سرپري
 د ښه مخ مينه مى نه درومي له دله
 په صورت مى پرهارونه دي خوږپري
 د جهان بادشاه د ځان مخي ته بل کړم
 چه دا هسي کښليو سترگو ته کتل کړم
 د مستى رقيبانو ته ښکنځل کړم
 چه دعا دئ د وصال په سحر تل کړم
 چه په مخ ئې پرهارونه په چيچل کړم
 که تل غور د ناصحانو په ويل کړم
 په وار وار د هر پرهار دارو به تل کړم

^۱ په خير آباد کښ.

^۲ سيخ.

^۳ که غوغ د هغه سر.

^۴ و مه وايه.

^۵ يو پيسوال دئ چه ښځى ئې پر ټپکو ځروي.

^۶ سو.

دا داغونه چه می سر په زره بنخوس دئ تر بل کال به ئې د عشق لا لاسه سل کرم
 چا په زور را لره غم نه دئ راوړي و خپل زره ته ئې پخپله راوستل کرم
 ازلي مي د غم بخره ده راوړې غم که نورو لره درومي زه ئې خپل کرم
 یو نپیخت ساعت به وي چه راته غور کا چه په ورئې په یاد فریاد ژرل کرم
 چه لا نبهر د دهلی شته خوشحاله
 خه فائده که وران په آه سره کابل کرم

چه په خوب شم ستا له خیاله سره خواب کرم چه بیدار شم د مخ سود د په آفتاب کرم
 چه مي ستا د خولو بوي تر سپرموتیر شو نور به خه مینه په مینک او په گلاب کرم
 بې نصیبه لیدل نه میسر کېږي په لیدو پسې که هر خو اضطراب کرم
 بڼه لیدل ئې په مثال آب حیات دئ دا تشنه خاطر به کله پرې سیراب کرم
 په بنکنخا مي کله سر افراز کړه هغه دم چه د سوال هیله په خواب کرم
 ما ته خه وایې چه چا هسي خراب کړې چه د حال پوښتنه نه کړې تا خراب کرم
 ما ته مه وایه چه ولي پیچ و تاب سوې ستا دې تورو زلفو هسي پیچ و تاب کرم
 چه له مخه د پکو واخیست لمبه شوې
 بیچاره خوشحال د درست سره کباب کرم

خو ژوندی ئې د زرق مه کوه هیخ غم خپل قسمت به در رسپړې بېش و کم
 قابل غم د ننگ و نام کا په دنیا کښ نه په غم وي د دینار او د درم
 قارون لار تحت الثری لره لا درومي موسی (ص) پاس په علیین کښین قدم
 پسله مرگه بنخ د مرد تر قدم بڼه یم گور مي مه شه دا نامرد له گوره سم
 د خوشحال قدر که اوس په هیچا نشته
 پسله مرگه به ئې یاد کا ډېر عالم

چه په ما باندي مین باندي مین یم چه حما په غم غمجن زه ئې غمجن یم
 ما وي یو زمان که بېل شم زه به ورم چه جدا پایم له یاره دروغجن یم
 که د پښو خاوری ئې نه یم باري شکر چه د گرد په دود ئې نښتي په لمن یم
 په نور خه مي د خاطر دلاسا نشي په جهان کښ آرزومن د بڼه دیدن یم
 خوبه راشه! ما اوده کړه چه پخشو شم په فراق کښ په ژرا ژرا کرمن یم
 که رقیب په دا خبر شي ترو به خه کا چه له یاره سره زه لاس و گردن یم
 یماني چهره مي ولاره حبشي شوه د فراق په اور ئې سوې لوغرن یم
 زه د دوو په خای درې گواه لرم په عشق کښ رنگ مي زیر، سترگي لنډې، زبون په تن یم
 ته محیوبه له شیرینه د دې وخت یې!
 زه خوشحال د اوسني دور کوهکن یم

^۱ خیري.

^۲ د دې کلمې معنی نسوه را بنکاره عیناً ولیکه سوه، په یوه نسخه کښ بخشو راغلي دئ.

خوک خو به کېده واره به نه وه سره سم^۱ یو کلي یا دوه چه ئې ستاینه کا دا ډېر دئ وڅوڅه په باغ کښ رنګارنګ گلونه گوره څه لره اې میاشتي ته خپل مخ ستایې و ما ته مخ ئی لکه اور دئ، پرې پرې دې توري زلفي خوک چه ډېر ډېر گوري یار، د زره مینه لږېږي ته د کښلیو سر یې، نور تر تا دې واره کم چون کښلی هغه دئ، چه ئې ستایي درست عالم گل دئ د گلابو دا گلونو مقدم د یار په مخ مي نورځي ستا په مخ درومي تورتم څه رنگه بازي کا په سره اور کښ تور ارق خو ئې ډېر ډېر گورم، پرې مین شم دم تر دم تا ویل خوشحاله که مي غم لرې په زره کښ خوښ اوسه خوښي کره تل تر تله ستا څه غم

چه بازي په جهان کرم هغه زه يم و اغيار ته لکه کاني موم و یار ته و بلا ته د اختیار توره په لاس کښ لکه بوټي د کيميا په مرغزار کښ تندر هم ځما له ذاته نه پیدا دئ په هر نام چه د رضا هغه مي بوله د کونینو ننداره د زره په عین د هر چا بازار ځما په سودا تود دئ هم د اوبښ غندي هلك سره په لار ځم هم مي څيز هم مي نا څيز کا په زمان کښ زه خوشحال په حال خبر نه يم چه څه يم

خو به ستا د دیو غمونو زغمل تل کرم په قراره قرارې د یاري پرې کره چه وعده دئ د وصال چېرې خطا شي هر طیب لره چه وریشم ناقص وي نور به هسي يك تنها له خلقو اوسم بلا پېرې زره لرم دا ئې عادت دئ چه منګي مي تشول د میو زه وم منکري د عاشقی سره مله ده خالي لاس ورځني ځم هیله مي نه وه پدا هونبره هونبیارې هسي هېښ يم غر گناه راته د ځس غندي ښکارېږي د یارانو کمي نشته یار به بل کرم د نمګرې نیت و چا وته ویل کرم په ژړلو خاوري خټي د بورجل کرم چه له حاله ئې خبر شم ځني تلل کرم د هر چا سره چه کښېنم غم حاصل کرم غم و بل لوري ته درومي زه ئې خپل کرم اوس نور ډکي پیالې اځلي زه کتل کرم په انکار که دروغجن يم دروغ سل کرم چه ډک زره به ئې له ډکه باغه تلل کرم خوک چه زهر راته نوش کا، هم منل کرم چه په مهر کرم رایشم بخښل کرم هر غزل مي په بیاض باندي وگوره زه خوشحال څنګ د زره په وینو کښل کرم

^۱ دا بدله په چاپي دیوان کښ نده راغلې.

^۲ پوسل: تربیت او روزنه او پالنه.

چه مین دی د زلفینو په سلسل یم
 وایې ته به د مجنون غُنْدِي مین وې
 ما به څه پوښتنې چه څه لَره زره تنگ یې
 د گلونو په لیده دی مخ را یاد شي
 په څېر څېر راته کاته کرې څېروې می
 لکه څوک چی پخپل دین کښې مستحکم وئ
 چه جدا له خپله یاره ژونده پایم
 د نفر غُنْدِي می عذر چاره نشته
 لکه څوک چه خواړه شهد وځورې خوښ شي
 زه خوشحال په گلرېزي کښې بهار راغي
 په زیبا وِیل هر گل ته مقابل یم

حیران یم نه پوهیږم چه زه څه یم څه به شم
 خبر د هغو تللیو بیا په بیارته چا رانه ور
 دلې چه څوک لیده شي نن ئې په پدا بانده^۲ کښ
 جهان یو کټوري شوه زه په مثل د میړي یم
 په هیچ کله زره بڼه کړي کله زره په هیڅ بیا بد کړي
 دنیا وټه چه گورم کار و بار ته د وگړي
 چه ته پرې مبتلا یې که د مال دئ که د ملک دئ
 چه تور وپښته دسپین شول خوي د نور نشو خوشحاله
 باور کړه اوس ناحق د سړی نوم در باندي ږدم

دا صفا په لاري نه یښي قدم^۱
 هغه کله شیخ، ملا، ولي، درویش دئ
 درویشان په تفاوت ندي راغلي
 د درویش تر زره به نه رسي دا دواړه
 و درویش علم په درس په مکتب ندئ
 که څلورر دئ که پنځه که شپږ اوه دئ
 ما و تا وټه دیوار شته غاري غرونه
 همیشه له دروېشي وهي دم
 چه نظر په سود زیان په مدح و ذم
 خپل پردي په سترگو واره گوري سم
 آئینه د سکندر که جام د جم
 تل نظر لري په لوح او په قلم
 د درویش نشته دا هیڅ اتم انم
 په درویش تر شرقه غربه دئ یوسم

^۱ د خوشحال.

^۲ نن میشه په دا.

^۳ له کلي جلا یوه کوچنی بنا بانده بولي.

^۴ که زره په هیڅ بڼه کړي که نه زره په هیڅ بد کړي.

^۵ دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

نه په نون دئ نه په ميم دئ نه په جيم دئ^۱ کامل پاس په لام وهلی دئ علم
 چه ذره طلب د نمر کاندې خوشحاله
 په همت مه شه ته هم تر ذرې کم

دا نه وایم و چا ته، چه پارسا یم فاسق نه یم
 یا ما زده ستا په حسن، یا حما په مینه تا زده
 د مخ مثال دي بل کر د پتنگ غنډي پرې راغلم
 که ته لکه لیلی یې ما مجنون بوله په عشق کښ
 یا مست یا لېونی یم یا می نه زده کار د مینې
 د هر ښهر په کوي کښ ناقصان طیبیان ډېر دئ
 خو ذکر خو مذکور کړې تل حما د گمراهی
 دروغ وعده هم ښه ده د سړي د زړه امید شي
 که وایې هغه وایه چه د عشق د محبت دئ
 که نور څه راته وایې زه خوشحاله شایق نه یم

د خپل یار مینې په زړه هسي بیمار کرم
 چه ناقص می دارو کا پرې نه رغیرم
 توري سترگي، توري ورځي، توري زلفي
 که یو تش نظر د مهر راته وکا
 زه خو هسي نادیده نه یم ای خلقه!
 د بهار گلونه اور شی زه پرې سوخم
 بې له حانه په بل چا می پېرځو نشي
 چه ډېر ډېر پرې کښلي مخ ته کتي نشم
 ما خوشحال په حان پخپله چاري وکړې:
 چه په ملک کښ یو ناترس وي زه ئې یار کرم

د تقوی د پارسایي دعا تل کرم
 زره می خدای مین کوي په ښایسته وو
 چه عالم می اروی د عشق له کاره
 مگر زه فسق او فجور لره پیدا یم
 واعظ حوري ښه کوي تر دا دلبرو
 زه پدا سبب لیمه غوارم له خدایه
 چه د عشق غمونه نور گا لره درومي
 عاشقان به د جهان په ما پېغور کا
 چه د عامي اثر نکا څه ویل کرم
 هسي نه چه زه پخپله زره مایل کرم
 زه اقرار ورته په خوله انکار په دل کرم
 چه بیا بیا ئې ماتوم که توبې سل کرم
 که هوهو ورته لرم کله منزل کرم
 چه دلبرو ته د سترگو غړول کرم
 زه ئې مخي لره ورشم واره خپل کرم
 زه که اوس په عاشقی کښ خوي بل کرم

^۱ په دې بیت کښ نون اشاره ده ناسوت ته او ميم ملکوت او جيم جبروت، وا لام عالم لاهوت ته، چه دا د تصوف په اصطلاح خاص عالمونه دئ.

^۲ بلا دئ.

و هر چا و ته ئې راز وایم د مینې
د هر چا سره چه یار شم یار خجل کرم

زه لمړی په آشنایې بازېدلیم واره غم و چه پرې بڼه و پوهېدلیم
د زړه زور د صورت توان را څخه لار شه چه درانه د بېلتانه پېټې آخلم
آشنایې یارې په مهر په رضا شي پدا کار کښ په چا نشي زور و ظلم
سر اول د یار د یاد په بالین کښېږدم له غه پسه په پالنگ باندې ځلم
چه د سر په ځای سینه راته بڼه کا هم هغه به د بڼو په غشيو ولم
بنايسته لکه گلونه زه طوطی یم چه و هر لوري ته ځم په گلو ملم
که سیالي له مړه شي نه ئې له بخته شاه پخپله بې ریباره و بللم
هوسی چا په دو نیولې دئ خوشحاله
بیهوده په غزاله وو پسې زغلم

زه چه هسي په تعجیل او په شتاب ځم خرابات لره په هیله د شراب ځم
د ساقې له لاسه مي چه تناول کرم بیا په بیارته به بیخود د مست خراب ځم
د ساقې د مخ جذبه مي مخ ته بولي چه دا هسي میکډې ته په ترتاب ځم
درد د درد مي ئې له خمه دئ نوشلي اوس په هیله په امید د مي ناب ځم
چه مي نشي بله یو سر بل سر سترگي له جهانه مخ پوښلې په نقاب ځم
له دوو سترگو مي روان د اوښيو سیند شو د دې سیند د پاسه زه لکه حباب ځم
خوب و خور مي له خاطره فراموش دي د جمال په خیال ئې سرسته شپه په خواب ځم
د محبوبې د جمال شغلې آتش دئ
زه خوشحال ئې له لیدلو زړه کباب ځم

زه چه تل هونبره ناسازي د عالم ورم د خپل یار دپاره دا جور و ستم ورم
د لاله غنډې داغدار په جهان راغلم هم دا داغ به له جهانه د صنم ورم
په وصال ئې د جهان خونې راشي چه له کښلیو جدا کیرم ځني غم ورم
په عالم د مجنون ږغ دئ مرد مي بوله په محشر که ځني وړاندي خپل علم ورم
هر قدم په ځگر خون ږدم توئې مشه د شرابو پېالې پکي په تور تم ورم
چه نرگس ته نظر نکاندي له کبره و هغو ته څه گلونه د شرشم ورم
کار کنان دا کار فرمائي په حکم کار کا زړه چه حکم فرمائي هوري قلم ورم
هونبره ډېرې خرڅښې فتنې جنگونه بیا به وایې چه زه ستا غنډونه کم ورم
په هر دم دا هغه یار منت را باندي چه ئې هسي ډیر خیالونه په هر دم ورم
مخ به چېرې راته سم کړي په یاری که دا خوي به همپشه له عمره سم ورم

^۱ محشي نښانه ورته کښلې ده.

^۲ له زړه شي.

^۳ يعني غم، افسوس، ساندي، نارې.

چه په کوي کښ د مقیم شم دروغجن یم که به نوم په ژبه چېرې د ارم ورم
 راته وایې نن زړه څه رنگ وړې له ما نه
 که د خورین کر هم ئې خوین خوشحال خرم ورم

زه چه خپل قدم د عشق په خوني راه ېدم هر زمان له تنه سر لکه گیاه ېدم
 د جمال خوبی دي زیاته تر آفتاب ده د نظر دپاره نوم درباندي ماه ېدم
 درسته شپه چه ستا له غمه سره تاو شم هر سحر په افلاکونو باندي آه ېدم
 که ته تیغ د جفا وکارې و ما ته ستا و تیغ و ته به سر لکه گیاه ېدم
 که مي چېرې لاس و واک در ورسپړي په سپین مخ به دي د غاښ نخښي سیاہ ېدم
 بېچاره خوشحال چه ستا د ور گدای شو
 ځکه زه ورباندي نوم د بادشاه ېدم

ښه به هغه وخت وي چه به یار لره و درومم اوس به له دي پسه څه عطار لره و درومم
 زلفي ئې ښکاره کړې مېنک غنبر ئې په ما توي کړه اوس به ئې په مرسته څه فرخار لره و درومم
 خدای په کور کښ راکړه، هغه توری سترگی ترکه اوس به ئې دا دئ چه خپل زار لره و درومم
 زار د خوړو زړونو، خوین خرم زړونه آزار کا هر چرته چه خار وي، هغه ځای مومي گلونه
 کوم سحر ئې وکړ په ما خوار باندي حیران یمه ځکه پدا هیله هر هر خار لره و درومم
 هم ئې په ما وکړل څو څو رنگه ستمونه مرگ و ته مي ناست هغه خونخوار لره و درومم
 یار مي په ښایست کښ لکه گل د نو بهار دئ بیا له ناڅاری ستمگار لره و درومم
 ښه خواړه یاران چه ما خوشحال لیدل په سترگو سود ئې د جمال کرم چه گلزار لره و درومم
 اوس ئې په ژرا ژرا مزار لره و درومم

که مین زه په گلزار یمه په ځای یم که د مخ ئې په نندار یمه په ځای یم
 چه جدا ورځنی پاتو یم عالمه! په ژرا که په چیغار یمه په ځای یم
 یار می ولاړ شو پدا لار ورپسې درومم که ډېر ستری پدا لار یمه په ځای یم
 بې له عشقه بله چار نشته بهتره که دايم د عشق په چار یمه په ځای یم
 په جنت کښ هم د حورو صفت کېږي که طالب د ښه نگار یمه په ځای یم
 له خوړو شونډو وي سرې شکري اوري که طوطي د شکر بار یمه په ځای یم
 زه خوشحال په لېونتوب کښ خوشحالي کرم
 لېوني د پري وار یمه په ځای یم

که مي هر څو ته بادشاه بې زه گدا یم مخ له ما نه مه چار باسه مبتلا یم
 زه چه ستا له غلامی داغ لرمه هیڅوک ځان سره سم نه کښ بادشاه یم
 د خاطر ور مي ترلي دئ په غنوا له عالمه سره ناست په فکر ستا یم

۱ لکه کلاه.

۲ د اغزونو ونو ښاخونه، چه کروڼکي ئې پر کښت د ساتني د پاره را کرزوي، یا ئې د باغ په ورکښ د تړلو دپاره ږدي.

که دی څوک په درد دردمن دی زه دردمن یم که دی څوک د تلي خاوري زه خاکپا یم
 کله ستا د راز خيري په کاغذ کښم کله ستا له مخه حال قلم ته وایم
 د بڼه مخ د عاشقانو دي شمار نشته ولي زه په همه وارو کښ یکتا یم
 خادمانو له شمارې مي محروم مکره که د نورو انعامونو دي تر شا یم
 که په ما مهر کرم کوې ته ښايي که پما جور و ستم کوې سزا یم
 تا خوشحال وته ويل چه څه پکار يې
 که په کار که نا په گار یم خو هم ستا یم

که همېش د ملامت کاني په سر خورم غم مي نشته چه په تور ئې د دلبر خورم
 که د سپيو د کودي اوبه ئې مومم زه به وایم چه په تن آب کوثر خورم
 لکه باد په نرگس ولگي تازه شي د رقيب څپيره هسي په بصر خورم
 زه به لا ورته تلوار کرم لکه تږي که تل ستا له لاسه توره يا خنجر خورم
 چه په ښاخ ئې ډول ډول ميوې زانگي لا به کله د وصال د وني بر خوعم
 تا ويل خوشحاله چپ شه خوله مي واخله
 زه طوطي یم چيغار وکرم بيا شکر خورم

که گناه نه کړي آدم ترو په چا به شو کرم
 سکه کرم لره بايده دئ چه پيدا شوې نور عالم
 په يوه توبه گناه ځي د سري له عمره سم
 گرد غبار چه په گل پرېوزي شست و شو ئې کا شبنم
 د مؤمن گناه په غاره د شيطان وئ بېش و کم
 شاهزاده چه بدې وکا د نديم سر شي قلم
 د ده بد په نور وپشل شي يار تر ياره ندي گرم
 په لا تقنطوا خوشحاله
 تل خوشحال اوسه خرم

گرم خو نه یم که ارمان کوم لا ژارم^۱ د باغ گل مي غورېده زه ځني لارم
 بل بادشاه نشته اورنگ مي عدل نکا که سبا بېگا ئې تل په دربار نارم
 د طلب غري مي لاندي شول تر غرونو هغه بېل ياران په کومو غريو غوارم
 د هواد ياران مي هر زمان يادېری چه ئې مخ په خوب کښ ووينم وويارم
 چه قاصد د يار د خولې کتابت راوري څو ئې لوند په اوبنيو نکرم نه ئې نغارم
 زه خوشحال پخپل قسمت پوري حيران یم
 چه په چرته گرزېدم، په چرته ولاړم

گرم خو نه یم که له درد سره ښورم نور به ډکي پيالې اخلي زه به گورم
 لاله زار به شگفته په هغه ملک شي چه باران د دواړو سترگو باندي وورم

^۱ دا بدله په چاني نسخه کښ نسته.

وايي زره له ما نه وژغوره که بڼه کړې کشکي ستا له لاسه خلاص شي زه ئې ژغورم
 ځان به درکړم، مچه راکړه بڼه سودا ده که ئې ته په بهار پېرې زه ئې پلورم
 په دا راز به هر بې نیاز کله خپرېږي
 چه خوشحال راته دعا کا زه ئې زورم

که غمونه د دې خپل خاطر کباب کښم^۱ بويه دا چه دفتر و نه يا کتاب کښم
 په بيان په قصيده به تمام نشي که نا سازي دا سپهرو دا شهاب کښم
 د فراق غمونه لور په لور انبار دئ په کاغذ باندي د کوم يوه حساب کښم
 په ډېر غم کښ هېڅ خیر نه يم له حاله چه زه دا ويل په وينه که په خواب کښم
 که جفا د زماني وه که د خلق په فلک باندي د هېچا حکم نشته
 د آگرې په کوټ کښ بند شاه جهان دئ د دارا به هغه کوم فاني جناب کښم
 نه به زره ځما سرېږي نه به لاس کړم ورځ و شپه که سلامونه په احباب کښم
 خراب شوي د فلک له لاسه ډېر دئ اوس به حال د هغه کوم يوه خراب کښم
 که د خوږ خاطر له حاله چا ته کښل کړم يا آهونه يا ژړا يا به عذاب کښم
 يو مکتوب د خپل اشنا را لره راغي اويني بگرگي تويوم چه ئې خواب کښم
 حاسدان مي په حساب لکه گلاب دئ حيف ندي چه به جور د کلاب کښم
 ما خوشحال په خوب دا حال نه وليدلې

چه به دا د غم بيتونه په پنجاب کښم

له هنره چه څوک وو وايي لرم چه مي بخت نه کا ياري څه ووايم
 په جهان کښ د وفا هنر کيميا دئ زه ئې څه لره له چا هيله کوم
 د وفا ميوه د هر چا په باغ نشته^۲ بېهوده ئې هره ونه لټوم
 غه باران چه په درياب باندي ورېږي په باران به ئې زه څه حسابوم
 نا داني مي غلبه په هونيارې شوه مرغلری په درياب کښ تويوم
 له قسمته به نه لږ نه به څه زيات شي غه روزي چه ځما نده نه ئې خورم
 چه ځما له رزقه زيات ځما څخه وئ امانت غندي ئې بل لره ساتم
 کوم مکان د زماني له مکره خلاص دئ چه هغه لوري ته تېښت ورځني کړم
 که په تېښتي خلاصېدي^۳ ځني به خلاص شوم د قضا له لاسه کوم لوري ته ځم
 زمانه مي د فتنو په کانيو ولي زه ابله د بنينې سپر په مخ کښېږدم^۴
 چه په راغله ئې بنادي را سره نه وه په هجران به ئې څه زره زهيروم

^۱ دا بدله په چاني نسخه کښ نسته.

^۲ د وفا ميوه د دهره باغ نشته.

^۳ خلاصي وئ.

^۴ په مخ کښ ږدم يا په مخ کښ وړم.

^۵ زره څه.

چا ویل چه صبر نخنبه دَ بري دئی
زه خوشحال په صبر خَکه زره تَرَم

لا به کله خپل مقام و دلبر ورکړم^۱ چه گڼلي مال همه ورته ولور کرم
يو ويې د دلاسا راته پرې نږدي ځان که هر څو خپل مين ته مرور کرم
هيچا نه وکره ځما د زره ساتنه هر سرې مې زره دردمن کا چه زره ورکرم
په درست کلي کښ يو هسي دلبر نشته چه خپل زره د ده په وصل بهره ورکرم
خبر دار به شي عالم ځما له درده که د آه په اور پږوزي پېښور کرم

ستا د خولې خبرې نوري د زره نوري
زه خوشحال خټک پوهيږم پرې باور کرم

ما شراب خورلي نه په حد واهه شم که ئې وخورم خبر نه يم چه به څه شم
په هر لوري چه نظر کوم اغيار دئی د زره حال و چا ته وويلي نه شم
زمانې را باندي وکړې هسي چاري لکه دُر د خر مهر و سره پيښه شم
د اورنگ بادشاه په دور عدل نشته تر طناب لاندي په ښهر کښ لوته شم
که د رنځ دارو مي کړې طبيبه وخت دئی هاله ستا دارو و مشه چه په تله شم
خپل خوني و چا ته څه ښيم په گوته چه د چا دلاسه مرمه خود لیده شم
درسته شپه لکه اغزي په زره خرخپري د فراق غمونه، څنگه اوده شم
هيڅ په سترگو لیده نشي يو قصاب دئی نه ئې لاس نه ئې چاره په زره ورژه شم
لکه و په هغه شان په وفا ټينگ دئی چه تر يار ئې خجل نکړم څار تر زره شم
په دا لوڅو پوڅو نه رسم تر ياره د سيمايا علم مي نشته چه مرغه شم
خلق تشي تسلي کا زه له حلي د هلك غندي هر سرې په خوله شم
اللهاد چه بند په بند گوتي په تار ږدي د خوږ زره دمه مي شي څه خوتابه شم
نه شيخان نه طبيبان نه ساحران شته چه له دې رنځه د چا په سبب ښه شم

زه خوشحال له نورو څه لره فرياد کرم
په زره زره واره پخپل غشي ويسته شم

ما بې دوده توسني کره منځېدل^۲ عاقبت ئې په کمند و ځکېرلم^۳
وراندي وروستو ئې را واچول بندونه په اخور ئې کيزه کړي و تړلم
هغه پيچي هغه ترندي له ما ولاري چه به خوشي په جلگو کښ گرزېدل

^۱ دا بدله په چاپي ديوان کښ نده راغلي.

^۲ منځېدل: پورته پورته عمودي غورځېدل.

^۳ يعني پېچل او بندول.

^۴ يعني نه رام والي او نه اېل والي.

^۵ دا کلمه له ترهنگ څخه جوړه سوې ده يعني توند والي، د آس هغه حال چه تورېږي چه په فارسي ئې رم بولي.

ریاضت ئې د مولا را باندي کنبېښ
 چه مي لاس دا چا تر شا نه و راغلي
 د سورلی هنر ئې ونبایه و ما ته
 ورغ و شپه مي د تپاک خبر آخلي
 هم ئې نوم د ډېري ميني په ما کنبېښ
 بيهوده زغاسته واره له ما لاره
 چه په ما به ئې نظر په حقارت کر
 اوس مي قدر يو په سله يو په زر دي
 رنگ په رنگ ئې په حلب وپوهولم
 اوس پخپله شا پخپله زين آخلم
 په تيمار او په راتب ئې و ساتلم
 که خوراک خورم که ولاړ وم که خلم
 هم ئې زه پخپله ژبه وستايلم
 چه په هر لوري ئې حکم هورې زغلم
 هغو واره په هنر کښ وپسندلم
 چه اول په خو درمه پېريدلم

اوس په هر توکي خوشحال خورسند خرم يم
 پخپل قدر په قيمت و پوهېدل

مست يم مې پرست يم رندي کرمه کرمه کرم
 نور شراب مي واره نور عالم و ته بخښلي
 مور به خني نشم زه د ميو مستسقي يم
 لار د محبت ده تل به روغ سلامت نه وم
 څه وائې و ما ته حال دئ څه و په هجران کښ
 خلق راته وایي رنگ د بيا زير شو عاشق شوې
 واره محتسبه باده خورمه خورمه خورم
 لام و بې مې دئ پسې مرمه مرمه مرم
 تل که هسي ډکي پيالې څښمه څښمه څښم
 زه چه په دا هسي لاري تلمه تلمه تلم
 نور خبردار نه يم په زره سومه سومه سوم
 هيڅ منکري نکرم خلقه شومه شومه شوم

دود د عاشق دا دئ چه په عشق کښ ملامت وړی
 ځکه زه خوشحال ملامت ورمه ورمه ورم

نور به مخ په ائینه برابر نه کرم
 نه به سپين لاسونه سره کرم په نکړخيو
 نه به ماتي ماتي ځوني په مخ پېردم
 چه د ميني يار مي نشته چه ئې گوري
 درست صورت مي سرې لمبې شي شني ډېوزی
 که ژوندون تر هر چه خوړ دي په جهان کښ
 نه به دواړه سترگي توري په رانځه کرم
 نه به نور په رمنځي ساز د سرو پښته کرم
 نه به لاندي باندي لب په پانو سره کرم
 د صورت سينگار و کوم يوه ته وه کرم
 چه د خپل مين د ميني راز تر زره کرم
 اوس بې ياره په ما تريخ شو زه ئې څه کرم

هغه يار چه چرته دي خوشحال د اوسي
 دي د خپله خوشحالي کا غم به زه کرم

هغه دم چه د ساقی پياله نوش کرم
 په معنی کښ هم شراب يم هم ساقی يم
 ناصحان راته د عقل دفتر لولي
 د زاهد په صومعه کښ مي زره تنگ شو
 زه بلبله خوش نوا د دي چمن يم
 په مستی ئې دواړه کونه فراموش کرم
 طالبان د ميو شته چه ئې مدهوش کرم
 خدای به نکا چه ئې زه په ويل گوش کرم
 له دي پسته به خدمت د ميفروش کرم
 په موسم د گلو څرنگه خاموش کرم

چه په زره ئې اثر نه کېږي خوشحاله
 څه فايده که تل په ور ورته خروش کرم

هله مخ راته ښکاره کړه دیوانه شوم
 لا مي ستا د مخ خراغ لېدلې نه و
 اشنايي دي له ښادۍ نه وه غم وه
 ستا د زلفو دام مي وليده په لاري
 ستا د زلفو د زنجير هوس مي وکړ
 آغرين دي د ښو نه و بلا و
 زه چه تل د لېونيو په شماره وم
 په همه واره عالم کښ افسانه شوم
 زه زره سوي لا هاله پرې پروانه شوم
 چه دا هسي له ښادۍ بيگانه شوم
 له مسجده نه مقيم په بتخانه شوم
 نه چه زه له بي عقلي ديوانه شوم
 چه په ځان وزره ئې هسي ښبانه شوم
 بيا له کومه په ساعت کښ فرزانه شوم

زه خوشحال هم بي نظير يم په عالم کښ
 چه مين په بي نظيري جانانه شوم

يوه نخښه درته وايم د بي شرم
 خدايه ما د هغو مل مکره په لاري
 د ناکس ياري په مثل د اورو ده
 يوه بده زمانه شوه درېغه درېغه
 که هندو که مسلمان د پت په کار کښ
 څوک چه نرم ويل کا عمل ئې گوره
 په وعده په قول نه وي نرم گرم
 چه ئې نه وي په ياري کښ آزرم
 چه د باد په مخ کښ درومي ترم ترم
 په هر چا چه د ياري باور ورم
 چه مي وليدل د هيچا نشته برم
 تگان هم په خوله ويل کا نرم نرم

د هغو و مخ ته مه گوره خوشحاله
 چه ئې سخت په بي شرمي کښ د مخ چرم

ن

په کاته شم و عالم و ته حيران
 هسي چاري ئې پيدا شي له وجوده
 تل قرآن د وړاندي بسی قرآن لولي
 په کوم لوري پسې ځم چرته ئې غوارم
 ښه سړی لعل و ياقوت دي مونده نشيي
 که په نور خلقو کښ ښه سړی موندل شي
 له هر څو ورته دا پند خبري وايي
 هره چار د پښتانه تر مغل ښه ده
 د بهلول او د شير شاه خبري اورم
 چه دا نس دپاره څه کا دا سگان
 چه په فکر ذکر نه وي دا شيطان
 ولي هيڅ عمل ئې نه وي په قرآن
 د کيميا غندي ناياب شول دانايان
 لکه نور کاني لږ ندي ناکسان
 ولي ښه سړی به لږ وي افغانان
 د پلار پند ئې هم ښه نه لکي په ځان
 اتفاق ور څخه نشته ډېر ارمان
 چه په هند کښ پښتانه وه بادشاهان

^۱ دې کلمې ته په يوه قلمي نسخه کښ محشي "عشي" معني ليکلې ده، په دوو قلمي نسخو کښ آغزين راغلي دي، منسوب و آغزي ته يعني خار دار.

^۲ سلطان بهلول په هندوستان کښ د لوديانو کورنی مشهور باچا دي وروسته تر څلوېښت کاله پاچهی په (۸۹۴ هـ/۱۴۸۸ع) کښ وفات شوی دي.

سپړ اوه پېړۍ ئې هسي بادشاهي وه چه په دوي پوري درست خلق وه حيران
يا هغه پښتانه نور وه دا څه نور شول يا د خدای دې اوس دا هسي شان فرمان
که توفیق د اتفاق پښتانه مومي
زور خوشحال به دو باره شي پدا ځوان

په تېرو تورو، ور درومي يکرنکان په لمبو باندي ځان ولي پتنکان
د کنجکو قدر يو، د درو بل دي ننگېلو سره څه ژوي بي ننگان
ارتگي د زره دليل د جنتي ده د دوږخ د اور لايق دي دلتنگان
د بادشاه په سلطنت پوري خدا کا په سپېرو ايرو لرلي ملنگان
نور ماهي ئې تار په تار درومي له مخي ماتوي لويي بېړۍ نهنگان
د هاتي د پاسه سپور ورته پيکه وي چه د ميو پيالې اخلي سرهنگان
څه د ځان صرفه اوس کار کوه خوشحاله
لکه کار کا پرهارژلي پلنگان

بېهوده په ځان غره دي دا انسان په ساره په غارمه چينگه خوله حيران
لبونی ملال دلگير د خوب په ورل کښ نه د لوړي نه د تندي لري توان
په يوه زره خبره خوار خسته شي په يوه زره سر خوړي شي په ځان
پدا هسي رنگ څو کير څو لويي کا چه نظر ئې له خودی وي په اسمان
واره عمر تېروي پدا غفلت کښ تر هغه پوري چه ومري پدا شان
په ژوندون چه د خپل ځان فکرونه نکا پسله مرگه به هغه کا ډېر ارمان
زاهدان شيخان و هر لوري ته ډېر دي
د خوشحال خټک پکار دي عارفان

پنډ بد روز بکر حيران بهاردر خان هدايت ترين سوخته و تر دا میان
شېخ ستار ماشه ټوپک عبدالرحيم و د ټوپک گنده خدای يار جامکی کامران
د ټوپک گنده هر گز نه وي بي سيخه^۲ حق ناحق ئې پکښي جوړ کر جهانخان
د تسمو په ځای گویا دا نور عالم وه اسفند يار غندی يو څو گېډی پاچيان
مردکی دارو همه خواجه صادق وه بند و قچی صاحب صوبه و پخپل ځان
پدا هسي غرڅه روخ د گذارنه و په آزار به ئې گډ وډ کا خدای جهان
په مثال خواجه خضري غرڅه خوشحال و
چه گزار ورباندي وشو ناگهان

^۲ شیر شاه د پښتنو د سوری کورنی مشهور د هندوستان پاچا و، چه په (۹۵۲هـ\۱۵۴۵ع) کښ وفات سوی دی، په عدل او انصاف مشهور دي.

^۱ په سوځونکو لمبو سوځی پتنکان.

^۲ ننگیالی سره زر کنجکی بی ننگان.

^۲ بی سیخ.

څو گلرنگی چهرې راغلي په جهان
يو رمق دى راته پاتو په فراق کښ
که د زره سترگي د شته ننداره وکړه
د هغه بقا فنا ده، بقا نده
دا څه توري خاوري ندي چه پرې درومې
چه را ياد شي بنه ياران و گور ته تللي
بيا فنا شوې لکه گل د گلستان
چه په مرگ له ما جدا شول بنه ياران
په وصال کښ مهيا گڼه هجران
چه تبديل ئې په دنيا شي هر زمان
خاوري شوى کښلي جونه دي ځوانان
تل په ما وي دا غمونو گڼ باران
همگي تر مځکي لاندي شول خوشحاله
اوس د مځکي پر مخ نشته راز داران

څو خير په قباحت نشي انسان
که يوکس په زرکس بيا مومې هم پېر دي
هونېره ترس ځما له پېره خو که نشي
دانايان په ناکامي کښ خوار حيران دي
پخپل بڼکار باندي غوټې وهي بازونه
تفاوت ئې په کرده په فعل گوره
چه په درست عمر کښ يو ځله تېره شي
چه هر پور ئې وار ووته هوس کاندي
نېک و بد هونېيار نادان کڼي يکسان
په هر لوري صد هزار دي ناکسان
څو په زره يم له جاهله هراسان
کامراني د جهان څوک کاندي؟ خسان
په مرداري باندي گرزي کرگسان
مچ، مچى دي سره واره مگسان
نور اصيله توره نه غواري مټان
د زربفتو هنر چپرې دي آسان
که د زره دي چه لذیذ شعر ووايم
د خوشحال غندي پيدا کره خپل لسان

خوږ ژوندون په سري تريخ کاندي بېلتون
چه څه زور قوت د زره وي په کوگل کښ
تر دا هسي عمر، نه عمر بهتر دي
په ځگر ځگر مي ولي صرفه نکا
ځما زره طومار د مهر د وفا دي
که کتان چه مهتاب څيري کا گانډه شه
په هجران کښ که اميد د وصال نه وي
يو د بل په ځاي کښېني د دنيا دود دي
زه خوشحال قائم مقام يم د مجنون
په سوزانو لمبو پاس کښېردي لرمون
وار په وار ئې له دوو سترگو کا بيرون
چه تېرېرې ورځ و شپه په ځگرخون
د غم ليندېو راته ووايه زنگون
څيراوه شي چا ئې زده نکر مضمون
سکه ځما د زره د يار له لوريه کا څوک ستون
زه همپش په هغه هسي لار کرم يون
يو د بل په ځاي کښېني د دنيا دود دي
زه خوشحال قائم مقام يم د مجنون

د زيبا جمال ئې پېر دى زيب و زين
يوه سترگه ئې رحمان بله رحيم شوه
چه د ښهر زاهدان شيخان پيران دي
لکه عين د خپل پلار خوني وژلي
واره لواړ سرونه نغري د دردمنو
پخپل يار مي باور شته چه بل به نشي
ولي زرونه د عالم وري په عينين
چه همه مراد پکښې دي د کونين
زره د هر يوه کښان وري په زلفين
پسو سرې سترگي راځې په شين شين
د مزري تر خولې بتر دي د عشق عين
غمازان که غمازي کا تر دا بين

په رضا ئې خپل خاطر ورکړر خپل یار ته
په خوشحال محصل نه و د چا تین

دواړه شملې پرېږدې برېښوي ورته خپل ځان	گوره هغه ترکه به نظر کا په کوم ځوان
څو گلرنگ مخونه پدا خاورو کښی بدرنگ شول	څو د خیال کړې بگرې یاد لري جهان
دور د دلبرو د ښایست دي یو څو ورځي	ژر له برمه پرېوزي لکه گل د گلستان
سرې سترگي اوبښتي لکه ډېر خونونه کړي	خدایه خیریت کړې چه را درومي پدا شان
زړه مي لکه گوي دي د مستی په میدان کښ	تل ئې هغه ترک وهي دا زلفو په چوگان
تل د تن هیونه را وگاږم په نوکونو	غم ئې د ناوک خورم چیري مات نشي پیکان
پټه په نقاب وه د هر چا ورته نظر و	مخ ئې را ښکاره کړ، ورته خلق شه حیران

مخ په وړاندې درومي پټ په څنگ ورته نظر کا
خوښ اوسه خوشحاله بېا ښه پیر وکړ اسمان

را ښکاره شوې کچ فهمی د جهان د جهان د کچ فهمیو الامان!
دا هم ځای د تعجب دئ که ئې وینې په بازونو چه غوټې وهي کارگان
دا هم ځای د تعجب دئ که ئې وینې چه مغل کاندې بازی په افغان
دا هم ځای د تعجب دئ که ئې وینې چه گیدر په وازدو پک وېری زمریان
دا هم ځای د تعجب د حیرانی دئ
چه لښکري په خوشحال کا بهرام خان

عارف سړی هغه دئ چه ئې شناخت وشو د ځان	د ځان په معرفت کښ معرفت دئ د سجان
چه وېرې د زړه نه وي نه عمل لري د نېکوو	په دا ئې نظر مکره چه په یاد لولي قرآن
په کور کښ د بلا دی دا د نفس غلطي چاري	که ته په ځان شیطان نشي بل هیڅ نشته شیطان
حرص مکره هوا پرېږده له هر چا نه پرېکړه طمعه	بل نوم به پتا نږدم په ځان نوم کښېږده سلطان
چه خدای ئې په لار نکا په ویل نه په لار نشي	که پاڅوې له کوره و هغه و ته لقمان
عیسی په معجزه سره رانده سړی بینا کړه	دانا ئې په دعا نشو په عمر یو نادان

که هیڅ ور څخه نه وي غم دئ نکا که دانا وي
خوشحال څټک گواهي لي د دانا نشته ارمان

گوره راته څه وايي دا ستا دواړه چشمان	نور عالم نور ښکار کا، مور د دین او د ایمان
مري چه لینده ویني کارگه ستا داخال د ورځیو	ناست دئ تورکارگه په څو په موتی د کمان
راغله په خدا خدا وړه وړه پوښتنه	چا ورته ویل دا په رقیب نکرم گمان
ورتي ورتي اوبښي تل ساره ساره آهونه	ستا په درد و غم کښ زه هم دا لرم سامان
نوره پېښکښی را څخه نشته په فراق کښ	یار لره به ورمه در د سترگو په دامان
یو زمان مي نه ځي هغه یار د زړه له سره	څه شي که ئې زه په زړه یاد نه يم یو زمان
پاتو يم له خپله یاره ليري لا ژوندی يم	خداړو په دا خپل ژوندون هر گوره يم پښیمان

پیا به ئې لا کله د بهار په سپوږمۍ درېغه ونیسم په لاس کښ توري زلفي ډېر ارمان
 خوښ اوسه خوشحاله د خپل یار په درد و غم کښ
 درد د یار د مینې لا بهتر دئ تر درمان

که همپش د همنشین وي تور ماران ښه دئ دا نه چه قرین وي بد کاران
 هر چه ستا عیب و تا وته ښکاره کا په جهان کښ هم هغه گڼه یاران
 په کردار کښ یار اغیار سره بېلېږي تر یارانو ډېر لباس کا اغیاران
 د کمذات یاری به هیڅ وفا و نه کا لا په تېره بې نمازان او مې خواران
 لکه تخم هسي بر هسي ئې بوتې نه ئې خوند مځکه بدل کا نه باران
 د زړه راز و چاته نه ویلي بویه چه د مځکې په مخ نشته راز داران
 په قیامت به یو په یو واړه ځواب لي که مېړي ملخي پیمال کا شهسواران
 د خوشحال باندي سلام بادشاه د وخت دئ
 په سپېرو اېرو لړلي خاکساران

که هر څو ښایسته یې نه یوسف یې د کنعان که هر څو ډېر حشم لري بادشاه د مملکت یې
 خو کښلي ښه مخونه څو هوښیار څو بادشاهان وه یو نوم دي پاتو کېږي نور به هېڅوک پاتو نشي
 که نوم د حجاج اروې اروې نوم د نوشیروان که ښه کړې ساعت دا دئ چه په شمار بې د ژونديو
 که ښه کړې ساعت دا دئ چه په شمار بې د ژونديو کافر سړی هغه دئ چه د نفس په هوا درومي
 هیڅ شک پدا کښ نشته چه په مرگ به واړه ومرو سخ به د هغه وي چه ایمان سره ئې مرگ وي
 وخت د ځوانی تېر شو اوس پېږي راغله خوشحاله
 نور کارونه پرېږده خو د گور کوه سامان

نس مي افریدی دي څه غم نه لري د دين دئ د پير روښان غنډی د کفر کا تلقین
 زه د درويزه غنډی ایمان ښیم و ده ته تور وښته می سپین شو لا می زړه ندی هیڅ سپین
 دوشپېته کالونه په حساب لرم خپل عمر نه هغه نرگس دئ نه د باغ هغه نسرين
 نشته هغه دور د سرو یاقوتو په دبلې کښ پرېواته په گور کښ چه ځما وه هم بالین
 زه بې غمه خوب کرم په پاسته بالښت سریني ډېر پکښ لاهو شول چه ځما وه همنشین
 ډوبی شوې پېړی د فنا په اباسیند کښ نه وینم په سترگو حقیقت واړه مبین
 څه د غم پلو دئ چه ځما په سترگو پرېووت

^۱ که هر څو ډېر حشم لري بادشاه د مملکت وی.

^۲ آخند دروېزه د پښتنو لوی مبلغ ملا دی د پښتو مخزن الاسلام لیکونکی چه د مغولی اکبر پاچا په عصر ئې د پير روښان (پير تاريخ) د عقائدو پر خلاف تبليغ کاوه.

هونبره رنځ په ځان کښې طبيبان پدا جهان کښې مرم دارو خپل نکرم پدا هسي کار نفرين
ولاړ ځای ئې سقر شو مگر خدای پرې کوم وکا ء
نفس و شيطان دواره له خوشحال سره قرين

ندي لب دئ جان من^۲ بڼه ياقوت دئ د يمن
نن ما خپل گڼې له طنزه ما خو زده هونبره فن
بختور مي ئې نوم کښېښ لا که نشي دروغجن
ځوڼي تاو کا چين ئې گورم شي بنده درته ختن
پښتنې په چين ځوڼي بڅښي چين، تبت، ختن
بڼې بڼې ځي په شين شين بڼه غښت بڼه ئې دقن
په پښې فيض ځني زېږي
په زمين چه ځي په فن

^۱ چه خوشحال لری قرين.

^۲ دا بدله له يوې قلمی نسخې څخه نقل سوه، په نورو کښې نسته.

و

آفرين د پدا سرو سترگو خونخوارو
 توري سترگي ئې تور بازبانه ئې نوکي
 چه اوچت اوچت وهل کا هغه باز وئ
 د وربل په هر هر تار ئې زرونه بند دئ
 په مذهب د عيادت مگر گناه دئ
 لا د پي له دوارو شونډو نه خڅپري
 خپل ياران به په پېغور کړې د وگري
 په بنايست که بنايسته تر بناپېری يې
 تل په تشو تسلو عاشقان تېر کړې
 بلبان د گلستان په منخ کنډ گرزې
 زمانه به ئې په سر گلونه نږدي
 نيژدې يار سره ورو ورو خبري کپري
 يک تنها ئې د خوشحال خاطر يو نه وړ
 په جمال ئې زرونه يووړه د بسيارو

آفرين د په ولول تورو سنبلو
 ما چه ستا د شونډو مي سره مزه کرل
 که په اصل پښتنه د هندوستان يې
 مگر مور د خطا دا ملک هوسی وه
 زه په هونبره تمنا کنډ دا به څه شي
 د هر گل ثنا صفت کا په زر ژبه
 د خوشحال په زړه ئې هسي چاري وکړې
 لکه باز چه زرکه يوسي په منگلو

بيا له کومه لوريه بوي راغي د څوڼيو
 دا اوږده اوږده غمونه پرېشانې
 هم پدا مي به د زړه پرهار گانډه شي
 په هر مخ باندي څه څوڼي بنايست نکا
 چه په خيال ئې په سپين مخ باندي ولول کړې
 پدا کوي کنډ چه مقيم شوم خلقه ځکه
 بيا به هم د منښکو نوم په ژبه واخلي
 چه خوشحال لره ئې بوي راغي د څوڼيو

بند و بست د کائنات دئی په خبرو یو تر سله صدقه شه سل تر زرو
 د همت په بال و پر سری الوزی مرغه پورته آلوته کا په وزرو
 ورته وایه توره کنښپوده په صندوق کښ هر سری چه مرئی وئی په تلبرو
 یا د سپینی توري مرد شه یا عاشق شه چه یادېږې په بدلو په سندرو
 د عاشق بخره خواری زاری ناندري ده د معشوقې څه پروا له مرورو
 له یوه دریابه خېژي فرق ئې ډېر دئ که نظر کړې د دریاب په مرغلو
 چه ئې غم د غلیم نشته بختور دئ خدایه ما کړې په شمار د بختورو

د خوشحال خېک خوښي په هغه وخت وئ
 چه برېښنا د سپینو تورو شي د زغرو

پرې غوغا کاني بلبلو تل به وخت نه وئ د گلو
 دا گلونه مسافر دئ کال به تېر کا په راتلو
 ستا په مخ به ئې څښمه ساقی مهر کړه د ملو
 ځایکی د و ویشتم کم خطا یې په ویشتلو
 که صورت ژغورې له غمه سترگي نسه له کتلو
 دا د مهر ویل پرېږده زه دی خوښ یم په ښکښلو
 ما وې څومي به لا سوځې په خدا ئې وې تر تلو
 نه به باز نه به شهند شم نه به راشې په منگلو

وعده درسته کړه خوله راکړه
 خوشحال ندې د غلولو

چه مي وليده په زړه کښ حال د وارو مهو شاني قبلوي و بال د وارو
 په جمال غره که ډېر و بله ټول شي ستا جمال خجلوي جمال د وارو
 د کشمير که د فرخار که د تاتار دئ ښايسته ځما ښه یار دئ سیال د وارو
 ما ئې ښه تحقيقي وکړه چه عاشق شي په هجران باندي وخېژي فال د وارو
 سل و سل خبري کاندي مرگ ئې مه وه په یوه ځواب پوره کا سوال د وارو
 چه ورتله کا تله به هم ورځي کاندي سلامت به پاتو نشي مال د وارو
 و عنقا وته به څه لره څوک دام ږدي چه پرې راشي څيري کاندي جال د وارو
 که شيخان که زاهدان که عالمان دئ له عمل سره جور ندي قال د وارو

چه ئې لافي د یاری د اشنایی کړې
 و خوشحال و ته ښکاره شو حال د وارو

چه په لار د رحیل راغی روا رو څه کسرا او څه پروېز او څه خسرو
 ناست په تخت څوک له منزله خبر نه وئ چه تخت څرنگه په باد درومي په دو
 نوي کور لره را درومي راشه گوره ځوانان څرنگه اخته دئ پخپل لو

چه مي سازه كره دوهه د ملنگيَ ما فيها دَ زمانې شول راته جو
 هم ئې وينم هم ئې اَروم ترې تېرېږم چه په څنگ راته بروه كا بويو
 دَ زره نوي بڼه ياران ور ځني لارل
 دَ خوشحال دَ زره ژوندون و په دانو

دَ شهې زلفو مختولو سر هوا پرېشانو طولو
 چه ئې لافي هر سړي كا عشق آسان ندئ فضولو
 ځما راز مويه ملك خپور كړ اي ځما اوښيو پدولو
 په كوڅه كښ دَ دلبرو حساب نشته دَ مقلو
 تاسو مشوي تولى گڼي گڼي دَ زره نولو
 دا خبرې چه خوشحال زده
 نه دي دا دَ نامعقولو

دَ بنادمونو په خندا رو^۲ د غمجنو په ژړا رو
 دَ رندانو په رندئ د شيخانو په تقوا رو
 دَ وصال په سل خوښئ د هجران په زر بلا رو
 د بهار په ښو گلونو د بلبلو په نوا رو
 چه ترې سبروني هيڅ دئ په هغه قد بالا رو
 چه مكحولې دي له نازه په هغو سترگو شهلا رو
 چه نرئ تر وپښته ده په هغه باريكه ملا رو
 چه عاشق ور پسې مړينه په هغه جمال زېبا رو
 چه راځي د يار له لورپه په هغه باد صبا رو
 چه پيغام راوړي وصل د هغه ناصد په پا رو
 چه دوهمه پكښي نشته د رشتينو په رشتيا رو
 پدا هونبره سوگندونه صد هزار ځله بيا بيا رو
 چه تر ځان پتا مين يم
 زه خوشحال ځك پتارو

راته مه وايه پتا رو^۲ چه پتا نه رو په چا رو
 ته ځما د سترگو تور يې پدا تورو سترگو ستا رو
 مخ د ورځ زلفي د شپه دي په سبا رو په مسا رو
 په جهان كښ مي ځان ته يې نه چه نور، پتا جانا رو

^۱ يعنى اوږدو.

^۲ رو په پښتو كښ د قسم كلمه ده.

^۳ دا بدله له يوې قلمې نسخې را نقل شوه، په نورو كښ نشته.

یاد می ته یې په خاطر کښې هر زمان پخپل مولا رو
ستا د پښو خاوري توتیا دي چه ما ستا په خاک پا رو
تمنا لرم ستا پوره پدا خپله تمنا رو
تر خدا پوری د هیخ دي لال و در ستا په خدا رو
یار خو ستا یم د چا نه یم
زه خوشحال ستا په لقا رو

ستا په ورد سر فرازو تل سجود دي د یې نیازو
ستا ملالو سترگو پوچ کر واره کار د سحر سازو
سا یوه وینا تبری کا تر هزار سخن طرازو
سپین او سره د دنیا دارو د عشق گنج د جانگدازو
د خوشحال ویل هم واروی
راشي ای نوا نوازو!

سپینو وازدو لره ورغله پیشو خوله به ونسي له وازدو نه په خو
د عاشق په زړه کښ خیل د معشوقې وي د هندو په زړه کښ فکر د تیکو
د لولۍ پرتوگانښ پیه پرانزي محبت ور سره نشي بې پیسو
په خالي کیسه به نه رسي تر کامه څه حاصل که بوعلی شي په کسو
د هغو بخره خاوري ده تل تر تلو چه زکوة خوري د کتاب په مسئلو
چه په هره کوڅه گرزي هرزه کار شي تر دا هسي کښت زنجیر ښه دئ په پښو
یو خوشحال څه زړه کباب ندي لتانه
تا د خلقو زړونه کښپښول په لمبو

عجب کار دئ ستا د شونډو ښه روزگار دئ ستا د شونډو
پرې پڼډو دي د ځوانانو څه دربار دئ ستا د شونډو
په کالونو له ما نه ځي بد خمار دئ ستا د شونډو
کله ستا زلفینی زړه می په کنار دئ ستا د شونډو
د یمن یاقوت ابدار دي که ابدار دئ ستا د شونډو
په صورت کښ می ځان څه دئ یو یادگار دئ ستا د شونډو
په هجران کښ سرې سرې اوبني دا نثار دئ ستا د شونډو
ځکه ځان هسي عزیز دئ پرې گزار دئ ستا د شونډو
چه د خضر ترې مایه ده چشمه سار دئ ستا د شونډو
ځان بې ستا له شونډو پائي شرمسار دئ ستا د شونډو
د خوشحال څک په زړه کښ
انتظار دئ ستا د شونډو

^۱ کیسه له قصې څخه مغلغه شوې ده.

^۲ چه د خضر تر ماء به دی.

که د زره څه خو ترس پار وئ څه به بڼه و
 زه چه ستا له غمه راز کرمه په ور کښ
 چه په ما باندې پېغور کاندې په عشق کښ
 هر چه نن د زهد لاف کا په جهان کښ
 پسله مرگه مي يو هسي مکان گور شوي
 ستا په کوي کښ ډېر کوټه تازی پراته دي
 لږ د مهر په ما خوار وئ څه به بڼه و
 که د غوږ ځما په زار وئ څه به بڼه و
 ستا له حسنه خیر دار وئ څه به بڼه و
 په لیدو د پرهېزگار وئ څه به بڼه و
 چه پرې تل د کښلیو لار وئ څه به بڼه و
 زه هم گډ د دوي په شمار وئ څه به بڼه و
 ستا په غم به پدا لږ عمر مور نشي
 د خوشحال عمر بسیار وئ څه به بڼه و

کل قربان شه تر جمال د ښو یارانو
 دا صورت می څه ژوندی په اروا ندی
 په خاطر کښ می بل حب محبت نشته
 که دوي ستا په رضا درومي یا نه درومي
 په جهان کښ د هر څه مثال مونده شي
 په هر زیان زوال راضي یم پدنيا کښ
 مرگه ستا علاج که شوي په هر څه وکړي
 په جهان کښ که څه دي خو بڼه یاران دي
 گڼبي گڼبي ځان او زره لره راحت دي
 د یارانو د یاری په لذت پوه دي
 چه ثنا کاندې خوشحال د ښو یارانو
 ور څارېره تر مقال د ښو یارانو
 تل ژوندی دي په وصال د ښو یارانو
 پکښ ځای دي د زره خیال د ښو یارانو
 ته هر کار کړه په اقوال د ښو یارانو
 ولي مه غواره مثال د ښو یارانو
 خو د نه وي يو زوال د ښو یارانو
 چه قتلان کړي په هر کال د ښو یارانو
 خیر دار شه په احوال د ښو یارانو
 که ئې گورې خط و خال د ښو یارانو
 د یارانو د یاری په لذت پوه دي
 چه ثنا کاندې خوشحال د ښو یارانو

لیوني شول پښتانه په منضبونو
 د کنگاش علم د چا دی د تورزنو
 د کنگاش له علمه هیڅوک خبر ندی
 پښتانه لره لوي عیب دی که ئې گورې
 شرم ننگ نام و ناموس ئې په یاد ندي
 د مغل سره لیده په طمعه مکره
 خټک واله بلنځه بڼه ځما تر ملا ده
 د بادشاه د زندان شپه ځما په یاد ده
 پښتانه که جنگ مغل سره په تیغ کا
 د خټک د ننگ جرگه نشته خوشحاله
 را وتلي دي له کومو نسیونو
 خدایه ما ژغورې له هسی غضبونو
 لکه څوک لولي قرآن په مکتبونو
 خبر دار یم د هر چا په مشربونو
 چه نازېږي د مغل په لقبونو
 خو ویل کا د منصب د زهبونو
 که کېدې چېری په نورو سببونو
 نه ښپوه د نوکری په قصبونو
 چه تمامه شپه مي تله په یاربونو
 هر خټک نیوي مغل تر جلبونو
 د خټک د ننگ جرگه نشته خوشحاله
 را وتلي دي له کومو نسیونو

ما خوب لیده په خدا ږو، چه زه ته سره پخلا یو
 ما څخه کتاب دی پکښي واره غزلونه
 لاس تر لاس نیولي سره گرزو کښینو پاڅو
 خوږې خوږې خبرې د زره حال و بله وایو
 تا څخه مینا ده د گلزار په تماشا یو
 خپله خوشالي هوا هوس کړو په خندا یو

پياله كړې راته پكه زه ئې ستا له لاسه واخلم
 مطرب راته له ورايه په تارونو ليندې بښي
 ته كل واړه خويي لري زه واړه كامراني
 ناگاهه له دې خوبه د سحر په وخت را ويښ شوم
 خو پايښم په دنيا كښ د چا كار را سره نشته
 د شونډو بوسه راكړې بيا په نوره تقاضا يو
 په بم په خپر جار وزې مور ئې محو په نوا يو
 بنادي ته مخامخ غم و اندوه ته شاپشا يو
 نه ته وي نه د وصل زه دا كار سره جدا يو
 يو زه يم يو دي غم دئ، سره دواړه خواخوا يو
 خوشحال يواځې ندئ خو په ملك كښ عاشقان شته
 په خوب په بيداري كښ سره واړه باد پيما يو

ما هغه سړی شمارلي دئ په وركو
 هغه باز تر مښگير كه لا بتر دئ
 غافلان له دې دنيا سره كا لوبي
 عراقی په اشارت كښ خان څرگند كا
 چه ئې ډبري اندېښنې د دنيا نشته
 د عالم سره خواړه نه خوري له كبره
 كه په شهد ئې ساتي مزه ئې نه وي
 د خوشحال ويل كه در قيمت بها دئ
 و ناپوهو ته بتر دئ تر كنجكو
 چه په خوي كښ بې وفا عادت په سپكو
 چه غوتې ئې دي په شلانو يا په مړكو
 لكه پېغله جن بازی كا په لوڅكو
 ټټو سم په لاري نه خي بې چابكو
 زه پدا خبره خوښ يم له هلكو
 لا تر روغه نه بهتر دى كار د پكو
 ناشپاتي د ثمرقند د هند په مڅكو
 د خوشحال ويل كه در قيمت بها دئ
 و ناپوهو ته بتر دئ تر كنجكو

مونږه مې پرست يو^۲ د ازل په ميو مست يو
 په سما مو قدم بښي لكه مڅكه هسي پست يو
 هغي خولې وته نظر كړه هغه هسي نېست و هست يو
 كه په تخت د پاسه كښېنو بيا يومات كچكول په دست يو
 څوك د وصل خبري كاندي موږه خوش پخپل بربست يو
 تل مو زره پدا خوشحال دئ
 چه خپل زره سره پيوست يو

د نه وينم زه ستا وصال په سترگو
 مېلمستيا مي د زره ويني ورته كښېښوي
 هغه دم مي د زره داغ له دله دور شو
 چه پېر خلق سره ناست وي عجب ښه شي
 په غمزو په كرشمو په مكيزونو
 عارفان د قناعت په گنج تونگر دي
 د مكې ديوال به نور په خوله ياد نكرم
 ستا په گوتو كښېده رومال چه راغى
 هغه مخ چه مي به تل لیده اوس گوره
 كه بې تا را درومي بل جمال په سترگو
 چه مېلمه مي شو د يار خيال په سترگو
 خو چه راغى ستا د ورځيو خال په سترگو
 د مينو سره قيل و قال په سترگو
 نن د نه وينم په ملك كښ سيال په سترگو
 چه ئې نه راخي د خلقو مال په سترگو
 ما چه وليده دا ستا ديوال په سترگو
 زه له ميني مورم ستا رومال په سترگو
 چه ئې نه وينمه ماه وسال په سترگو

^۱ يعنى چونگښو.

^۲ دا بدله له يوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه، په نورو كښ نسته.

چه بې ستا له زيبا مخه بل مخ گورم زه به چپرې کنبېږدم دا ويال په سترگو
 و ښه مخ وته له ورايه ځلبلاند شم لکه وويني لوغسي تهال په سترگو
 نور عالم خو د يارانو ناز په سر وړی
 تل بازونه وړي د يار خوشحال په سترگو

هر نا اهل مزه څه زده د خبرو د خبرو لذت ښه دې تر شکر و
 چه دانا ئې په دانش سره انشا کا يوه ښه خبره به ده تر زرو
 بې استاد د شاعري بې لاري تله دئ ياوه گوي گرزي په لورو په ژورو
 تفاوت د خاص و عامو سره ډېر دئ برابر نه دئ شبه د مرغلرو
 د شهبازو د عنقا برابر ندئ مچ او ماشي چه الوزي په وزرو
 په چهارم اسمان به ناست لکه عيسى وم که اسمان ته الواته شوي په خبرو
 عام به چپرې د خوشحال په ويل پوه شي
 د گوهر و قدر څه زده ښيښه گرو

يا په زړه کښ مېر ځاي وئ د بتانو يا ئې ورکړي صبر و عاشقانو
 يا حيران عاشق په مرگ و مري چه خلاص شوي يا ئې هونيره جورمه وئ د چشمانو
 چه ظاهر باطن ئې دواړه سره جور وئ څه عجب خاصه مشرب دئ د رندانو
 چه په يار پسې روغ ځان سپڅلي په اور کښ زه پدا رسم مين يم د هندوانو
 د خپل يار په بدو خاندم هوسپرم چپرې زړه نشي را ښه د رقييانو
 چه مي نوم په ژبه واخلي هسي خوښ شم لکه يرغ د خلاصی وشي په بنديانو
 بيا به صبر د خوشحال څټک ألجه کا
 را څرگنده شوه سره کړې خوله په پانو

يو څه داغ لرم په زړه د نادرستو د دې داغ علاج و نه کړ سستو پستو
 يا ئې عين په زړه وځوري يا زخمی ځي چه هوسى په پره ور يشى د چستو
 د بې ننگو بې ننگي مي به ارمان شي خداي به واره چاري ښې کا وړاندي وروستو
 د ښو اوښي مي ويني شي ترې ځاځي دا د تن جامه مي نه وئ د اغوستو
 د دردمنو حال دردمن په قياس معلوم کا که ئې وايې ښکاره نه وئ په تندرستو
 دا غزل چه د خوشحال ورشي تر سرايه
 ښه ياران به ئې نارې وکا په لوستو

هـ

ابلهي بد گماني تر هسي حده تر نظر ئې له وسوسه هم بده
 بد گويي خست بد نيت تر دا په ورته سکه وروڼه ئې پردي کرل له حسده
 که ښه نيت که ښه خلقت، که سخاوت دې دا ئې واره له زړه لار له خولې له يده
 په مجلس ئې برآمد له منځه تللي بل مذکور پکښ خطا بې خوشامده

^۱ يعنی لکه د لوشلو حيوان چه تهالی او د لوشلو لوښی ووينی او لوشلو ته نه درېږی.

چه په ملك د پلار غليم هغه ئې سترگي په دوستانو ئې د پلار كينه بې عده
كه د باغ انگور ئې ډېر وي و خپل پلار ته مگر درست ژنكوري وركا له سبده
يا د بڼه زوي پيدا شي له بڼه پلاره يا د هسي تنها اوسي بې ولده
د ژونديو د زړه رنج دي د مرو شرم په ژوندون د بابا ورشه تر لحده
د خوشحال عقل خطا نه و نور څه و
چه خاني ئې په بهرام كړله نامزده

آرزو لرم ساقی یو څو اقداحه که ئې را كړې د خاصه بڼيپې له راحه
چه دا هسي نوبهار درومي بې ميو دا خبره په هر چا ده نا صلاحه
خما پير وايي د ميو توبه كار شه د بهار په وخت توبه ده نا مباحه
تل به وخت د نوبهار نه وي گلگڼت كړه په دا باغ كڼن تر صباخ تر رواحه
د نرگس گلونه پلي سپاره راغله ننداره ئې د بهار كړه افتتاحه
رنگارنگ غنچه د وا كړه په چمن كڼن
د خوشحال دپاره بڼه راغلي صباحه!

اورنگ زيب بې دليله! په ظاهر باطن عليه!
لكه مچ په انگين كڼن پسو بند شوې په قليله
په تسپو كڼن د بلا ده هي توبه ستا له تهليله
د يوه صورت دپاره خپلخانه دي كړه قتيله
نه په زويه نه په پلار يې په هر چا باندي بخيله
پدا هسي بې عدلي هلاكو سره عديله
بېله خدايه بل يو نشته
د خوشحال په سته سيله^۱

آه هم دا هونيره آهونه دم په دم بيا گناهونه
هم هغه پكښې پرېوزي چه كڼي چا ته څاهونه
لكه باد هسي تېرېزي د فاني دنيا جاهونه
اور د آه هسي لگېري لكه اور په گياهونه
گوره بيا به په چا سر شي
د خوشحال ساره آهونه

^۱ د زړه رنج د مرو شرم.

^۲ طرفتداري او حمايت.

ای پخپل گمان کښې بروسه ۱له اصلی کاره مایوسه
دانه نه بې چې دي مغز وئ بې دانې حبطه بوسه
و خپل عیب وټه روند شوي د پردې عیب جاسوسه
چه پیدا ئې خوشبويي شوه اگر ښه شو تر اښوسه
د طوطی برابر نه بې که نگار لرې طاوسه
که غوټه یی په چرگوریو په دا باز نشوې ټپوسه
لعل و در پرې حبطه دئ چه رنگ نه لرې عروسه
راشه مخ په آئینه کره چه چهره شي در معکوسه
د خوشحال خټک توبه ده
ستا له زرقه له سالوسه

ای چه مخ د ښایسته دي په خالونه پدا خپل ښایست ډېر مکوه خیالونه
همیشه به د دا هسي ښایست نه وي د گلشن گلونه نه وي تر کالونه
چه د خپلو عاشقانو ویال اخلي هونبره ښه نه وي په غاره و بالونه
کله ما وټه دعا، کله ښکځل کړې درته چا ښیل دا هسي جنجالونه
ډېر د ما غندي غلولي په رنگ رنگ دي څه بلا ئې په لباس په ټپالونه
ستا د ورځیو خال کوتره د هونا ده توري زلفی د چاپېري ترې جالونه
د بلبل په خاطر هونبره بلا نه وي چه غنچه کا غورډل په اهمالونه
نه به باز نه به شاهین نه به شفقار شي که ټپوس د آلتو لرې بالونه
پدا څو توکه د هیڅوک باور نکا په وعده د کښلیو خوب دي که فالونه
د مجنون په بېری ناست دي مرگ ئې مه وه چه په سپینو خولو ئې وښندل مالونه

خبر دار ورباندي روغ لېونی ندي
په خوشحال کښې چه پراته دي دا حالون

ای چه ستا د یار له غمه استغفا ده که سپنه د له زنگاره نه صفا ده
هیڅ د خپل مین د بدو غارت مشه د اغیار تر وفا ښه د یار جفا ده
د یار بد هم لکه ښه هسي حساب کره هم پدا د عاشقی اکتفا ده
که ئې ښېښ زیاده نه گڼې تر نوشته بېهوده د طمعه کړې د سفا ده
مخامخ د یار و غم ته ودرېره که د غیرو اشنایی وټه قفا ده
آه که یو ځله می ولیدې په سترگو چه می تل تل ستا له غمه وا اسفا ده

^۱ د بروس کلمه سید راحت په معنا د خفه او ناراض راوړی ده، په محاوره کښې هم دغسي دئ. مگر د عبدالحمید ماشوخیل په دیوان کښې هم دا کلمه داسي راغلی ده: که هزار ځله می بروس دارو درمان کا - داغ می کله مرور دي ستا له درده. دلته یو محشي بروس ته طبیب کښلی دئ، چه هم دلته هم هلته له موقع سره دا معنا سمه راځي.

^۲ کي.

^۲ د دي کلمی معنی مطلوبه ده.

د خوشحال د رنځ علاج به څوک په څو کا
چه زگېر وائې له طبیبه په اخفا ده

اي چه اصل د يوه قطره مني ده پدا هسی رنگ وجود د څه مني ده
راشه زره ورپوري مه تره نادانه که ئې گورې دا فاني دنيا دني ده
عارفانو وته تلخه شوه تر زهرو په غافل باندي شيرينه تر گني ده
له گدايه نه لا څه خو مخ جار باسي تل تشنه ناسته په وينو د غني ده
روغ ئې واره په کمند د مکر بند کره آزادي که ځني شته د لېوني ده

تل د خوښ د خوشحال زره د عشق پکار وئ
خو يو عشق دی چه د ده خوښي هني ده

بذگر چه دانې لوني په مخکه د يوې دانې زر طمعي لري ځکه
حقيقت دئ که مجاز درته ئې وایم يوه بڼه بڼايسته جل بله کوچکه^۲
چه محنت په ځان قبول کا راحت مومي خدای به نکاندي خواري د هيچا ورکه
که خبر نه ئې خبر شه حال څه دئ په ظاهر ډېر ټگي لري له ټکه
هر زمان به د اوبو په فکر نه و بې اوبو که ماتېدي د تېري^۳ سکه
دا پریشان پریشان ويل مي د مستی دئ چه دي مزي د ژوند بولم څو ټکه
تر ليدلو نه ئې نه ليدل بهتر دي چه و مخ ته ئې نظر کېري په کرکه
د دې باغ گلونه واره بڼايسته دئ چه همپش ئې بقا نشته په کځکه
چه ئې مينه د زره سنگو روزي نشوه په قيامت به د هغو تله وي سپکه
که بوسه د هغې دنکي د خولې غوارې يا ئې دواړه څوني نسه يا څونگه
دا دی واره ناپوهي نه ده نور څه ده؟ چه د لويو چاري غوارې د هلکه
د بد گوي د خولې خبري واره روغي چاره^۴ توره بې سندانه بې څو ټکه
دا مي شعر په بياض کښ نه دئ جمع په کجکول کښ مي پرانه دئ څو کنډکه
چه سړې شنوبې^۵ ئې چينم په وخت د اوري بادشاهي د اورنگ زيب ځما غرکه

کوم ياغيان هوډيان دئ پرې يستل له هوډه
چه دا هوښزه ډېر دماغ لري خټکه!

^۱ يعني نجلۍ.

^۲ کوچکه.

^۳ محشي ورته کښلي دئ: تنده.

^۴ يعني زلف.

^۵ دسيد راحت په لغاتو کښ ابتدا په ساکن او په گ دا کلمه په معني د لور قد او جگ راغلي ده.

^۶ چرې.

^۷ کوچنی مطرغه ده.

^۸ شلوبې.

بر سپرن شول پیوندونه په دل نه لري پندونه
 که پدر دي که پسر دي سره بېل لري سندونه^۲
 نه امېد شو سره پاتو نه باور په سوگندونه
 نه سزا دا بد کردار شي نه د غله خي مروندونه
 د اورنگ په ظلم مات شول د بابر د وخت بندونه
 پدا هسي وخت خوشحاله
 مرگ بهتر دي له ژوندونه

بيا خيره^۳ په سر كړه كنبېرېده له خياله چه خوبا دي په خوله نوم واخېست خوشحاله
 پيا سینه پسي په دواړه لاسه مريم لکه باز د هونايي^۴ ووزي له جاله
 زه لا هسي كچو گول نادیده نه يم چه لاله به بهوم ستا له جماله
 که د مینكو انباري مې په لاس كنبېوزي همگي به صدقه كرم ستا تر خاله^۵
 خما مينه هسي نده چه نورېري که هزار رنگه جفا كړي خما لاله
 د عاشق عمر کوتاه دي لا پدا يم
 که د عمر هره ورخ ئې شي سل كاله

بيا له ورايه په خدا راغله نگاره د بڼه كال خوبي ښكاره وي تر بهاره
 مختوري د رقيبانو د يار وصل فلك بڼه را سره وكړه دا دوه كاره
 د گلزار گلونه خه دي راشه گوره تر گلونو ښايسته دواړه رخساره
 لکه روح چه له قابله نه واته كا په دا شان مي جدايي كېري له ياره
 د ماني توره ئې خه توري پرې باسي چه په زره ئې يو گزار وي سل پرهاره
 خما خوار سره چه تل غاره غري وه اوس نظر را باندي نكاندي له عاره
 د عاشق په لاس ژړا ده تل د ژاري معشوقه چه وېره نكا له آزاره
 د معشوقي د پالنگ لافي خطا دي خو خما په سر كښ پروت يې د سر پاره
 د دي كلي طبيبان واره نا ترس دي د دارو په طمع مه اوسه بيماره
 که هر خو ئې پتوي پسي ئې غواړي په دا باغ كښ به يو گل نه وي بې خاره
 هر ساعت سره يو ئوي نوي خيال وي که خما دپاره بيا ور شي ريباره
 که خوك غواړي چه خپل زړه په غم اخته كا آشنايي ده لاس په لاس فتنه تياره
 په يرغ په مصلحت نه ده خايي ده د خوشحال چه سريكار شه له اشعاره

^۱ پدل.

^۲ يعنی کناره او گوښه.

^۳ دا کلمه فقط په چاپي نسخه كښ (چيره) ليكلي ده چه په معنا ئې نه وپوهېدم.

^۴ د دی کلمې معنا هم حل طلبه ده.

^۵ له خاله.

که پوستې له پوستو اوږي گندي اوږي
د خوشحال خو جار واته نشته له بنکاره

بیا می څه د نورو یار بولې تور مکره	په ما خوار د ظلم ډېر وکر نور مکره
وایې سپی غندي می څو په کوڅو گرزې	څو ژوندی په جهان پایم، بېغور مکره
سر تر پایه اخلاصی یم په یاری کښ	په ناحق می لباسی بولې زور مکره
چه په دوه پیالو د میو بد مستی کا	هغه څوک په مجالس کښ میخور مکره
یو عجیب د میو جام دئ ساقی راوړه	خداوند ئې په دا منع کښ نسکور مکره
چه حرمت د عاشقانو بکښ نه وئ	په هیڅ رنگ می په هغه کلي کور مکره
آشنایي د ناکسانو د ځان غم ده	ناکسان له خپله ځانه خمسور مکره
زه چه نن د بېلتانه په اور وریټیریم	د دوږخ لمبه نسبت پدا اور مکره

راز د عشق دی فهم دار اوسه خوشحاله
بنکارونه ئې پخپل زوی و ورور مکره

بې اخلاصه د یاری جواز نشته	خود پوهیږې بې اودسه نماز نشته
د دانش مرغه هسی پورته ولاړ شه	چه هورې د کټه بازو پرواز نشته
که هر څو ئې په سره اور کښ لولپه کرې	د یاقوت د اوبو ډار د گداز نشته
هغه باغ چه تل ماوا وه د بلبلو	اوس په ده کښ دا بلبلو آواز نشته
د زړه راز و چا ته ووايم حیران یم	په هر لوري چه نظر کړم همراز نشته

توکلتُ علي الله وینا یوه ده
د خوشحال د زمانې سره ساز نشته

باغ وئ د گلونو بکښ ناست وئ زه او ته	گل وئ غورډلې باندي ناست وئ زه او ته
زیره زعفرانی شوي یا گلگونه معطره	لاس تر لاس نیولي سره زغاست وئ زه او ته
سپینه خوله دئ راکړه بیا می هم در څخه غوشتي	نورخواستونه نه وئ خو دا خواست وئ زه او ته
تل می درد و غم وئ د زړه کاست او مهر مینه	تل پدا دنیا دا کم و کاست وئ زه او ته
رنگ د غمان ورک شه راست روزگار د در ناراست کا	ځای د ناراست نه وي سره راست وئ زه او ته

نمر خپږي خوشحاله چه خروس د سحر بانگ لي
شرط د پت نیاز دئ چه بر خواست وئ زه او ته

بیا د مار غندي راضي له خپله بخته	چه د غم له پوسته ووتم يك لخته
بیا هغه حسن و جمال هغه لیده دي	که د بخت سترگي می خوږ وې څو وخته
گرد غبار لري وریځي تر منع ولاړې	بیا د نمر سترگه بنکاره شوله له ویخته
خدای د وار، همت ورک نکا د مردانو	په دنیا کښ باندي راشي گرانه سخته
زمانې په هر بازار و گرزوالم	خبر دار ئې کړم د هر بازار له رخته
د بهار په وخت ئې بیا نشو و نما وي	په خزان چه پاني پرېوزي له درخته

د خوشحال خټک طالع تر خرم^۱ بڼه دي
چه بندي شو خاوند بڼا وروست تر تخته

پارسائي ئې دَ پارسا له لاسه يووره	دانا ئې دَ دانا له لاسه يووره
چه مي کړې وه توبه له مي خورۍ	په چشمانو ئې دَ ما له لاسه يووره
معجزه چه دَ احياء ده په دوه لب ئې	لاس په لاس دَ مسيحا له لاسه يووره
دلبرانو چه دعوا دَ دلبرۍ کړه	دا دعوا ئې د هر چا له لاسه يووره
راته پاتو دا يوَه مسلماني ده	دا مي هم هغي ترسا له لاسه يووره
ما وې زه به دَ عشق راز لرم په زړه کښ	دا خبره مي ژړا له لاسه يووره
چه دَ زړه صبر دَ يار له مخه غوارم	محبت مي دا دعا له لاسه يووره

که دَ نورو هونبنياري په عشق کښ پس وري^۲

د خوشحال ئې لا پخوا له لاسه يووره

پدا ساه نشته وپسا	هر دم ته وايه الله
هر نفس يو غنيمت دئ	پهره دار اوسه دَ ساه
دَ سالک وِیل کار کړه	که دَ خان نه يې بد خواه
دا سالک وِیل هم دا دئ	ته ئې وايه بې اکراه
چه له خلقه نه زړه پرېکړه	زړه پيوند کړه له الله
که هوا دَ کړله ترکه	نور قبول يې دَ درگاه
بادشاهي به دَ هر تن کړې	که دَ خپل تن ئې بادشاه
موتوا قیل اَن نموتوا ^۱	پدا راز شه انتباه
په جوار ئې دَ قربت کښ	دَ کم شناختو نشته راه
دَ بيدارو دَ نصيب وئ	بڼه دولت دَ سحر گاه
خه اميد دور و دراز کړې	پدا لږ عمر کوتاه

تل توبه کوَه خوشحاله

چه دَ محو شي گناه

په جهان که لويه چارده دَ مير ښکار ده	که دا چار گورې هر کار لره پکار ده
خو قابو تالابن دا واره دي په ښکار کښ	چار دَ جنگ دَ مړنتوب که دَ پیکار ده
ورته هيخ دَ ښکار دَ ذوق خبري مکړه	دَ هغه سړي چه طبعه دَ بیکار ده
آلوده دي په ډېر غم دَ عمر ورځي	چه په شمار دَ عمر نده ورځ دَ ښکار ده

په خوشحال باندي دَ ښکار هوا ژوندون شي

مرده دله که پتا باندي بیکار ده

^۱ محشي شاه جهان ورته کنبلي دي.

^۲ حديث شريف دی: یعنی تر مړينی دمخه حانونه مړه کي.

په خوني هاتي سوره شوه مي پرسته
 خدای د درې واره مستانو سره سر کړ
 نندارو لره ئې راشي نندارچيو
 چه ئې ستا زلفيني گنبوتې په لاس کښ
 يار د ما څخه په کور دننه ناست و
 نه ياري نه آشنائي واره لباس دي
 ما په وړېو سترگو ډېر ياران خورلي

د خوشحال په ځان د ډېرو غشي لک دي

خو هم ده زده دي مري د چا له شسته

په خوله کلمه لولي نمونځ روژه کاندې کافر شته
 منطق معني لولي درس فتوى قاضي گري کا
 له گوره لوټه واخلي استنجا لره وران شي
 د بل کره چه ورشي پخپل روي بنديان پرانزي
 يو ځای آلوده ندي په دا هسي دروېشانو
 بادشاه قطب اقطاب دي اُمراگان چه روته گزري
 چه خاص د زمانې دئ حال ئې دا دئ نور وگري
 چه حال د پرهېز گارو سراسر واره دروغ شو
 نه مهر محبت نه مروت نه وفا صدق
 اشنا له هيچا مشې له پخوا آشنايي بڼه وه
 تر دې ژوند يو بڼه دي مړه پراته په گورستان کښ

دروغ ويل هغه کا چه ئې وېره وي يا طمع

خوشحال پدا اړ ندي حق به وايي څو ئې سر شته

په دا سرو شونډو ئې نه ده وينځه توره
 مخ د يار له خطه وخاته مستغني دي
 چه ئې سيوره په ما وه لکه بادشاه وم
 ستا بارخو بله لمبه وربل د څه دي
 د خپل پله خاوري د بيه په عنبر کړې
 په څو بل لوري ته گورې ځان نادان کړې
 ته په دا حسن د گل غندي زيبا بې!
 چه په خوله ئې نوم اخلي روخ ئې نه دي
 زه له ميو توبه وکرم توبه گار شم
 چه ئې څوک په کوڅه پل ږدي هغه سر خوري

راشه خضر د حيوان په چشمه گوره
 د غني وي هر اسباب له خپله کوره
 همائي وه ستا د تورو زلفو سيوره
 لکه تور لوگي چه ټول پاڅي له اوره
 درته چا وي چه په دا بهار ئې پلوره
 چه په ما باندي غوغا شي لور د لوره
 که زولې يې له خپله پلاره موره
 عاشقي چه وېره کاندې له پېغوره
 د ساقې پيال له مي بيا کا توبه نوره
 په جوار باندي ئې مه گززه سر خور

دا بدله په چاپي نسخو کي نسته.

کړې څېړی ترلی د هر چا په سر میزر شته، دا مصراع په دو نسخو کښ دوه ډوله ده په قلمی نسخه کښ تر میزر لاندی
 محشی پرونی کښلی دی.

که ئې ناز وې که خیال وې ما به یوور و لي ما سره ډېر کیر کا هرگوره
 زور ئې واره د خپل مخ ورته ښکاره کړ خوار عاشق ئې ځکه درست پرې یوست له زوره
 چه معني ور سره نه وي وېل سپور وي
 خدای به نکا د خوشحال خبره سپوره

په ښپوه ښپوه رفتار کاندې غزاله^۲ وايې يښې په مځکه نه کښېږدي له خياله
 و غمرو وته ئې حکم دې چه وژنه هم هغه چه مينه کا ځما له خاله
 د زره حال ئې امانت پکښې لیده شي چه ئې تن په صافي صاف دئ تر زلاله
 له دوو سترگو خیر واخله چه ئې وژنې نور به څه پوښتې ځما د زره له حاله
 که شیرین اشنا وفا در سره نکا
 په جفا ئې هم خوشحال اوسه خوشحال

په دا ښهر گڼې دي نه وينم څوک سياله^۱ خير دار نه يم د بل ښهر له حاله
 په ښايست کښ دئ ارمان د صورت نشته درېغه درېغه په خوي هم وي څه خوساله^۲
 په دردمنو کښ نن زه يم بې ماننده په دلبرو کښ نن ته ئې بې مثاله
 په دا سپين تندې دئ طعن په آفتاب شي په ابرو دي گرو وري له هلاله
 نن به ته دا کبر نه کړې نور به څوک کا چه په خلقو دئ نارې دئ د جماله
 که تل جنگ و خرڅښې کړې زه برې خوښ يم ښايسته د جهان نه وي بې جنجاله
 چه د حال پوښتنه نه کړې مرگ مي راغي کله کله مي خبرېره له احواله
 په پنځه وخته چه لاس په دعا هسک کړم ستا د عمر دعا کړم په ډېر ډېر کاله
 دا بې وخته سپين وښته نه و بلا و چه د کښليو زره ئې تور کړ له خوشحاله

په دا باغ کښ به دئ پانې نه وي گله که خير شي د خزان له تطاوله
 دا څو ورځې غنيمت گڼه په باغ کښ چه په تا باندي سينه وهي بلبله
 مرتبه د هغه باغ څه پاتو نه وي چه خالي وي د بلبلو له غلغه
 و هغې ښېښې ته نه غږېږي سترگي د ساقې څخه چه تشه شي له مله
 په دا پل باندي د خلقو گزر گوره څوک پر ټوږي، ځني پور ټوږي تر پله
 په درست عمر به ئې نه ووزي له يادو چه ليدلي وي تا رو د باز منگله

^۱ ځان.

^۲ دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

^۳ چه مي وژنې.

^۴ دا بدله هم په چاپي دېوان کښ نسته.

^۵ محشي ورته کښلی دئ يعني ميانه.

^۶ دعا گويم په ډېر کاله.

مقدر به په هيڅ رنگ مبدل نشي که په ځان باندې تل لولې څلور قله
 عاشقان چه عاشقي کا غم به نه کا د رقيب او د غماز او له چغله
 څه کرم لاس و دست مي نشته قلندر يم کڼه ما به دنيا ويازله کله
 په پالنگ به خوب په څو بې غمه کاندي چه خبر وئ د فلك له تزلزله
 هسي يار لرم بنبايست ئې تر دا قياس کره چه د منکو بوي ئې هيڅ دئ له کاکله
 د دلبرو په ماني کڼن هم مزه شته
 بيچاره خوشحال ئې مري له تغافله

په راحت کڼن په دولت کڼن ياري ډېري په محنت کڼن په زحمت کڼن ياران چيري
 نه به هر کله بهار نه به خزان وي دا د ستوريو چاري ونيسه په تېري
 که مي لاس لکه درياب له درو تش وي ولي سترگي مي درياب غندي دي سپري
 له يوې فتنې ئې ځان په دعا خلاص کرم فلك بيا نوي فتنې کا را بر سپري
 د دې دور په يارانو باور نشته په زمان ورته اغيار شي يار د غوبري
 چه به ما ورته کاته له جاه نکره له هغو خبري اروم تېر و بېري
 پرورش ئې که په شهد و په شکر کرې د خرما تر خوند به نه رسپري بېري
 د دستار د مرتبې به نه رسپري که په لعلو مکمل کرې پانزېري
 په ژوندون ئې د خوشحال د زړه د باسي
 ستا کردي به ئې په گور کڼن نشي هېري

په طلب کڼن د سستي وينم دروېشه چه وتلي يې د دې خونی له وېشه
 نعمتونه رنگا رنگ دئ په هر لوري په غوښتونې باندې نده جفا پېشه
 څو طلب هونيره موندل دئ په دا دور بلکه لا تر طلب بخره مومي بېشه
 د عسلو خواړه کله هغه مومي چه حذر کا د مچي له بده نېشه
 لا دوخته د طبيب طلب بايد دئ څو لا پايې په دنيا د زړه له رېشه
 په هيڅ دين کڼن ما وفا ليدلې نه ده خبر دار يم د هر چا له دين و کپشه
 په هر غشي چه زخمي شوم بيا مي وکوت هغه غشي و په تن ځما له کپشه
 هيڅ پروا اندوه د بل د بدو نکرېم خو دي پانڅي بلا له ځانه خوېشه

^۱ دا د ستور، يوه چار ونيسه.

^۲ لکه صدف.

^۳ په بله نسخه کڼن غير راغلي دي، غوبره او غوره سيد راحت په يوه معني راوړي دي يعني منتخب.

^۴ د هغه وني مېوه ده چه په عربي ئې سد يا نبق او په پارسي ئې کنار بولي.

^۵ څو مي پانه څي بلا له ځانه خوېشه.

په پیغام د بوسې^۱ سود نشي خوشحاله
چه خما^۲ په خوله مين يې را نېژې شه

په هر لوري دې فغان د مرگ له لاسه په هر لور په هر مکان د مرگ له لاسه
د آدم صورت ئې مرگ لره پيدا کړ خرابی شوه په جهان د مرگ له لاسه
همگي پیغمبران که اولیاء وه دوي په مځکه شول نهان د مرگ له لاسه
عاقبت به شي بې شکه بی گمانه دا ودان کورونه وران د مرگ له لاسه
راسه ته هم د توبې په سر انجام شه کاروانونه شول روان د مرگ له لاسه

اي خوشحاله که په تن شاه جهان شې
هم به درومي په ارمان د مرگ له لاسه

په هره کوڅه گرزم که مي چا لیده رنگينه گل مخه عنبر بويه هوسی چشمه مه جبينه
په خوله غنچه دهانه، په غابونو در دندانه په دواړو خوړو شونډو تر شکرو لاشيرنه
په زنی لکه سيبه په غبغبو دلفريبه په غاره لکه زانې سیر قده تن سيمينه
په تور بانه ناوکه په ابرو لينده بې شکه په پوزه لکه لندي چه را پاڅي له کمينه
گلگوني ختي واره مرصع مني په غاره تېکه پر تندي اېبنی په زلفينو عنبرينه
په خوی خونی خون تېزه مهر چنه چنگ امېزه بې باکه عاشق کشته بې پروا له دا دودينه

که زر خونونه کاندې زره ئې نشي لاندي باندي
لا نور ورپسې غواړي خوشحالېري خو چه مړينه

پدنيا کښ نعمتونه رنگارنگ شته د دیدن د نعمت کوم نعمت همسنگ شته
عاشقی د هغه کا چه لبونی وئ د هغو غرض پرې څه چه ئې فرهنگ شته
ما په عشق کښ دا همه واره تر شا کړه ته لا بڼه يې چه د غم د نام و ننگ شته
ما وې زه به د زره حال ورته عرضه کړم يو غماز ئې تر شيطان بتر تر څنگ شته
په آشتی کښ کشتن دئ عاشق وژني همپشه ژوندون هم دا دئ چه ئې جنگ شته
خدایه ژر يو بل اورنگ لره پيدا کړه په جهان کښ بنادی نشته چه اورنگ شته

په وار وار ئې د خوشحال خاطر صیقل کړ
ولي کړه^۳ ته ئې لا پاتو څو زنگ شته

^۱ په پیغام د بوسې سود د خوشحال نشي.

^۲ که خما.

^۳ د دی ټکی معنی مطلوبه ده.

^۴ هم څنگ.

^۵ یعنی اورنگ زیب چه پاچا و.

^۶ ولی کښته ئې.

پروت يم ستا په ور کښ په خيرات مي ياد لره
 خو کرې ظلم جور په خو رنگه طور طور
 خيال دماغ د ډېر دئ تر حساب تر حده تېر دئ
 مرم په انتظار کښ نشي په زاري زار کښ
 شرع شته کتاب شته د عذاب د خوي عذاب شته
 خدای وته څرگند دئ چه د خپل خاطر پسند دئ
 خوي خصلت چه ستا دئ واره پت ندي پيدا دي
 ملك شته کښته پورته گورم ستا د سترگو لور ته

زلفي د زنجير دې پکښ ډېر زړونه اسير دئ
 څوک پدا تدبير دئ، چه خوشحال آزاد لره

پدا کلي کښ څوک نه لرم نېکخواه
 له ځوان مرده په خندا په هوس درومې
 لکه سيوره وړاندې وروستو را سره ځي
 لکه لاس په شمار د زرو پول تورېږي
 زه په رغم د صوفي خراباتي يم
 د زاهد پکار کښ خو رنگ اشتباه وئ
 که څوک زره سوځي په ما ځاي د زره سوي دئ
 چه ئې لافي د پاکي کرې څه ناپاک شه
 وايې سر په عاشقي کښ درته څه دئ؟

رعيت لکه عيال ساته خوشحاله
 په ياغي باندي مهم کاندي بادشاه

په هر کار کښ مصلحت شته
 چه لر بر له مصلحت شې
 د سري هونبره بنادي ده
 چه همت د سري نه وئ
 سر هاله په تنه ښه دئ
 د سري چه عزت نه وئ
 په صحيح غني هغه دئ
 د نېستي ئې اندوه مکره
 چه صحت د صورت نه وئ
 دين دنيا د مبارک شه
 خپل پردې ته نصيحت شته
 کله خير برکت شته
 چه په زره کښ ئې همت شته
 مهيا ورته نکبت شه
 که د سر سره عزت شته
 د ژوندون ئې څه حالت شته
 د هر چا چه قناعت شته
 که په تن کښ د صحت شته
 څه په کار که د دولت شته
 که دانا سره صحبت شته

اوس ياري مکره خوشحاله
 د ياري سره آفت شته

پخپل قسمت راضي شه، تل د بل قسمت مه غواره
 د ژوندون پيوند ترلي په يوه اومه سپنسي دئ
 خپل دئ که پردئ دئ قلم وڅکوه په وارو
 هر چرته چه گرزم حنی هسي چاري وينم
 گوره کوم يو باد دئ چه په درست جهان را والوت
 ما وي کلی مېشت دی چه په کلي باندي راغلم
 هر چرته چه گرزې په لاحول ترې تېرېره
 ډېره سودا وشوه سل دعوي د سود په طمعه

تل وايې خوشحاله چه دنيا وته به شا کرم
 لا خو دا دنيا ده مخامخ درته ولاړه

بر بر راشه نور وزه دل افروزه
 ستا په وخت سترگي د باغ گلونه گوري
 غور لا هم ستا له طفيله حظ حاصل کا
 په وصال د معشوقې عاشق فيروز شي
 خپل غورونه ورته څک کره کندي واروي
 د نورو له فيضه بوټي خالي نه دي
 که همه عمر د باغ گلونه گورم
 د بهار هوا هر گوره بڼه هوا ده

په راتله ورلره ډېره خوښي راوړی
 په خوشحال باندي دي قدر دئ نورو

پلاو وخورې يوه لپه ننه پريوزې اندر غپه^۱
 هيڅ خبر نه وي له خانه نه له راسته نه له چپه
 نه درود وي نه دي ذکر هندو هم به وي بي جپه^۲
 چه هوا وي درته بڼه کا زره دي حې په هغه هپه^۳
 په هر حاي چه له چا کښينې يا د راز وي يا د گپه
 ته به خان تر هر چا بڼه کړی که بڼه کپړې په غرپه^۴

که پخپل فهم طبيب يې
 د خوشحال تر فهم تپه^۵

^۱ غپ د سپې رغ ته وايي، دلته نه ورسره جوړېږي ممکنه ده چه غپه وي يعنی غوطه، يا به خپ وي يعني پټ او مستور.

^۲ په هندي ذکر کول او خدای يادول.

^۳ خواهش او هوس.

^۴ په چاپي نسخه کښ (غروپ) کښلې دي، چه معنا ئې نه ده جوته، اما لکه په قلمي نسخه کښ چه غرپ کښل سوي دي، معنا لري يعني غر او دپ چه خان لور گڼل او بر بر ويل دي.

^۵ په چاپي نسخه کښ رطب کښل سوي دي چه معنا ئې نسوه راته جوته اما د قلمي نسخو ټپ لکه چه صحيح دي.

په رشتيا ويل غورېږي د زړه غوټه
 په درياب كښ خښته واچوي هيڅ نشي
 د هغې بڼې صحبت لکه دوېخ دې
 پدا كار نادان هوښيار واړه پوهېږي
 څوك خمونه تشوي مستي ئې نه وي
 د هغه ياري په كار نده خوشحاله
 چه له خپلي خولې وباسي وينا جهوته^۱

په هره تنگه خوله كښ برابر ندي خواره
 سمې كېږې ډېرې پخپل زړه لرې خپل يار ته
 بخت دئ چه ئې اوس ستا له لپانو سره خښمه
 زه د زړه بدخواه وم ما پرې وگر پرهارونه
 اور لرې په مخ كښ چه پتا مين كېدل
 زلفی د تور مار دي زه ئې هسي وخورلم
 مست يم مې پرست يم زه خوشحال په خرابات كښ
 له ميو به وانورم كه مې وژنى په وراړه

تا وې نورې تر ما بڼې دي پسې درومه
 چه مې ستا و خرخشو ته نظر وگر
 د خاطر مرغه مي ستا په زلفو بند شو
 دا چه وايې درومه صبر كړه له ما نه
 په عاشق باندي ئې تل ظلم و ستم وي
 زه لا اوس په زړه تنگي نوي عاشق يم
 راته وايه تر تا بڼه ده بله كومه
 د جهان په مخ به نه وي هسي سلومه^۲
 اوس به چرته خي چه نښتي دئ په لومه
 بيا مي كومه بې صبري وه در معلومه
 ستا د سترگو وېره نشي له مظلومه
 په خندا خندا بورجل لره را درومه
 په خوشحال باندي كه تل نارې سورې وي
 باز پروا كا د كارگانو له هجومه؟

تا هنر د سرداری نه زده بهرامه
 هم تمامی خپلخانی لره بلا شوې
 سرداري د په خپل دور كړه بد نامه
 هم خپل خان لره بلا شوې بد فرجامه

^۱ يعني په ترېو تندي وا نارضايي، په بله قلمي نسخه كښ دا مسرى داسي ده چه مېره وته كښېني په نغر لوټ.

^۲ محشي ورته ليكلي دي چه يو ډول بې خونده خټكي دي مگر دا د هند مشهوره مېوه ده.

^۳ يعني يوه هنده او يوه جرعه.

^۴ يعني دروغ، دا كلمه هندي ده.

^۵ څرگند، نوموړی.

تا ظاهر د کم عقلی په جرگه مړ کړ
 تا خپل ځان لره د مرگ رخنه پیدا کړه
 په دا هسي بد خوږی بې بخت نه یې
 مشر ورور دی په زندان کړ ته خاني کړې
 چه خانی ته د هوس د زره په زور کړ
 اوس فارغ شوې د ظاهر^۱ له انتقامه
 خپلخانه د په بد خوي کړه بې آرامه
 چه لا نه یې د خوني هاتي تر زاله
 دا خاني د شه په ځان پورې حرامه
 لا ځایي وه ستا د زره اندېښنه خامه
 نور د نوم د ما د زویو په شمار شمار مشه
 د خوشحال خټک وینا پدا تمامه

تل په ځان کښېږدې تازه تازه نومونه
 نه ئې څوک ویني په سترگو نه په خون کښ
 که مي ته د زره له سوزه خیر نه یې
 لکه ستا باڼه په شمار په حساب ندي
 بیا مي هسي دا غمزې په غشيو وله
 نه چه زه یواځي ناست یمه ویرژلي
 ستا د توري د گزار حاجت هیڅ نشته
 مگر څوک په غارو غرونو ژوندی گزري
 چه ډېر ډېر به ئې کښېښول پرې پرهارونه
 اوس دي غم لکه لوي غر دي راته پاتو
 یا د ستا د مخ ثنا خوشحال خټک کښ
 زه د پېژنم د زلفو په خمونه
 چه را رسي ستا له غمه دا غمونه
 خیر دار مي پدا حال دي عالمونه
 هسي ستا د سترگو ډېر دي ستمونه
 لکه تل د په ما خوار کړل کرمونه
 لور په لور دي ستا له لاسه ماتمونه
 په وکښل ئې د عالم خپژي دمونه
 ستا سپرو په وینو وکړل سمونه
 طیبیانو څخه ورک شول مرهمونه
 غر به نه اوړی د جا په ارمونه
 یا د نه نیسی په گوتو قلمونه
 چه خوشحال ئې په کاغذ یا په قلم کښ
 په خاطر کښې هڼوبره ندی المونه

تل چه ارته لمن څکوي په مځکه
 په بېسر دي رنکارنگه ټکي گوره
 چه دا هسي شپوه گره ځني زو وې
 د مستی له مخه دا پرېشان ویل کرم
 زه به تا وته نژدې شم تا به گورم
 په بوسه مي د لبانو سر فراز کړه
 لپونی دي د جمال نه یم نور څه یم
 لون لون شو لانونه^۲ د شاهانو
 سر بازم وصال د غوارم هغه زه یم
 د ښایست بخره ئې ورکړه د ترکانو^۴
 غره توب لرې د مخ په خوږي ځکه
 پدا شان به ښایسته نه وي لوڅکه
 سړی نه و ښاپېري و ستا ادکه
 چه دئ مزي د ژوندون بولم څو ټکه
 که د ما گنده نه کپري ستا کرکه
 همېشه په زره لرم د شربت سکه^۳
 چه پخپله خونه نه پرېږدم کځکه
 د هر در رالره بس دئ څو کنیکه
 لکه څوک چه په بل لوري غواړي ورکه
 محبت را پیدا کپري له تاجکه

^۱ ظاهر.^۲ محشي تنده ورته ليکلي ده په چاپي نسخه (ځکه) ليکلي ده، يعني ذائقه.^۳ محشي ورته طعمونه ليکلي دي.^۴ و ترکانو.

چه ئې توره په کار نه وئې حبطه ده که ئې روغه وئې د سپینو زرو تکه^۱
مگر تا څخه سامان د سلطنت دئ:
چه په هود می سپینه خوله غوارې څټکه!

تور وربل د په سپین مخ را آشفته شه سمن زار د په سنبل کښن نهفته شه
عاشقانو د آرزو وکره لیدن ته چه د کنبلی مخ صفت د شنفته شه
څه خو سر له غرفې هسک کره وئې گوره لاله زار د په جوار کښن شگفته شه
تا چه زلفی پیچاپیچ سره ولول کرې په گلونو کښن یو تور منگور خفته شه
هغه در د فخر کا که ئې تمیز شته چه ئې پاسه د ټپکی په تار سفته شه
ستا دېوال مگر د عشق په خښتو روغ دئ چه ئې شیخ تر سیورې کښېناست آشفته شه
حکه هسي رنگه بوي لرې خوشحاله
دا غزل چه د بهار په وخت گفته شه

په زره مي هسي نهال يې اې له دوو سترگو غاييه که بله نامه وایم ستا راشي په ژبه
هر دم مي ډېره ځله اضطراب شي ستا ديدن ته په تېرې باندي تل وي د اوبو مينه غالبه
تروه ترخه که نه وي خوړو قدر به نه و سکه حکه جدائي شوه آشنای سره واجبه
يوه د بېلتانه رنخور گرانه ده که نه وي نور همه زحمت آسان دي که نس خوړي دي که تبه
نا څاپه دوه مشتاق چه سره وويني په سترگو تر دا به بله نه وي په جهان کښن عجابه
په ډېر ضرور خوشحال د يار له مخه جدا کيږي
اروا کله راضي وي چه بېلېږي له قابله

په هغه جهان به خلاص وي له عذابه که دلې ئې سريکار وي له کتابه
واره زه يم چه مي هسي شراب بد کرل گڼه کومه بدې غوارې له شرابه
د شيطان له چارو ليري ليري گرزه يو درنگ مه اوسه بې چنگ بې ربابه
د ښه مخ په ننداره کي خيريت دئ که حما له لوريه چار نشي خرابه
چه دا هسي ارت ملک په خپل سر تنگ کرې په خلوت کښن د چه څه سود دي شيخ و شابه
چه ئې سرې لمبې په ځان کرې قبولي د ښه بوي نفس پيدا شوله گلابه
هم حېوان ئې هم سرې يې هم ملک يې که ته ښه په ځان خبر شې له حسابه
که خير له حاله نشې درته وایم په بل نام به باله نشې بې دوايه
که پخوا ئې خرابي ده چا ليدلې بيا به هم وي د وجود مينه خرابه
هر طناب ئې و دانا و ته معلوم دي دا خېمه ولاړه نه ده بې طنابه
د خوشحال څټک په ژبه برکت شه
چه وييل کا په پښتو له هره بابيه

ته چه هسي په غوغا درومې سيلابه ولي هسي په ساعت کښن شې بې آبه
آفرين د په همت د لوي درياب شي چه په هيچري ئې چار نده کربابه

^۱ د قندهار په اصطلاح ټپکی يعني غلاف.

چه په پورته د کاغذ وگډی درومي که رشتیا ده دا د درومي بې طنابه
 د طوطي ژبه استاد غواړي د نطق گڼه دی به لا بتر و تر غرابه
 چه په مخ کښ د نابود شي واره ستوري د اسمان په ستوریو و خپزه آفتابه
 که لمبې ور باندي بلي کا اهرې شي د ژوندون هنر به نه خي له سیمابه
 له یاقوته د هاله سیالي شېبه کا که د اور په تاو کښ دا نشي بې آبه
 چه مرغونه وزر بیا مومي آلوزي هیڅ مقصود تر سره نه خي بې اسبابه
 په خوانی کښ اوده و په زور والي
 د خوشحال سترگي بيداري شوې له خوابه

توره چه تېرېږي خو گزار لره کنه زلفي چه ولول شي خو خپل یار لره کنه
 ولي راته وايې چه په کښلیو نظر مکره سترگی چه پیدا دي خو دیدار لره کنه
 شیخ د نمونخ روژه کا زه به ډکي پیالي اخلم هر سرې پیدا دی خپل خپل کار لره کنه
 تا وې چه خما د خولې بوسه لکه دارو ده غواړم دا دارو د زره پرهار لره کنه
 ویني مې د زره خورې مگر نور څه لره ندي زره خما پیدا دي تا خونخوار لره کنه
 څه ژرا فریاد کړې د شهې د تورو زلفو ته ورتلې پخپله دي تور مار لره کنه
 خود به ستا تر مخه د گیاه غندی څرگند شي گل د لاله راوړه خپل رخسار لره کنه
 می شته چنگ و نی شته د خپل یار سره خوشحاله
 خپل بیاض په لاس کښ خو گلزار لره کنه

تونگران په ملک و مال لري تکیه دروېشان په ذوالجلال لري تکیه
 د عارف ژبه ئې بند گره له مقاله عالمان په قیل و قال لري تکیه
 د عاشق سره چه هونیره استغنا کا بنیاسته پخپل جمال لري تکیه
 که تکیه ده خو تکیه د یوه خدای ده چه په بل ئې کړې څه حال لري تکیه
 دا نابودي تکیې گوره د وگړي چه په ستوري چه په فال لري تکیه
 د دنیا تکیې ئې ولیدې په سترگو
 نور به چا و ته خوشحال لري تکیه

تر هر چا دی د ما یار ښه شکر لب و شیرین بار ښه^۲
 تر سنبولو ئې ښې زلفي تر گلونو ئې رخسار ښه
 توري سترگي توري ورځي تور گېسو ئې تار په تار ښه
 تنگه خوله ئې نېسته هسته لکه خوله هسي گفتار ښه
 لکه در هسي غاښونه لا تر درو سپین هموار ښه
 تر وپښته ئې ملا نری تن ئې لا تر سپین چوتار ښه
 قد ئې ښه تر سیر وني لکه قد هسي رفتار ښه

^۱ په چاپي نسخه کي لمړی توري زېر او دوهم توري زور لري، په قلمي نسخه کي محشي (مشکني) ورته کښلي دي، چه مصنوعي مری ځني مطلب دي.

^۲ خدايه راکړه د ما یار ښه شکر لب و شیرین کار ښه.

چه هر خای و ته ئی گورم سر تر پایه پریوار بنه
 خدایه ماتې هغه خولې کرې چه به وایي هندو بار بنه
 هونبره کلي دېر بنهرونه پکښې نشته یو نگار بنه
 چه پکښې خواړه یاران دئ پېښور تر هر دیار بنه
 په موسم د بنو گلونو تر هر څه د میر بنکار بنه
 بنه په هند کښ چنبا گل دئ تر دا گل د وطن خار بنه
 د سرای قدر نور چا نژده
 په خوشحال دې تر فرخار بنه

تا وژلی هم له خپله لاسه ښخ کره له د زره باندي یخیري زره پرې یخ کره
 رقیبان دي لکه سپي دي په کوڅه کښ چه انګن د پاکیزه شی واره چن کره
 د جنت مېوې می نورو ته بخښلي کله کله ځما په خوله سپب د زنج کره
 هغه واره مهیا دی په هجران کښ چه واعظ و ما ته شرح د دوړخ کره
 که پرواز د د شهباز د شاهین ندئ د مطلوب په لوري پروانه د ملخ کره
 چه د قدر د وصال نه و خوشحاله
 په فراق د بنو یارانو اوس اوخ کره

ته چه دا حسن لرینه ځکه هونبره کبر کرینه
 توري سترګي په کجلو په تنبولو شوندي سرینه
 په مثال لکه شاهین یې چه د زړونو غوښی خورینه
 که ته هر څو ښایسته یې کبر مکره و به مرینه
 د خوشحال خاطر مفت ندي
 فهم وکره چه ئی ورینه

چه پلو له مخه نه اخلي دلبره مگر شپه د خوار عاشق شوه بې سحره
 نه ئی زره په ما نرمېژي نه گروهېړي^۱ خدایه څه مي سريکار شو له کافره
 نه مي خوب نه مي قرار نه مي آرام شته هميشه را باندي تبه وي شېبره^۱
 د وصال امید رمق دې لږ را پاته او کنه بېلتانه وژلم اکبره!
 په یوه نفس کښ زر خطونه راوړي په هر لور چه غورزوم د زره کوتره
 د معشوقې په پالنگ به هغه خېژي چه له سره نه بیرون کا د سر ویره
 غلبواز چه هنر نه لري آزاد دي باز په دوارو پښو بندي دي له هنره
 څه وه څه شوه خبر نه يم بیا به څه شي اي يوه خدایه ځما په حال خبره
 څه یوه نېزه څه دوه څه تر دا زیاتي د غریق اوبه چه پاس اوړي تر سره
 مگر خضر مي مدد شي دعا را کا چه لاهو بېړی مي ووژي له خطره

^۱ دا درې وروستني بيته له يوې قلمی نسخې څخه را نقل شوه، په نورو کښ نشته.

خو ئې ځله هر ساعت شي هونبره ځله
د خوشحال سينه لگېږي له حجره

الوداع ده د خوشحال خټک پرهېزه
بل مجال د عقل نشته بې گرهزه
هم پخپله صلح کاندې صلح امېزه
په خندا خندا خونونه کا خونېزه
چه له چا نه زده کوي هونبره مکېزه
د دلبرو ياري څو ده دلاوېزه
تر الماس ئې د غمزې توره ده تېزه
چه خوله ورکا د زورل سره امېزه
د شيريني بازار تود دئ له پروېزه
راته گوره را څکوم حديث په بېزه
د لرگي لښتي په غاښ کړې رېز مريزه
يا ئې سر له سرو نازه
راته ووايه همرازه!
د هر تار له ښه آوازه
ترې سلام مي دئ له نيازه
چه په کار کښ شي شهبازه
چه د کښليو ننداره کرم
ورته پاتو شم خوله وازه

چه دا هسي په پالنگ راغله نوخېزه
عقل لو عشق چه سره دواړه په دعوه شي
هم پخپله جنگ آغاز کا جنگيالي
په بازي بازي وژلي کټل نشي
زه د کښليو په دا کار پوري حيران يم
که له دله ئې شلوم شلوله نشي
غچول ئې هسي نه دئ چه څه پرېږدي
قند و گل سره دا هونبره لذت نکا
د معشوقي نوم عاشق په جهان خوز کا
که مي بې له تا نه نوره ياري وکړه
په کاته کاته زره لا درته تاوتاو شي
چه ئې سوز نه وئ له سازه
د ژوندون راحت ئې کوم دئ
غم مي واره تار په تار شي
په هر حاي چه ښايسته وي
حما لاس له کاره ووزي
چه د کښليو ننداره کرم
ورته پاتو شم خوله وازه

چه له عشقه بله چار گڼي افزونه
باور وکړه چه د عشق په کاروبار کښ
ظاهري گونه د زره په حال گواهي لي
ته ناترس به گوته هم پرې لنده نکړې
چه د زره له تاوه ووزي غه خبره
کل عالم د بېلتانه له لاسه زار کا
يو ئې قدر د وصال راته څرگند کړ
چه تا شان د ليلي کړ زه پوهېدل
چه يک لخته د خوشحال له زره نه ويوست
در پوهېږم ډار د نکېږي له خونه

چه وفا ئې له چا نه مونده په مخکه
په زرگونو راته لاف کړې اوس يو نشته
د هغو له خولې کړې خبرې اورم
و اسمان وته روان شو عيسى (ص) ځکه
آشنايي له هر چا ښه ده بې خټکه
چه به ما ورته کاته کول په کرکه

هغه خبره چه د زره له تاوه ووزي.

دَ راحت په وخت چه تل تر تا خاربړي په سختي کښ وېزارېږي له ابکه^۱
 ما وې واره په احسان حما بنده دئ همگی ئې زیست روزگار و له کوتکه
 د معني په سترگو گوره له دانا یې په ظاهر جامه که ښه برېښي لیکه^۲
 مروت یاري ترې مه غواره خوشحاله
 هر سرې چه اوبه وڅښي له اټکه

چه ئې تا غندي را درومي په پوښتنه
 د بسیر موتي د لاس د سکندر کړ^۳
 تل په تا پسې غمجن یم هونبره نکړې
 که د سر له ما نه غوښت لتا می دریغ کړ
 زړه می ستا په لاسو درکړ تا خراب کړ
 خدای دی لاس د هغه چا په ته کښ پرې کا
 که یو خل ئې طماغه له سره پرېوزي
 که د کښلیو وعده هر کله خلاف ده
 و خوشحال ته خو هم دا وایه مطربه
 چه خار خار کله به رایشې مینه!

چه نه لري ننگونه
 دا د ننگ دپاره گرزم
 صد رحمت را باندي ښايي
 په خو به ځني درومي
 مهدي له غاره ووزه
 نه دین شته نه آئين شته
 مختورن ظالمان ډېر دي
 د عدل توره واخله
 بيداره اوسه زرکی
 خوشحاله فهم وکړه
 چه پر بوزي خرسنگونه

^۱ یعنی پلار.

^۲ یعنی هغه توره چه په جنگ کښ کار نه کوي، پڅه ئې مخ اوښتې توره.

^۳ د بسیر لولو د لاس د سکندر شوه.

^۴ محشی ورته ټوپی لیکلي ده.

^۵ مختوري.

^۶ شهباز.

چه دا هسی بنایسته ئی زیره گله
 چه ئی طور ستا دَ تورو زلفو واخیست
 دَ لبانو بوسه بیا ورکره مشتاق ته
 چه په پتو سترگو ناست لیدل دَ یار کرم
 راشه خپل وژلی گوره پخپل ور کنب
 چه دَ خلقو له نظره ئی امان وئ
 لکه یار را سره و په هغه شان دئ
 لا به کله سر حما په غیر کنب کنبیدې
 خوک چه صبر ستا له مخه راته وایی

درست عالم دئ په خوشحال باندي غوغا کا

باز پروا کا دَ کارگانو له غلغله

چه ئی بخره ازلي راغله اصيله^۱
 چه عزیز ئی پخپل فضل و په کرم کرل
 چه پخپله ئی عطا په خلقو نه کا
 دَ حاتم په مسند ناست هغه زلمی دئ
 دَ عارف په بخره علم لدنی دئ
 چه ئی وارو امانا و صدقنا کره
 دَ دې دور درویشان خلیفه بس دئ
 که کامل دئ په جهان هغه کسان دي
 عالمان دي ره زنان چه غواري نغاري
 دا جاهل شیخان شیخان نه دئ شیطان دئ
 که دَ یاره نه جدا وئ دوه درې لوبشتي
 زه هم حکه په جهان کنب بی عدیل یم

چه آرام ئی دَ خپل یار په لیدو وشو

دَ خوشحال له دله خه غواری تعجیله!

خه به وویې خوشحاله
 د هغه مرغه خه نوم دئ
 هم بیچون هم بیچگون دئ
 هم بی سره هم بی پایه
 په یوه نفس آلوزي
 له تکمیله له کماله
 چه په اور کنب لری خاله
 هم بی مثله بی مثاله
 بی وزره هم بی باله
 خو عنقا درومي خو کاله

^۱شخوله.

^۲باز پرواز کا.

^۳دا بدله په چاپی دیوانو کنب نسته.

دئی میوه د هغه باغ خورې چه ئې ونه نا نهاله
 چه په دا مشکل خبر شې^۱
 ځان به خلاص کړې^۲ له جنجاله

چه په درست تومن اوڅاره^۱ نن هغه ده ځما یاره^۱
 لا جنوټې سر کنډي چه حجاب نه کا له پلاره^۱
 یو سورکی پیزوان په پوزه ور بلوټي یو څو تاره^۱
 مخ نسرينه مه جبینه سنبل مویه پري واره^۱
 شکر لیه پر طریه هوسی سترگې گل رخساره^۱
 قد عر عره مو کمره سر تر پای قلم کاره^۱
 په زره سنگه شوخه شرنگه جفا خویه زره آزاره^۱
 زه ئې قتل په لیدل یم دا را نه ده پروا داره^۱
 چه مي نوم ورته څوک اخلي و ښکنځولو ته تیاره^۱
 څه کرم کوم فکر علاج کرم دم واهه نشی له پاره^۱
 د دې خوي خصلت دا هسي ځما ده مینه بسپاره^۱
 دا یو څه علامت وشو په ما خوار د خدای دپاره^۱
 که پټ نیاز ورځني غوارم په نیاز نه ده خبرداره^۱
 که خپل زور باندي ښکاره کرم خیلخانه لري خونخواره^۱
 که ئې وغوارم په زرو زر هم پیر غواري بې شماره^۱
 نه په زور شي نه په زر شي په جهان دي دا دوه کاره^۱
 د خوشحال تکیه په خدای ده
 بیا پتا ده شیخ رحمکاره^۱

چه مي ستا کوڅه ماوا شه غم ځما له زره سوا شه
 ستا کوڅه لکه بهښت ده په بهښت کنښ مي زره وا شه
 زره مي ستا د مخ په دور له چمنه بې پروا شه
 هغه راز چه د خلوت و و هر چا وته رسوا شه
 عالم درد لره دوا کا د یار درد ځما دوا شه
 شانته ورو وهه په زلفو پکنښ زره می سر هوا شه
 چه ته مهر باندي نکړې
 خوشحال ځکه ببینوا شه

چه مي وليده پخپل انگن ولاړه ما په ټيکي سترگي بيا مونده بيا ولاړه
 که ښه مخ وته کاته کول گناه دئ دا گناه دي وي دایم د ما په غاړه

^۱ محشي ورته ليکلي دي، چه مراد له دې هم مذکورہ حقيقي زره دئ.

^۲ خلاص کا.

يو څه بځن زړه ئې راکړ هسي وایم چه د ما وي د جهان دلبري واره
 زه جدا له ياره کوم خير ناصحه! په ژړا کښ راته وايه خير غواره
 د بڼه يار په جدایی کښ گرم نه يې که دي دواړه لېمه ووږي لا هم ژاره
 د طوطي خوراک شکرې دي خوشحاله ته
 جگي جگي څه خو ورکړه د خولې لاره

چه د زړه اخلاص د نه وي له معبوده لا عجب که ئې راضي کړې له سجوده
 محرمانو اجازت موندلې نه دي گڼه پېر به ئې خير کړل له دې سوده
 محبت غلام بادشاه بادشاه غلام کا خير واخله له ايازه له محموده
 خدایي ځما تر فهم بڼه د عشق هنر کړ که دا چار ده نور عالم وته نابوده
 تورو زاغو د گلونو قدر څه زده له جماله ئې بلبله شوه خوشنوده
 په سند به د همه زړونو مردود شې که د چار شي تر يوه پوري مردوده
 تر مطلوبه پوري شرط د رسېدو دي که تمامه لار په وينو شي آلوده
 خو يو بخت د ناسازي را سره نکا تل کينه کوه له ما سره حسوده
 کل مقصود د زړه هورې چه هغه يار وي بخته را شه ته مي ور وړه تر مقصوده

ما خوشحال ئې سودا کړې نادیده ده

که کالي په بهانه ځي بي نموده

چه د دواړو سترگو شېر در څخه شته پرئې خوره له ځانه شېر در څخه شته
 آنې وته نظر کړه او گل بوي کړه^۱ چه خپل مخ د گل په څېر در څخه شته
 که د زړه ځما په زړه دي چه ئې ټول کړې ټولوه ئې چه کمشېر^۲ در څخه شته
 پېر به ما غندي په عقل تېر و بېر کړې چه وربل د تېر و بېر در څخه شته
 تل دعا درباندي کا ځني خبرېږه يو څو خوار له دله هېر در څخه شته
 که جمال که ناز و خيال که کرشمې دي دا تر شمار تر حساب تېر در څخه شته
 لږ د مهر د وفا خويونه زده کړه د جفا خويونه پېر در څخه شته
 عاشقان غريبان وژنه صرفه مکره د غمزې تېره شمشېر در څخه شته

کله پک مهر د خولې په خوشحال وکړه

خو که تش مهر برسېر در څخه شته

چه دا هسي رنگ ماني کړې بي گناه ويره نه کړې د عاشق د زړه له آه
 چه په هر لوري روانه په شيوه شې در سره ځما دعا درومي همراه
 چه د هونبره پېر دماغ وته وگورم بل د سيال په جهان نشته بي بادشاه

^۱ په اصلي نسخه کښ بځن دي ته معني ئې نسو را بنکاره، د پښتو مرکې په لوي قاموس کي بځن په معني د رنگ ليکلي دي په قندهار کي هم دا کلمه سته مثلا واپي تور بځن، ژر بځن وغېره، دلته هم ورسره جوئېږي يعني څرنگه زړه ئې راکي.

^۲ نظر کړه گل بسو کړې.

^۳ د دې کلمې معني حل غواړی.

معشوقه مي دَ عاشق غندنه نه کا گل بورا وته ونه وي توره سیاہ
يا په ما باندي مینه کړې دلبره يا مي مينه حني ما ته کړې الله
چا ته حال دَ زره معلوم کړم خبر نه يم يو نېکخواه په جهان نشته بې بد خواہ
رقیبان دي غوغا کا پروا مي نشي شېر به کومه اندېښنه کا له روپاه
په يوه گزار ئې درست مقصود پوره شو
چه نگاه ئې په خوشحال وشو ناگاه

چه له هر چا طمعه پرې کړې سلطاني ده که د زره په خاموشي کښ سباني ده
دَ خاتم دَ سخاوت خبری مکړه لا پدا کښ هم دَ طمعي نښاني ده
په څو رنگه دَ يارې صفت کپړي زباني ياري، ناني ياري، جاني ده
تر جاني يارانو هر څه صدقه کړه هم پدا سبب پکار دنيا فاني ده
دَ دنيا په پرېشاني کښ جمعيت دئ دَ دنيا په جمعيت کښ پرېشاني ده
چه له دوسته له دښمنه ښه سلوک کا دَ هغو سر يو ښه زندکاني ده
چه په کور کښ مي څه و تر وارو تېر شوم و خپل يار وته مي هسي مهماني ده
په زرگونه کتابونه ملا لولي الف بس که ئې غرض مسلماني ده
په نادان باندي هم رحم شته خوشحاله
معذرت د نادانانو، ناداني ده

چه دا هسي ئې اغازه عربده کړه مگر تشه ئې له ميو ميکده کړه
عقل ډېره شعېده لري په ميو ساقی تار پتار ئې هره شعېده کړه
ښه جمال لره پيدا کړه ځما سترگی له غه پسه ئې جمال مشاهده کړه
يو ځل بيا له زبیا مخه پلو واخله دا په غم کښ پراته لا په غمزده کړه
ستا له غمه چه ډېر ډېر همپشه ژارم د وارو سترگو مي خجله نرېده کړه
دَ ويشتلو اه چه ولگي ښه ندئ لا د وخته ئې د زره له حاله زده کړه
دَ قلم له سره تور لوگي روان شو
چه خوشحال د دې غزل مسوده کړه

چه ئې مياشت کړه دَ اسمان دَ پاسه شقه چه آفتاب ئې را ښکاره کړ له شفقه
چه په سر باندي ئې ابر سایه بان وه چه ئې پاتو جبرئيل شوله ابلقه
چه خوږې ئې د خولې لاري تر عسلو چه همه علم ئې زده شو بې سبقه
چه جمال ئې ښايسته په ملاحظ و چه د مښکو بوي ئې هېڅ و تر عرقه
چه سایه ئې د وجود په مخکه نه وه چه بره ورته گویا شو له طبقه
چه ئې تار په تار د باد په مخ خواره کړل د تورات و د انجيل واره ورقه

^۱ "نربدا" یو رود دی په هند کښ.

^۲ خپاره.

دواره کون په طفيل د هغه دي مرتب او مهيا په ډېر رونقه
 چه د دوست دار د څلور يار د اهل بيت دئ په هغو د بنو گواهي وله مطلقه
 د عربو ثنا هيڅ ورنه رسپري
 د خوشحال ژبه مېنود کاندې ناحقه

راشه گوره ننداره کره تر سر لاندي اومه خېنټه
 حکه دا ده اي نادانه د هونبیار تر فهم زشته
 شپون ئې وشپري له بزونه چه ئې پوه شي له خارېنټه
 چه ئې وپري موندې نشي، هي توبه له هسي کېنټه
 يکباره ورځني ولاړه چه ئې درسته دنيا غوښته
 نه به ته نه به ستا پښت وي، بيا سنجرشو يو څو پښته
 چا به نکره هورته خونه چه به دا په سيلاب رغېنه
 که بهنټ په دنيا روغ کرې څه د سود دي له بهنټه
 چه ئې تار په تار خوره کره نه هغو چه ئې ونغېنټه
 په ورتله په ستغ ختنه په تله کندي غندي رغېنټه

که کم عقل که کانا^۱ يې که هونبیار يې که دانا ئې!

د مير باز غندي ورزغله د خوشحال غندي ترې ترنټه

چه ئې خوب په پالنگ نه و بې د پرو له بالېنټه
 چه فاني دنيا دنې ده بود ئې نشته ناهني ده
 دا دنيا خارشتي بزه ده په ساتل ئې څه مزه ده
 چه هم تول ځي هم دلی دا طوفان دئ که ژلی
 ما ليدلې پدا چشمانو وراني مېني د شاهانو
 د لكونو پيدا غول کره د جهان گنجونه تول کره
 د سيلاب په مخ د کور دي دا دنې فکر د نور دي
 په دنيا کېن که شداد شې بيا به ته په بلا ياد شې
 هغو يو ورله له ځانه دا فاني دنيا اي ځوانه!
 ما ئې وليدل کارونه طور طور رفتارونه:

هونبره چېرې قرارېرې سمي غرونه
 يا د تا له لاسه وير د چا په ورونه
 په حکمت په زر وزور، په لښکرونه
 صد چندان شي په تدبير په هنرونه
 نور په وارو باندي جور شول محضرونه
 چه جنگجوی سره ساره کا ټيرونه

خو د ملك وارث و نه وهي سرونه
 يا به ستا په وره ناره وي يا به ژاري
 رخنه گر د ملك پرې ږده پخپل ملك کېن
 څو په تورو، په توپريو، په نيز وشي
 ورور او زوی د ملك په کار کېن قتل کيړی
 بې د تبغ له آبه نوری اوبه نشته

^۱ چه کونين په طفيل.

^۲ چه عرب ئې و ثنا ته نه رسپري.

^۳ تر دې کلمې لاندي محشي "نا هضم" کښلي دي.

^۴ درمن، د غلې کوټه.

^۵ وږي.

^۶ په مجهول واو لښکر او فوج.

^۷ چه په مخ د سيلاب رغېنټ.

^۸ هغه.

^۹ په غره کي نری او سخته لار.

^{۱۰} محشي ناپوه ورته کښلي دي.

دَ سردار دَ رياست و نه په وینو په لیر شنو د اعداء کا ثمرونه
 په میدان کښ تویی نېې دې د سر ویني نه چه پکه سینه وړي له ځگرخونه
 یا د مرد غنډی شمله د دستار پرېږده یا په سر کره لکه شخه مېزرونه
 خدایه چا وته ئې کښم څوک به پرې پوه شي
 ما وېلي هر یو بیت دې دفترونه

څوک به څه ساتې په پوهه په پندونه په وېښته سره ترلي پيوندونه
 په یوه قفس کښ بند کارگه طوطا کره سره بیل به وی د هر یوه سندونه
 یا کشتي د زورورو سره مکره یا د دوي غنډي پيدا کره مړوندونه
 مور پدا عقل روغ نه یو لېوني یو معشوقه چه و عاشق وته غندونه
 عاشقان د شاه د خولې یو زر مو نشته که په سر ئې لیدل مومو سرښندنه
 چه باور د په رشتیا خبره نکا و هغو وته به څه خورې سوگندونه
 چه ناپوه سره تېرېږی ډېر افسوس دي د انا سړی کیمیا غنډي ژوندونه
 پخپل ښکار پسی به څرنگ باز آلوزي چه باز دار ئې پسې وا نکا بندونه
 د شکرو خوند به هیڅ ورباندې نه وي چه خبر وي د خبرو په خوندونه
 تا د زلفو په زنځیر کښ خوشحال بند کر
 آفرین د پدا هسي شان بندونه

څوک خبر دي له فتنو د دې جهانه نوي نوي را پيدا شي له دورانه
 ما و تا غنډي به څو باد وړي یاد کا که خیر واخلې له مخکي له اسمانه
 چه له باده دمه پک وه که ئې گورې باد ئې خاوره په ملکونو کره پرېشانه
 په شان شان مي د وجود ننداره وکره بیا به هم شي څو رنگه په څو شان
 نه ئې زر نه جواهر شته یو تاوان دئ که به ښه کرې ځان ئې خلاص کره له تاوانه
 زمانه مي شوه په غاره اې خوشحاله
 که ئې گورې نه لتانه نه له مانه

څه به وایم د دې نفس له آزمیښته نفس آدم دې را یستلي له بهیښته
 چه پکښې د دواړو کونو مراد مومې هغه چار د تر نظر لاندې کا زشته
 د کیمیا د بوټي گل کله مونده شي چه د پښو تلي گلگون نشي په غوښته
 د سړيو په عظمت پوري حیران یم چه په گور کښ توري خاوري هونبره نشته
 بیا به څله څوک طلب د دنیا کاندې چه ئې خلاص نه وي یو دم د کار له کښته
 که تر سر لاندې بالښت کښېږدي د پرونو عاقبت به تر سر لاندې کاندې خښته
 د دنیا مینه په مثل د خارښت ده هیڅوک نه وینم خالي له دې خارښته
 د صحرا په کاني رخه د شیطان شوه عیسی سر په مخک کښېښو له بالښته
 د زره مینه په مثال لکه پټک ده چه د گوي خښتن وهله هورته رغښته

^۱ نه چه خورین له عیبه غاری ځگرنه، یا نغاري ځگرونه.

^۲ حسد، کینه.

غم ئې واره د آشنا د بېلتانه دئ
د خوشحال څه سړیکار شه له جوربته

څه بلا ډېره بڼه ئې د بهار د گلو وخته
په وخت دښو گلونو د وساله باده نوشلي
په وخت د ښو گلونو په خلوت دننه ناست يې
هر گل وته چه گورې گوبني گوبني ئې نگهت وي
په سم دئ که په غره دئ د بهار خاص گلونه
چه تعين دا هار گرمه سيلی راشي په چمن کښ

چه کښته پورته زاني مرغوی تله راتله کا
خوشحال خټک خوښ کړي په جهان کښ دا دوه وخته

څه د بدو ږغ و چه ماښام را باندي وه شه
څه خوښي د ده وه، چه بيا ژر پسې اندوه وه
دا ژوندون هيڅ ندئ چه مي ساه ويني دا خلق
ما وې زړه می سنگ دئ، چه په هيڅ به نرم نشي
ما د معظم په ليدو مينه ماته نه کړه:
رنگ ئې تر خوي بڼه و، خوي ئې لا بڼه و تر رنگه
دريغه دريغه دريغه که ئې مرگ په بد لېده وئ
زور و ستم نه و، نه څه جنگ توري نېزې وې
زه يواځې نه يم ډېر عالم پسې کباب دئ

بڼه تاريخ ئې راغی "بې بدل معظم"
خوشحال د ده نيکه دئ، د نيکه ئې داغ په زړه شه

څه غم د نعمتونو چه اختر راغی دروېشه
يو گل مي په دا باغ کښ ناگهان په نظر کښېووت
چه ما وکړه پوښتنه دغه گل له حقيقته
نافې چه له اوله خپل ځگر وکړ سرې ويني
په څو به د ويشتليو له احواله نه خبرېږي

^۱ دا بدله په چاپي نسخو کي نسته.

^۲ چه تعينه دا هاز گرمه سيلی شي په چمن کښ.

^۳ معظم د خوشحال خان کوچنی لمسی و، چه دا بدله ئې د هغه په مرثيه کښ ويلې ده.

^۴ کلمات د "بې بدل معظم" د ابجد په حساب (۱۰۹۸) راغی، چه دغه نو د معظم د وفات سنه ده.

^۵ دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

^۶ له خوېشه.

له دو اویا مذهب سره به ساز وکړې له دله
خوشحاله که خبر شې په تحقیق د عشق له کیشه

چه بنیاد د عاشقی چا کاوه دا نې څه پدا کار نه پوهېده
په جهان نې یوه څه بلا پیدا کړه یوه خدایه کور نې وران کړې د هغه
د هغه جهان دوږخ په غوړو اړوم دا دوږخ مي پدا سترگو ولیده
څوک ناحق د بېلتانه له لاسه ژاري آشنایي ده چه تاختونه کا په زړه
د هلك له لاسه والوزي مرغی په ژړا ور پسې سره کا دوه لېمه
هغه وخت چه د زانگو او د وني و په مرغی هیڅ نظر نه و د ده
څو لوئېږي آشنایي پرې دېږېږي درومي درومي په اوږو کښ بڼه وېښته
د وصال قدر غمجنو د فراق زده د تشنه ژوندون په څه دئ په اوبه

په حدونو سره ولاړو اوس خوشحاله

په کوم لور نه سره مو مو زه او ته!

ځما عشق په هغه شان دئ لکه وه ستا خاطر هغه سندان دئ لکه وه
که ته هر څو بد قولی او بد عهدی کړې قول عهد مي مهمان دئ لکه وه
خو خښې د لکه وې په هغه شان دي فتنه گر د سور پېزوان دئ لکه وه
د رقیب خبره مه نغوړه ای یاره چه رقیب هغه شیطان دئ لکه وه
د بڼو په ناوکیو د غلبیل کړ نښانه مي درته ځان دئ لکه وه
په خاطر باندي مي داغ دئ ستا له لاسه ولي هسي بې درمان دئ لکه وه
بل گمان فکر خاطر لره در موږه خوشحال ستا د بندگان دئ لکه وه

چه د زړه هسي پرې ناز کوه دلبره

په خوشحال د خاطر گران دئ لکه وه

څو را سره خلقه جفا دېږه هغه کس کړه خدای مي پدا خوي کښ په ده مینه یو په لس کړه
زار د خوار عشق دئ د محبوبی څه پروا ده زه و غم ته روغ يم ته تل خنده تل هوس کړه
زړه نې د کافر دئ خو په خوله کلمه لولي څه نې راته ستایې ما لیدلې ده نور بس کړه
گرزی په گلونو کښ گندگي ور پسې غواړي څه نې په جهان کښ بده بخړه د مگس کړه
بڼه چه را پیدا شوې د بهار زیږیه گله تل د یادونه غنډلیب په هر نفس کړه
لېږ دي روانونه سبا کېږي ای ساربانه! پاڅه د شتر په غاړه پوري اوس جرس کړه
څه هغه شهباز شه، چه د ځای په سر درو دئ نه لکه د کلي کارگه گرز غم د نس کړه
بخت دئ که طالع دئ که دا خپله فقیري ده خدای مي چه شری برابره د اطلس کړه
قدر د خپل ځان د عافیت ور څخه نه و ځکه عاشقي هسي آغازه بوالهوس کړه

نورو حریفانو واړه ډکی پیالې نوش کړې

بڼه چه د خوشحال پیاله نې ډکه په بکس کړه

خو جفا را سره ډېره هغه کس کره
 ښه چه راغلي د بهار زيريه گله!
 د گلزار په گل غرض نکا غل غواړي
 که زه خوار د د گلونو لایق نه یم
 درست عالم پدا خبره خبردار دئ
 ته ئې شناخت، علم، ادب لره پیدا کره
 د ژوندون په قدر هیڅ خبردار نه و
 کله سول کله ژوندون بخښل و ما ته
 خدای می مینه په ده باندي یو په لس کره^۱
 اندېښنه د عنديب په هر نفس کره
 په جهان ئې بده بخره د مگس کره
 ستا له باغه عنایت را خار و خس کره
 چه بلبله خپلي ژبي په قفس کره
 نه چه گرزه بیهوده چاري عبس کره
 عاشقی می چه آغازه بوالهوس کره
 د عشق اوره په ما چاري د قفس کره
 د دنیا غمونه لږ ندي خوشحاله
 نن د یار و مخ ته گوره واره پس کره^۲

چه په عشق کښ ئې و نورو ته پېغور شه
 محتسب چه په اهداد و د مستانو
 چه پرون ئې فاسقانو سره جنگ و
 چه غیبت ئې بډاوه د بل تر زنانه^۳
 که د ډیري په وکښل ئې ورته وایم
 گوره خو عالم به لاندي کا تر چلو
 صنوبر چه هونیره ډېره لوئي غوښته
 چه ئې زړه تر کانی سخت هغه می یار دئ
 توري سترگ ئې بلا دي عاشق گوره
 دا د خپل عمر دلیل وکره خوشحاله
 چه لاله په باغ کښ وغورږده خپور شه
 اخ چه لاس په لاس په ده پوري دا تور شه
 د رندانو سره ناست دئ باده خور شه
 نن هغه تر فاسقانو لا څه نور شه
 راشه گوره په غیبت د پلارو مور شه
 نصیحت د نېکخواهانو باندي اور شه
 نن چه دا دریاب را وخت موج ئې زور شه
 ځکه هسي په باد ته په باد نسکور شه
 بدي بخري څه ځما کانی په کور شه
 په بلا باندي ور درومي کر و گور شه
 چه لاله په باغ کښ وغورږده خپور شه

چه گټل خورول بخښل کا ځوان هغه
 کان د لعل د یاقوت د گوهر څه دي
 چه ئې ته په گډه وخورې حبطه شي
 که د مال دئ که د ملک دئ که د لېچو
 په تمامه شپه په ورغ په میاشته کال کښ
 چه د څوک د وړاندي وروستو ځي دا څه شي
 و نور چا وته وران مه وایه خوشحاله
 چه په قول عهد وران شو وران هغه
 چه توره لري د توري خان هغه
 چه احسان ترې پیدا کېږي کان هغه
 د مجلس سره چه خور شي ځوان هغه
 چه ئې توان د چا پکار شي توان هغه
 چه د خدای په یادو درومي آن هغه
 په تنها وجود چه شان دي شان هغه
 و نور چا وته وران مه وایه خوشحاله
 چه په قول عهد وران شو وران هغه

^۱ خدای می لا ورباندي مینه یو په لس کره.

^۲ هر څه بس کره.

^۳ تر زیانه.

^۴ د دي کلمه معنی حل غواړی.

خَانَ چه پېژني که گورې بڼه هغه
 واره زړونه فراغت وي په بنيادي کښ
 سلامت لره ئې نور عالم پيدا کر
 يا ياري يا اغياري ده که ئې گورې
 چه تر تا نه وړاندې وروستو ځي مله ندي
 چه په عشق سره ژوندي دي هغه نه مري
 چه دروغ تر خوله و باسي کله خوله ده
 چه ناحق په ځان غره دي څه هغه
 چه په غم کښ مردانه شي زره هغه
 ملامت لره چه روغ دي زه هغه
 په دا دوه کښ نه ته دا شوې نه هغه
 چه په لار در سره سم ځي مله هغه
 چه بې عشقه ژوندي گزري مړه هغه
 چه رشتيا تر خوله وباسي خوله هغه

هيڅ حجت له هيچا مه کوه خوشحاله
 هر چه تا وته څوک وايي ته هغه

څه لره زره وړې چه د زره ساتل دي نه زده
 تل په اوبنيو وينو همپشه ژرا آهونه
 ذکر فکر نمونځ روژه طاعت ور لره بويه
 کله د طوطيانو په گفتار کښ دا لهجه ده
 روغ عالم به چبري د دردمن په حال خبربري
 څه زړونه ئې وري ستا بارخو پرېشاني زلفو
 ستا دا سور پېزوان چه فتنه گر دي بې حسابه
 چبري به له دله يو پک مهر را بر سپر کړي

څه پوښتي خوشحال د بېلتانه په اشتياق کښ
 ستري په منزل پوهبري تېري په اوبه زده

چه پيدا چبري په ملک کښ يو حبيب شه
 محمد (ص) ته ابو جهل نصيحت کا
 د دانا پخپل وطن کښ قدر نه وي
 په چمن کښ رنگارنگ گلونه ډېر دي
 که ئې رنگ و بوي و گل نه وي ورکړي
 راشه تور و سپين د سترگو ننداره کره
 چه پرون را سره يار و خبر نه يم
 تناونه ئې د زلفو دي دا زره مي
 چه ئې پرېښوه ياري د لبونديو
 لکه خار ورته په څنگ کښ بل رقيب شه
 راشه گوره څوک رنځور شه څوک طبيب شه
 د هاله قدر پيدا کر چه غريب شه
 د زره داغ مي د لاله د زره نصيب شه
 مبتلا به باندي ولي عندليب شه
 هغه يار را سره لا تر دا قريب شه
 نن له ما نه بيا وېزار په کوم تقريب شه
 لکه ملک د ياغي لاندي تر تخريب شه
 چه ئې پرېښوه ياري د لبونديو

گمان مکره چه خوشحال څنگ لبيب شه

چه مي زره پرې بڼه کېده له وارو بد شه
 که ژوندون د خلقو دا دي که لیده شي
 د دنيا ياران مي وليدل په سترگو
 بڼه خو دا چه اوس يواځي دا حد شه
 بڼه و ما ته مري خلق د لحد شه
 هر سړي ځما په سترگو لکه دد شه

نه حيا شته نه وفا نه خپلوي شته
 چه ئې نن كانه له ما سره خپل قوم كا
 تفحص د تور و سپين نشته په چا كښ
 تور به چا ته يادوم چه رد گمراه دئ
 فرزندان چه مي له گېډي نه پيدا دئ
 په طالع په بخت د مال و ملك څښتن دئ
 له هغه بخته ځما توره بلا ده:
 چه د پلار له ځانه بڼه زويه پيدا شي
 چه قابل ئې پيدا نشي په اولاد كښ
 د بهار گلونه هيڅ دي چه تېرېږي
 كه په ذات كښ د خوشحال آل و اولاد شته

بيخ د نمو و تا و ته نه دري خوشحاله!

په دا څه كه يو ورځي منجمد شه

څو په باغ كښ لا يو گل د نو بهار شته
 نن د غم له ما نه ځان ساتي كه بڼه كا
 چه له ياره سره مست د گلو كښت كرم
 شيخ ملا د ځما غم په بهار نه خوري
 نه به زه د ميو جام كښېږدم له لاسه
 ما و خپلي پارسايي ته رخصت وركړ
 ساقي بيا ځما د ښهر خبر واخله!
 گل و مل ساز و سرود ساقي سرې سترگي
 چه په هره پياله عقل له ما زدويي
 د گلونو په موسم كښ خوار هغه دئ
 نن هغه شاه جهان د زمانې دئ
 چه نا اهل په غفلت ورباندي نه ځي
 د بهار زېبا گلونه سوداگر دئ

نن خوشحال د زره داد د عشرت وركړ

دا څو ورځي غنيمت دي څو گلزار شته

څو په باغ او په بوستان كښ لا لاله شته
 نن د غم له ما نه لېري ليري گرزې
 كه مي يار په لاس باده واخلي ساقي شي
 را ئې وښيه چه ځم تر پښو ئې پرېوزم
 د بهار په زېبا گلو ډېر وېرېږم
 د بلبلو د طوطيانو پرې ناله شته
 چه په وخت مي د بهار په لاس پياله شته
 پرې مي يار شي چه ئې زهد صد ساله شته
 كه په دهر كښ څوك ما غندي واله شته
 چه باران شي د باران سره ژاله شته

^۱ وار.

^۲ ساز و سرود د ساقي سترگي.

دَ بهار په سيل تل درومه خوشحاله
يو څو ورځي چه د گلو پر كاله شته

چرگ دي خپل چرگ والي كا كه نې رضا ده چه له بازه بازي كا د ده قضا ده
هغه چاربه مخامخ په مخه ورشي چه د چا د هغې چاري تقاضا ده
څوك به خوښ سره پرېږدي په جهان كښ دا د حايه د دې دهر اقتضا ده
تېره چار چه يادوي فايده نې كومه و دانا ته مضا واره مامضا ده
د گمان لري به تار په تار خپرې كا د يقين اندېښنه به تر بيضا ده
د خوشحال په ويل غوړ او فكر بويه
چه موندنه د خبرې په امضا ده

خپل پردي چه چا لينده په لاس اخيسته هر يوه كره ما تشه درسته درسته
چه قضا د ما د چا په غشي نه وه د بادشاه لينده نې هم كره په ما سسته
چه تعليم نې د سيفي له ما نه اخست بيا هغو د ما د بدو وسيفي لوسته
په زرگونه راته لاف كړې د ياري په دولت كښ نې د ما بلا اخسته
اوس چه ورځي د نكبت راغلي يو نشته چه حما دپاره ووزي له بايسته
كه بادشاه له تخته پرېوزي نا آشنا شي بادشاهي ده د دولت په تار امسته
د نكبت ورځي په مثل د دانو دي بنايسته سري وباسي له بنايسته
هنرونه نې عيونه شي خوشحاله
د سري چه چار د بخت شي سسته پسته

چه مي وليده د زره په سترگو خپل زره د خپل زره غندي مي و نه ليده بل زره
عاشقي د خدایي بلا ده عاشق مشې څوك په سرو سگرو توپيني لري تل زره
په ويل ويل مي هيڅ تقصير و نه كړ كه ستنېري له دلبرو په ويل زره
عاقبت به آفت سر لره پيدا كا چه جار وزي د بتانو په بورجل زره
ور نې واچول د زلفو خنځيرونه كه هر كز اموخته نه و په ترل زره
د خپل سر په مهر هم دا هسي نه وي لکه خوښ شي د دلبرو په ښكنل زره
پېر نې صبر شكيب وكر نه پاپېري نور له تنه جدا كېري په نيول زره
د خوشحال خټك فریاد له نورو ندي:
په ده هونبره چاري وكړې واره خپل زره

^۱ محشي ورته كښلی دی چه مطلب لمر دی.

^۲ محشي ورته ليکلي دي چه يوه دعا ده.

^۳ محشي ورته ليکلي دي "پييلي"

^۴ د خپل پېر دعا هم هسی رنگه نه وی.

چه وایم هغه نکا دا حَما زویه گمراه
 که کار په دیو نشي په شماره دي د غویيو
 که ما د حَمان بدخواه گني دا لا بله بلا ده
 چه پلار د چا مَزري وئ مزر کتَي ورخني زېږي
 خو ډېر دئ که قابل وي دا به څه بلا بڼه کارو
 د نورو نو څه اخلم د تومي^۱ بيوچه څو دي
 د ما په نامه زرشول د بي بي په ذات زرنیخ شول
 هر کار ئي په تقليد دئ تحقيق نلري پډات کښ
 ارمان ارمان چه زور شوم يو قابل زويه مي نشته
 چه زه خوشحال دعا گرم په سبا او په بېگاه

چه تا وته نظر کرم نور مي هېر دي بنايسته
 هم حان راته بنکاره کا هم مي ورک شي ژر له سترگو
 تلخي ئي د هجران بده بلا ده عاشق وژني
 ياران لري زرگونه د هر چا سره ساز باز کا
 تل جور تل جفا ستمونه په عاشق کا
 د چين او د ماچين مي اړوډلي دي په غوږو
 حواني ولاړه خوشحاله راوړه زر که عاشقي کړي
 يا زر دي يا حواني چه ورته زېر دي بنايسته

چه پرېوزي څوک له پانه موميتايي ور لره بويه
 چه کار د چا مشکل شي تدبير و بله کښېني
 په کاني کښ مرآت شته د کيميا بوټي په غره کښ
 که لور د اورنگزېب وئ معشوقه په اصل لويه
 که هر څو بنايسته وي معشوقه په هنر پسنده
 که څوک بنايسته غواړي په کوڅه کوڅه د گزري
 يو زره د خوشحال ندئ چه جهان پکښي لیده شي
 د هر چا زره مرآت دئ صفائي ور لره بويه

حيران يم نه پوهېرم چه له ياره مخ پوښل څه
 که نه ئي وي په زره کښ د عاشقه سره مهر
 هغه مي چه ليدلي د خپل يار بنايسته مخ دئ
 اغيار وته په قهقهه لا له ورايه خندېدل څه
 سکه ده وته دا غنچ و دا دلال او دا ښکنځل څه
 که حوري که پري وي و بل مخ وته کتل څه

^۱ د دی کلمې معنی حل غواړی.

^۲ نه ملک گېری شته.

^۳ که نه.

بڼه ئې دې ويلي چه زره يو دې يار د يو دئ بڼه ده دا خبره چه سر يو او سودا سل څه
 زار ژړا هغه كا چه د يار له مخه دور وئ وخت د يار د وصل كووك په كووك نارې وهل څه
 خوشحال د بڼه چه مر كړ ته په كوم توكي دلگير يې
 تر سر د صدقه شم گندي تا ته چا ويل څه

خپله پوهه به لرم خپله لره و هر چا ته خپله پوهه ده كره
 كه فاسق يم كه فاجر يم د خپل ځان يم د زاهد د عابد څه دئ را سره
 ليونى كه مسخره دئ و عالم ته عالم هم وي لېونى ته مسخره
 په معني پاني گلونه دې خبري د سړي كرده د وني ثمره
 نن يوازي يك تنها له ياره بڼه يم څوك د غيرو د وهم نه وئ را كره
 د زور چا غرض پرې نشته چه صراف وئ هم هغه زده په سره په نا سره
 په بڼوره مخكه كښ كله شي گلونه درته چا وې چه گلونه پرې كره
 شاري^۱ تل په كُن پره گرزي^۲ خوشحاله
 مرنى ليندى به ځي په سر پره

خواره عمر غندي تلنه كوې بڼه^۲ په مدت د ديدن ژمنه كوې بڼه
 په ناستې د رغېدن د بيمار وشي په ولاړي پښې پوښتنه كوې بڼه
 خوي د درست د ترهېدلي غرڅه واخيست وړاندي ځي تر شا كتنه كوې بڼه
 دا د زره بڼهر مي ستا دئ چه په سترگو باندي هر كله ختنه كوې بڼه
 په خوله ما سره دروغ دروغ يارى وېزارې د زره دننه كوې بڼه
 هم په څو رنگه غمونه باندي كښېږدې بيا كله له دې غمجنه كوې بڼه
 هم په څو رنگه عتاب كړې بيا پخپله بورجل ځاي ته مي بلنه كوې بڼه
 په زمان كښ يو گلزار د وصل نهال كړې بيا پخپل لاس ئې وكښنه كوې بڼه
 وصل هجر د دا دواړه پخپل لاس دئ چه مانه له خپل مينه كوې بڼه
 د خوشحال په زره د كښېښول داغونه
 پرې د مالگو د وروڼه كوې بڼه

خوله مي غوښته له نگارې را ئې نگره د رقيب په خوله شوه آري را ئې نگره
 ما وې درومم ستا له وره دعا راکړه په فرياد او په چيغاري را ئې نگره
 صبورې له جفا كاره ياره غواړم را ئې وكړې ځني چاري را ئې نگره
 په يوه جلوه له ورايه رغېدې نور دا ځما سترگي بيماري را ئې نگره
 د يوې غمزې په طمعه ورته گوره عمر تېر شو پدا لاري را ئې نگره
 په اميد وم چه يوه پياله به را كا هغه مستي شراب خواري را ئې نگره

^۱ شار يعنى سست او كاهل.

^۲ درومى.

^۳ دا بدله په نورو نسخو كښ نسته، له يوې قلمى څخه را نقل سوه.

وې در به کرم بوسه د خوړو شونډو را نېژدې نېژدې شوه باري را ئې نگره
 گلدسته ئې چه له باغه وه ويلې که ئې ورکړه ورباري را ئې نکره
 هسي نه چه ئې د زره دلاسا نژده دلاسا لري تياري را ئې نکره
 زه خوشحال د يوه کنبلي په طلب وم
 دا فلك لري بسياري را ئې نگره

خاتمه که د سري په خيريت ده تر صحت ئې چار بهتره د زحمت ده
 په زحمت کښ ئې نخوت له سره وزي رنخوري نافي د کبر د نخوت ده
 هر زحمت چه د سري په وجود ورشي معافي ئې د گناه په روايت ده
 په يوه تبه چه لږه په چا ورشي هغه هم د گناهونو کفارت ده
 په هر چا باندي چه ډېره تبه ورشي په صحيح چه دغه چار د مغفرت ده
 هغه کس ولي د خدای دې گمان نشته د هر چا چه صبري په مصيبت ده
 غم بنادي چه و سري وته رسيدي همگي واره له خايه په قسمت ده
 په بنادي کنبي دي ئې شکر سري کاندي په غمونو کښ د صبر چار فرحت ده
 چه دا دوه چاري لري حبيب الله دئ په ويل نده دا چار په عنایت ده
 وار په وار به په خوشحال باندي ور دورمي
 هره چار چه د محنت يا د راحت ده

دا تاو تاو زلفي بنکاره کره تر نقابه^۱ چه خار خار ئې شم له هره پېچ و تابه
 زه چه چيري تا ته سوال کرم ته بنکنخل کړې نور به څه غوارم تر دا خاصه خواجه
 د سمند سمونه سره په وینو درومې گوره بيا د چا مينه کره خرابه
 تا به هسي بي صرفه قتلونه نه کرل که د وېره شوې له خونه له عذابه
 لکه څوک چه له تېرو تورو وېرېږي هسي پار کوم زه هم ستا له عتابه
 چه د کنبلي زيبا مخ نظېر د غوارم په نور څه مي نظر نشي بي افتابه
 که فتنې او خرخبني د کنبليو دود دي نه چه هسي هونيره ډېري بي حسابه
 زه خوشحال که له تا خواست کرم مستحق يم
 خوله زکوة راکره د حسن له نصابه

دا حما زرگی پخپل زرگوټي^۲ نسه^۳ چه دي زره دئ حما زره هم هسي کسه
 دا د ورکيو خوي د څه ونيو په لاس^۴ کښ چه زر زر څه ورکوي بيا ئې را نسه
 زه به هيڅکله د تا له وره وانورم که هر څو وايې چه مه راځه ناغسه

^۱ له نقاب.

^۲ زرگوټ کسه.

^۳ دا بدله په جايي ديوان کښ نسته.

^۴ هسي نس.

^۵ په لاسو.

که هر څو د شندي^۱ گل څه بڼه لیده شي
 چه نې تل و غوا و غېلو^۲ ته سورې دي
 هر دم دار نې پخپل کار کښ دئ خوښ کړي
 چه يو هم د زره ساتوني پکښي نسته
 زه خوشحال چه په مزريو باندي تيع^۳ کړم
 تا ته څه رنگه گيدر شوم رترومي^۴ کسه

دلربا پسره راشه ای زېبا بشره راشه
 چه د ښهر ښايسته دئ تر هر جا بهتره راشه
 سر تر پايه واره ناز يې ځما ناز پروره راشه
 په خوړو خبرو شهده په خدا شکره راشه
 چه دي نه وينم هيڅ عيب تامي هنره راشه
 توره شپه دي توري زلفي په بڼه مخ سحره راشه
 د سما قمر بوسه کړم د عنبرا قمره راشه
 د راتلو لاري دي گورم اي ځما دلبره راشه
 څه به وایم چه بي تا مرم اي په زره خيره راشه
 چه پسو تر و تازه ځي^۵ د چنډن شجره راشه

چه دي نه ويني نور روند شي
 د خوشحال بصره راشه

د يار غم به په تنها صورت زغمه دا بيدرد عالم به نه را خبرومه
 چه دا اويني مي غمازي^۶ د فراق دئ زه نې ځکه په گرېوان کښ تويمه
 همپشه نې پدا فکر در مانده يم چه د خوړ خاطر علاج په څه کومه
 ملامت نې د عاشق د سر بگري ده دا بگري له سره چرته اچومه
 د هجران د آتش لا لمبي تازه شي څو د صبر اوبه زه پرې پورومه^۷
 آشنائي له جدائي سره بڼه ده د مرهمو قدر داغ څخه گڼمه
 له طبيبه خلق هيله د شفا کا زه خسته د خپل طبيب له لاسه مرمه

^۱ يوه ونه ده چه ترخه ميوه لري په هندي نې پکائن بولي.

^۲ چه هم نې تل د غوا د غېلو نه بيور دئ.

^۳ د دې کلمې معني نسوه را ښکاره.

^۴ تجل يعني د آس تند توپ.

^۵ عينا وليکل سوه.

^۶ يې.

^۷ په خوله او په نفس سره اوبه څاڅکي څاڅکي پاشل.

ياره ته چه جدايي جدايي وايې
زه خوشحال د دې خبري توان لرمه؟

د آسمان په حکم څه فتنه بر پاي ده
بنديوان ئې اورنگ زبب لره روان کرم
پښتانه مي چه حال وويښي کباب شي
لوي هلك مي نندارو لره را درومي
زه هر چا وته موسپرم ترې تېرېرم
نه يواځې په ما ظلم، ستم وشو
په هر ځاي مي په څوکی راځي فوزونه
په ولاړ کښ هاتي شمار په يوه غره دئ
زړه مي درست سوري سوري لکه غلبېل شو
گنډي وي چه بازي بيا را وچار وزي
که په اور کښ د سرو زرو وښي پرېوزي

نورې واره تکيې تار په تار خپرې شوې
د خوشحال خټک تکیه په يوه خداي ده

د جهان خوښي همه د هغه کس ده
د ښه مخ له نندارې چه نظر نيسي
که سوگند راځني غوارې هم به وکرم
ډېری ميني آشنایي څه په کار ندي
چه دوه ښه خواړه مين سره دلگير کا

بې پروا بې فهمه مه راځه خوشحاله
په پالنگ مي ډېره وږه د عسس ده

د چمن په لوري وخوځه له کاخه
گل چه ستا تر لاسه دراغي تازه شو
غنچه گل ستا له خولې سره سيالي کا
د ښه مخ خوبي د ښه ده لا تر گله
چه تر اور تر اوبو وزي هاله ور شي
غه خبري چه بې ستا له مخه کپړي

په بيمارو سترگو تل پهي^۲ کښېښوي شي
د خوشحال په لېمو پښه کښېږده گستاخه

^۱ محشی دې کلمې ته په قلمی نسخه کښ کوڅه او غولی لیکلی دی.

^۲ د شاه د پوزي.

^۳ پتی.

دَ بنايست په کار کښ نه لرې څوک سياله
 هونبره کبر خيال چه ستا دئ د چا نه دئ
 ستا په تش ليدو ځما د رنځ علاج شي
 تا ويشتلې يم پخپل گزار پوهېږې
 پرې د صبر پهي ږدم واره خسا^۱ کپړي
 جگي جگي ماني مه کوه پخولا شه
 خرخښو فتنو دی مرگ وته نېژدې کرم
 راته گوته ښوروي نا خواله وايې

دَ خانی دَ توري ځاي نشته په عشق کښ

معشوقې وته مریې اوسه خوشحاله

دَ عشق بخره ازلي ده په جنگ نده
 په قسمت ئې له ازله ده راوړې
 خلقي ئې سره درغني ککر کړې
 تل د يار د صورت نخښی پکښی گوره
 دا پيالاه چه ما نوشلې ده پرې مست يم
 د اغيار سره يو دم ناستي ښه ندئ
 د گلونو په موسم کښ هغه خوار شول
 لپچي څه لره غري توره وکاري
 که زه نه يم لېونی په آهو سترگو
 مسله مي د آهو پسې لنگ نده

کله کله خوار خوشحال وته نظر کړه

دَ عاشق نمځنه هيڅ عيب و ننگ نده

دَ مجاز عاشقي عين حقيقت ده
 تر ثرا تر ثريا که فهم وکړې
 په جهان به هيڅوک نه و که عشق نه وي
 چه په مينه کښ يو زره او يو اباڼ وي
 دا يوه وينا د زره په غوړو واروې
 سر د درومي مال د درومي پت د نه ځي
 چه يو ځله زره د چا په مينه بند کړې
 چه د نيت غلطي لري بلا به ورشي
 و هغې ته زينه ښې د صورت ده
 په څلور کنجه غوغا د محبت ده
 د بد به د عشق قائمه تر قيامت ده
 تر هر چا د هغو چار په برکت ده
 چه بهتره د اورنگ تر سلطنت ده
 د سړی د چاری کل خوبي په پت ده
 په شلول ځني کمي د مرموت ده
 تر هر څه بده بلا غلطي د نيت ده

^۱ محشي ميانه ورته کښلي دئ.

^۲ يعني د زخم پتی.

^۳ يعني بد بوي او متعفن.

^۴ د دې کلمې معنا حل غواری.

^۵ هغه گرم دی.

چه ئې خدای ورکا و چا شکر د کاندې په جهان کنښ لویه بخره د همت ده
 په تېره الماس د پاسه قدم بښي يوه څه باريکه لار د شريعت ده
 چه کڼو ته نصيحت وايې خوشحاله
 وایه څه فائده ستا د نصيحت ده

د سپېرو خاورو غوغا ده	چه پکښې غوزري هوا ده
و حباب و ته وگوره	څه د نوره تمنا ده؟
گمان نکړم چه به ستا شي	دا چه ته وايې ځما ده
چه به کاندې فنا کېږي	کانده نده نن فنا ده
د هلکو لويي گوره!	سرشته د هر چا دا ده
ته لا طفل د اوښي يې	که دي ږيره کربلا ده
دا درکاه يوه بوډی	که خدا که د ژړا ده
چه ئې يو ځله اراند کا	دا هم لويه تماشا ده
راشه وگوره په سترگو	چه د چا وه اوس د چا ده
خو يو وهم خوب و خيال دئ	کوم ژوندون کومه دنيا ده

د نور چا نده خوشحاله
 ستا د خولې وينا هم ستا ده

د شرابو مستي زر شي نيست و هسته	لا يزاله مستي نه درومي له مسته
چه مي نوم په جهان لار شو درندى	درندى کار به نه پرېږدم له دسته
که بادشاه ئې په زندان کا غم ئې نه وي	د آزادو آزادي ده له السته
نه ياري شته نه خپلوي واره غول دي	چه خبر شوم د وگري له بر بسته
د بنادى په اميد اوسي په غم کنښ	تل په شپه پسې را درومي ورځ پيوسته
د مقصود گوهر په لوي درياب کنښ پرېووت	غواصان پکښ غوټې وهي په مرسته
په ادراک له قعره نه گوري ساحل ته	هغه کب چه وېره وويني له شسته
د عاشق خاطر او خيال لکه درياب دئ	چه څپه ئې کله لوړه کله پسته

د خوشحال له زړه د يار محبت نه ځي
 لکه مينه د خپل بت له بت پرسته

د سبا نسيمه! راشه ۲ و گلشن ته	د گلونو انتظار دي شگفتن ته
زاهد څه خبر له عشقه چه عشق څه دئ؟	د گلونو له حاله څه وايې زغن ته
زاهدان چه په پنځه وخته سجود کا	زه دا يم په سجده پروت يم و وثن ته
د ليدو په ننداره ئې نه مړېږم	که هر څو په ځير ځير گورم و ديدن ته

^۱ دا ځاى يوه بوډی.

^۲ زر راشه گلشن ته.

ته خوبا، د شقایق په زره کښ داغ ږدې چه په شین^۱ شین درومې و چمن ته
 قهر مهر د دورخو په منخ وینم د جبین تخته د بښې و لوستن ته
 کله جنگ و خرحښې گړې کله مهر زه په زره ساده حیران شم هونبره فن ته
 که د ما په مرگ د زره دایم زه هم ستا جفا جور نزدې کرم و مردن ته
 اوس د اور را باندي بل کړه په ستنه^۲ شه چه لوگي د ننه نه وزي پیرهن ته
 که تل ستا له لاسته توره د ستم وي
 ما خوشحال قبوله^۳ کړی و گردن ته

د خوبا له بې نیازی سل اوڅه چه خما له کاره تنبتي په فرسخه
 د یاری په کار و بار کښ فهم وکړه چه را نه شي د بدانو سینه یخه
 خان او زره صبر آرام ئې له ما یوورل له ژوندونه خو هم دا څه و را څخه
 که جهان په تا بنندم ته ئې قبول کړه د مپړي په لاس خو پښه ده له ملخه
 هر چه نن د محبت په اور ورپته شول ترو ئې کله پروا کېږي له دوړخه
 پېر بندي ئې د زلفینو په کمند شول کله وي چه به دوي خلاص شي له دې پخه
 خوار خوشحال چه بکښ پرېوت و تي نشي
 څه بلا یې د شهی چاه زنخه

دواړه شونډي کړه په بیارته در ريزي وکړه خپل یار ته
 زه چه ستا و مخ ته گورم زره مي نه کېږي گلزار ته
 گل له شرمه خولې پرېږدې چه نظر کا ستا رخسار ته
 که مي وار در باندي جور شي منتظر یم و خپل وار ته
 گله دا دربانده^۴ ښايي چه ځیر ځیر گورې و خار ته
 که وفا کا که جفا کا یار، دم مه وهه اغیار ته
 آئینې و ته نظر کړه که د مینه شي گلزار ته
 زار و چا ته کړې خوشحاله
 چه د نه گوري څوک زار ته

درته چا وې چه د یار سره جفا کړه د اغیار سره وفا، مهر خندا کړه
 چه د پله خاوري د سترگو لره غواړي د هغه سره فتنې جنگ و غوغا کړه
 هغه ته یې چه له ما د محبت کړ که غه هونبره مینه ما سره نور چا کړه
 که په اور مي کښینوې په اور به کښینم چه د جاي په سترگو کرم راته د شا کړه

^۱ تر دې کلمې لاندې محشي ناز او خیال کښلي دي.

^۲ ستنه یعنی واپس او تر شا.

^۳ ما خوشحال ده قبول کړې.

^۴ محشي زندی تر لاندې کښلي ده، مگر په بله قلمي نسخه کښ مخ لیکلي دي.

^۵ ورباندي.

د بادشاه د گدای څه و د یاری څه کرم خدای می ستا په مخ مینه پیدا کړه
 که ځما په مرگ دي زړه تیغ را واخله د قصاب غنډي می بند په بند جدا کړه
 زه خوشحال څه جیواری د سیگل نه یم
 د دنیا خونه می ستا په مخ بېدیا کړه

درسته شپه دئ په کوڅه کښ مرم له سوږه لاس می مات شه که دي نکرم روږبوږه
 ته په څو بې غمه خاندې خوشحالی کړې ځما غاړه په ژړا در پسې بوږه
 ستا د خوي د زلفو کار سره یو رنگ دئ سر هوا لويي دا هوږبه سمه کوږه
 حال دي واره وار په وار راته معلوم شو تگه یاره په زړه تريخه په خوله خوږه
 ځما یار چه میخوري کا په بدل ئې ولي ما لره راځه د دردو روږه
 پکښي زړه د خوار خوشحال دئ چه خوږ نشي
 ډمي ورو ورو د شهی زلفيني نموره

د ماره تر فهم هیڅ نده غنمینه ولي وږي ته حلوا ده اوربشینه
 په تونگو باندي اطلس لکه شری وئ په نادار باندي سړیه ده ورېښمینه
 و مجنون ته د لیلی خبري وایه نه له علمه، له مذهبه، نه له دینه
 هغه خدای چه د هجران غمونه را کړه که د وصل بنادي را کا توان لرینه
 خدایه کله به دیدن د آشنا را کړې چه به زه پرې ماتوم د زرگي مینه
 یو ځل بیا په حیات ولیدی په سترگو بیا له پسه لکه مردن وئ هم دي وینه
 نمر په کوم لوري پرېوزي چرته خېژي
 په خوشحال باندي یوه شوه توره سپینه

د گلونو قدر چا زده یا بلبلي یا بورا زده
 په جهان کښ به یو یو وئ چه هنر ئې د کیمیا زده
 چه وفا ور ځني غواړې بې وفا کله وفا زده
 که جهان در خبر ندئ ما په تا زده تا پما زده
 ته بنادي کړه زه به غم کرم تا خندا زده ما ژړا زده
 رنگ د ښه دي خوي دي بد دئ
 زه خوشحال یم ما رشتیا زده

^۱ د دې مسرې معنی حل غواړي.

^۲ د دې مسرې معنی حل غواړی. په بله نسخه کښ دا بیت په دې ډول دی:
خوشحال نه د یوالیا نه قمار باز دی د دنیا خونه ئې بیا تالا تالا کړه

^۳ که ونکرم روږ پطرم پي دي بدله کښ د سوږ، روږ، پوږ، روږ، نمور، معناوي تحقیق غواړي.

^۴ چه خور نشي.

^۵ محشي ورته کښلي دي: یعنی رمنځوه.

د صبا باده گذر په چمن بيا كره په چمن كښ رنگارنگ گلونه وا كره
 زه د توان د خرڅښو لرلی نشم^۱ كه د زره ځما په مرگ دئ دا ادا كره
 بې نیاز څه خبر له نازه چه ناز څه دئ ستا د سترگو بلا واخلم ناز پما كره
 زه له خپله بخته چا وته فریاد كړم چه پرون ئې راته مخ و نن ئې شا كره
 خوله مي پكه شوه په شهدو په شكرو چه سحر مي ستا د لام و بې ثنا كره
 عاشقي كه سرا سر واړه بلا ده ما په ځان د زره قبوله دا بلا كره
 زه خوشحال كم زوري نه يم چه به پار كړم
 په ښكاره نارې وهم چه خوله ئې را كره

د دانا په ځان بلا شوه خپله پوه چه هر گز ئې خالي نه وي له اندوه
 چه فلك و چا ته عيش و عشرت ورکا هونيره ډېر ورباندي كښېږدي څو ستوه
 كله ونه د خزان په وخت لغره كله بيا خوبي د پانيو پرې انبوه
 په ناحق ئې په ميدان په سمه غواړې چه د غرونو غرڅه نه گرزې بې كوه
 چه مي وليدې څو خولې هونيره خبري را څرگند شول واړه دو اويا گروه
 پخپل زوي او ورور باور نشته خوشحاله
 غافل مشه دا جهان له مكره دروه

درسته شپه د په كوڅه كښ مرم له سوږه لاس مي مات شه كه د نكړم روږه بوږه
 ته په څو بې غمه خاندې خوشحالي كړې ځما غاړه په ژرا در پسې بوږه
 هم مي بې حسابه پوري كره په سترگو د رنجور غندي مي بيا له سترگو توږه
 ستا د خوي د زلفو كار سره يو رنگ دئ سر هوا لوئي دا هونيره سمه كوږه
 حال دي واړه وار په وار راته معلوم شو ټگه ياره په زره تريخه په خوله خوږه
 ځما يار چه ميخوري كا په بدل ئې ولي ما لره راځه د دردو روږه
 پكښي زره د خوشحال دي چه خوږ نشي
 ډمي ورو ورو د شهې زلفيني نموږه

د ناكس له آشنایي توبه توبه د شونتی^۲ له روڼایي توبه توبه
 چه پردې ئې په الماس جراحان پرېكا له دې هسي بېنايي توبه توبه
 چه و لور ئې په زرگونو جن بدرنگه له دې هسي كتخدایي^۳ توبه توبه
 چه په جهل و حماقت دانا ځان بولي د احمق له دانایي توبه توبه

^۱ د خرڅښو لرم چه كړې ئې.

^۲ ل او ب: لب.

^۳ يوراز لرگی دی، چه د څراغ پر ځای ئې د روڼا دپاره لگوي عموماً د لرگو څراغ ته هم شونتی وایي.

^۴ كه خدایي.

دَ سَفَله دِي دَ سِيفه دِي واره توکي له خودی خودستایی توبه توبه
 که هزار رنگه شیخی، زهد، تقوا کا دَ جاهل له پارسایی توبه توبه
 چه عمل ورسره نشسته تش ویل کا
 دَ خوشحال له گویایی توبه توبه

درخو^۱ خود په آدم خان باندی شیدا وه
 چه په منخ کنس دلال نه وی وصال نه وی
 پخپل یار پسې ژړا ننه په زره کنس
 چه غوتی ئې شگفته کړه په چمن کنس
 چه ئې گل دَ بهار ستا و مخ ته ونیو
 هونبره رنخ محنت آفت خنی پیدا شو
 دا نن شپه چه په ما تیره شوه بې یاره
 نن خپل بخت را سره درسته مخامخ کړه
 ما وې زه یم چه پیاله لرم په لاس کنس
 تر دا منخ دَ میروگی ژبه بلا وه
 په مجنون باندی مینه که لیللا وه
 دَ عالم سره په زور حما خندا وه
 که دَ زده دا چاره واره دَ صبا وه
 ستا دَ مخ خوبی تر گلو لا زیبا وه
 خو حما دَ خوار خاطر مینه په تا وه
 ته به وایې په دوړخ کنس می ماوا وه
 چه پرون راته یگلخته شا په شا وه
 ولي دا پیاله په لاس کنس دَ هر چا وه
 بس چه بیا ئې ستا جمال په نظر کنسپوت
 دَ خوشحال ختک دَ زره حله همدا وه

دَ یوه بادشاه په حکم شوم اگاه
 یا مهدی یې یا عیسی چه را بنکاره شوې
 دَ مهدی او دَ عیسی دَ وړاندی خه دئ
 خیر آباد لره دَ را یشی لنبکره
 چه خیر لره ما بولې قضا کپړی
 دریا خان درویزه واره په حضور دی
 خواه ناخواه که امر دا دئ چه را درومه
 دارنده دَ عریضې حما دَ لوریه
 زبانی خیری هم لری همراه!
 امر نهی می قبول دِي دَ بادشاه
 په جهان دی غلغله وشوه ناگاه
 هم دَ جال هم دَ دجال واره سپاه
 چه احوال دَ غلیمانو شی تباه
 پېر کارونه په دا ملک دَ خیر خواه
 گویا زه هم په حضور یم دَ درگاه
 دا بنده به در روان شی خواه نا خواه
 دَ عریضې حما دَ لوریه

د سپی غل د دروغجن په خوله کنس تل کړه
 هر عمل چه سری کا مصرم به نشی
 گه پوهیږې چه د بل جهان حساب شته
 ستا د خولې چینه حنظل ده هم عسل ده
 چه د دین دنیا کارونه درته پېښ شی
 چه د مینکو د نافی شمیم را خپور شی
 ساقی وخت د نو بهار دئ شراب راوړه
 په رشتیا خبرو خوله د سري کنبل کړه
 درته چا وې چه لوگی مکره اوربل کړه
 ته پدا جهان نظر پخپل عمل کړه
 و هر چا ته تویونه د عسل کړه
 د دنیا تر کاره کار د دین اول کړه
 را خرگندی توری زلفی تور وربل کړه
 د شرابو سره نقل د خولې مل کړه

^۱ درخو او آدم خان په پښتنو یوسف زو کنس دوه مینان وه چه په عصر کنس د مغولي اکبر پاچا تبر سوی دی، میرونی ریبار و.

نن خلل دَنِّي اومِي مکره زاهده چه موسم دَ بهار تهر شي بيا خلل کره
 چه يو دم دَ عشق له اوره خالي نه وئ خدايه څه دَ عاشق تير منقل کره
 ستا دَ مخ په دور زه جهانگير شاه يم راته کنښنه کرشمې د نور محل کره
 ستا دا توري سترگي خو توري بلا دئ درته چا وې چه ئې توري په کجل کره
 که هزار ځله شيخي کوي خوشحاله
 چه ښه کنښلي در نيژدې نور ئې کنښل کره

د ښايست سره سل نوري چاري بويه چه عاشق په ځان مين کاندې مهروييه
 تل د مښکو بوي روان په بستر نه وئ درېغه درېغه د مهروييو گفتگويه
 عاشق يو لکه لېوه په شمال پائي بل په غتي سترگو خوب کا لکه سويه
 په سبا پسي ئې مرم نه سبا کپري د هجران شپه ئې پما سوه تر کال لويه
 ځما دواړه سترگي جوي ته سير قد يې سيرونه جدا ښه نده له جويه
 اوس د جونو هوس مه کوه خوشحاله
 پښتنې جونه ترهپري له دوه مويه

د ليلې دا مخ څو ډېره زيبايي ده د مجنون ور پسي هونيره رسوايي ده
 که مي سل هنره کرل تر سره نشول يوه څرنکه نابوده آشنايي ده
 چه د سترگو ئې تقوا سره مېرځي ده په ناحقه مي نيولې پارسايي ده
 چه ئې سيوره په ما وه لکه بادشاه وم ستا د تورو زلفو سيوره همائي ده
 په وار وار را څخه يووړل عاشقيه که هر څو را څخه پوهه دانايي ده
 چه نه مهر نه تپاک نه پکنښ شناخت شته تر دا هسي وصل به جدايي ده
 د خپل يار په مخ اوس ندي مين شوي
 د خوشحال په زړه کښ دا مينه ځايي ده

د دنيا د سود دپاره کون او کوره څه خو شرم مروت وته وگوره
 په درست عمر هغه ځاي ورپسي غواړي چه د پرپوزي له پلوه چرته توره
 په زرگي باندي د توره سوی داغ شي چه د توره يا پيسه وزي له کوره
 د لوي غره گندي پتا باندي پريوزي چه د کوره د ډويي وزي نان کوره
 د دنيا مينه پتا باندي درياب شوه ته پدا درياب کښ پوب لاري هر گوره
 که پدا درياب کښ هر څو لا نبوزن يې عاقبت به پکنښي بيا پرپوزي له زوره
 که هر څو پخپل حرص کرې دنيا ټوله دا به واره د اجل سيلی کا خپوره
 گورستان لره به هسي شان مفلس ځي لکه وزووي اول له خپلی موره
 چه ئې خونښه عقیده د قلندر شوه
 خداي به نکا د خوشحال عقیده نوره

د دلبرو په ستاينه ما پخه کره خپله ينه
 ناترسي د ديو گوره چه په حال نکا پوښتنه

زه به ولي هسي خوار وم
 تل ئې خيال د تورو زلفو
 چه جمال ئې را په ياد شي
 د زره سود د ده د قد كرم
 نه سلام شته نه پيغام شته
 په ارمان ئې ورځ و شپه مرم
 سپينه پيره نده غم ده
 چه نه زر وي نه ځوانی وي
 پدا هونيره پيره مينه
 كه د حال وي گوږونه
 شندي كا په زره دننه
 لاله گل ته كرم كتنه
 په شمشاد په سيرونه
 نه ئې پيك شته نه ئې ژمنه
 يوه نه لرم نيازمنه
 پيره مه كره لټونه
 عاشقي ده دروغژنه
 يوه نه لرم مينه

چه خوشحال نده موندلې

دغه دې دغه غوښتنه

د جهان په مخ به پېر وي بڼه مخونه
 كله كله مي له حاله خبر واخله
 د فراق په شپه سور كټ په ما سور اور شي
 په بڼو مي زره و سترگو ته را گاږي
 نو بهار ئې په راتللو شگفته شي
 څو غمزې بڼېوې فتنې جلوي ماڼې كړې
 كه دا سرې شونډي د لعل غاښ د گوهر دئ
 توري زلفي د په لېچو باندي زانگي

چه ئې يو زمان له سترگو جدا كېږي

د خوشحال په مخ د اوبڼيو ځي ورخونه

د جهان په مخ به نه وي هسي تا غنډي دلبره
 گلغزاره زلفي ماره شهسواره خوش رفتاره
 دلنوازه سر فرازه عشوه سازه لعبت بازه
 طربناکه گړپوان چا که تل بېباکه تش تپاکه
 پريرويه، عنبر بويه، سنبل مويه، سمنبره
 باده نوشه ميفروشده قصب پوشه مو كمره
 خود پسنده سر بلنده شکر خنده لب شکره
 خود آرايه خود نمايه خود ستايه خوش هنره

غزلخوانه خوش الحانه در دندان لب خندانه

عنبر خاله پر خياله تل خوشحاله د زره غوره

دا بڼه گل چه ئې كمي د جمال نشته
 كه وفا بقا ئې هم وي څه به بڼه و
 عالم زره په هيڅ خورسند كا چه وصال وي
 چه ئې وصف د جمال كاندي تر سره
 منو نه منو نه ظلم جور پكښي پروت دئ
 د غمزې په تيغ عالم وژنی غم نكا
 د وفا ئې حيف دا دئ چه حال نشته
 د بڼايست ئې پدا دور څوك سيال نشته
 د هر چا بخره هجران دئ وصال نشته
 هر چا زده د واصفانو مجال نشته
 د ناترس خاطر ئې مهر مبالغه نشته
 ته به وايې چه ثواب دئ وبال نشته

لکه پک په بنو گلونو په هر کال و د دې باغ هغه گلونه سر کال نشته
راته څه وايي چه يار پتا مين دئ مختصر به درته وایم څه حال نشته

ما خوشحال وته په زوره نارې وکړې
چا و ما ته ځواب راکړ خوشحال نشته

دا غلیم سره به نکا مکر دروه مگر ډېر تر بلا تېر په عقل پوه
بد خوئی به د خپلوانو سره څوک کا چه پخپله پخپل ځان پسندی اندوه
ما چه ولیدل اتلس زره قومه د خپل ذات سره الفت کا هر گروه
د محنت په وخت یو مل را سره نشته د راحت په وخت زرگونه وو انبوه
په خونیه کنس زاره لکه زلمي شي ځوان زلمی تر زاره لا کاندې ستوه
د گزار په ځای اوس نه وینم هوسیه په ځوانی می له کبلي لیده په گروه

غر به هم لکه وپښته هسې نری کا
که غمونه د خوشحال کښېږدي په کوه

دم به نه وهې له خپله زور زره که دي و ویني یار وار وې کور کره
چه وټا وټه نیژدي شي هغه تور شي په ستنه راځني گرزه تور تره
یو یو هور دي چه شاهین ځني آلوزي مشگیرک لکر مکر له هوره هره
د صبا په یاد نشاط وي د گلونو که جنبش کا د بلبل له شور و شره
پېښکښي غواړي د اوښیو مرغلري دا گوهر په دواړو سترگو ووده وره

د خوشحال شعر حلوا دئ د شکرو
ستا په دا حلوا څه کار غل خوره خره

دواړه زلفي ئې پرېشاني په خوشانه په جبین خورې ورې په لب خندانه
له مستی ئې سر تور گرېوان شلېدلي صراحي په لاس نیولې غزلخوانه
په څمار ئې سترگي سرې و بله اوبنتي نیمي شپې را باندي راغله ناگهانه
سپینه خوله ئې ځما غور وټه نیژدې کره په نرمي ئې دا وینا کره را بیانه
زه خورې زلفيني ستا په پالنگ راغلم ته تر اوسه لا اوده یې ځما ځانه
هر عاشق لره چه هسي شاه ور درومي نور ئې کومه آرزو وي له جهانه
څو پیالې ئې پیایي و ما نه راکړې د توبې پرده ئې واخیسته له میانه
چه له هسي رنگه حاله خبر نشوې شیخه ځکه ځما چار ده په تا گرانه
عشق راغلي د توبې په ماتول دي هیخ بدی را باندي مه وایه نادانه

که خوشحال غندي د یار باده پرست وي

^۱ که ئې ووينې.

^۲ محشي ځاله ورته ليکلي ده.

^۳ يعني اوروه.

تا به هم کره د تویی خونه ویرانه

ذری ته چه هسی برینبی منوره
 وایی لار د ختو نشته و آسمان ته
 د عشق شور که د عاشق د زره قضا دی
 هم د خلقو ملامت هم ستا ناسازی
 راز ئی ولی بنکاروه بنه چه په دار شو
 ویر می دا دی چه له کنبلو به جدا شم
 زه به غور د ناصحانو په پند نه کرم
 وایی و مره چه دی زه له غمه خلاص شم

که پوهیږی دا برینبیا د ده له نمره
 زه به لار درته پیدا کرم بی هنره
 له دی شوره خالی مشی حما سره
 دا به شوې چه یار می ته نیوی په غوره
 د منصور سزا تر دا وه لا بتره
 خه له خپله سره نه ده حما ویره
 که ئی اروی دا وینا ده مختصره
 حما دا دعوه لنډیږی تر محشره

د خوشحال ژړا په دا ده نور خه نه ده
 چه په مهر ورته نه خاندی دلبره

راشه که ئی اروی دا خیره ده نادره:
 مرم چه جدا کېږی ته می روح یی که پوهیږی
 بخت می مورو شی چه په نورو د نظر شی
 هر حسن د پېر دی د لیلا تر حسن تېر دی
 پېږی دی نگاری هوسی سترگی پری واری
 شونډی د یاقوت دی غاښ دی د زرونو قوت دی
 لام و بی ئی حبیبنه چه بنه کنبلې شی در پېښه
 پېر د ملک شاهان دی چه د کنبلو غلامان دی

چه وواته له سترگو هغه ووزی له خاطره
 مه درومه لمانه راته تل اوسه حاضره
 بخت راته ناظر شی چه و ما ته شی ناظره
 زه چه د مجنون کرم په چشمانو ئی ساحره
 تا غندی به نه وی شوخه شنگه دلاوره
 درسته د دا تنگه خوله حقه د جواهرو
 تل شکر وکاره چه شکری خورې شاکره
 تا دا قدرت ورکړ و دلبرو ته قادره

تل له پېره خیاله خو پېښی کړی له خوشحاله
 هم روغه، هم جنگ کړی، مهر جنه هم قاهره

راته نیسی جانانه، د شرابو پیمانہ،
 معنی په چغانه، راشه بیا کنښورده لېندی
 کور دی دا که بتخانه، بکښی ټولی جونه ناستی
 پاس په سر د آشیانه، تور کارگه قمر تر لاندی
 گوره جور دام ودانه، زلف و خال د هغې مستی
 په کیسو کنښورده شانه، چه د منښکو بوی لا پېر شی
 عشق مجنون کا فرزانه، شک گمان نشته پدا کښ
 ته عاقل زه دیوانه، خه مو روخ د ملگریه^۱

د شرابو پیمانہ، راته نیسی جانانه
 راشه بیا کنښورده لېندی، معنی په چغانه
 پکښی ټولی جونه ناستی، کور دی دا که بتخانه
 تور کارگه قمر تر لاندی، پاس په سر د آشیانه
 زلف و خال د هغې مستی، گوره جور دام و دانه
 چه د منښکو بوی لا پېر شی، په کیسو کنښورده شانه
 شک گمان نشته پدا کښ، عشق مجنون کا فرزانه
 خه مو روخ د ملگریه، ته عاقل زه دیوانه

دا غزل دی رندانه ما خوشحال خټک ویلی
 ما خوشحال خټک ویلی، دا غزل دی رندانه

^۱ته عاقل زه دیوانه خه مهرخ د ملگریه.

رنگينه کالي اغوستي را بنکاره شه ناگهانه
 خداي د تا له وږيو سترگو نه وژغوري دلربايه
 هغه دم چه تور گيسو پخپل صورت باندئ خپاره کړې
 ځان و زړه مي هم چاپېر ور سره درومي اي نگاري
 دين و زړه صبر و آرام را حئي ولاړل اوس پوهيږم
 راته وگوره وځانده خوشحالي مي کره پر يوانه
 چه ټپکه په جبين کنبيردي او سينگار وکړې خوشانه
 خوشبوئي دخاصه مبنکو په درست غولي شي پرېشانه
 چه گهي په شين شين په انگن کنب شي روانه
 چه يو ځان دي راته پاتو دا به هم يوسي له مانه
 د ياري د آشنايي دودونه هېڅ له تا پت ندي^۱
 ولي څو کرم په خوشحال باندي خاوند کړلي نادانه

زړه مي بيا واله مجنون شه بنه چه شه
 هغه غم چه په مثقال په شيرشاهي و
 بي د يار د مخ له خياله بل فکرت مي
 د وصال په وخت مي قد لکه الف و
 لکه قدر د وصال را څخه نه و
 په هوا په اشتياق ئې د سرو شونډو
 زړه هر گور په غيرو چارو مبتلا و
 زه ئې درست له هره حاله نه خبر کرم
 هيڅ مکتب له يوه فيضه خالي ندي
 عاشقان په عشق کنب هر کله زبون وي
 چه ئې توره د غمزې راته په لاس کره
 پخپل يار پسې مفتون شه بنه چه شه
 اوس تر منو نو لا افزون شه بنه چه شه
 له خاطره نه بېرون شه بنه چه شه
 په هجران کنب لکه نون شه بنه چه شه
 چه په بخره مي بېلتون شه بنه چه شه
 که مي ويني درست لرمون شه بنه چه شه
 چه له غيرو چارو ستون شه بنه چه شه
 چه د هند پلار مي يون شه بنه چه شه
 چه مي ځای د سر زنگون شه بنه چه شه
 که مي زړه په عشق زبون شه بنه چه شه
 که مي آس ورته هارون شه بنه چه شه
 چه ئې پنبه د دلبري په رکاب کره
 د خوشحال زړه ئې شگون شه بنه چه شه

زړه را پسې سر شو راته وايي چه وئېره
 تش شه له خروشه، څو په تا کپري له جوشه
 ظلم جور ستا دي چه په نر ناحق پما دي
 سوی لوغرن يم، تل په آه و په شيون يم
 اوس خو بي پروا بي که زه ورمم بيا به وايي
 څه وایم چه څه کړې، سراسر واره بنه نکړې
 تل دي تېرېده دي بنه له هر چا سره بنه دي
 کبر لوئي مکره چه دعا گتې هغه کره
 رېږدي غاري غرونه د خوشحال په فريادونه
 واروه واروه واروه راشه څه خو وکروهيږه
 وايه وايه وايه له ويلو مه درېره
 ژاره ژاره ژاره په سبا بېگا نخولېره
 مکره مکره مکره له آزاره و وېرېره
 وسوم وسوم وسوم درومه اور در ولگېره
 مرمه مرمه مرمه څو لا پاييم و پوهېره
 جگي جگي جگي په رشتيا مي مه قهرېره
 بنه کره بنه کره بنه کره د جېکخواه خبري نغوېره
 وينه وينه وينه ولي مهر کره تېرېره

زړه می یووړ۲ یو خورد ساله
 په دوو زلفو عنبر پاشه
 بنايسته پري مثالہ
 دواړه ورځيي ئې هلالہ

^۱ دودونه پت ندي له تانه.

^۲ زړه مي يووي خورد سال.

توري سترگي ئې تور زاغ دئ را پيدا دَ باز له خاله
 گلغذار ئې لاله گل دئ غابن ئې دُر شونډى ئې لاله
 تر بنه قد و تر قامت ئې سبر هم بې اعتداله
 تر ويل ئې نه رسپېري دلربا شيرين مقاله
 تر يانه پورى پوچى دَ خطا دَ ملك غزاله
 دَ خوشحال معشوقه دا ده
 خوله ئې ميم زلفي ئې داله

زه يو يار غوارم زيبا بنه سر تر پايه دلربا بنه
 بنايسته په شپير جهته هر اندام جدا جدا بنه
 خو دَ بنهر بنايسته دي دئ په حسن تر هر چا بنه
 تن ئې بنه دَ گل تر پانيو تامي قدر و بالا بنه
 دواړه زلفي عنبر پاشي گلغدار تر لاله لا بنه
 توري سترگي توري ورځي تور بانه اوږده والا بنه
 تنگه خوله حقه دَ لعلو غابن ئې دُر قيمت بها بنه
 گبينه ئې سر دَ ژبي دواړه لب ئې تر حلوا بنه
 گلرېزي کا په خبرو تر شکرو په خدا بنه
 څره نيازو څره ناز وئ په جفا بنه په وفا بنه
 که مي وژنې تبغ را واخلي دَ ده تبغ لگي په ما بنه
 که هوا ده دَ بنه مخ ده نشته بنه تر دا هوا بنه
 هر چه دا هوا ئې نه وئ هغه ندئ په دنيا بنه

دا غزل چه خوشحال ووي
 څوک به ووائي تر دا بنه

زمانه راته په څو پرته په څو وه زه ئې واخيستم خوني مزري درو وه
 وداني ئې په ډېر غم په ځگرخون وه ويرانې ئې راشه گوره په څه دو وه
 دَ بېدردو ياري ما غنم گڼله چه مي وليدله سر تر پايه جو وه
 تندر تل په مناره باندي پرېوزي دَ خسوف بلا دَ مياشتي په پرتو وه
 حق نا حق ئې وچ لاندې وبله کنبېنبول ظالمي دَ اورنگزيب پرې دَ لو وه
 هغه تور هندو بچه به چرته غوارم چه ځما دَ زره متاع باندي گرو وه
 دَ زره نوي بنه ياران وُ خدایي جدا کره
 دَ خوشحال دَ زره دمه په هغه نو وه

زه خبر ور ځني نشوم بهار تېر شه دَ گلونو لون واره په بل پېر شه
 حيف دا چه دَ گلونو عمر لږ دئ په جهان کنب دَ اغزيو عمر ډېر شه

دَ بهار بلبلي نه راجِّي په سيل^۱ مگر زره ئې دَ بهار له سيله سپر شه
 هغه گل چه دَ حمل وُ په جوزا کښې خاي ئې پاسه په سوات يا په بونبر شه
 خوږ ژوندون جدا له ښه شيرينه ياره په ما خوار باندي يا زهر يا گنډهبر شه
 هونيره غم دَ بېلتانه لري په زره کښې
 دَ خوشحال له دله گڼت دَ بهار هير شه

زه هم چېرى فرزانه يم فرزانه يم لا تر اوسه تل بيخوده ديوانه وم، ديوانه يم لا تر اوسه
 جدايي نشته وصال دئ حني^۲ بعد هم خيال دئ له هغه چه همخانه وم، همخانه يم لا تر اوسه
 چه راغلي په جهان يم خبر شوي پخپل خان يم دَ رازونو خزانه وم، خزانه يم لا تر اوسه
 په عالم حما خبري، خلق کا په نيژدې ليري په وگري افسانه وم، افسانه يم لا تر اوسه
 چه د مخ پلو ئې واشو، يو مشال وُ چه نما شو هغه دم پرې پروانه وم، پروانه يم لا تر اوسه
 ناوکی ئې د مژگان دي چه بلا د ما د خان دي ورته عمر نښانه وم، نښانه يم لا تر اوسه
 چه ئې خان سره آشنا کړم له هر چا ئې شا په شا کړم له عالمه بېگانه وم، بېگانه يم لا تر اوسه
 هغه بحر چه محيط دئ په افراط او په تفريط دئ دغه بحر در دانه وم، در دانه يم لا تر اوسه
 هغه شان له خپله ياره بې وکيله بې ريباره
 زه خوشحال چه يگانه وم، يگانه يم لا تر اوسه

ساقيا آتش مزاجه له صفا مينا زجاجه
 دَ شرابو پياله راکړه د همه زحمت علاجه
 نه يوه پياله دَ ميو نه د درست جهان خراجه
 زه او مي اي محتسبه که مي خونه سي تاراجه
 ور گدا دَ ميخاني شه که شاهي غوارې له تاجه
 د رندانو بازار تود وي دَ شرابو له رواجه
 صومعي ته تله له ديره ياره کار دي بې منهاجه
 دَ ساقی پياله را واخله بکښې ډېر دي ابتهاجه
 ساقی هر کله د وينم مه جبينه، مخ سراجه
 دَ بلورو پياله ډکه
 د خوشحال ده احتياجه

ستا په داغ راغلم له موره خدای مي مکره د غمه نوره
 کم خدمت يم په خدمت کښې حان لازم وينم هر گوره
 که زه هر څوکم خدمت يم ته خپل شرم وته گوره

^۱ د بهار په سيل نه راجي بلبلي.

^۲ حني بعد و هم خيال دئ.

^۳ چا.

^۴ تغمه.

خانه زاد بندي کمين يم هم بي توانه هم بي زوره
 توان او زور مي واره ته بي بي تا نه پيرم په توره
 بد غليم راته په خو دي له غليمه مي وژغوره
 ته شفيع د قيامت بي
 خوشحال وساته له اوره

ستا د زره سختي مي سر تر پايه وليدله
 خه خورا بنکاره شوه په خيل د سترگو ولاړه
 نوره دنيا نشته چه خه وه را خخه خلقه!
 ناز که کرشمې دي که غمزې فتنې جلوي دي
 گل چه شگفته شي عنديب باندي نارې کا
 ياد مي هغه وخت دي چه په شپه به سره ناست وو
 اور چه په خان بل کري پخيل خان باندي لگيږي
 تل گونه وهلي، هر زمان ساره آهونه
 سنگ به سينه وور کري ستا له هسي سنگه دله
 ما وي د اسمان برېبنا وه نه مي بېژندله
 وار په وار مي واره په دلبرو وبنندله
 اوس مي په دا کار کنښ سره درست وپسندله
 نشته يوه کنبلې چه پرې وپولم بدله
 شمعي به ژړا کړه، صراحي به خندېدله
 اوس مي دا خبره په زره بڼه ولگېدله
 ما چه عاشقي کړه خود په ما به دا کېدله
 سرې لمبې ئې بلي د خوشحال خټک په زره کړې
 سرې ختي اغوستي په دا لاري تېرېدله

ستا په سترگو کنښ فتنې کاندي خوابونه
 که ته زر حجا به ونيسي په مخ کنښ
 د جنت حوري که وگوري ستا مخ ته
 که شعلي د را بنکاره شي له جماله
 زه چه ستا د بېلتانه په لمبو وسوم
 ستا د خيال مېلمه مي ناست دي په کوگل کنښ
 تا وي ما وتا ته ډېر ځله خوله درکړه
 زه و تا ته دعا کړم ته بنکنځل کړې
 توري زلفي دي هم ډېر لري تابونه
 را بنکاره وي ستا جمال تر حجابونه
 نور به واچوي له شرمه نقابونه
 لور په لور به سر څرگند کا آفتانونه
 نور مي څه دي د دوږخ په عذابونه
 تل مي خورې د زره د غوښو کبابونه
 د ياري په کار کنښ هم شي حسابونه
 هم لتا بنايي دا هسي خوابونه
 ته چه حال د خپل عاشق غواړې په شرح
 بويه دا چه خوشحال وکنبي کتابونه

ستا د راغلو منت ډېر لرم نسيمه
 و صبا و ته ئې هيڅ بېخايه نه دي
 د بلبلو بي خودي بي خايه نده
 بيم د هجر د چا سره جار وزي
 گل بلبل سره بڼه وصل لري دريغه
 کله وصل د خپل يار کله هجران وي
 د بهار په وخت چه کښت د گلزار نکا
 چه گلونه غوړوي حما په سيمه
 چه خبر شوم د گلونوله تسليمه
 چه مستېږي د گلونو له شميمه
 هيڅ عاشق به خالي نه وي له دې بيمه
 که دا چار همپشه وي مستقيمه
 سربسته د عاشقي ده دا قديمه
 هغه څوک به اندېښنه لري سقيمه

^۱ په چاپي نسخه کنښ څو ليکلي دي، په بله نسخه کنښ پخو دي چه معني ئې حل طلبه ده.

په بلبلو د گل بوي لکه وصال دئ که ئې رنگ په سترگو ويني نديمه
هر ورق ئې معرفت د گردگار دئ و هر گل وته کاته وکره حکيمه
کله هر لوري ته گل د بهار گورې کله نه وينې يو گل پخپله سيمه
يومی يار دوهم گلزار ساز و ساقی شته نن مي کومه اندېښنه له غين و ميمه^۱

د گلزار په اشتياق دئ په خزان کښ

په خوشحال باندي کرم وکره کریمه

سترگی د مستان دي حما زره بنېښنه مهينه
سپين سبا د گوره د ټپکي په شفق بند کر
کنبلي دي که گورې چه مخ پټ کله څرگند کا
واره به سبب د بد اصلائو د هنر وئ
مست په بهار راغلې په سرود د گوتي کنېښوې
چرته لوئېدلې نوم د خپور په جهان نه و
تل جام دئ د شرابو ستا په لاس توبه په شونډو
حيات لايزال به د حاصل شي که باور کرې
د عشق د محبت د ناوي مهر ماسوا دئ
هر څو ئې که پټه، په ټټر کښ وي ساتلې
کله منت اخلي د يوې گپې دپاره
زاني بتي گوره چه په هر لوري غوغا کا
هر چه دانايان دي په امان امان تېرېري
نوم به د هر گز په ژبه وانخلي په عمر:

دا ياري دوستي چه ستا خوشحال ته شوه مېينه

سپينه زيره د مردانو کد خدایي ده
د سړی چه غاښ په ځای وئ زېره سپينه
د خضاب ځواني د چا ده د احمق ده
زور سړی د زوروالي اندوه نکا
زاره مرد لره لیده د دلبر څه دئ
شيخ به کله عاشقي له لاسه پرېښوه
که خوشحال له عمر ولاړ تر اویا تېر شو
توری زيری سره وصله ناداني ده
شيخ به ولي ننداره د کنبلیو نکا
د غاښونو پریوتنه رسوايي ده
پدا هيخ زوروالي ندئ برنایي ده
تر دا کله زېره ښه په ښه نایي ده
که په ځای ئې د چشمانو بینايي ده
په معنی د خوړو زرونو مومیایي ده
لاس و دست ئې نه رسپري پارسایي ده
لا په زره کښ ئې د کنبلیو آشنایي ده
سپینی زېري سره وصله دانایي ده
چه د ده د زره د خوړو مومیایي ده

^۱ غين و ميم يعني غم.

^۲ محشی ورته کنبلی دی یعنی ستا له شين خاله.

^۳ یعنی د زره سترگی.

^۴ د زره د محبت.

زور خوشحال چه د دلبرو دیدن غواري
د دلبرو په وصال کښ روڼاي ده

سر د سره بيا جنون را باندي زور شه	يا د ميني لېونى شوم خوي مي نور شه
که هر خو پندار کوي پروا پرې نکړم	دا هنر مي و عالم و ته پېغور شه
د ساقی د میو هسي شان اثر دئ	په خمار کښ مي دستار له سره خپور شه
حریفانو په هاي هاي باندي نارې کرې	چه ساقی د میو داد کر جام نسکور شه
هو دا کار د ازمینت ندئ نور څه دئ	چه ځما بلا ځما د سترگو تور شه
که گدای له لوړي مرئ علاج ئې نشته	چه د دور د خواجه روزگار په پور شه
په خاطر باندي مي ډېر داغونه جوړ وه	ولي ستا له لاسه داغ باندي انځور شه
خوب خدا د له خاطره فراموش کا	د هغو چه د ویشتلې په چم کور شه

هر کالی چه د رضا پکښي مونده شي
د خوشحال خاطر مي ښهر د لاهور شه

ښایسته نه دئ بلا دئ آشنایی ئې ده له غمه	آشنایی ئې ده له غمه زه نارې وهم عالمه
زه نارې وهم عالمه، عشق یو یم دئ په موجونه	عشق یو یم دئ په موجونه. الحذر له هسي یمه
الحذر له هسي یمه، چه عالم پکښي فنا دي	چه عالم پکښي فنا دئ، دا دریاب روغ دی له دمه
دا دریاب روغ دئ له دمه چه ساحل ئې لیده نشي	چه ساحل ئې لیده نشي ډېر غرقاب دئ تر قلزمه
ډېر غرقاب دئ تر قلزمه، نه زیارتېږی نه کمپړي	نه زیاتېږي نه کمپړي، تر ابده تر قدمه
تر ابده تر قدمه، چه شنا کا پدا یم کښ	چه شنا کا پدا یم کښ، چه دعواي لری محکمه
چه دعواي لری محکمه، هغه دُر ورپسې غواري	هغه دُر ورپسې غواري، چه بهار لری اعظمه
چه بها لری اعظمه، هغه دُر ئې ښه جمال دي	هغه دُر ئې ښه جمال دي، چه خوبی ده باندي تمه
چه خوبی ده باندي تمه، په جمال ئې زلفي مار دي	په جمال ئې زلفي مار دي، خبر دار ئې یم له سمه
خبر دار ئې یم له سمه، په څو قسم تور ماران دي	په څو قسم تورماران دي، څوک ددم دي څوک بې دمه

څوک د دم دي څوک بې دمه، هغه مار خوشحال خوړلي
هغه مار خوشحال خوړلي، چه ژوندی دئ تر دې دمه

ښځه بويه هوسناکه، خنده رويه، مهرجنه	پاکيزه په زيبست روزگار کښ په ښه بوي باندي مينه
د صحبت په رموز پوهه، زړه ئې خلاص له مکره دروهه	کم خوراکه خوش پوشاکه، هميشه ناسته دننه
په وصال د يار خوشحاله، يار ئې خوښ له قيل و قاله	چه له ياره نه جدا شي، هم غمجنه هم خيرنه
له نېکانو همنشينه له بدانو په زړه خوړينه	له موروالي ئې توبه کا که ئې مور وئ دروغجنه
د مېلمه پکار حاضره، په پخوالی بهادره	حق د چاري په ځاي راوړي، په رنځور باندي پوښتنه
پاکيزه ئې د کور صحن، نه په غولي کښ نور لحن	پر ستاري ترې خوشنودي، ښه د هر چا په ساتنه

^۱ برنایي.

^۲ په دې بدله کښ صنعت د ردالعجز علی الصدر مراعات سوي دئ.

^۳ ستنه.

که دا هسي څوک پيدا شي د خوشحال په لاسوراشيبي
هيڅ تقصير به ئې ونکا د ياري په پالنه

قربان دي تر نامه شم محمد (ص) پيغمبره	اول ثنا د خدای بنایي بیا ستا ثنا ده غوره
ادم که د پدر دئ په معني کنښ ستا پسر دئ	تر وارو مرسلانو مقدم مؤخره
د نوح نجات له تا و د طوفان له امواجونو	گلزار په خلیل اور شو ستا له رویه ای سروره
چه خلاص شو له کشتنه اسمعیل مري قربان کر	چاره د ده له حلقه ستا اروا کره لره بره
موسی په کوه طور د تجلي طاقت را نه ور	تا ولیده د سر په سترگو خپل مولا بهتره
موسی ته څرگند نه و عسی ته ښکاره نشو	په قاب او په قوسین په هغه اسرار خبره
ستا صفت به خوشحال څو کاندې په ژبه	
انه وانت المولا و افضل تره	

نجومی چه قدم نږدي بی نجومه	موت و فوت و ناکامي مومي له کومه
چه گري گري د ورځو شپو تېرېږي	پکښي راشي په چا نېکه په چا شومه
ځان به خلاص نکا د بد ساعت له شره	نجومی ئې که خبر دئ له علومه
نېک و بد ئې په قبضه کنښ د قضا دئ	بېهوده خبري مه پيمه ور درومه
مقدر به په هيڅ رنگ مبدل نشي	هر سړی لره ورځي بخره مقسومه
که په پوهه افلاطون د زمانې شي	دقیقه به د قدر نکري مفهومه
گډي چرگ تر زمکه لاندي اوبه ويني	ولی نه وینی په زمکه باندي لومه
په تمخري نن د گانده حال معلوم دئ	ولي بند شي د هلكو په کرکومه
ورځ و شپې سره همه ندي يکساني	نن يوه ده کانده بله شي معلومه
و سړي ته وار په وار هغه رسېږي	چه د ده په پيشاني باندي مرقومه
په خوشحال يوه هغه ده بله دا شوه	
بیا به گوره په قسمت پېښه شي کومه؟	

که اغزي وي ستا له لاسه	تر گلونو دي د پاسه
د زرگوټي سر مي ته يې	که ياران لرم بې قياسه
چه به بل تر تا را تېر کړم	دا ويي د زړه و باسه
که د نورو سره خاندم	جهان نه دي بې لباسه
له ماڼيه به د ورم	څه خو مخ را وچار باسه
که څوک تا غندي ښکارېږي	څرېښت بېل دي تر اماسه
تر هغه به نادان څوک وي	چه خرنه گڼي تر آسه
د اغيارو سره خاندانه	
په خوشحال تندر پرېباسه	

^۱ ملا چرگک.

^۲ يوراز دام دی.

که په هند کښ نشته سپينه هوسی سترگه مه جينه
 خدايه ته و ماته راکړې يوه سبزه نمکينه
 په دوو زلفو عنبر پاشه په دوو شونډو شکرينه
 چه هر ځاي وټه ئې گورم بنايسته کښلې مهينه
 هوسناکه بڼپوه گره شوخه سنگه زره سنگينه
 د ياری په علم پوهه سخندانه نکته چينه

ورغ و شپه کا ځني چاري
 په خوشحال د کښلي مينه

که هيڅ نه وای چه ويل راشي له ياره
 سره لاله په هغه محکه شگفته شي
 د غمزې په تيغ مي وژني زه دعا کرم
 چا وې خپل نثلي کښ چه ئې په ياد وي
 يوه شنه پاڼې خپل بخت په لاس را نکره
 په آرزو آرزو کښ هسي لېونی شي
 که ئې درست په سيند کښ پوب کړې هم به سېڅي
 په وژو د عاشقانو هسي ځغلي
 چه ئې ستا په کوي کښ ځاي ونيو نور مور شو
 د خوشحال خاطر له باغه له بهاره

که گذر په خير آب آباد وکړې نسيمه
 په وار وار سلام ځما ورته عرضه کړه
 اباسيند وټه ناره وکړه په زوره
 کندي وي چه بيا مي ستاسي جام نصيب شي
 که د هند له هوا زار کرم څو به زار کرم
 که د نهر اوبه څښې گلمې پرې باسي
 چه سرې اوبه د غره نشته په هند کښ
 تل به هيڅوک نااميد په جهان نه وي
 د ويشتلي و صحت ته اميد وشي
 خدايه زره مي په وصال د هغو خوښ کړه
 عاقلان به هيڅ انکار ور باندي نکا
 يا دي گشت وشي د سراي د سيند په سيمه
 ور سره ځما د لوريه څو تسليمه
 و لنډی ته وينا ووايه حلیمه
 په گنگا جمنه به نه و له قديمه
 د اوبو بلا ئې لابه عظيمه
 هم د هر کوهی اوبه ندي بې بيمه
 تری توبه که واره پک دي له نعيمه
 په کړيابو کرم کپړي له کریمه
 د پرهار ئې چه کمي وشي له ريمه
 دا چه اوس ورځي لپري دي دوه نيمه
 هر افعال چه صادر کپړي له حکيمه
 هميشه به په هند نه اوسي خوشحاله
 عاقبت به عاصي ووزي له جحيمه

که مردی دي په دستار ده په منډوسه سکه مردی دي مبارک برېتونه پوسه

کشکی زه د نا مردانو په شمار وي چه فارغ وي له ارمانه له افسوسه
 د لوهر گلونه بڼه دي تر نلگوس ولي بيا چبري لوهر چبري نلگوسه
 چه ظاهر باطن ئي دواړه حبطه وي منافق سړی بتر گڼه تر کوسه
 په دروغ په نا راستی کنډ پېر غم دي د رشتيا روزکار کوه بې غمه اوسه
 چه به هر کله جفا کړي وفا هم کړه د اغزيو سره گل لري پلوسه
 په جهان کنډ خويي واره دوېخ ده
 د خوشحال له دله خوي د بدو يوسه

ستا له خويه نه مي خورينه ده اینه که د زړه دي چه مي مينه در ښکاره شي
 چه د زړه د ور ملنگ شوم خز به څه کړم راته توره شری بس ده پشيمينه
 کله کله راته گوره ستا نوکر يم راته بس ده هم دا هونبره مهينه
 خزينه د سرو مهرانو د شاهانو ستا د راز لرم په زړه کنډ خزينه
 وايي ته کله په مخ ځما مين شوې ستا په مخ باندي مين يم ديرينه
 چه ځما سره ئي ستا دپاره کاندي خوښ يم ستا د رقيبانو په کينه
 ماتېدل ئي هيڅ دشوار ندی که گوري چه و کاني ته بيژدي شي ابکينه
 د بادشاه په تخت و تاج پوري خدا کا د درويش بوريا، توپي، پشمينه
 انگوري ترخه شراب ور لره بويه ميخواران له گيڼه لري کينه
 ورغ هغه بڼه ده چه ته پکښي خوشحال شي
 که شنبه که سه شنبه که آدينه

بڼه بڼه بخ بخ دلداره وفا جويه غمگساره
 چه کنم چه چاره سازم چه د زړه کړم را کناره
 به که گويم از فراق ت چه مي زړه شو پاره پاره
 نکند بدل سرايت که زاري کوم بي شماره
 تو چه سنگدل نکاري چه مي ستا وکره ننداره
 به عاشق بي سروبا ستم مکره ستمگاره
 به نگاه گاه گاهي مهر کړه د خدای د پاره
 اي نگار من حذر کن د ويشتليو له آزاره
 نرود ز درگه تو!

که خوشحال شري سل واره

لا منت لرم پدا هم له اسمانه ننداره د ابا سيند له مير کلانه
 په تيراه په سوات په خوره ور په ورشوم بيا مي کوم لوري ته ته بيايي اسمانه
 لکه گوي هسي په حکم د چوگان يم درست وجود پرهار پرهار يم له چوگانه
 سر نوشت مي له ازله مگر دا و زه به څه لره مانه کوم له چانه

قدیمی د پښتنو جهل خرتوب و اوس په طمع په حرص درومي له میانه
 که رشتیا وایم شیر شاه دا هسی نه و لکه مور یو نه پیدا له کوهستانه
 پښتانه چه بې ننگي کا څوک ئې څه کا گورستان لره به درومو له ارمانه
 د خټکو د نفاق له ناپوهی یا چه غم لرم له خپله خاندانه
 چا وته وایم څو به کښم څه هونبره ندی چه تمام شی له مذکوره له بیانه
 دا داغونه چه خوشحال لری په زره کښ
 رغېدل به ئې په تا کېږي سبحانه!

که غواړم نه یې مومم هسی تا غندي مهوشه خنده رویه سنبل مویه گلغذاره پیاله کشفه
 سمن بره قد عرعره مو کمره لب شکره آهو چشمه څره خشمه مهرچنه منقشه
 دلنوازه سرفرازه چشم بازه عشوه سازه تیز نظره غمزه گره په دوو زلفو مشوشه
 سر بلنده خود پسند خود نمایه دلربایه د عاشق د ځان بلا په رنگ زیبا په خوي آتشفه
 طربناکه تل بیباکه گریوان چاکه تش تاپاکه زره ئې سخت لکه آهن په مخ یوه آینه بې غشفه
 د زلفینو سر ئې تاو لکه نخوش د ماهي گېر شو
 کله وي چه خوشحال خلاص شی له دې هسی رنگ نخوشه

که دا ستا سترگي دا وچار باسم ځان ته له بنادی به نور شا کرم و جهان ته
 یو زمان مي که دا ستا لیدل نصیب شی نور به سترگي پورته نه کرم گلستان ته
 طبیبان د خپل دارو ور څخه کښېږدي تا ویشتلي مینه نه کا و درمان ته
 کفرستان د شاه د تورو زلفو گوره چه په ما باندي تېرېږي ستا په عشق کښ
 چه په ما باندي تېرېږي ستا په عشق کښ په جورا بورا به هم نکا وتنه
 اول بنه شهپر پیدا د الوتو کره عاشقان کله خالي دي و سهمان ته
 په فراق د بنو یارانو چه ډېر ژارم بیا له پسه الواته کره و اسمان ته
 چه پخپله افغاني ژبه نادان دی دواړه سترگي مي پېغور کا و باران ته
 ما ئې دواړه شونډي بیا موندې په کور کښ نور د لعلو لره درومي بدخشان ته
 هغه شونډي چه ځایي بې پانو سرې دي هغه شونډي څه حاجت لري و پان ته
 له خوشحاله ئې بهرام غندي پیدا کر
 دم واهه نشي څوک څه وائي یزدان ته

ساقی بیا د میو مهر کره چه عید شه د رندانو د بنادیو وخت جدید شه
 په هر لوري یو آفتاب دی ځلېدلي بنایپرک ئې له جماله نه کور دید شه
 په هر څه کښ ننداره د هغه مخ کرم چه له ډېري پیدایي ناپدید شه

^۱ هنرمند شکر خنده.

^۲ تپاکه.

^۳ دا بیت عبیاً ولیکل سو، په ټولو نسخو کې دغسي دي، اما معنی ئې نسوه راته ښکاره.

هم هغه دي هميشه ژوندون موندلي چه د مستي د غمزې په تيغ شهيد شه
 زمانه په خلقو هسي ازمينت کا چه يوسف د قبطيانو زر خريد شه
 واره نخښی ئې په زره وينم حضوري که اشنا په ليري حد له ما بعيد شه
 هر چه ستا دور د سپيو په حساب وئ په جهان کښ هم هغه سړی سعيد شه
 خط و خال په ښه جمال باندي يو دود دئ نه چه حسن د خوبا پدا مزيد شه
 چه د نوم د خوار خوشحال په ژبه واخيست
 په درست عمر کښ خو نن ورباندي عيد شه

سپين نمری^۱ اغوستي په پښو سړې کونښي نو خطبه^۲
 سل دئ سره کښښي واره يو تر بل بهتري
 بخت غندي نا گاهه خما خوار کره سيده شو
 وایم^۳ چه که واره زاري زه راوړم خپل کور ته
 راشه سر مي پرې کره لا به ښه شم په وفا کښ
 پېر په درياب کې شي واره مت کا د وتلو
 لوړي لنډي نورو ده خوشحال ده غوره کرې
 نه لوړه نه لنډه په قد ښه روغه وسطه

سترگي ستا غروې زره سترگي ستا پتوي زره
 چه دا خوله خوځوي دی دئ ژبه ستا ويوي زره
 چه څه کار په لاسو پښې کرې دا هم ستا ښوروي زره
 اوریده په دواړو غوړو هم پتا ارووي زره
 چه نېکي کرې يا بدې کرې واره تا سندوي زره
 چه خدا کرې يا ژرا کرې خندوي ژروي زره
 دواړه کونه لکه تن دي کار د تن جوړوي زره
 زره بې چون و بېچگون دئ څوک دا غوښه کښي زره
 د خوشحال په زره کښ يو دئ
 څوک ئې څه لټوي زره

ستا له خاله مي يو داغ دئ په سينه چه همپش را سره يار دئ ديرينه
 تا چه واغونښتې د خيال جامې رنگيني بله ستا په پوډل نشته رنگينه
 يو گلزار پکښي ناگاهه شگفته شي چه په مخ د مخامخ شي آئينه

^۱ یعنی کالي او لباس.

^۲ دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

^۳ وایم چه واره زاري ما راوړي خپل کورته.

بې پدا چه بنایسته وُو وته گوري په بل څيز مي له چا نه کپري کينه
 ساقي نن له لاسه څه خو باده پرېږده چه په سر کښ مي څمار دئ دوشينه
 د بادشاه د سره تاج ئې مخی ندی د درېوش د سر ټوپی پشمينه
 زه په عشق کښ مستثنا لکه مجنون يم چه مي نشته په پېر قرن قرينه
 دا څه راز د ميني ندئ په کوکل کښ دا مي يښې ده په زړه کښ گنجينه
 مې خوری لره شنبه خوبوي خلق
 و خوشحال ته څه شنبه څه ادينه

سا په غم کښ مي آرام له زړه بيرون شه د غرڅه غندي مي خوب په ځگر خون شه
 همېشه په غاري غرونه سرگردان يم پدا دور مي درست ډول د مجنون شه
 عاشقي سړی رسوا کا هاله ومري بڼه هغه چه مر په تبه په طاعون شه
 گوره څو عالم به لاندي کا تر چلو چه روان مي تر دا دوو سترگو جيحون شه
 هپيره ئې د شهيد په څنگ کښ بويه هر سړی چه مر په توره د بيلتون شه
 په گلونو به ئې برغ کاندې بلېلي دا گلزار چه په بياض ځما زرغون شه
 چه درست کال ئې بيا بيا وایم لا يوراز دئ دا يو راز تر دفترونو نه افزون نشه
 په زر ژبه ئې ستايه واره يو راز دئ عبارت که مختلف شه يو مضمون شه
 عشق خوشحال وته يو هسي سبق ورکړ:
 چه ئې زړه د قال و قيل له درسه ستون شه

شپه د بېلتانه ده پېر پېر کال پما شه بانگ دى د چرکانو په هزار هيله سبا شه
 رايشي گلزار ته وار په وار ننداره کاندې وار په وار پرې تېر شي اوس که گوري وار ځما شه
 پېغام راوړي د وصل عجب بڼه راځي په مهر هد د يار له لوريه نن پما باد صبا شه
 په وخت د مشغولا د گلو کله آواز کاندې چه درومي له گلزاره په چيغار چيغار طوطا شه
 په درست عمر ئې مهر د سکوت په خوله وهلي ځما د زړه طوطي دئ چه نن گورمه گويا شه
 رنگ چه باندي پرېوزي ائينه د زړه تېی شي
 زړه د خوشحال گوره له هر زنگه مصفا شه

شيرازي که بڼه خوراک و واوره تېر شه ملوکي که بڼه پوښاک و واوره تېر شه
 که خپلوي د زن فرزند وه حال ئې دا دئ که له خلقه زېست و ژواک و واوره تېر شه
 که منصب و که خالي که سرداري وه که په لاس ملک و املاک و واوره تېر شه
 فرش فروش نقش و نگار د محلونو که بستر مي عطرناک و واوره تېر شه
 چه له ښکاره به په خيال راتلم و کور ته سور به تل ځما فتراک و واوره تېر شه
 خپل پردي ښکان بدان له هره لوريه په دربار مي په بلغاک و واوره تېر شه
 تار په تار د اکور خپلو کډی ولاړې پدا برغ مي ځان هلاک و واوره تېر شه
 اوس ئې روخ د ملنگی د دوهي دئ
 د خوشحال چه سراي او تاک و واوره تېر شه

شل کارونه پرېږده ننداره ئې د جمال کره
 کنبېنه په انگن کښ مخامخ چه ورته گورم
 راغلې و بازار ته درست وجود کره لکه کسی
 تله دي تېرېده دئ بڼه له هر چا سره بڼه دي
 واره ورکول د جهان گوره عاريت دئ
 بې د يار له ميني چه به کور د دنيا جور کا
 ته هغه رستم بې چه شاهان د طلبگار دي
 الف د دي سريني ستا په ميم چه درته گوري
 نور خلق پخښو دي چه پرې بار نشته د ميني
 بار لري د ميني ناز و نياز په خوار خوشحال کره

عيب جوي سره مي هونبره ده کينه و به نه نيسم و مخ ته ائينه
 خدای د ما بېغمه نکا په دنيا کښ زه او غم سره ياران يو دیرينه
 ساقی خو خمار شکنی پیالی راکره چه په سر کښ مي خمار دئ دوشينه
 دا يم زه ورپسې سر يم که ئې مومم په دوران کښ مونده نشي خزينه
 نن ئې مکره تفحص وایه چه نن دئ که ئې بیا مومې په قرن قرينه
 لاله حایه چه خوشحال په جهان راغي
 د لاله غندي ئې داغ دئ په سينه

فراق څه رنگ را اوږده کره پما نن شپه
 په فراق کښ مي په سترگو خوب حرام شه
 چه ربار ورته پیغام د وصال راوړي
 د فراق په شپه امید د وصال څه دئ
 د دوهې ملنگ هم تیره کره دوهې ته
 روغ عالم بې غمه خوب کا خبر ندئ
 و وصال وته هجران دئ ورنیولې
 ورغ ئې ما لیدلې نه ده په درست عمر
 دا نن شپه چه په خوشحال د فراق راغله
 ور د نشي هسي سخته په دښمن شپه

که مي يو ځله رسد وشي تر سینده
 نه به سترگي د سړی په چا خوږې شي
 د پپلو پاني خوره په غره کي اوسه
 په هغه بازار به خو سود و سودا کرې
 اي وروستي عقله دریغه که پخوا وي
 نور د مه وينم په تورو سترگو هنده
 نه ئې ما ته په اوبو شي د جا تنده
 نه چه پان د هندوستان خوږې ځما چنده
 چه کارگه پکښ قدري دي تر شهنده
 ما به ولي پخپل ځان کره هونبره شنده

هر چه وشول هغه واره در بخنيلي
اوس خوشحاله په لاس مه نيسه ناپسندۀ

که عالم وته دلخواه^۱ بادشاهي شوه د تقوا په کار و بار ډېر خبردار يم شاهدانو ته د خضر عمر غوارم چه له خايه ئې گناه لره پيدا کړم يار مي وليده له ورايه شکر دا دئ لکه ستا کسي په خوارو برابر شي زه د يار په جفا هيڅ اهُونه نکړم ستا د سرو شونډو په دور مي حلال شول سربازي يا د پتنگ يا د عاشق ده بخته دا خله ئې راوله تر غاړي
عاشقي و ما ته لا عالي جاهي شوه ولي څه کړم چه نصيب مي گمراهي شوه حيف دا دئ چه د عمر کوتاهي شوه که نظر وکړې خما بېگناهي شوه چه قبوله مي دعا سحرکاهي شوه د طالع تر رونا بڼه دا سپاهي شوه راته غم د رقيبانو بد خواهي شوه بڼه چه اوس روا د ميو مناهي شوه يا قسمت د مجاهد يا د سپاهي شوه چه بېړي مي پدرياب کښ تباهي شوه
که خبر له حاله نه وئ څه به بڼه و
و خوشحال ته غم دا خپله اکاهي شوه

که په زړه کښي د يار مينه خايي ده مخ ئې کله د يوسف غندي زيبا دئ چه ئې رائ د خپل خاطر وي هم هغه کا که د زړه وي چه دا خوږ خاطر مي روغ کړې زه او ستا د دواړو شونډو مي هغو زده د معشوقي په ترخه کښ ډېر خواره دئ
سکه ناحقه د له غېرو آشنايي ده د يوسف تر مخ ئې زياته زبيايي ده په دلبرو مسلمه خود رايي ده د لبانو مچه راکړه موميائي ده چه ئې نن په لاس نيولې پارسايي ده چه ئې گورې نېکنامي ئې رسوايي ده
بل دوږخ په جهان نشته جدايي ده د هر چا چه خپله بخره شيدايي ده
د افسون د سحر کار دا هسي نه وئ
د خوشحال په زړه کښ دا مينه خايي ده

که يو ځله مخ بڼکاره کا له نقابه لاله گل به ئې له مخه خوبې پور کا خلق څه لره تهمت په زمانه ږدي د خمار په علامت ئې سترگي سرې دي د خاطر ويښي ئې نوش په خاي د مېو خاصه مرگ د معشوقي د مقتولانو خما زړه قبله نما شو نه جار وزي
د بڼايست نامه به واخلي له افتابه په زلفينو به سنبل کاندې بې تابه په چشمانو ئې دنيا کرله خرابه که چا بې وخته بيداره کرله له خوابه بيا ئې نقل هم د زړونو له کبابه چه جنت لره به درومي بې حسابه و بل لور ته ستا د ورځيو له محرابه
په وعده ئې زړه خوشحال مکره خوشحاله

^۱ بهتره.

^۲ چه.

د وفا طمع څوک نکا له حبابه

که دیدن شوي بې نصيبه ما به وليدې حبيبېه
 په پرهار مي اور بلېږي دارو مه سپڅه طبيبه
 زه د يار يم يار ځما دي تر منځ څه غواړې رقيبېه
 لېونې به لېونتوب کا بې پروا دي له ادبېه
 و عاشق وته ناصحه څه ويل کړې بې تقربېه
 تر فرهاد تر مجنونه
 په خوشحال پېښه عجيبه

که ناگاهه را ښکاره شي هغه خوبه
 رقيبېان به سر نگون له غمه پرېوزي
 هر زمان په نوي نوي غم اخته شوم
 د يوسف د مېني لاف واړه عالم کا
 که لا څه درته د سر و مال وجود وي
 په دا فکر به ور نشې تر مطلوبه
 ته ئې تل په سر دعا کوه خوشحاله
 که د نوم په ژبه نه اخلي محبوبه

که نيولې زرکه باز پرېږدي له چنگه^۱
 ور په ور کلي په کلي پسې گرزه
 گل که هر څو ښايسته دئ پدا باغ کښ
 چه د توان رسي په لوي درياب کښ گرزه
 عاقبت به ککړی ورباندي کښېږدي
 پند گويان چه عاشقانو ته پند وائي
 تر سهار مي د ياره سره ناز و
 هغه يار که په پالنگ را سره نشته
 چه ئې زړه د معشوقې په مينه مست شي
 لېونې به لېونې نه و عالمه
 که ليلې و نور عالم ته کښلې نه وه
 د عمزې په تبغ ئې خوږ ښه يې خوشحاله!
 مرنې په روغ صورت نه ځي له جنګه!

مرد هغه چه زړه ئې وينې سترگي په خوبه^۲
 درويشان دي دعا کا زه ئې په ځان کرم
 پخپل سپي ئې گمان شي د لېونتوبه
 که د زړه نه مي روان شي دا زهوبه

^۱ دا بدله په چاپي نسخو کښ نده راغلې.

^۲ دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

په مخ پېره بڼایسته ئې نوم دي څه دئ د عاشق د ځان بلا فتنه آشوبه
 که په توره ئې ځواب ورکړی مردی ده که وجود دي څوک آزار کاندې په چوبه
 په هغه لاري چه پل ږدې هسي وایم که بانو کرم د هغې لاري جاروبه
 که هر دم ورته ژړا کرم فايده نشته سنگین زره به ئې په چا نشي نروبه
 د دنیا سختی تل نه وي غم مکره په حلوا گندي بدل شي دا اتوبه
 که په تور د عاشقی بندیخناه شي د عاشق له دله نه ځي تلا توبه^۲
 که مي لاس ورباندي بر شي هېر مې ندي ډېر سرونه به چت پت کرم په ميخ چوبه

ستا په تش دیدن مي هسي زره خوشحاله شي

لکه تری په اوبه شي بڼه خروبه

که رشتيني محبت لرې مه ناره په يوه ناره بېل شوي يار وژاره
 د رسا ويشتلې کله توان د ږغ وئ په فراق کښ نارې مه وهه له باره^۲
 په معني کښ جدائي نشته وصال دئ د آشنا په غم کښ خوښ اوسه تل وياره
 په هجران کښ هغه هسي شان وصال شته لکه څوک له خپله ياره لاس تر غاره
 دا دیدن لکه په پتو سترگو کېږي دا دیدن له وازو سترگو نه مه غواره
 ليلا پلار کره په سل پردو کښ ناسته مخامخ وه و مجنون وته ولاړه
 پسله مرگه هم جدا نه وئ رشتيني په يوه لحد کښ ورشي سره دواره
 د رشتيني ميني ډار د زوال مکره چه رشتيني عشق لري سلام په واره

د يار غم د خوشحال له دله نه ځي

د فاني دنيا خوښي که لاره لاره

که مليح يې د زره مينه په مليح کره که قبليح يې درومه چاری د قبيح کره
 د بهار گلونه ډېر دی واره گوره چه د زره وئ هغه گل پکښي ترجيح کره
 که د زره دئ چه د مخ ثنا ئې وايې د بلبلې غندي خپل زبان فصيح کره
 مسيحا د رنج و هر لوري ته ډېر دئ د خپل رنج دوا د وخته په مسيح کره
 له ازله ئې رند رند زاهد زاهد کره زه به پکی پيالې اخلم ته تسبيح کره
 په حسد په رخه څه ځما پروا ده چه د پته کينه کره اوس ئې صريح کره
 زه که بد يم هم د يار د سترگو تور يم و هر چا وته ځما د عيب تشریح کره

^۲ یعنی نفس.

^۱ لېتی، اروپ، روز، د مېده اوږو هغه لېتی چې په اوبو کښ نرمه پخه شي.

^۲ جوش او خروش.

^۳ یعنی د گولی خراش او زخم.

^۴ نشته.

^۵ له ازله ئې زه رند ته ئې زاهد کړې.

دَ توبې درياب ئې تا لره پيدا كړ د گناه له تور يو ځان لکه صبيح كره^۱

دا د سر په سترگو مه گوره خوشحاله ته
که د زره سترگي لرې بڼه ئې صحيح كره

که نیمگرې پيال له را كړې ساقي تا زده همگي مدار په نيت دئ باقي تا زده
د شرابو په مستي بې خوده ولاړې که له سره نه د پرېوزي تاقي^۲ تا زده
د بابا په رضا څه جنت به مومي روايت مي درته وگر عاقي تا زده
زه دئ وخوروم په مار د تورو زلفو حال مي خود ويني په سترگو راقي تا زده
د خوشحال غندي همپش په ځان ناچاق يم
ته چه تل په صورت چاق بې چاقي تا زده

که هونبیار دئ که نادان دئ که سادکه غله هيڅوک نه وينم د خپلي لاري صله
يو په غم شريك يار نه وينم په ملك كښ خلق تشي تسلي كاندي په خوله
د مېړيو غندي يون دئ و دانو ته چه و ما وته عالم كا تله راتله
چه اميد د مېړي نه وي و دانو ته و هغه لوري ته نكاندي هيڅ تله
خپل ويشتلې غرڅه مه پرېرده خوشحاله
ځاي په ځاي ئې ويني توئي دئ په پله

گم گشته او گم گشته سره رفيق شه گم گشتن د دوارو تنو په تحقيق شه
د شرابو جام په لاس شاهد بازي كا شيخ د بنهر عبادت پرېښ زنديق شه
يو ئې اصل سره دوه اويا مذهبه خدايه څه بني آدم فريق فريق شه
عشق څه هسي آسان ندئ هونبره خلقه په بلخيو كښ خو يو سري شفيق شه
د اسمان د ستوريو هم و بله فرق دئ ځكه غوره په يارانو كښ صديق شه
چه توفيق ورسره مل شه كار آسان دئ كل مدار د وارو خلقو په توفيق شه
آزاده به له چا طمعه اميد نكا چه به طمعه له چا كا كله عقيق شه
د غليم مهر په هيچا باندي نه وئ يو فساد ورباندي كاندي چه شفيق شه
و خپل بخت وته تسليم كره چه غليم دئ همگي د غم په بحر كښ غريق شه
نور که سل پيالې اخلي دئ دي سل څښي
چه خوشحال د باده نوشو په طريق شه

گوره د يار مخ ته بيا لېمه پرې ولوه زرونه د بد رنگو رقيبانو ويلوه
دا دئ هغه مخ چه په هجران كښ پسې ته مړې اوس ئې په وصال كښ دواړه لوريه كښلوه

^۱ په توريو تور بې ځان صبيح كره.

^۲ طاقي.

^۳ زه ئې وخورم په مار.

لویه پېښکښې ده په وصال کښ د رته وایم دُر نې په لَمَن کښ ورته گوره تَلَوَه
 زه د بېلتانه په حال خیر نه وم خبر شوم خدای له خپله یاره نه هیڅ یار مه بېلوه
 تندر د رقیب په کور پرېوزی قهقهه خانده سپینه آئینه د ششت خپل یار ته ځلوه
 یو ځله چه زره د چا په مهر مینه بند کړې شرط د یاری دا دئی زره بل ځای مه نښلوه
 کډي دي د زرونو ستا د مخ په لور رواني واره ملک بوستان دئی په هر ځای نې ملوه
 درسته دله خپلو نمریو و ایستم خوشحاله
 یو د غاري هار مي د گلونو مه شلوه

لکه زه یم پیدا شوې پدا مینه د نور چا به هسي نه وئ پیدا مینه
 د قصاب چاره په غوښو هسي نکا لکه کا د ما په زره د آشنا مینه
 درست عالم را باندي غاو کا زه حیران یم چه له زره به په څو ليري کرم ستا مینه
 په یوه تن کښ دا دواړه توکه نه وئ هم د حسن استغنا هم د چا مینه
 نه به بوي د مینکو پت شي په نافه کښ نه به پاتو شي مخفي د شیدا مینه
 ما په سحر په جادو تقصیر و نکر د ناترس خاطر نې نشي په چا مینه
 په ژړا مي به دوه سترگي وچي نکړې که پما شوې د خپل یار په ژړا مینه
 لور په لور نې په همه عالم رسوا کړ
 کشکه نه وئ د خوشحال دا رسوا مینه

لکه^۱ ستا د زلفو تاب شته په سنبلو کښ هم تاب شته
 لکه ستا د خولو بوی دئی هسي هم په ملک گلاب شته
 ستا د مخ ترې خال به به وئ په خطا که مشک ناب شته
 لکه زره ځما ستا شونډي نه کباب شته نه شراب شته
 که و نمر ته خاته گران دئی د زلفینو نې طناب شته
 چه کاته د په حساب شول د یاری هم حساب شته
 کښلي ډېر وه ما ته یار کړې تل د گلو انتخاب شته
 کل پما شهد شکر دئی که د قهر یا عتاب شته
 مجنون مړ ندئ ژوندی دئی چه لا ما غندي خراب شته
 د هجران په شپه مرگ غوارم ځما سترگو ستاسی خواب شته
 چېری نه په بل مرگ و مرم د غمزو دی هم شتاب شته
 چه مي وژني کوز به کورم له آشنا سترگو حجاب شته
 ما خپل خون ورته پل کړې که د ما د مرگ غذاب شته
 د چا مي مي په کار ندئ چه مي خپل لب لباب شته
 دروغجن یم که دا شعر د میرزا په درست کتاب شته
 دا غزل چه خوشحال ووي
 نن نې چا څخه خواب شته

^۱ یو راز پسرول دی، چه هنداره پکښي وی. په یوه نسخه کښ شست هم راغلی دی، چه مطلب گوتې ده.

^۲ د لکه پر ځای کله ښه ورسره لگېږي.

له حاله ئې خیر شه که شته شته که نشته نشته
 که لږه ده که ډېره واره ونیسه په تېره
 د عمر څه اندوه کړې څه اندوه دئ که ځان پوه کړې
 بادشاه د بحرو بریې، که قانع په خشک و تر یې
 که دُر دئ که گوهر دئ که گلونه که شجر دئ
 بې وخته غواړې بد کړې بیهوده رخه حسد کړې
 مه ژاره مه پرې ویاړه غم بنیادي پرېږده دا واره
 بلا دئ چه ټولپړی په هیچا نه پا تو کپړي
 له یاره مهر غواړې که ئې نه مومې نور ژاړې
 که وصل که هجران دئ دواړه ما وته یکسان دئ
 خوشعی څو طلب کړې اندیښنې په روز و شب کړې
 لږ عمر ډېر غمونه په زړه هونبره ستمونه
 پخپل هنر نظر گره څو ژوندی یې خپل هنر گره
 خوشحاله شیر نر شه که شته شته که نشته نشته

لکه مخ ځما د یار دئ نمر خو هسي وی کنه
 د عالم ډېري خبري لور پلور توري لښکري
 بې د عشق له شور و شره چه هر گز ځما سره
 چه ئې ربېم عمل لا کا چه ئې ورک کړم ځان پیدا کا
 تا وی درومه نوم می زبر کړه بل سبق له زړه بدر کړه
 و هغه ته می سر کوز دئ چه معلوم ورته رموز دئ
 پیدا باغ کښ یوه ونه تل تازه تره برخنه
 چه آزاد مریي ور درومي خپل مراد ور ځني مومي
 په یوه زمان تر یاره ورشي راشي څو گزاره
 د خوشحال خاطر تېز پردی پر خو هسي وی کنه

لا یزاله پادشاهي که چا موندله
 جام د میو را پلاس کړه ساقی گوره
 په امان امان یوه لا تېره نه وی
 ډېر په باد ولاړل د تا غنډي باد وړي
 جام و ساز ساقی بهار واره اسباب شته
 په جهان د نیکو نوم بویه خوشحاله
 چه یادگار به وی تر تلو هم تر تله

لور ته لور می په جهان گربوان پاره شه
 چه می پټه په لستوني کښ نوشله
 کور په کور می د رندیه کار ښکاره شه
 د هغې پیالی جهان په ننداره شه

دا څه زړه ندی چه اوس مهر پما کا
 چه د عمر څه مایه تر وارو تېر شوم
 اوس به کوم ارمان کوم سوبه مي وشوه
 د هغه قدر لرم ترې به څارېږم
 اوده بخت وته مي ډېري نارې وکړې
 جدائي ورځني مرگ دئ سړی و مري
 که خپل ځان هوبناره وي هوبنيار به نشي
 اوس خوشحال د ليونیو شماره شه

له تا نه چه جدا شم په ناکام په ورځ و شپه
 بل خيال فکر ئې نه وي بي د يار له رويه مويه
 د مخ ثنا ئې وایم د زلفينو ئې صفت کړم
 يو بڼه نظر چه وکا، سرمايه مي د ژوندون شي
 د مینکو د کافورو خوشبويي به تر قربان کړم
 نه خوب نه مي خوراک دئ نه آرام په ورځ و شپه
 د زړه په حال خبر يم زه مدام په رخ و شپه
 په خوله که په خامه وي صبح و شام په ورځ و شپه
 کافي دي خلوتي ته يو بادام په ورځ و شپه
 که ستا له لوريه راشي يو پيغام په ورځ و شپه
 د مینکو گل قندي به ئې خوشحال ترې صدقه کا
 که ته مي سر فراز کړې په دشنام په ورځ و شپه

ما پټ درله کوگل کښ همپشه اسرار د زړه
 له پښې اغزي مشکل دئ په حکمت له تلي خېژي
 د نورو تونگري که د دنيا په سيم وزر شي
 د شونډو دارو ورکړه که ئې ته په روغول يې
 که بڼه دئ هغه زړه دئ چه مين په هيچا ندئ
 غمجن په پار د هجر خوښ د وصل په امید کښ
 د يار مهر تر ما راغي د ما مهر تر ياره
 چه خپل اختيار ئې ټول د خپل اشنا په لاسو ورکړ
 خوشحال خسته به اوس د خاطر راز و چا ته وايي
 چه ولاړ ورته ئې شا کړه دماغي بڼه يار د زړه

ما د شيخ او د ملا حکايت نزده
 چه ئې نوم د عاشقانو په شماره شو
 ته چه هسي په چمن کښ چمان کږې
 عام عالم وته پخپله ځان نادان کړم
 د دروېش په زړه کښ درست کتاب مرقوم دئ
 وايې تا سره مي نيت دئ د يار په
 نادان يار به صدقه تر هوبنيار يار کړم
 عاقلانو څخه څو رنگه حکمت دئ
 ما بي ميه نيه بل روايت نزده
 دا هم بڼه که بوالهوس محبت نزده
 سپره تا ځما د يار په قامت نزده
 هسي مه وايه چه ما کنائيت نزده
 که په خوله ئې د عربو لغت نزده
 هسي هېښ يم گڼه ما په تش نيت نزده
 نادان يار د آشنایي قيمت نزده
 ليونیو يو د عقل لو حکمت نزده

وَ عاشق ته نصیحت مکره ناصحه! خود پوهیږې چه عاشق نصیحت نزده
 د خدمت له نتیجې نه چه محروم شوم زه لایق نه یم که تا عنایت نزده
 چه بې سته مېلمه کېږي هغه زه یم له آشنا مي د هندو غنډي ست نزده
 زاهدان چه نمونخ روژه کا جنت غواري
 ما خوشحال د مزدوری طاعت نزده

ما په ننگ د پښتانه ځوانان قربان کره بیا مي غوره غوره جمع بڼه ځوانان کره
 د سړي دلّاسه مړه وئ څه به بڼه و لېوني کوټه سپی مړه گوره شېران کره
 هونبره کوټي کوټي کوټي ارمانونه هر نفس ځي په ارمان ارمان کره
 په یوه ساعت ښادي په بل غمونه په لحظه لحظه تېرېږي د اسمان کره
 چه په شپه را سره ټول وو په زرگونه په سبا ئې له ما واره ځان په ځان کره
 ځني مړه ځني ژوندي له ما جدا شول زه جدا په غاره غرنو په ارمان کره
 چه شاهان ځوانان مي ومړل هاله مرد یم که د هر یوه مي ساري سل پمان کره
 یو مهلت د عمر بل مدد د بخت وئ په دښمن باندي مي وشوې پدا شان کره
 لوي ئې قتل، هلك بند، ښهرونه سوي مال ألجه بنديان د کال واره جهان کره
 چه نو ښهر مي واهه کوهات مي پریښ لا هاله ځما دا کره و د نادان کره
 چه بد اصل سره بڼه کا کله بڼه کا د موزي سره څه سود دي د احسان کره

بڼه خو دا په خوشحال وشوه بیا تر کاله
 گوره څه رنگه ښکاره شی د سجان کره

ما د نیت خبره ووې و ناکس ته^۱ نور څه نه په نن ئې ووې و عسس ته
 خوږې شونډي به ئې نه مومې وهه ئې سر په دواړه لاسه وایه و مگس ته
 دي پخپله د خپل ځان په سوختن دي د گداز له حاله څه وائي ققنس ته
 زه چه نن دا رنگینه خبري وایم پرې پوهیږم چه به پاتو شي بیا پس ته
 و طوطینو ته مي پرېښوې خبري دا مرداره چیفه پاتو شوه کرگس ته
 یا ئې رنگ یا ئې آواز د ځان بلا شي څوک چه اچوي مرغونه و قفس ته
 گلّه نور عیب د نشته عیب د دا دي چه په وازه سترگو گورې و هوخس ته
 د غفا^۲ د کال بهار گوره خوشحاله
 چه د مرو به ئې هوا وشي هوس ته

مه وی هسی کلی چه د چرگو کولې خورینه شل خمبې^۳ په کور کښ د نېستی له غمه مرینه
 بل فکر ئې هېر دی خو په غم د زرو پول دی نر ښځي ئې واره خو ټنگې ټنگې لږبڼه
 پېر ئې ملکان دي پکښي بڼه ملک هغه دی هر چه بې ننگي کا د چا بډی رشوت خورینه

^۱ دا بدله په نورو نسخو کي نسته، له یوې قلمي نسخې څخه نقل سوه.

^۲ غفا د ابجد په حساب ۱۰۸۱هـ کېږي.

^۳ خمبه: انار خانه، د غنمو د ساتلو کوټه.

کښېني په مسجد کښ د سودونو کا خبري
 لس کالونه تېر کا په يوه جامه خېرته
 خاندي پروا نکا شرم نلري د تېښتي
 جنگ لره چه ورشي نور څه هيڅ نکا بې تېښتي
 هيچيری د شولو د سړی برکت نه وئ
 يا د خور د لور د ولورونو ويل کړينه
 کوز وجود برمند په سر څيره کښېږدي زرينه
 ډېري بې شرمی د ژوندون دپاره وړينه
 جور چار وسله تېښتي سکه ورور ته نه دړينه
 شل شي شول شي شوم شي چه همېش شولي کړينه
 نوم د ودانئ ويران ښهر دي خوشحاله
 لا ترې ويران مشه ورغ په ورغ ده کهترينه

ناز، نخري، مهر خدا، فتنې، جنگونه
 کله کله خواپخوا غاره غری
 چه ځما سره ئې ناسته په پالنگ وه
 په ليدو پسې کچکول واخلي ملنگ شي
 په نصیب د روغو زړونو فراغت دئ
 عاشقي به هغه کاندي چه تر شا کا
 چه بوسې د جفا جويو د خولې اخلي
 څوک مايوس څوک په اميد د يار د وصل
 په ليدو به ئې د گور مري سر هسک کا
 که پستي پستي خبري دراز نکا
 د خپل يار سره هم تا زده دا رنگونه
 کله تېښته په دوو پښو په غورزنگونه
 اوس له ما په چرته لار په فرسنگونه
 مينه کا دا هسي چاری آهنکونه
 په قسمت د خوړو زړونو لهنکونه
 زېست، روزگار، شرم، پېغور، وېره ننگونه
 گنډي اخلي د ياغيانو قلنگونه
 څوک پراته غاره غري په پالنگونه
 که پرې درومي د پايلو په ژرنگونه
 د جنت د حورو مه وينم رنگونه
 زه خوشحال د آهو چشم ميني سر کرم
 د غرڅه غنډي په هسي گرنکونه

نن په سترگو ورځيو له ما خوار زهد تقوا وره
 شيخ ملا قاضي مفتي صوفي سره يو ځاي دي
 جور د اغزي وړي چه و گل وته هوس کا
 دور د اورنگ دئ د ریا زاهدان ډېر دئ
 تل چه عاشقان دي پسې تعين رقيبان دئ
 مال دئ که می ملک دئ څو لا مړ نه يم ژوندي يم
 ډېري دي نگاري ښايسته پري رخساري
 شوندي د حلوا دي عاشقان د حلوا وړي
 ناز و غمزې وکړه عقل و صبر مي سبا وره
 پا څه ښېوه وکړه يو يو څېز می له هر چا وره
 يار که ښايسته وي ته ئې هم جور و جفا وره
 پټه په لستوني د شرابو ډک مينا وره
 ته چه عاشقي کړې د وگري شور غوغا وره
 هر چه ستا په خوا دئ هغه واره لا پخوا وره
 نورو لره نور څه ته ځما زره په تنها وره
 ښه په وړيو ځه په پلو پټه دا حلوا وره
 تا ويل خوشحاله يو کالی به له تا غوارم
 زره دي نور څه ندئ ښه در کړي مي وټا وره

نن ئې بيا د دلبري خنجر تر ملا شه
 ښه چه ژر د مختوری وشو رقيبیه!
 ما وې بخت به يو ښه يار را کا و ما ته
 گل پدا سبب ارزان درومي په بيه
 ښه چه سر ئې لا اوله په بارسا شه
 هغه يار چه مړور و بيا پخولا شه
 چه د درست جهان ناترس و يار د ما شه
 چه ئې ډېره بقا نشته بېوفا شه

په بلبلو باندي زېږي د بهار کا چه نرگس په هسي سخته ځله وا شه
 راشه گل وته نظر وکره اغزي ته گل په هونيره زيباييه يار د چا شه؟
 د فراق شپه ئي چه هونيره اوږده نه وه
 په خوشحال باندي هزار ځله سبا شه

نشته بانگ د مؤذن په درست تيراه مگر واورې بانگ د چرگ په سحر گاه
 که اورکزي ئي سراسر واره گمراه دئ افریدی دئ تر گمراهو لا گمراه
 د اسلام ارکان احکام حلال حرام شته افریدی اورکزی ندي پرې آگاه
 نه ئي نمونخ د جنازو نه ئي امام شته نه زکوة نه سراسيه نه د زره تراه
 بڼه هغه چه مستقيم په شريعت وئ بد هغه دئ چه په شرعه وئ تباہ
 د دنيا چاري همه واره فاني دئ که باقي دئ خو يو نوم دئ د الله
 چه يکلخته د دنيا په کار گڼن غرق وئ له هغه غافله زويه نه آه آه
 په اوبو سره گندگی له تنه درومي په توبه په استغفار سره گناه
 موحد د تصوف د رسالو دئ مسئله د شريعت کني گناه
 کله کله چيري و وايي دا هونيره حني حني لا اله الا الله
 چه گناه همپشه کا توبه ئي نه وئ
 له هغه قومه خوشحال غواري پناه

نامرد مل د چا مل مشه سر په بد نائي کل مشه
 پی غوري واره مردار کا د خپل کور پيشو غل مشه
 يو چه دوه ورته بنکارېري څوک په سترگو احوال مشه
 چه يا سبب يا بهي کېري بصل مشه حنظل مشه
 د غوتي غندي موسپره د ابرو تر منخ خل مشه
 په ويل که پېر افضل يې
 له خوشحاله افضل مشه

نسته هسي مينه د يارانو خاص الخاصه چه يو ځبله څارېري په جهان کښ له اخلاصه
 يو راز دي پدا کار کښ که ته بڼه فهم پرې وکړې چه شمع سر جنبانه پروانه ورته رقاصه
 له مرگ مي څه غم کړې چه د عشق په شريعت کښ قاتل په شرعه خلاص دئ له دپته له قصاصه
 له لاس مي رقيبان په تېره توره سره پرې کا لمن به د لا هم ځما له لاسه نشي خلاصه
 زاهد به په عشرت ځما له بزمه نه خبرېري د عامو څه مجال دئ چه خبرېري له خواصه
 چه وگورم و تا ته همگي په درو پر يې
 څه خېژي اي خوشحاله له محيطه هم غواصه

نصيحت دئ که ئي اروې درته وايي بېچاره نفس به پېر څه درته وايي پسې مشې آواره
 روحاني بخره د چا ده چه ئي مينه په دروېش وي نفساني بخره د چا ده، چه جاهل وئ هيچکاره

چه وهل خورل خورول كا، هغه باز دئ يا شاهين دئ
 علم تا بيابي په پورته، جهل تا بيابي په كښته
 چه ئې علم فضل نه وئ چه په تخت د پادشاه كښيني
 بېوفا دروغجن مشه، نا سپاس حق ناشناس هم
 د نباتو حلوا مه خوره چه منت ور سره مل وئ
 كه وعده په قيامت وئ، هوس مكوه و پورته
 په هوا په هوس تللم، لا تر اوسه هسي زغلم
 خوك نېكخواه په جهان نه وه چه ئې ما ته هدايت كړي
 لوى درياب دى توره شپه ده پكښى ځي ځما بېرپه

هنر هم پخپل مقدار شته، دانش هم شته پخپل قدر

كه يو بخت ور سره مل وئ د خوشحال كره ننداره

نه د ما د زړه لږبر دئ ښايسته همپشه مي د زړه سر دئ ښايسته
 خپل ژوندون د ده د مخ دپاره غواړم له دننه مي خبر دئ ښايسته
 بت پرست د يوه بت يم نه دواړو كه بتان مي د اذر دئ ښايسته
 زه به مخ د يار مخي نكړم دواړو كه گلونه سراسر دئ ښايسته
 زه له ډېري ځلي يو پرېږدم بل گورم سره يو تر بل بهتر دئ ښايسته
 خال و خط به ئې دما له زړه ولاړ نشي كه بيرون مي تر بصر دئ ښايسته
 په وار وار ترې لعل و در دي را توپيري ستا ويل لكه سره زر دئ ښايسته
 په خطا كه په ختن كه په كشمير شته نه چه دا مي تر دلبر دئ ښايسته
 كه هر څو د ځوانى عشق لري خوشحاله
 د زړو، نه مكدړ دئ ښايسته

نه ئې ملك نه ئې لښكر نه ئې گنجونه تر خانانو دماغي دي كښلي جونه
 كه خانان په زر په زرو په توره ناز كا كښلي مخ لري ښېوې غنزې غنجونه
 يا د كښليو د زړه راي دئ چه مي وكوت يا د لوي درياب په څو رنگه موجونه
 خوك به روغ سلامت پرې نږدي په ملك كښن بيا ئې باندي كړل تاختونو ته سرجونه
 په رقيب شه، په غماز شه، په بد خواه شه چه به كښليو لره ځي هغه رنځونه
 بل سر مه ځه په دلبرو كښن ئې غواره اوه ستوري د اسمان د وولس پر جونه
 زه نامي په دا خبره نه پوهېږم چه عالم ئې راته كا په مخرجونه
 په چا داد په لپه نمځ كوي فلكه په چا لوني په اوږيو په چچونه

د خوشحال خاطر ښپينه دئ مات د نشي

ستا د سترگو مستي وري په څو كنجونه

نن د دور د خوبيه دي دماغ كره يا د يار په زړه مرهم ږده يا ئې داغ كره
 په خندا خندا راځه غاره غري شه د خپل يار خاطر له غمه نه فراغ كره

ستا د زلفو په تور تم کښ مې زره ورک شه
 د مخ خال د تور کارگه دئ حما زره وري
 د خلوت په مخ کښ ناست زاهدان بڼه دئ
 ساقی لور په لور گلزار دئ چه لیده شي
 چه ئې بیا مومم ښکاره د مخ خراغ کره
 د بازونو د شاهینو ښکار په زاغ کره
 ساقی زه چه زاهد نه یم گڼبت د باغ کره
 له توبې نه کره توبه په لاس ایاغ کره
 گوره کوم لوري ته لار دې مونده نشي
 د خوشحال د زره پیدا چرته سراغ کره

نیمي شپې مې په پالنگ راغله دلبره
 رنگینه جامې اغوستي زرنګاري
 په سپین والي د مخ سپین لکه مؤمنه
 سري يې تور، ښښنه په لاس، باده څښلې
 د پائلو د څري ئې شرنگهار شو
 ما وې گوره ښاپیری وه، که حوره
 توري ورځي يې لینده بانه يې غشي
 په خدا خدا ئې دا ووي و ما ته
 ته ما نه پیژني، زه هغه خوبا یم
 عاشقان حما د خولې په کلي ډیر دي
 څو بوسې ئې د لبانو و ما راکړې
 درسته شپه مو سره راز په پالنگ وکړ
 چه آواز د مؤذن د اذان و شو
 چي په ډیر ارمان محبوبه ځني درومي
 چه له هسي محبوبا خوشحال جدا شو
 د آتش لمبې ئې درومي له بستره

نشته هسي سر چه به خالي وي له دماغه
 چرته پسې درومم په کوم لوري به ئې مومم
 مست یم مي پرست یم همیشه ایاغ په دست یم
 باغ دئ د هغه دئ په هر چا چه د پېرځو دئ
 گل د عندلیب دئ په قسمت دئ په نصیب دئ
 تل هوا هوس کره، تر اوله یو په لس کره
 کوم دې هغه زره چه به روغ پاتو دي بې داغه
 ورکه مونده نشي بې رهبره بې سراغه
 یو ساعت چه ځي راباندې غم دې بې ایاغه
 زه په ارمان تل و یوه گل یم ستا له باغه
 درومه درومه درومه په جیفه گرزه کلاغه
 ستا له غمه څه دئ که زه لارم له فراغه
 ورځ ورباندې شپه ده په تورتم کښ ئې میشته ده
 کله به لیده شي د خوشحال د زره خراغه!

وچ لرګي وبله کښېږده اور پرې پوری کره نور پرېږده
 په تېرو تېرو اغزیو تا ته چا ویل چه پښې ږده
 پکښي ظلم ډېر ستم شي له بیداده ښهر لېږده

دَ خزان سیلی راغلی لکه پایی هسی رپرده
 تل هلکان دَ خپلو اوبنیو دَ گرپوان په اونی بلپرده
 په اعودُ په لاحول سر آخه له سر وپرده
 اوس پیړی راغله خوشحاله
 دَ خَوانی چاری پرپرده

وخت دَ نو بهار دئی، زه جدا له خپله یاره
 ژاری غاری غرونه په احوال دَ عاشقانو
 اور دَ خوړو زرو دی چي دَ غره په ونو بل شو
 غواری چه احوال دَ فراق جنو، در معلوم شي
 دا څه معلومیږي چه جهان دَ ماتم ځای دئی
 نوري نارې نشته، خو نارې د بيلتانه دي
 رنځ مي نه کمیږي، په زمان، زمان زیاتېږي
 مرگ دَ رقیبانو بل ژوندون د حبیبانو
 څه شو که لا دم وھی په شمار دئی د ژوندیو
 پاتو سړي نشول، چه دا گزړي دوو دام دئی
 دریغه، دریغه، دریغه، چه بی یاره ځي بهاره
 سیل د واوره ندی چه را درومي له کهساره
 شنې پدوزي خېژي له نښتره، له چناره
 گوره هغه زانی چه جدا ځي له قطاره
 شنې جامې آغوستی د طوطیانو له چیغاره
 راشه که ئې اروې د رباب له هره تاره
 زر راځه طبیبه گڼه مرَم دَ خدای دپاره!
 خدای یو په هنگام د وصل کپړي دا دوه کاره
 رنځ چه لا دوا شي، طمع پری کره له بیماره
 ځکه ویره نشي د دردمنو له آزاره
 هسی خوار و زار شوم زه خوشحال په عاشقی کښ
 خپل دئی که پردی دئی راته نه گوري له عاره

وراندي وروستو دوه عدمه
 خو هم دا ئې چه لیده شي
 چه دا دوه دمه د نه وي
 ستا غفلت وته حیرت يم
 د حرص په وزر گزړې
 که بادشاه د درست جهان شي
 بادشاهی به دي خلاص نکا
 خو روزگار هونیره ئې فکر
 په زړه یو درم یو داغ دي
 څو عالم سره گپېږي
 چه و هر څه ته ئې شا کره
 چه نه څه اروې نه وینې
 پدا منځ کښی یو دوه دمه
 که څه نور څه یې آدمه
 په حساب تر جیفه کمه
 پخپل ځان باندی ستمه
 هم په غرونو هم په سمه
 چار د تېره شي تر جمه
 چه اجل درشي له همه
 څو دنیا هونیره ئې غمه
 دوه داغونه دوه درمه
 غم به مومي له عالمه
 په هغو ده مسلمه
 زړه د خلاص دی له المه

ته هم پېر ښه یې خوشحاله

ولي څار د تر قلمه

ودره چه څه خو په یاری شي خبره
 لا د څه تر اوسه هغه قدر ندي لیدلی
 گورو به چه څه شپوه په لاس واخلي دلیره
 ځکه د خپل قدر په لافو سر یې صنوبره

خاي د چپ و راست چه د کافور د پاسه ندي
 خوک چه نظر وکا هغه بڼه کښلي دلبر ته
 ته ئې چه د مخ سره نن شپه برابري کړې
 مينه هسي خيز ده چه په چا باندي مين شوې
 لاري دي بي شماره زر کوڅې دي تر معشوقې
 مه پرېږده له لاسه کار و بار د عاشقې
 هره شپه چه درومې په خوشحال باندي دوږخ ده
 شپه د جدایې که رسېږي پيغامبره^۱

هر عاشق چه بهره مومي له حضوره
 بڼه د قدر د وصال د ساعت زده کا
 اوس د ديو جونو وينځو په خاي نده
 چه پدا هسي جمال ورځني زووي
 يار به چا په يوه درنگ له لاسه پرېښ
 صبر تا لمانه درست په کاته يوور
 زه لا هسي په ياري کښ غوڅ نه يم
 لکه باد چه لوي نښتر ولی په مځکه
 د بڼه يار ديدن د دراړو سترگو نور دئ
 که اسمان او مځکه خوله وبله وروري
 د خوشحال خاطر به نه وي بي سروره

هغه کار لکه په تور وه^۱
 چا به مښک په کافور ورکړه
 تل په شپه بازار خپرېږي
 يا يو خوب و چه لیده شو
 چه ځگر خوري د خپل زويه
 اوه غله^۲ پرې حواله وه
 لږ ئې راکړه ډېر ئې يووړل
 ما ته ولیدې خوشحاله
 چه د څو نبره زور و شور وه

هر سړی پخپل کنگاش پوهېږي بڼه
 بزگر د کر د کیلی هنر بڼه زده
 پخپل زیست او په معاش پوهېږي بڼه
 بازرگان پخپل قماش پوهېږي بڼه

^۱ محشی ورته کښلی دی، چه مطلب له تور او سپینه تور او سپین وېښته یعنی ځلمی توب او زورتیا ده.

^۲ محشی لیکي چه مطلب ځنی مځکه ده.

^۳ یعنی اوه ستوری.

تولول به ئې هغه کا چه ممسک وئ
 خوک د هېڅ ورته د مټ خبره نکا
 د شرابو صفت څه کوي نور چا ته
 د عسلو په حلوا ماره ناپوه دئ
 قلمزن حساب کتاب هندسه رقوم زده
 په بازنه ئې قلاش پوهېږي بڼه
 عاشقان پخپل تلاش پوهېږي بڼه
 پدا کار رند و اوباش پوهېږي بڼه
 گرسنه په نان و آش پوهېږي بڼه
 شمشېرزن پجنگ پر خاش پوهېږي بڼه
 و خوشحال ته وايي خلق بڼه پوهېږي
 ظن د خیر دئ دې کاش پوهېږي بڼه

هر چه ستا د زره رضا واره هغه کره
 که د کسب و د روزگار نه يې نه مرد شته
 يار هغه چه د تنگڅې په وخت پکار شي
 چه تنگڅه درباندي درشي که مېره يې
 په خواري کښ زېست روزگار تر مرگ بتر دئ
 له ځوانمرده هونېره غواره چه د زېست شي
 غلبواز د بل منگولي و ته گوري
 که دعوه د مرتوب لري په زره کښ
 يو هر بيت ئې د حلوا خوږه نمری ده
 که مشتاق يې د خوشحال ويل مزه کره
 څو چه زره د چا خوږېږي هغه مکره
 د نامرده بوږی مه خوره ځان خفه کره
 چه دعوا کا د ياری حال ئې زده کره
 په تنگڅه کښ د خواريه ځان ور مکره
 يا د بل کېده يا خپله کېده بڼه کره
 د نامرد خونه همه واره الجه کره
 لکه باز ليري نېژدې خپله غوټه کره
 آس دوند تالاب په غشي په لينده کره

هر آفت چه په درست عمر را دو څاروه
 چه وداني چاري وړاني په ساعت کا
 د هر چا ياري مي وليده په سترگو
 نا همواري به هر گز ورپېښي نشي
 صبرناکو سره جور فلک نکا
 پدا باغ کښ مي ډېر گل تر نظر تېر دی
 زره په طمعه د وفا بې وفا کره
 که هر څو باندي مرهم ږدي نه رغېږي
 د خوشحال په زره دا څه د غم پرهار وه
 چه مي خیر کر درست ځما د ژبي کار وه
 چه مي وليده په چارو کښ تلوار وه
 هم هغه راته بلا شه چه مي يار وه
 که پخپله اندېښنه سړی هموار وه
 د فلک جور له چا چه سېکسار وه
 د هر گل تر څنگ ما وليده چه خار وه
 پخپل ځان باندي پخپله ستمکار وه

هر گز به توبه نکرم د بڼه د نندارو زه
 که ما د عشق خیره په ایما تر دا پخوا کره
 که نور عالم گلونه په دستور اوږي خپل گور ته
 زاهد وائي و ما ته راشه کښېنه تسبیحات کره
 گدای غندي جار وزم سینه سوي په طلب کښ
 پرهار ئې د بڼو د غشي لا بده بلا ده
 خوشحال غندي که سود لري که زیان ځما قبول دئ
 شیخان پېران د وړوي دا یم وایم په ناروه زه
 بنکاره به ئې اوس وایم په رباب په دو تارو زه
 راوړم د یار له باغه هره ورځ په پشتارو زه
 یوه مي ده نیولې نه یم هېڅ پدا شمارو زه
 که ډېر لرم په کور کښ هر قماش په انبارو زه
 وتلي یم د غشو د نېزو له پرهارو زه

سید راحت دا کلمه په معنا د قربانی او خونړی را وړې ده.

عادت یم د غمونو د اندوه په اجارو زه

هم خدای غوارې نادانه هم فاني دنیا نابوده
 چه سر په مخکې کنبېرې زره د پوب په اندېښنو شي
 په زره د کعبې مينه د کعبې په لور روان شي
 يو وهم دې که څه دې، چه په خلقو باندي پېښ شو
 سيلاب د پاسه راسي په غورځي په کښته درومي
 اياک نعبد لولې په سيع مثاني کښ
 په صافه ائینه کښ هر چه ووينې په سترگو
 په څو رنگه کنجونه په هر لوري په جهان کښ

خوشحاله ځواني ولاړه په پېرې کښ اوس مت کره

حاصل چه په ژوندون دي هغه چارو گڼه زوده

هيڅ خبره نه وه چه به ما تر خولې يسته
 ستا د خوړو شونډو چه ساره شي بيارته گزري
 زه او ته پدا دور تر وارونه افزون يو
 ستا د تورو زلفو ځنځيرونه دې په پښو کښ
 هر زمان ستا خيال دې چه ځما په سترگو گزري
 گل اوسې په حسن اما گل مشې په عمر
 واره هغه حسن لطافت دې ستا په مخ کښ
 گله سبرونه هسي سمه ده په قد کښ
 ورځي د لينده دې تور باڼه د تېره غشي
 تا ويل و ما ته څو پېر غم غوارې له ما نه

زره لرې د کاني په خوشحال باندي پوست نشو

څه شو که د خولې خبره کرې چېري پسته

هر تشنه چه د وحدت په سيند سیراب شه
 چه په زره ئې د وحدت ډيوه شوه بله
 چه د عشق د نافې بوي پرې لگيدلي
 هر چه ولېر له هستيه و نيستی ته
 چه تورو ترخه قبول لکه درياب کا
 چه لمبه ئې د آتش کره په ځان تېره
 که په زره کښ ئې سختي وه لکه پونډه
 نور همه جهان و ده وته سراب شه
 تجلې به ئې له مخه ځي آفتاب شه
 درست صورت ئې سر تر پايه مشکناپ شه
 فراغت د دواړو گونو د غذاب شه
 هم هغه د قيمتي درو ماب شه
 له غه پسه د کلابو گل کلاب شه
 هم هغه د زمانې د اور په تاب شه

^۱ تل سر سر کا .

^۲ شناغ هغه څي بولي، چه له باده پک کي، او لامبو په کوي لکه د لامبو کيو.

^۳ هغه چار گڼه ته زود.

چه دَ ډېرو اندېښنو نه ئې زړه ورکړ
 دَ شرابو خوښي هيڅ نه وئې بې نقله
 دَ کمال کسب پایه دَ سعادت ده
 ته هم زړه مراد وغواړه له عالمه
 چه دوستي دَ محمد (ص) لري په زړه کښ
 چه له شرعي يو قدم درومي بې روځه
 په هغه مي زېږي وکړ چه دفتر ئې
 په حیات صورت به وگڼي ځان خاوري
 چه خوشحال غندي خبر پخپل حساب شه

هر سړی چه په لاس ونيسي غلظه
 محبت محنت په خط کښ سره يو شي
 مه يکلخته مړني شه مه غوولي
 مصلحت ئې په هر قط کښ دَ خويی دئ
 دَ مرزي منگل گاوزي غواړي غويړي
 بې ښه مخه به دئ قدر و قيمت نه وي
 چه مدد ئې مهتر خضر دئ خوشحاله
 دَ هغه بېړی ورسې تر شطه

هو پدا قائل يم کتبلي ډېر دي لور پلور شته
 تا وې چه غم مکره يوه ورځ به دَ غم وخورم
 ستا په سر سوگند خورم ته ځما و سر ته لورې
 اي چه راته وايې عاشقي شرم پيغور ده
 خلق می چه بولی ستا له مخه و گلزار ته
 خداي يو که دَ حسن سپاره تا غندي يو سپور شه
 څه لره به غم خورم چه مي تا غندي غمخور شته
 ښه مهر دَ دا دئ که لا ښه مهر دَ نور شته
 واره مي قبول دَ که مي شرم که پيغور شته
 بل بهار به څه کرم چه مي يو بهار په کور شته
 حکم امر ستا دئ که مي بولي يا شرې مي:
 څه به درته وایم دَ خوشحال بنده څه زور شته

يا ځما دَ بېنايي نظر نشته
 که اختر نه وي دَ يار سره اختر دئ
 شپينه خوله که را کوي په ځان ار يم
 په اول وصلت دَ عشق په توره لار شو
 که غوتې پسې وهې په لاس به در شي
 نور توره ترخه که خورې گندي پيدا شي
 يا پدا نېژدې ملکونو دلبر نشته
 بې مینه که اختر دئ اختر نشته
 معشوقې له ما نه زر غواړي زر نشته
 دَ عاشق سړی په تن پوري سر نشته
 چا وې دا چه په درياب کښ گوهر نشته
 و طوطي ته هسي وايه شکر نشته

^۱ د مرزي منگل کاوز غواړي يا غويړه.

^۲ وهلت.

ستا غزا لره به زه خپسر^۱ کافر کرم
 په شامت ئې د ماتري^۲ غر نرېري
 د شمال بښنه کا په جنوب درومي
 که د جنگ پکار کښ دېر دي حکمتونه
 څه عجب بادشاهي لکه خورشيد کرم
 نن د وارو دلبرانو غوره ته يې
 د عنبرو بوي الوزي ستا په کوي کښ
 په څو غره په غره د باز غنډي پرواز کا
 بيا به وايې د خوشحال خټک پر نشته

يار مي بيا د رقيب يار شو دريغه دريغه
 يو څو ورځي ئې په زره کښ مهر ځاي و
 هغه گل چه مي ساته د زره په وينو
 و قصدمنو ته کاته ځما په قصد کا
 بې له تا مي د ځگر ويني خوراک شوې
 پسرلي^۳ چه تل بلبلو پر چيغار کر
 بيچاره خوشحال په طمعه د وصال و
 د هجران په غم گرفتار شو دريغه دريغه

يار مي غوښت چه مي اندوه يوسي له دله
 زره مي وسپاره و تا ته چه ساته ئې
 يو پيغام ئې د وصال را لره راوړ
 له اوله عشقبازي راته بازي وه
 خدايه تا په بنايسته وو مبتلا کرم
 که همه دنيا ځما په لاس و دست وئ
 د هجران د توري هسي شان گزار دئ
 که د مستي د غمزې د تبغ مشتاق بې
 که مي دا ځله صورت له غمه خلاص شي
 ما په هيچا محصل نه و گمارلي
 نه چه کا د ما په زره د غم کرله
 نه چه ته ئې سره و سرويه په بله
 د جهان خوښي ئې ما و ته بخښله
 اوس همه راته را پېښه شوه مشکله
 چه له غمه ئې خالي نه يم هيڅکله
 ما به کُل د يار په زلفو وښندله
 چه پرهار ئې بل ځاي نه کپري بې دله
 لمري خپله خون بها کره ورته پله
 نور توبه له عاشقي له حاصله
 تا و ما ته خپل خاطر را کر پخپله
 که ياري دي د خوشحال سره هم دا ده

^۱ محشی ورته کښلی دی یعنی صورت او ځان.

^۲ د یوه غره نوم دی.

^۳ یا ځمنه یا زمنه یعنی وعده.

^۴ غه بهار.

^۵ یعنی په شدت سره موبنل او سولول.

ستا یاری ئی^۱ سر تر پایه و لیدله

یوه بده زمانه شوه دريغه دريغه	د هر چا مي د خاطر مينه آميغه ^۲
مهر، مينه، محبت له زرونو لار شو	سينې پکې شوې همه له مکره ريغه ^۳
چه ئې خاي په دوارو سترگو باندې زه کرم	هم هغه مي هلاکت غواړي بې تبغه
چه د دې دور فتنو وټه وگورم	ولي کاني تيږي نه ووري له مېغه
د زړه راز له بېدرانو نه پټ بڼه دئ	که له درده دي سينه شي سره هېغه ^۴
په نوبت به د هر چا تر څگر خېژي	د قضا نېزه و هر چا وټه نېغه
که په تن شاه جهان د زمانې شې	هم دئ نه وينم خلاصی د مرگ له تبغه
که بازوان ^۵ ئې پسې ورو کاندې بندونه	د کرغول ^۶ ئې علاج کوم دئ بې کرېغه ^۷
فهم وکړه که خود بين او خود نما شې	زمانه به دي پايمال کاندې تر زېغه ^۸
زورور چه په لاس ونسي ناسازي	هي توبه د زورور ^۹ له بلمېغه ^{۱۰}
دا په خم ختلې غوا که هر څو لويشې	سيم وزر به ئې حاصل نکړې له لوبېغه ^{۱۱}
تا به چېري هونبره کبر هونبره خيال کړ	که د وئ رنگ زيبا په صورت سپغه ^{۱۲}

چه د بڼه له خويه بويه خبر دار شوم

له خوشحال سره یاری کړې په دروېغه^{۱۳}

يار ځما کره دڼه	زه ئې سر يم په غوښتنه
عجب حال راباندې پېښ دئ	درومه هېڅ مکره پوښتنه
د وصال لپه اوبه ومري	اور چه ولگي په يڼه

^۱ مي.

^۲ دا کلمه حل طلبه ده.

^۳ محشي ورته ليکلی دئ فريب.

^۴ د زړه داغ.

^۵ دا کلمه حل طلبه ده.

^۶ که بازدار.

^۷ دا کلمه حل طلبه ده، په چاپي نسخه کښ گرغول دئ، په يوه بله نسخه کښ داسي دئ: د کرغولي علاج څه دي بې کورېغه.

^۸ دې کلمې ته په يوه قلمي نسخه کښ محشي تېښته ليکلې ده.

^۹ دا کلمه حل طلبه ده.

^{۱۰} دا کلمه هم حل طلبه ده.

^{۱۱} دا کلمه په دوو قلمي نسخو کښ تويغ ليکلي ده، په يوه نسخه کښ محشي ورته کښلي دئ لوبېشل.

^{۱۲} دا کلمه هم حل غواړي.

^{۱۳} لکه په عربي په پښتو کښ هم په شعري ضرورت سره اماله راځي، دروېغه اما له د درواغ ده.

که په رنگ کښ زير لیده شې گنگونه يې کرکمنه
 کوم ماتم در باندې پېښ دئ د اختر په ورځ خیرنه
 خوشحال تل په غم کښ ښه دئ
 غم د نه حې له غمجنه!

يار مي کبرجن شو څه به ووايي و ما ته^۱
 صبر به هر گز له هسي ياره وکړي^۲ نشي
 تل دعا زاري کړم لا مي مينه پرې زياتېږي
 تل په ورت ورت ژارم لا ئې زړه په ما ښه کېږي
 خوښ به لا هاله شي که زه ومرم په ژړا کښ
 زه په مرگ راضي يم رقيبان به خوارايځ کا
 ښه په مرگ راضي خوشحال يوه خيره وایم
 يار که مخامخ په وخت د مرگ کښېني و ما ته

يو قرين هسي پيدا نشو را څخه
 چه احوال د هر يوه راته معلوم شو
 آشنایي د نا اهل عالم نه دئ
 که په دو کښ چېرې لږه بدري^۳ وخورم
 د هر چا سره چه کښېني ورته رام شي
 کوته سگ د زمانې هر گوره ډېر شول
 چه رقيب ئې خوار زار په نظر کښېوت
 د خوشحال خو هم په دا شوه سينه يخه

^۱ لمړي مصراعونه پوښتني او دوهم ځوابونه دي.

^۲ وکړه نشي.

^۳ په ورته ژارم.

^۴ ښځ يا شځ دواړه لگېږي.

^۵ محشي نېزه ورته کښلې ده.

^۶ يعني غلطي او خطا وتل.

^۷ محشي زندی ورته گڼلې ده.

^۸ دا مسرې په دوو قلمي نسخو کښ دغسي ده، عیناً ولیکله سوه، په بله نسخه کي (واوه) ليکلي دي.

ی

آدم خپلی افرېدی دې سرې او سپینې
 غټې سترگې لوی بانه، فراخي ورځې
 تنگې خولې لکه غوټې، هوار غابښونه
 په وجود کښ لکه ها له وېښتو خلاصې
 ترنځې کېدې، سینه وري، ملا نرې
 که د باز غنډی می گڼت په غرونو کېرې
 باز که چوز وي که کرج طلب د ښکار کا
 یا اوبه د لنډي سیند یا د بارې دې
 د ما تري غاښي نېغ درومي اسمان ته
 آدم خپلو سره زه په تیراه راغلم
 مینه واره کار د اور لري خوشحاله
 که لمبه ئې پټوې لوگي ئې ویني

ارتینې په عقل کمی
 ته د دیو سره سم یې
 زر نېکی ور سره وکړه
 درته زهر شي تا وژني
 د وفا په خوي کښ ندئ
 د آدم په صورت روغي
 تا به گرم په لږ گناه کا
 خوئې کچ وړې هونبره کجي
 په هر کار کښ دیگر گوني
 پاسه تن ئې ښایسته دئ
 خود بخود د صورت غمي
 دوي له تا سره ناسمي
 په یوه ذره برهمي
 چه ئې ته گټې مرهمي
 همیشه جفا شيمي
 په معني کښ نا آدمي
 دوي په لوي گناه نا گرمي
 خوئې درد وړې هونبره خمي
 په خوله رامي په زره رمي
 په درون لکه ارقمي
 نور څه مه وایه خوشحاله
 تر وجود ښې دې عدمي

آشنائي د را ښکاره شوه بې وفا یې
 و بل باغ وته به سترگي گږې نکړې
 لا به کله ځای ځما په سترگو وکړې
 چه ځما سره آشنا د بل آشنا یې
 چه ځما د باغ بلبله یا طوطا یې
 ته مین د ما د دوو سترگو توتیا یې

^۱ پنگری چه چاغی او لوی نه وی.

^۲ یعنی هگی.

^۳ محشی ورته کرېزی لیکلی دی.

^۴ خوئې گنج وړې هونبره کجی خوئې درد وړې هونبره زخمی، یا خوئې خیال وړې هونبره خمی.

زه جدا له تا په سوز و په گداز يم ته په گڼت د گلستان په لاس مينا يې
 په ليدلو د خونى در سره راوړې لکه تللي ياغي باز راغلى بيا يې
 د امید غوټي مي واره شگفته شې چه د ووينم په ما لکه صبا يې
 ستا په مينه پوري سل کا نخواستونه د خوشحال د له په چا باندي شيډا يې

مسلمان به درته څوک وايي خوشحاله

د هوا ځينار په غاره يو ترسا يې

آنني وته نظر کړه شپوه گري خود به ستا د حسن وکاندي خبري
 د رندو سترگو حاجت د رنځور نشته په بد رنگي ناوي څه بولې سندري
 مرجوناً په مت پرده دى پدا نه دى چه ئې راوړې مرعچي مرغلري
 چه نه مهر نه تپاک نه پکښ شناخت وي له هغو بې درد وتښته لري لري
 چه ميوه ئې د کابل خورلې نه وي د هغو تر فهم وڅکي دي کړ گري
 پټه مينه د سري ننه لرمون خوري د وښو تر لمبې بد وي اور د سري
 زه که غره په غره جار وزم عيب کوم دي تل مزري گزري په لوړي په ژوري
 په ختا ختن د مښکو قدر نشته نه په هند کښ څه قيمت لري شکري
 حق باطل سره بېلېري را بر سپر کړه مخکي څو به د قارون خزاني نغري

چه د ننگ توره د واخيسته خوشحاله

درومه سوات ته څه څټک څه ئې لښکري

افغان بچه شوخي! هر گز په عاشق باندي لطفي نکني رحمي، دا هم کله څوک کاندي
 يك لحظه بيا بنشين، ما خوښ په بڼه خدا کړه قربان سرت گرم، چه نور و وته خاندي
 کل لاف لطافت زر چه ته په چمن راغلې ازغاييت خجلت شد، سر گشته ستا د وړاندي
 دکان شکر يعني ستا بڼه خوږه خولگی افشان شکر يعني گاهي چه ته وځاندي
 کيك دري و عنبر، دا دواړه حبطه شي گاهي که تو بخرامي، دوه زلفي اوپزاندي

خوشحال دلش شيرې ستا سترگي لکه شوي

ايواي که شد شپړې تر لکه شوي لاندي

اي دلبر لاهوري بالله که برخ اوري
 خوبان جهان پيشت چون پيش مهی ستوري
 پروای شکر دارد آنرا که تو می زوري
 خواهی که کنی شادم یکخنده بدین لوري
 غمهای تو بر جانم چون ابر اسد اوري
 عالم بتو می بینم در دیده من توري

^۱ د زیار مغنن دی.

^۲ دا بیت عیباً وکښل سو، په یوه قلمي نسخه کښ پرده لیکل سوې ده.

^۳ په قلمي نسخو کښ په کاف او راء لیکل سوي، مگر په چاپي نسخه کښ گړگړ دي. اما په خیال کړ صحیح دي ولي چه کور د غره بدخونده انکور دي او د دې کلمې املا په یوه قلمي نسخه کښ کور ده. گرگرد غره بله مېوه هم ده.

مي جنگی و می خندی اینهاست ز خمسوري
 سوداي رخ خوبت اندر دل من بنوري
 در کويتو چون روهي
 صد شيفت سر توري

ازلي بخره چه چا راوره له خدایي
 چه د زره راضی د چا په آزار نه وئ
 دا ئې واره د فراقه نه فریاد دئ
 که په اصل د سید بادشاه زاده وئ
 که هر څو د زور قوت تر هر چا پېر شي
 یو ساعت چه په طاعت تېر کړې دا بڼه دئ
 کله گل غندي نمای کله بلبل شې
 نوریدل به ئې په چا شی راته وایي
 ته پخپله بخره خوښ اوسه همایي
 چه په څو رنگه نارې اړوې له نایي
 چه هنر ور څخه نه وئ مه ئې ستایي
 د خدایي دعوه ککره که خدایي
 د دنیا له کر و فره هوي و هایي
 څوک به نه وي لکه ته یې خود نمایي
 بله بخره به په زور له چا وانخلي
 د خوشحال بخره چه توره ده له ځایي

اوس خو کار د وار د پار دئ
 یا د ما زویه دا شان دئ
 نه په حق نه په ادب دئ
 چه پخپل اولاد نازېږي
 د اولاد په کار خبر شوم
 دیرش می زویه په شماره دئ
 لوی هلك واره خبر دئ
 اورنگ شاه وته نظر کړه
 وروڼه پلار ئې وبله کښېښول
 که د زویه که د پلار دئ
 یا د هر چا دا روزگار دئ
 خبر نه یم دا څه کار دئ
 هغه کس کله هونبیار دئ
 اولاد واره لرم مار دئ
 د نمسیو می څه شمار دئ
 هر یو جنگ وته تیار دئ
 چه یو څه خوني خونخوار دئ
 بادشاهی کا شهریار دئ
 چه ژوندی گرزې خوشحاله
 لا منت د گردگار دئ

اور ئې ولگي په خونه چه عاشق شي
 یوه زره لره یوه مینه کافي ده
 د مجنون له حاله څه وایم چه څه دئ
 پېر عالم د مینې لاف وهي په ژبه
 چه ئې لار د خولې یوه د زره وي بله
 د راحت په وخت هزار هزار یاران وئ
 کور ئې خپور لکه د قیس او د وامق شي
 څوک چه پېرې مینې کا د غم لایق شي
 په ژوندیو کښ به کوم تر ما فائق شي
 مرد هغه چه په دا لافو کښ صادق شي
 یوه خدایه مخ د تور د منافق شي
 د محنت په وخت کښ یو موافق شي
 د نیمگرو طبیبانو ادراک نشته
 د خوشحال د رنځ علاج به په حاذق شي

آه که یو ځله مي يار راشي په دست کښي لکه لوی ماهي د خوار صیاد په شست کښي
 چه په هر زمان ئې ونيسي و مخ ته د گلابو گل پیدا شي ستا په شست کښي
 ناز غمزې شپوې چه تا زده نور چا زده سر يې نن د دلبري په بند و بست کښي
 دا خوبی به د گلزار تر تلو نه وئ ساقی ستا کومه خوبی ده په نشست کښي
 ساقی جام د میو مه پرېږده له لاسه خو د عقل څه زړه وئ لا په مست کښي
 دانیان فکرونه کا ور نه رسېږي د دلبرو تنگي خولې په نېست و هست کښي
 په بلند همت کښ پورته پورته درومي کښته گڼته ځي سړی په همت پست کښي
 په طلب به ئې خوشحال تقصیر و نه کا
 په مدد د طالع راځی په دست کښي

اې چه لافي د زنجور د رغېدو کړې د خپل کلي رنجور روغ کړه ما به سو کړې^۱
 نور به ستا په رضا ځم توبه وکښلې خو که دا ځما گناه تر پښو کړې
 یوه ورځ به په مرگي سره جدا شو یاره تل د بېلتانه خبري څو کړې
 تور بانه راته ځښې په دا پوهېږم یوه ورځ مي به په دا تېرو نېزو کړې
 د تیراه اوبه دي وځښې خوي د نور شو آفریدی غنډي خبری د الجو کړې
 چه په زړه ئې گرزوم په تا معلوم دئ توریتي^۲ غنډي ویل ټوله د زرو کړې
 ستا په خوي^۳ مي وېره شي ظالمان ځوان مري له آزاده وېره وکړه ظلم څو کړې
 که د غشي په ویشته سره خوږېږي زه چه ستا په تیر زخمي^۴ شم ما بڅښو کړې
 وایې تا وته به وکرم اوس ښکځلې لا به کله دا نبات په ما پېرځو کړې
 د طوطا خبري هم دا هسي نه وي په بند بند و مشغولا ویل ورو ورو کړې
 ستا په پېر ماني به حال د خوشحال څه شي
 چه په لږ ماني ئې پېر په اندېښنو کړي

برایه مي زړه خبري ستا د ناز وې له خوښی به ئې یوه وینا باز باز وې
 د هجران له دوکه مرم هغه مي وژني چه به ما او تا جدا له غیرو راز وې
 دوه په دوه به سره ناست و تر صباحه د یوه راز مو انجام د بل آغاز وې
 همگی په مثال شهد یا شکر وو چه به تا راته ترخه ترخه ناساز وې
 ستا له زلفو عقل سترگو ته فریاد کا کله چا د غلو خبري په غماز وې
 چه له یاره ئې بېلتون په پېر ارمان و
 دا غزل خوشحال په وخت د بانگ نماز وې

^۱ یعنی ما به ژوبل او زخمي کوي د قندهار په محاوره ئې مصدر (څکرېل) دي.

^۲ دا کلمه د سید راحت په لغاتو کي داسي املا ده، ترویتي یعنی نجومی ماخود له رویت یعنی نجوم.

^۳ په مرگ.

^۴ زخمي شوم.

بیا د عشق دریا ب را وخت چلی چلی
 که د سر ملاحظه نکړې^۱ غواص شې
 د پتنگ محبت لا پسې زیاتېږي
 ناگهان ئې مخ ښکاره کړ بیا ئې پت کړ
 ما وې چرته به وئ کان د خوړو قندو
 د عشق بخره عطایي لکه ایمان ده
 چه دئ خوله له ما غوښته و تا مي درکړه
 همپشه پسې جار وزه شها غواره
 زه خوشحال به بل دیار برابر نکړم
 په جهان که کنبلي ډېر شې ډلي ډلي

بیا له کومه لوریه هسی را پیدا شوې
 ستا نظر لکه تور باز زره مي تارو دئ
 په بار بار د د خندا منت را باندي
 په فراق دی حما دواړه سترگي گوره
 هغه شونډي چه درود و تسيحات وې
 و هر چا وته د مخ د لاله گل دئ
 په باطن کښ دئ د زره په سترگو ويني
 په ظاهر که له خوشحاله نه جدا شوې

بیا و ما وته غمزې نگاري وکړې
 چا ئې شمار د زلفو هيڅ نکړ تر سره
 چه دلبري لره درومي يوه لار ده
 په نري آواز کانه دي نه خیرېږي
 خوک چه سترگي غروي تر هغه وارو
 خوک خبر ورځني ندي خو ما هم زده
 ته چه ډېري آشنایي کړې خوشحاله
 په هر لوري دي د غم اجاري وکړې

بې یاریه د دا خوار مري یاره وه ئې
 تا وې مخ به در ښکاره کړم صبر وکړه
 زر فتنې را سره کړې زه ئې اخلم
 تر جمال ئې ډېر پتنگ غندي څارېږي
 چېرې نه چه سلامت له پرې ووزي
 منتونه د د خولې را باندي بار دئ
 رقیبان پدا خوارېږي خاره وه ئې
 نور مي توان د صبر نشته ښکاره وه ئې
 که یو ځل چېرې غلط شوم شماره وه ئې
 ستا د حسن کمي نشته څاره وه ئې
 یو عجیب غاری غوڅه دي څاره وه ئې
 ستا تر سپینه خوله څارېږم باره وه ئې

^۱ که د سر ملاحظه کړې غواص مشه.

^۲ یعنی سوځه سوځه.

وَ هر چا وته مرهم شه ورته خنده
گناهگار خو يو خوشحال دئ خواره وه ئي

بې بنايسته د هېڅ مخ ننداره نشي	چه گل پرېوزي محبت له خاره نشي
د هجران دشوار دشوار تر هر دشوار دئ	د چا چا د په هجران دشواره نشيي
اندرون خاطر مي درشت پاره پاره شو	اوله خولې نه مي فرياد له پاره نشي
د دې هسي رنگه رنځ علاج هم دا دئ	چه زگېر وئ مي په طبيب اظهاره نشي
د خاطر علاج مي ژر وکړه طبيبه!	چه مي زره پاره د خدای دپاره نشي
د هجران له دوکه وایم چه نارې کړم	ولي څو کړم چه زبون شوم ناره نشي
ما پخپل صورت دا کار دې ازمېلي	له هر څه نه صبر شی له یاره نشي

په ویل کښې فهم وکړه اې خوشحاله
چه د یار د مینې راز د ښکاره نشي

بې د یار له مخه نه وینم په کسي	دواړه کسي ملک د نمر په شغلو کسي
زړه مي ستا په زلفو بند شو تا کباب کړ	څوک شهباز هم د کباب د پاره نیسي
خدای دي ستا د غاښو شونډو امان وکا	لال و در په نظر مات کا بد حرصي
ما له خپلو شونډو مه شره بل لور ته	د حلوا له خوا نه نه درومي لوغسي
ستا د مخ په مینه سوځم لولپه شوم	د آتش لمبه هېڅ نه پرېږدي د سسي

که ئې چېرې د قدم خاوري مونده شي
خوار خوشحال به ئې رنځور لره را نیسي

باد ئې لاس په پلو کښېږدي سره رېږدي	گل ئې مخ وته نظر کا خولې پرېږدي
لاله ورايه رنگ و بوی ورته پېښکښ کا	چه په سيل د بهار د گلو پښې ږدي
څو مي ستا مروند د سر سروېږدي نشي	سر به هېڅ کله کښېږدم په سر وېږدي
هغه کس چه مي داغ يښی په خاطر دئ	هم هغه به بېا مرهم ور باندي کښېږدي
څو خپل زړه نیسم د زلفو له سودا نه	راشي بيا دوري درازي راته بلېږدي

د خوشحال خاطر په مثل کاروان سراي دئ
اندېښنې پرې کاروانونه ملي لېږدي

بېهوده ئې د دستار په شمله خیال دئ	چه په وخت ئې د مړيه حال بل حال دئ
مرتبې د هر چا ندئ سره سمې	د خره بار د فیل په شا باندي مثال دئ
څوک جرعه د میو نه لري په جام کښ	د چا جام د صافو میو مالامال دئ
دا گلشن د همپشه تر و تازه دئ	چه ئې خېز د ښو گلونو کال په کال دئ
په خوزه مېوه د ونې قدر شناخت دئ	د سړي قدر د نیکو په خصال دئ
په ناحق به گرم ماڼه له هیچا نکا	د بدانو غلیم واره خپل افعال دئ
که جنت لره څوک بیایې یا دوړخ ته	بله نه وینم په منځ کښ خپل اعمال دئ
کشکه پاته شي تر تلو دا و ما ته	په دنیا مي د هر چا سره جنجال دئ

چه د پلار او د نيکه هنر ئې نه وئ هغه زويه پيدا شوي غير سيال دئ
 ته چه لافي د مردانو د ميدان كرې په ميدان د كوم راوړي استقلال دئ
 د شهباز تر حايه كله بابنې رسي كه راوړي ئې له حايه پرو و بال دئ
 كه همه خلق ئې سر شي په غندنه
 بيچاره خوشحال پخپل هنر خوشحال دئ

بدبختان د مور په نس كښ بدبختان دئ چه د مور له نسه پرپوزي هغه شان دئ
 په دنيا كښ زيست روزگار په بدبختي كا بل جهان لره بد بخت شقي روان دئ
 حميده چاري چه كا پكښ ناخوښ دئ خو چه شي په زميمه كښ دل شادان دئ
 چه هوا ئې د خپل نفس په هغه لور حې پيروي ئې په هر كار كښ د شيطان دئ
 كه قدم چيري ثابت كښېږدي په لاري په دوهم قدم بيا ژر په زره پښيمان دئ
 كتابونه د اسمان د مځكي لولي په عمل ئې فرق د مځكي د اسمان دئ
 په باطن ئې زره گمان سره لرلي په ظاهر ويل په ژبه مسلمان دئ
 په خبرو كښ ئې فيض مونده نشي مذبذب په قول، عهد په پيمان دئ
 په طاعت په عبادت كښ كه بلعم شي په آخر د نس په نغته بي ايمان دئ
 زه خوشحال خټك بنده د هغه چا يم
 چه ئې رو د زره د خولې سره يكسان دئ

بخت دولت دا واره توکي فلکي دي نه بذات نه په بنايست په زیرکي دي
 دم به نه وهي په دم وهل كښ زيان دئ ننداره د جهان كا چه نكي دي
 غم اندوه شدت هغه وري خپل زره ته چه په کار د مشيت په زره شكي دي
 په يوه نسب كښ نېك و بد پيدا شي محمد (ص) و بو لهب دواړه مكي دي
 چه په عقل پوهه كم دي تر هلكو نن هغه د دنبا مال لری لکی دي
 د مردانو قدر ورك شو بلا دا شوه چه په هر چا پوري پرې غيښكي دي
 چه د پلار په خوي پيدا دئ هغه زويه چه د مور په خوی پيدا شول كوسكي دي
 خوك په غم د نام و ننگ په جهان راغله خوك په فكر د طباخ د شحكي دي
 هيچا ما سره ياری نكره تر سره خټك واره پوز پرې كړي بوڅكي دي
 نه ئې بوي شته نه ئې رنگ شته نه ئې خوند شته حاسدان مي د سپلمی خټكي دي
 په زمان زمان ئې خرخ وي و بل لور ته اندېښنې د زره په مثل توتكي دي
 كله يو سر كله بل سر لکه كوده تدبيرونه د هلكو مردكي دي
 رنگا رنگ ويل د خدای لره خوشحاله
 دا ويل د لکه غشي ناوكي دي

^۱ وايي چه بلعم باعور ډېر عالم يهودي و، چه آخر په هوا د نفس په مخالفت د حضرت موسی کافر سو.

^۲ نغوته.

^۳ خوك په فكر د طبق د بنانكي دی.

بیا ئې واغوست سپین کمیس پتې پتې باندي زلفي ځنډوي لتې لتې
 څوک به ستا سره څه نرد کا د خوييه چه په هره منصوبه گتې گتې
 وايې څوک به زره د ما له لاسه خلاص کا درېغه څه خبري کرې کتې کتې
 عاشقان به د له وره نه وانوري که هر څو ئې لکه سپی رتې رتې
 چه نري نري سپیسي غرم د شعر په بياض باندي ئې ردم اتې اتې
 دواړه شونډي مي غسل دي اي خوشحاله
 په څه دود ئې په حرص څتې څتې

په خاطر باندي مي نه وئ پروتي لري^۱ څو خاطر مي لتوی^۲ هونبره می کرې^۳
 په بل رنگ مي به زرگي باندي سور نشي رقيبان شول د نوکونو تر منځ شپري
 و هر چا وته چه وگورم فرياد کا يو زه نه يم د جهان دئ سېنې خوري
 دا دوه توگه و هونبیار وته يو راز دئ د نامرد سري برېتونه برېت د مري
 په جهان به هيڅوک نه وي چه آزاد وي ځنی عشق اندوه بنده کره ځنی لوړي
 چه احمق سره ياري کرې خبردار شه يوه ورغ به په تا وکا کار د يري
 چه بې علمه تصوف وايي باور کره دا مي واره بوس دانې سره آغري
 هيڅ مذکور ور سره نه بويه نه بڼه دی په نادان دي د دانش خبري زوري
 چه دي لاس په گير نه رسي خوشحاله
 و مزريو وته څه لاسونه مري

په څه شان ئې دواړه زلفي کچ په کچ کرې يکباره ئې د عالم مېنې په چچ کرې
 توري زلفي ئې زنجير مخ ئې کعبه دئ دا زنجير په لاسو کښېوزي
 که يو دم دئ دا زنجير په لاسو کښېوزي همېشه به د خپل زره په حال فرج کرې
 بيا هاله د يگانگي له حاله لاف کره که د غير اندېښنې له زره خرج کرې
 زه تر نام و ننگ تېر شوم ستا د پاره ته به څو ځما د کار دپاره بچ کرې
 قند و گل چه يادوم مقصود مي دا دئ څو بوسي که له ښکښا سره مزج کرې
 ما خوشحال له خپله ځان نه خاطر مور کر
 چه دا هسي د غمزې په تبغ حرج کرې

په ځوانانو پوري پيچمی^۶ کا ولاړې ته په شپينه پيره خوله ور ځني غواړې
 د ځوانی هوس مکوه چه زور شوې اوس له تا نه ځوانی چاري ولاړې

^۱ په خاطر باندي مي پروتي ندي لري.

^۲ پتوي.

^۳ ئې کرې.

^۴ پښتو کورونه ئې ور غلبيل کره. دا د پښتو محاوره ده.

^۵ يعني بنڼه او گوانبل.

^۶ يعني ريشخند.

تبر ساعت به دَ عمر بیا رانشی و رَح و شپه که په زار زار ورپسې ژارې
 که ئې بیا له مځکې اَخلي سود ئې کوم دئ چه له خولې په مځکه پرېوزي دَ چا لارې
 د خوشحال ويل په زره دَ ارویدو دئ
 چا ته نه کاندې.....

په هره زمانه تر لایلا کنبلې پیدا کېږي
 په رنگ په هنر نده نه دا کار په سحر و دم دئ
 چه څوک په مهر مینه سره خپل پیوند محکم کا
 یا حسن دئ یا عشق دئ دَ دنیا پدا بازار کښ
 خوله ونغاړه ناصحه چه و ما ته نصیحت کړې
 په سر تړلي ندئ نه اندوه دَ دوړخ کاندې
 به رب د ما سوگند دې واړه گل په ما اغزي شي
 خپل زره مي لوي مفتي دئ روایت ورځني غوارم
 یاري چه تازه وکړې صبر فهم پکښي بويه
 انبار انبار پراته دئ عاشقانو ته غمونه
 که ناز کا که خیالونه واړه وړه دَ دلبرانو
 خوشحال چه مین شوې که ئې نوري بلا کېږي

په څه دود ئې ځاي نېولې ستا تر څنگ دئ
 زه چه ډېر ډېر ستا له ډېره جوړه ژارم
 بڼاپیریه دِ په هورته هورته گزري
 لاس ئې مه پرېږده له لاسه خوله ئې واخله
 په زره مهر محبت په خوله ښکځل کا
 لکه سپی دَ خپل څښتن جوړ و جفا وړي
 په رو رو باندي قدم کښېږده خوشحاله
 خدای دي بل دَ جا خطا نکا گړنگ دئ

په زره سخت بې مهړه یار یې
 که هر څو په کوکو ژارم
 تا ویشتلې يم فریاد کړم
 زه مرهم کړم له تا طمعه
 زه به تل ژارم و تا ته
 زره دِ وسپاري و غم ته
 څوک به څه وائي و ما ته
 چه پخپله عاشق وژنې
 کوم گناه دي عاشق کړې
 کله درد کله دوا شي
 جفا کار و دل آزار یې
 ته لا خوښ ځما په کار یې
 که خبر په خپل گزار یې
 ته مي مالگه دَ پرهار ئې
 که ته خوښ ځما په زار یې
 دَ هغو چه ته دلدار یې
 ته یو څرنگه نگار یې
 هم ئې ویر کړې په چیغار یې
 چه ئې خیره په ناتار یې
 کله خار کله گلزار یې

په خوشحال د غم نازل کړ
چه اغیار سره کنار یې

په کاته کاته مي سترگي په خاته شي	چه خبر د د راتلو را باندي وشي
ته خو اوس له ما نه ولاړې مرور شوې	دا حما ياري د هم گندي په زړه شي
گوره تا را باندي کومي کوډي وکړې	که په پښو در ځني درومم زړه مي نه شي
چه ديدن د مین وکړمه تازه شم	لکه کښت چه په باران سره اوبه شي
د ښه يار بېلتون د ستوني پرېکول دي	په يرغ به ستوني چپري پرېکاوه شي
په ارمان د هغه وخت يم درېغه درېغه	که د زني سبب ئې بيا د ما په خوله شي
د خپل يار د جدایی هسي کار دئ	لکه ساه چه له وجوده په واته شي
بخته هونبره مدد بيا را سره وکړه	چه په غېږ کښ مي بيا تللي يار اوده شي

د خوشحال سلام په وارو ښو يارانو

گوندي بيا مي په ليدو و سره زړه ښه شي

په ښه مخ به څو تابان يې	ښه تر مياشتي د آسمان يې
که پروڼ وې زړه او سترگي	راشه نن ځان د جهان يې
لکه سيوره په پښو پروت يم	زړه هورې چه ته روان يې
خدای په ښه جمال يوسف کړې	په گروړونو هم ارزان يې
که د دوه کونه قيمت شي	په دوه کونه رایکان يې
دواړه شونډي دي ياقوت دي	مرغلری په دندان يې
په رشتيا ويل بد مه وره	
خوشحال ستا دې ته د ځان يې	

په وار وار د د خندا منت را باندي	چه له ورايه را ښکاره شې راته خاندي
چه ئې زړه تر کاني سخت دې پر مين شوم	لاس د نشي د سړي تر کاني لاندي
چه بل مخ وته نظر کړم د هداد شم	توري زلفي ئې درې دي اوېزاندي
چه ئې توره د غمزو راته تېره کړه	اوس خو به شهيدې ده ستا دوراندي
رنگ و بوي د د خپل ځان هسي پيدا کا	که په رنگ د ياسمين دې گل د سپاندي
زه به څه لره له نوره خلقه زار کړم	په ما واره چاري زړه دي چه ئې کاندي

اوس خوشحال خټک خپل يار په غېږ کښ ونيو

رقيبان د سترگي اروې نغلاندي

پښتانه که آدم زاد دي	په خويونو کښ هناد دي
نه حکمت لري نه عقل	خوښ هر گوره په فساد دي
نه د پلار په ويل کار کا	نه په نغته د استاد دي
چه په ديو گڼ يو ښه وي	د هغه د سر جلا د دي

یو د بل په کمي ناست دي حکه تل په بلا یاد دي
 اول زه دا نور له پسه خو شته واره د هیداد دي
 په نفاق ئې واره ورک کړل که شجاع د که جواد دي
 نه ئې قدر شته نه پدل ډېر تر مور او تر جراد دي

دا لا شکر کره خوشحاله

چه بنده نه دي آزاد دي

په گرد کوي توگشتن مراد حَم دئ بود که روی بینم که کعبه ما دئ
 من این جمال ترا خود مثال کي یابم که خود جمال تو از ماه و مهر پیدا دئ
 منم که غیر ترا در جهان نمی بینم خلاف نیست خبردار حق تعالی دئ
 نمی شوم متحمل بروز وعده وصل بیا بیا که دلم خوار زار بی تا دئ
 جدا زروی تو چونم بگویم ای مه من^۱ چناچه تشنه و اوبو ته نا شکيبا دئ

گمان مبر که بگردد ز عشق تو خوشحال

چرا که بررخ خوب تو ډېر شیدا دئ

په نيکي به له بدانو نه خلاص نشې بويه دا چه لکه دوي وي هسي ته شې
 د غنمو په لذت به نه پوهېږي د هر چا چه زیست روزگار وي په اوربشې
 د غلیم سترگي به ټاگنی خسري که په زره کنښ ورته کسی د لېمه شې
 د بد خواه د بد خواهیه خلاصي نشته که اسمان ته الواته وکړې مرغه شې
 په پاکی کنښ به د گوی کا میتاخي په صفت کنښ که بد ذات سر اوبه شې
 دروغجن به د بیا ليري کا د زره نه که هر خو ئې په رشتیا پوري په زره شې
 د بد گویو له ویلو خلاصي نشي په پاكي که تر فرښتو نه ورته بڼه شې

آفتونه په گډون کنښ دي خوشحاله

بڼه خو دا چه که دا یم غرڅه د غره شې

په ښایست کنښ دي څوک نشته د سپالی که د څه خو مهر هم وي ننیالی
 ورځ په ورځ دي د خوبی گل غوږېږي ته لا اوس دا نوي بوټي په زالی
 په پسا له به مینه کا چه رنگ ئې نه وي ته گلرنگه څه محتاجه د پسالې^۲
 ستا د مخ سپاهیان همه توري پرې باسي ولي دوه سترگي د لا دي جنگیالی
 زه چه ستا د ور په تورو خاورو پروت یم راته خس دي د بخملو نهالی
 د پایلو په آواز سره د وېښ شې چه پرې درومي تصویرونه د قالی
 ته خو اوس د زهد لاف کوې زاهده که ئې وویښې زره ټینگ کې مرد هالی^۳
 زه به نیت درباندي وهارم باور کره که د ځای دي د هاتی په انبالی

^۱ به آرزویتو چونم.

^۲ پساله یې.

^۳ هاله یې.

خداي د امن د خوشحال د سترگو وکره
په خدا خدا چه جې په خوشحالی

په دانا مي د ناپوه دیدن الم دئ د ناپوهو د صحبت نتیجه غم دئ
چه دانا مي د نادان سره گپون کا دا ئې واره پخپل خان باندي ستم دئ
بد سرې که په ظاهر سرې لیده شي په باطن کښ نور څه ندئ مار لرم دئ
د بدانو په صحبت کښی دین دینا جې شک پدا خبره مه وکره قسم دئ
د ناپوه سره په جشن حاضر مشې د دانا سره قبول کره که ماتم دئ
که بې عقل تر یوسف بنایسته روغ وي
د خوشحال خټک په پوهه یو صنم دئ

پدا قول د درست خلقو اتفاق دئ گله ستا خو څو ورځې طمطراق دئ
که د رنگ خوبې ئې ستا بې بود ئې نشته په جهان کښ که باقی دئ خو اخلاق دئ
هسي یار د غوري خدای را گر په غیر کښ چه په نونس توکه دئ په حسن طاق دئ
لکه تېري و اوبو ته په تلوار دئ خسته هسي دا خپل یار د مخ مشتاق دئ
سلامت د ارزاني وي په شیخانو ملامت ئې بخره کړي د عشاق دئ
چه یو ور په سرې وترې بل وا کا رزق به هر چا ته رسپړي خدای رزاق دئ
که ئې سر له تنه درومي نور به نشي
دا خوشحال چه د خپل یار سره میثاق دئ

په ورو ورو څه خو خیر شوم ستا له مینې لکه اور لیدلي نه لوگي ئې ویني
پردېسي حیران برېشان له خلقه تشي دا پتا پسې جوگي شوم که مي وینې
چه په تا پسې ژرا کوم د اوبنیو عاقبت به دا ژرا وکرم په ویني
چه هغه ساعت په یاد کرم لولپه شم چه به تا راته خبري کړې شیریني
څوک به تا غندي پیدا په جهان نه وئ هوسی سترگي، عنبر موئی، مخ نسريني
هغه وخت را څخه ولاړ چه مي به کښل کړې دواړه ستا میگوني شوندي شکړيني
که خمتا واغوندي لا ښه شې تر نورو که څو رنگي جامې واغوندي ورېښمینی
ته می پاس د زره په سر باندي میشته یې نوري واره یو سر بل سر دلنشیني
ستا په خوي پوري حیران یم خوي د څه دئ په ثنا را سره جنگ کړې نازنیني
لکه زه پتا مجنون دا هونبره نه و عشق تنها څه په لیده د سترگو ندئ
عشق تنها څه په لیده د سترگو ندئ
د خوشحال د زره د خوني لکه څراغ ئې
لا به کله را ښکاره شې مه جیني!

په دریاب کښ چه جهاز بیایي نا خدای دئ چه ساتي ئې دو بوي ئې هغه خدای دئ
بادشاهي ئې په نصیب او په قسمت وئ چه سایه د چا په سر کاندې همای دئ
څوک چه طمعه له چا کا په حقیقت کښ که بادشاه د درست جهان شي لا گدای دئ
درته چا وې چه پرې مه پرانزده غوتیه تأمل د هر سري گره کشای دئ

يا د بنو زويو سندرې وې د زرو^۱ يا د توري په ميدان کښ هوي و های دئ
 د هغه د غلطي اندوه نه وئ چه رفيق ئې په سفر کښ رهنماي دئ
 وچ ککر ټټر داغداغ په منخ کښ هيخ نه چه نارې د جداييه وهي ناي دئ
 خوي خصلت وته ئې هم نظر د کرو دئ که جمال ئې په خو رنگه دلرباي دئ
 په هزار ژبه ئې ستايه بلبله گل پخپله د خپل حسن خودستاي دئ
 که باغونه که راغونه که خه نور خه

چه د زره پکښي خوشحال شو هغه خاي دئ

په هر خاي چه قدمونه په خرام ږدي سل منته پدا مکه په هر گام ږدي
 زه به چپري آزادي ور خني مومم چه دلبره راته تل د زلفو دام ږدي
 که تر نوم او تر ننگ تېر شوم غم ئې نشته عاشق هر کله قدم په ننگ و نام ږدي
 نه بهار شته نه ساقی شته، نه مينا شته اوس به خوک خما په لاس د ميو جام ږدي
 خوک ئې نه پسندي پما هسي بدنام شوم د نيکي نام چه خوک په ما بد نام ږدي
 په صحيح سالک هغه دئ پدا لار کښ چه قدم د ترقی په مقام ږدي
 زه د کښليو په پښو سر ږدم که نور خلق خپل سرونه د پيرانو په اقدام ږدي
 ستا د خيال فکر نه درومي له دله په زرگوټي مي داغونه صبخ و شام ږدي

راشه گوره د خوشحال د خاطر ويني

په بياض باندي چه هر حرف د کلام ږدي

په ناحق په ما منت کاندي وگري په ناحق په ما منت ندئ د جا وري
 زه له خايه دماغي په جهان راغلم ما دا هسي دماغ اوس ندئ را وري
 که درست باغ د ميو پک و ما ته کښپيږدي تر همت پوري مي خه دئ يو خسري
 په يوه بېلک^۲ ئې نن تر هر چا به کرم بل ئې هم دئ په سبا راته نومري
 هغه کوم سبق د ناز او د نياز دئ چه و ما ئې په ايخي^۳ ندئ را کري
 په خوږه خدا د خضر عمر را کا په ماني سره مي بيا کا لکه مري
 يو خه بند مي د غماز په غاره پرېووت لا تر اوسه گرزوم د غاري پري
 له اصلي فولاده هاله تبغ رغېږي په وار وار چه خني لار شی اوسپن خري
 د جهان په وارو ونو نظر وکړه هره ونه خپل خپل خوند لري خپل زري
 زه د يار غمونو درست په زره رنخور کرم لا مي نه دئ د زره حال و چا ته سپري
 د تازيانو په ميدان باندي غوټې دئ کوته هم ورپسي زغلي لبغري
 چه و چا وته شمار يا ئې بيان کرم هونيره غريو مي له فراقه ندئ نغري

هغه مخ ئې پخپل کور په پالنگ بيا موند

چه خوشحال و په طلب ور پسي ستري

^۱ يا د بنکو ئې سندرې. يا د بنوزوبو سندرې د زووو دي.

^۲ محشی ورته غشی ليکلی دي.

^۳ ايخي.

په سينه کښې مي اوده مينه پهر جا کي^۱ حَمَا ستا محبت گوره کيسي لا کي
 د رقيب وينا ئي ياده شوه که څه شوه سپينه خوله ئي په خدا راوړه پهر باکي
 په بازي بازي وژلي کتل نشي حَکَه ما په مسخرو وژني بيجا کي
 زه خوشحال چه لا له ورايه ور ښکاره شوم
 په خدا خدا ئي وي چه او ميرا بيرا کي

په دا کلی کښې ډېر کښلي چون چون خلق دي وکښلي
 ما په دواړو کښې يو يار کړ نور مي شمار کړل لکه کښلي
 هغه هم هسي بد خوي دئ چه په زور را سره نښلي
 که د ده له چارو وایم را ئي هېڅ ندي برېښلي
 ولي څه کرم پرې مين شوم چه څه کا واره بخښلي
 خو مين په هيچا مشي په بلا دي مين لښلي
 گاه کباب په جدائي کښې گاه په وصل زړه وکښلي
 عاشقان دي سينه سوي له اندوه سره اخښلي
 په خمار هغه پوهېږي چه شراب ئي دي نوښلي
 په دنيا کښې به هر چا وي په ارمان لاسونه مښلي
 چه و ما وته ئي فاش کړل څه رازونه دي پوښلي
 د خوشحال غندي په عشق کښې
 نشته نور په رنگ خښلي

پښتانه په عقل پوهه څه ناکس دي کوټه سپي د قصابانو د جوس دي^۲
 بادشاهي ئي د مغل په زرو بايله د مغل د منصيونو په هوس دي
 اوښ له باره پخپل کور کښې ورغلي په اولجه د اوښ د غاري د جرس دي
 د نفرين لايق په نام سره بنی دئ له اوله که دا نور ورپسي پس دي
 بي ننگان د بي ننگي کار و بار کا ننگيالي د ننگ پکار کښې هر نفس دي
 سر ئي هوري قندهار بل ئي د مغار دي
 تر دا منخ همه ميشته واره عبس دي

په هر کسب کښې چه يې حبيب الله ېې که له خدايه له رسوله نه آگاه ېې
 په محشر به له تا عدل ايمان غواړي که په تخت د پاسه ناست د ملك بادشاه يې
 نفسه تا دا هسي زه مذبذ بين کرم هم توبه هم گناهونه څه گمراه يې
 نور څوک څه لره بد خواه گڼې ناپوهه چه پخپله د خپل خوي، د خان بدخواه يې
 زمانه به د بد رنگ کا غره شمه که هر څو پخپل جمال کښلي تر ماه ئي
 په خاته کښې ئي هيچېری ثقل نشته تل چه پورته کښته کپړي يوه ساه يې
 که پخپل گمان کښې خان و تا ته کوه دئ و قضا و ته پمئل لکه کاه يې

^۱ د دې بدلي د پای کلمې هندی دی چه ذواللسانين صنعت پکښی مراعات شوی دی.

^۲ محشی ورته کښلی دی: غولی او انگي.

د خوشحال وپسا په سخت ساعت په تا ده
اي چه ته د درمانده وو پشت پناه يې

په دا څه که د بنگين راته پنگ پنگ دئ	زه هم بڼه يم د ما هم برغو تر څنگ دئ
عقل زور د غوريه خپل تر بنگين زيات دئ	غوريه خپل را سره هم ولاړ په ننگ دئ
د بنگين نه هونبره زور وينم نه توره	دا په کوم توکي له ما سره په جنگ دئ
غوريه خپل که په ناکام ورسره زيست کا	په رضا ورته بنگين نيولی تنگ دئ
غوريه خپل او بنگين دواړه مغلي دي	همپشه ورته مغل وهلي لنگ دئ
که زه گورې ^۲ درد آشام ورسره شمار يم	خوار هغه چه ئې لما سره آهنگ دئ
هر ملخي د سر بازیه هنر څه زده	چه پدا هنر کښ سر ښندي پتنگ دئ
لا تر اوسه ئې ماغزه په قرار ندي	چا چه ما سره وهلي سر په سنگ دئ
د کينډيو ^۳ په ځگو کښ ئې گولی دئ	که ليدلې چا د ما د ښکار تفنگ دئ
لا په خوب کښ په لرزه پرېوزي له کټه	چه د چا تر غوړ د ما د توري شرنگ دئ
که پدا درومي گورې هغه زه يم	چه مي داغ په خاطر يښي د اورنگ دئ
درست جهان مي و مغل وته خيبر کر	ځاي په ځاي ئې پښتانه وته قلنگ دئ
ځني څه لوئي دعوي لرم په زره کښ	ولي څه کرم چه پښتون واره بې ننگ دئ
خو طالع را سره هسي مدد نکا	گڼه تېر مي تر فريدونه فرهنگ دئ ^۴

د خوشحال د زره د حال ننداره وکړه
که په تخت د پاسه کښېني هم ملنگ دئ

تا په دوو سترگو مکحولي	چه ئې واروې ملولي
په حيرانو عاشقانو	سل بلاوي کرې نزولي
نه ئې شمار نه ئې حساب شته	خلقې د کرې مقتولي
راز مي هچا ښکاره نکړ	ځما اوښی دی پدولي
نه په سر يم نه په مال يم	نه په ملک يم نه په پولې
پوه په نام و په ننگ نه يم	په فروغي په اصولي
چه د عشق الا بلا دي	همگي مي دي قبولي
لاف مي ستا د پالنگ وکړ	که رسېرم تر مقبولي
هيڅوک نشته چه پرې پوه شي	ښې خبري دي معقولي
چاری واره په قسمت شي	نه په ځلي نه په ځولي

بخت په کور ورکړه خوشحاله^۵
تار په تار زلفي مختولي

^۱ د دې کلمې معنی حل غواری.

^۲ که زه گورې درد آشامو سره مل يم.

^۳ دا کلمه حل غواری.

^۴ گڼه تېر می تر شېر شاه بادشاه فرهنگ دی.

^۵ بخت به کور درکړی.

ته په څو د دنيا ميني مبدل کړې
هره ورغ د دې فاني دنيا دپاره
که دې خپله مدعا پکښي درستېږي
که کافر درته د سود خبري وکا
که دې سل چاري د زړه واره پوره شي
چه د عمر بقا نشته واره هيڅ دئ
چه په دواړو سترگو روند په غوږو کون شوي
په پنځه کښ دي د ځان رستگاري ده
که څلور دئ که پنځه که شپږ اوه دئ
ښې خوږي چاريي د دين درته ترخې شوي
عاقبت به دئ د گور په خاورو خوب وي
ستا پخوا هم د دنيا طالبان نور و
بهشت ځاي د پرهېزگارو دئ خوشحاله
ته بهشت وته هوس په کوم عمل کړي؟

ته چه سترگي توروې خود به پوهېږي
سر تر پايه جامې واغوندي کلگوني
تور سنبل د باد و مخ و ته ولاړي
په ورغ سل ځله آشتي کړې هم جنگونه
هم په لاس د ميوه جام را کړې چه نوش کړه
خپله څه د درست جهان فتنې نازونه
مگر لږ دي د خوشحال د زړه غمونه
باندي نور تندوروې خود به پوهېږي

توري سترگي ستا دي اي زيبا نگاري مستي
تا چه بوسه را کړه زه پرې بې حسابه مست شوم
ما چه ستا دا ښه کښلي بارخو په سترگو څېر کړه
خوله به د اخلي چه پر ستا د خاطر مينه
هر چه ستا له ظلمه و نور چا و ته فرياد کا
خوب کاندي بې غمه يا ئې چېرې قرارې شي؟
چارې په ما وکړې وائي چاري ځما ندي
تا ووي خوشحال ته نوري لا تر ما زيبا شته
څوک تر تا زيبا دي اي زيبا نگاري مستي

ته چه هسي حکم ناز کرې په وگړي
 د درياب سره درياب وي يو څو وخته
 چه ئې څو په پورته لوري لوري وړي
 لکه ته يې بېهوده ياوه باد وري
 طمطراق د جهان کل واره عبث دئ
 دا چه تا وته ژوندی دئ ژوندي ندئ
 چه خوږې مېوې لري خوشبوي گلونه
 په آواز سره سړی بنديخانه دئ
 جنتي دوږخي پټ ندئ ښکاره دئ

زلزله په جهان گډه شوه خوشحاله
 د اسمان له شدتونو کندي رغړي

ته چه خيال په زر زري جامو کرې غچي
 که بادشاه د مملکت شي په تخت کښېني
 ځان چه کم گڼي تر بله هغه لوي شي
 ځما ستا په خوله به مرگ کا توري خاوري
 وداني د درست جهان په محبت شي

زه خوشحال که خپل مين په ژرا مومم
 په ژرا به پسې نه کرم سترگي وچي

ته هغه لیلی يې چه د تل په بخره ناز دئ
 ما وې خو يو زه يم نن شهره په عاشقي کښ
 زه تر عشق څارېرم تر هغو چه عاشقان دئ
 رایشی له کومه ځاي په څو وکا په زره کښ
 هې د خدای دپاره تفحص را پسي مکره
 توري توري زلفي کبود خال لکه کوتره
 سکني د زره ولي چه په شونډو کښ موسپړی

هر څوک يو يو بت لري خپل بت وته سجود کا
 بت د خوشحال ته يې تل ئې تا وته نماز دئ

تمامه شپه د ژمي په هي هي پما تېرېږي
 دا سحر دئ که مينه که څه لا بله بلا ده
 خپل زره وته نظر کرم پدا هونبره محبت کښ
 يوسف د زمانې دئ درست جهان په روشندلي
 دنيا لکه حلوا ده، ښه شيرينه مزه ناکه
 چه ته د ما طبيب ئې رنځ به لا ځما زياتېږي
 که هر څو ئې له دل هېروم نه را هېرېږي
 يو هسي مستسقي شو چه په بحر نه اوېږي
 دا يو جهان لا پرېږده چه په دوه جهان پېرېږي
 حريص ئې لکه مچ دئ باندي غورزي نه مړېږي

۱ په دې بيت کښ د غچ او تېچ معني جوته نسوه، سيد راحت ليکلي چه غچي يو تکيه کلام دي چه په اصل کښ (خو چه) و،
 دا بيت حل طلب دي.

۲ نه سرېږي.

چه ننگ کا ننگیالی دئی ورته یینی دی وه کاره یا کام د ننگ حاصل کا یا د دوی مینه سپرپرې
 که منبک^۱ و که گوهر و همگی ولاړل خوشحاله
 و ځان وته وگوره چه اوس څه عمر تېرپرې

توري سترکي ستا دئی بیا په تورو رنجو کرې دوه توري بلا دئی پرې می وژنې بابا مرې
 وخاندې و ما ته شونډي بوڅي په ناخوال کرې دا فتنې بڼېوې د بیا له کومه دي راوړې
 زر د که په ور مری په هیجا د زره سوي نشي زره لرې د کاني بیا خپل ځان بولې بڼه زرې
 هیخ در نه پوهیږم که رشتیا وایې که پېڅمي ما وته د خوله ده په خدا خدا نومرې
 پتي پروتي بڼې دې څه به دم وهم و چا ته ما څه هونبره ندئی ستا فتنې ناسازي ورې
 ما وې چه ځما ده موزي یووره سیه چشمه څه شو کوته نېسي د پرې هوسیه سترې
 ته پدا خیالونو په بڼوو غمزو موجونه سیند د اباسیند سوې چه څو څو بېرې نغرې
 څه لره خوشحاله تا د زره کیسې بڼکاره کرې؟
 ستا د ظلم ندي ما و چا ته کیسې سپرې!

تر هر چا نه د رشتینو کار اول دئی خدای پخپله د رشتینو سره مل دئی
 په معنی قلبه روپي زه مخ ئې تور شه هر سړی چه په یاری کنې په زره غل دئی
 د بد بویو بد بوئي به پته نشي که په سل پردو ئې ونغارې بصل دئی
 که د زره سترگی د شته ننداره وکره د جهان په وارو چارو کنې خلل دئی
 ابا سیند وته نظر کره ودرېره ستا د عمر د اوږو غنډي چل چل دئی
 که د خولې ویل د بڼه دئی پدا څه شي چه بڼکاره د و عالم وته عمل دئی
 نه به زور پرېردي نه ځوان نه نن زوولي چه ناڅاپه ناتارونه کا اجل دئی
 بد کردار به نیک کردار نشي خوشحاله
 د شیطان لښکرو لاندې کر قبل دئی

تا یاری له ما نه پرې کره که پښیمان ئې بیا را درومه هغه زره یې هغه ځان یې
 همپشه د ما د باغ زرغون طوطا وې اوس خبر نه یم طوطا د کوم بوستان یې
 زاره هم کله ځوانان وه وار ئې تېر شو په زرو پوري خدا مکره که ځوان یې
 یو جهان دا د ظاهر بل د باطن دئی راته ووايه د کوم یوه جهان یې
 که طامع په سریر پاس کښېني گدای دئی که واز وته د شا کرله سلطان یې
 په بل ځای می پېرځو نه یې د یار غمه ته د ما د زره د مات کودی^۲ ریحان یې
 غم الم به د و نه رسيي و زره ته که د خپلي ژبي هر کله پاسبان یې
 ته جوهر د لویی نه لرې خوشحاله
 د کم شناختو په بازار هسي ارزان یې

^۱ محشی ورته لیکلی دی چه مطلب له مشک وا گوهره تور وېښته او غابڼونه دی.

^۲ محشی حصار ورته کښلی دی.

^۳ دا کلمه عیناً ولیکه سوه تصحیح او حل طلبه ده.

تا چه دانا سازي چاري دي را کري
 چه مي هسي شان په خوارو سترگو گوري
 ته پدا حسن د گل غندي پيدا يې
 راته وايې صبوري در خخه خه شوه
 بيا په کوم توکي دا هسي بې قولې کري
 د تقوا سپاهيان چه ستا په کوڅه تېر شي
 د خوښي مفرح را عنایت کړه
 گوره کوم به د په بخت په طالع مومي
 په پله پله در پسي خم د پرينو نه يې
 چه مين شوې درست د يار په رضا درومه
 اوس که خپله رضا کري خوشحاله پري^۱

تر دا دوو سترگو مي اوښي بهېدلې
 ستا د وصل اش رمق دى راته پاتو
 ستا په غم کښي مي د زړه ننداره وکړه
 دا هم بخت چه په بالښت د خسته راغلې
 زه نه گرم نه ملامت نه مي څوک يار کړ
 ځاي په ځاي درته بللو مېشته وکړه
 اوس د يار په غيږ کښي ونيوه هوس کړه
 ځکه تل د باد له لاسه خوري څپري
 اوس ئې جور و جفا وړه دا دى سزا ده
 د رقيب گونه چه نده شوه لېده دى
 په زړه ياد لره دا اور چه دى را بل کړ
 بې د يار له مينى واره لکه باد دى
 چه په تلل شوې له خوشحاله لکه عمر^۲
 که ئې ډېره بلا کړه نه درېدلې

تورو زلفو د په غوړو دى خولې بښي
 دا ځما د پرېشانیه نه څه وائې
 په څو تار په تار پرېشاني سره نښي^۳
 که ئې لا نوري اوږدې دي درته بلښي^۴

^۱ بلی.

^۲ د دې کلمې معنی حل غواری.

^۳ مخفف دی د پريي یعنی ملامت هستی.

^۴ پخسېدل.

^۵ لکه عمر له خوشحاله.

^۶ تشی.

ندارچي چه ورته گوري کت کوت کپړي د مخ نخښي د بلا دي کونښي گونښي
 تر لپانو د خجل احيات دي په بانه په سترگو سهم و تېر کښي
 چه مين شي قبلوي مکر دروهونه په ياري مي قبول کړي که بنگښي^۱
 زه خوشحال د د بدی نېکي گواهي لم
 د بنايست مخي د نشته په خوي وشي^۲

ته چه دا دماغ لرې څوک به څه فراغ لرې
 توره شپه د د دواړه زلفي پکښي مخ څراغ لرې
 دا د خال د ورځيو ندی دا د زړونو داغ لرې
 واره باغ دی په گلونو يو څه کښلي باغ لرې
 که ساعت دی ساعت دا دی چه په لاس اياغ لرې
 چه طوطی د دی په لاس کښ څه نظر په زاغ لرې
 بيا و کوم لوري ته ورک شو
 د خوشحال سراغ لرې

ته چه دا بڼکلې چهره لرې نگاري
 چه د لاري د دیدن راباندي بند کړې
 چه گهي گهي د ووينم له ورايه
 هره ورځ تازه ماڼي تازه جنگونه
 که د غاښ و شونډي گورم د مرجان دي
 دريغه نور نور سحرگر په ملک پيدا شوي
 خو په ما باندي چه راشي ځان نادان کا
 په کوڅه ئې باد گدر نکا خوشحاله
 ته له کومه ساز وې ورته ريباري

ته چه سر تر دېوال هسک کړې سړی گوري
 که د زړه د غين په عشق نه وي بايللي
 پرده پوښي په ضرور وزي لمانځه ته
 يا ئې نيت د کاسيری يا د مېړه وي
 په هغې باندي گواهي د بدی وله
 د مېړه په پېره نه خاندي نور څه کا
 د خوشحال ويل به بي مضمونه نه وي

^۱ تير کښ يې.

^۲ بنگښ يې.

^۳ وش ئې.

^۴ فاحشگي يا فحبه والی.

^۵ آسان، آزاد، بي باک.

چېرې نه چه ئې مذاقو سره شموري

تر مکې تر مدينې ولاړې حاجي
صفائي د زره په کار ده نه د بېرې
صوفي لافي د سلوک کا هم دا لافي
په ملا توره تياره شوه چه حق پوش شو
علم څه دئ په معني کنښ گيښه دئ
دا تاراج لکه شيخان کاندي په مکر
دا ئې سحر د بابل د محکي راوړ
نور به وساتم خپل رخت پخپل صندوق کنښ
نه جيحون دئ نه سيحون دئ لا افزون دئ
که صاحب په لاري پلي نفر سپور ځي
له اوله تر آخره په جهان کنښ

زه خوشحال ځيک په حب د اهل بيتو

خارجي او رافضي کرم اخراجي

تور وريل به ئې و چا و ته غوربېرې
د شونډانو له بوسې به ئې بس نکرم
نور به کومه ارزوي لري په زره کنښ
عاشقان تر تورو خاورو لاندي نه مري
بيا به توري بلا لا توري بلا کا
د بنو ناوک ئې نه دري تر زغرو
د فراق غمجن په مرگ تر ژوندون خوښ دئ
د جهان عمارتونو ته نظر کړه:
ما وې نن د زماني ژبه ورزه يم

د دې باغ گلونه لږ ندئ خوشحاله

تازه تر تر تازه ترو نور غوربېرې

تازي سپي چه په نمرې مومې وپريا دئ
په کوټه باندي دا دواړه حبطه دئ
که ئې ته په منت مومې دا يې مخله
بخت چه کوږ شي يوه تن ندئ راوړي
د اسمان پېرې دائم نه وئ يکساني
يوه ورغ به ئې دا رنگ زيبائى نه وى

د هر چا ياران دا هسي بې وفا دئ

که خو يار د خوشحال هسي بې وفا دئ

ته د تل اوسې پدا شهر يارى كښي كه زه عمر تېروم پدا خواري كښي
غم د يار د جفا هيڅ را سره نشته خدای دي ما بي پته نكا په ياري كښي
هغه يار دي خدای له هره رنځه ژغوري زه كه پروت يم هميشه په بيمارى كښي
په زاري زاري به ما په ځان مين كړ كه ئې مينه زياتېدلای په زارى كښي
لكه باز د زره په وينو اموخته شو بل به نه وي هسي ترك په خونخواري كښي
د رېبار منت ئې ډېر را باندي بار دئ چه مي يار مونده د ده په رېباري كښي
خدای په ما باندي نادان كړ بخت مي تور دئ كه وېښته چوي په ډېره هوبښپاري كښي

نا قرار د خوشحال زره هميشه ښه دئ
يو زمان د نه وي بند په قراري كښي

جهان شرم نام و ننگ دئ كه دا نه وي جهان رنگ دئ
چه وفا ور څخه نشته گل به څه كړې چه خوشرنگ دئ
چه ئې عشق تر سره كړي نور څوك نشته خو پتنگ دئ
د بنايست كمى ئې نشته ولي يار مې په زره سنگ دئ
تربنكنځلو ئې څارېږم بيا ئې چا سره دا جنگ دى
په ښاغليو جهان آرت په غوليو باندي تنگ دئ
ښه چه راغلي په غير كښ بيا مي لېري د زره زنگ دئ

چه خوشحال باندي ناستې كا
دا پوزي ندئ اورنگ دئ

چه پخپل عيب بينا شي سرى هاله درست دانا شي
ناداني ئې پته نده چه له ځانه ئې ثنا شي
د بلا اندوه به نه كا چه له خدای سره اشنا شي
په دنيا به دين حاصل كا چه خبر په لن ثنا شي
په جهان باور پيدا كا چه رشتينې ئې وينا شي
چه غني په قناعت شو له هر چا ئې استغنا شي

ابدي ژوندون به خپل كا
چه خوشحال غندي فنا شي

چه توفيق ورکوي رب العالمين دئ له آزاده په ستنه اوسه درست دين دئ
په هر لور چه غورزوي سرى هوا ده د هوا فرس و هر لوري ته زين دئ
څوك چه خوښ نه وي له ځانه هيڅوك نشته هر سرى خپسر دانا گټي يقين دئ
په بهبود د خپلي چاري هر څوك مت كا پخپل زره كښ هر تنگ خرڅ بالا نشين دئ
د دستار د سيوري رنگ واره يكرنگ دئ كه دستار په سر يا سوريا تور و سپين دئ
حبشي كه په ځان نوم د كافور كښېږدي سر تر پايه و هر چا و ته ميين دئ

ازمېښت د دهر و گوره خوشحاله
چه ملك د شياطين سره قرين دئ

چه خون په غاره کپړي له دې کاره څه خو غم دئ
 چه هونبره بنه مخونه پدا خاورو کښ په گور دئ
 پيري داغله زبون شوم که څه نور څه علالت شو
 که بنه وایم و چا ته هم ئې بد نیسي په زره کښ
 نه بخت دي د مغلو نه زه هیڅ په عقل کم یم
 مغلو ته چه گورم هغه هسي مغل نشته
 پښتون په زرو نیسي په فریب په تېپالونو
 نه مچ یم نه کارگه یم چه په کرو مرو کرزم
 که ما غندي نور هم وئ پدا کار به ډېر خوشحال یم

ایمل خان دریا خان دواړه په بنه رنگ تیر شول په ننگ کښ

د دواړو په فراق کښ ځما تل آه و ماتم دئ

چه تا گورم حیران شم چه ته څه رنگه بشر یې
 د ماء و طین له میانه څوک دا هسي پیدا ندئ
 چه شونډو ته د گورم تر یاقوتو لا تیري کا
 که هو څو د لاله گلونه بنه دي په چمن کښ
 که خوار دي هغه خوار دي چه محرم دي له دیدار دي
 که آه نالش مي وکر مسلمان نه یم کافر یم
 په حسن په بنایست کښ د څوک سیال په جهان نشته
 زه ستا له ډېره غمه همېشه په آه واوه یم

خوشحال وته د ووې چه بې ما به په څو پایې

په څو به ژوندی پایم ته مي خود په حال خبر یې

چه دا هسي بې نیازی کوې دا بنه کرې
 د بل څراغ غندي په شپه د هجران راشه
 خوله ما نه نوره مکره د زره مینه
 د ما زره ورځني صبر و چه گنگ دئ
 په ژوندون له ما نه مه ځه د یار غمه!
 گوره بیا دي څه په زره کوم مي گناه دئ
 د غمزې توره دي ماته شه په ما کښ
 وایې ستا په عیادت د ما رضا ده

چه تر خولې د بېلتانه د ویل وپاسی

د خوشحال خټک روزگار په اور اوبه کرې

چه د پلار په نصیحت نکا ږغري
 د پرون ورځي به نن حلاوت نه وئ
 لکه مور د بابا زویه وو په نغته
 که له پلاره زویي مومي په رای درومي
 د هغه زویه دانه شه په مري
 که ئې گورې ورځ په ورځ ده کهتري
 اوس په دا دور له چا طمعه لري
 گڼه نکا زیست روزگار د پسرې

نور ئې واره سربىتې برهم درهم شوې خو په خاى ده سربىته د نوکري
 دا هم هيخ حق د نمک ته نظر نکا په نايافت کښ بهانه غواړي نري
 اوس په سپينه پېره زر غواره خوشحاله
 که په زره لرې دعوي د سر دري

چه په خيال په زر زري جامو کښ درومي بکښي خرنکه هونبىار مرغونه بند دئ
 ستا د شونډو سره به ولي هسي نه وي زه به تا غلظه نکرم په ټولى کښ
 د مجنون مينه يواخي په ليلي ده ناز نخري ښېوي غمزې فتنې خيالونه
 د ښايست سره هزار کارونه نور دئ چه رضا ئې په جفا وي نور مي ستايي
 و خوشحال ته چه د نورو نوم اخلي
 بې له تا به مينه ما ته شي په کومي؟

چه په سب د ابوبکر د عمر دئ د هغو په مرگ ثواب گټلي بويه
 رافضي خارجي دواړه باور وکړه تر مهدى پورى يوولس دى يا دوولس
 همه واره امامان وه د خپل دور له اوله تر آخره که گروهېري
 چه دوستي ئې د سيد نه وئ په زره کښ تر هلال او تر بلال (رض) ئې صدقه شم
 په سرو زرو کښ کمي د قدر نشته که په خوله کلمه لولي هم کافر دئ
 چه بدگوي د ذي النورين د حيدر دئ تر سگانو تر کوسانو لا بتر دئ
 چه همه زويه نمسى د پيغمبر دئ همه واره د دنبا د دين سرور دئ
 د بي بي اولاد مي واره نور بصر دئ د هغو سريو تل خاوري په سر وئ
 لا رانجه مي د پله خاوري د بوذر (رض) دئ صحابي د پيغمبر واره سره زر دئ
 زه خوشحال خټک هغه سني مذهب يم
 چه ياران را باندي واره برابر دئ

چه په سپينه پيره کا خواني نکاري که په خوله د زاره يار تر سر جارېري
 نيك و بد پدا جهان کښ پيدا کېري خوښه خوان د خواني ښخي په غرض دئ
 پخپل خان باندي به و کا خني جاري په زره ندى خواني هيخ د زاره ياري
 نيك و بدې د زاره نه دئ وېزاري که بادشاه وي د زاره نه وي آزاري

^۱ د زره ويني پشومي.

^۲ د خلقو خونه.

^۳ بې له تا ئې مينه.

^۴ دې کلمې ته محشى د خربشوى ترجمه ليکلي ده.

^۵ د بتول اولاد دى واره تور بصر دى.

په کم ذات په اصیل هیڅ ندی راغلي بنځي واړه د بڼه کار دي طلبگاري
 زور د ځواني بنځي نکا که ئې کاندې فکر بويه چه له بڼه ځايه دي باري
 له بڼه ځايه له بڼه کوره ستر پوښي په حيا په شرم ننگ وي خبرداري
 چه په پلار نيکه د ننگ و ناموس نه وي هغه بنځي قباحته ته دي تياري

اوس پخپلو زړو خوښ اوسه خوشحاله

دا د دور ځواني مکره ناپکاري

چه خداي په بت مين کرم که دا عيب دي هم وي دي سجد که دوشن کرم که دا عيب دي هم وي دي
 عالم وائي عاشق شوې زه سوگند خورمه چه کله درست خلق دروغجن کرم که دا عيب دي هم وي دي
 که نور خلق خپل زيست کا زه سر تور مسله لنگه په ملک گزرم ديدن کرم که دا عيب دي هم وي دي
 کافر يم که ئې وباسم هغه ساعت له ژبي ستا نوم چه زکندن کرم که دا عيب دي هم وي دي
 که ستا کوڅه جنت سره څوک سمه راته کښيږدي کوڅه به د وطن کرم که دا عيب دي هم وي دي
 تحسين لره بل نه لرم چه هونيره ډېره مدح د خپل شعر سخن کرم که دا عيب دي هم وي دي
 چه ځوان وم دا يم زور شوم په رشتيا رشتيا خبره عالم د ځان دښمن کرم که دا عيب دي هم وي دي
 شيخان او زاهدان واړه پت پسې شا ويل کا په مخ ئې منبرهن کرم که دا عيب دي هم وي دي

که نور په صهبا مست دي زه خوشحال په خرابات کښ

مستي ئې په ديدن کرم که دا عيب دي هم وي دي

چه مي وليدي دا ستا سترگي خونخواري چه تر اوسه لا ژوندي يم شکر باري
 په ياري به د هېښ وي چه غلط شي چه څلور پيسې لري د هغه ياري
 ما يوه د زړه په غوره ده نيولې که هر څو په جهان ډېري شي نگاري
 وي ئې څو لري گلې ځما زړه کښ تر حساب و تر کتاب تېري بېشماري
 د مېږي چه وزر نه وي هونيره بڼه وي قباحته دي تجاوز له خپلي چاري
 اوس به ولي په غلا غلا د ميني کار کرم چه په حال مي خلقي شوې خبر داري
 په خاطر به د قراره قراري وي که دا خپلي سترگي ونيسي قراري
 بې اثره به دا اوښي پاته نشي چه مي ورغ او شپه په مخ ځي لاري لاري
 نه يواځي د لاله په زړه کښ داغ دي په دا باغ کښ سيني ډېري دي داغداري

په خوشحال ئې عندليب غندي اور بل کر

چه پلو له مخه واخيست گل رخساري

چه صحبت د ملوکانو سره کاندې بويه دا چه ويل نه کا لاندي باندي
 په رشتيا ويل د هسي باوري شي چه پيدا کا خپل عزت د ده د وړاندي
 که ئې دواړه پښې تباکي په خدمت شي د خدمت منت د نه کا په ده باندي
 حاسدان به ئې زوال د دولت غواري همپشه د لوگوي و ځان ته سپاندي

^۱ وايي څو لري.

^۲ ونکا.

^۳ يعني دودوي.

د غضب په وخت د ليري ځني گزري د خوښی په وخت د عيش وړ سره کاندې
 چه نادان ته نصيحت وايي خوشحاله
 دا د واره ناداني ده په ځان خاندې

چه نظر د په اغيار هورې دلې وئ
 ته چه هسي ښايسته يې گرم خو نه يم
 چېرې نه چه څه د ورسې خاطر ته
 يو ځل بيا سر توره مسته را ښکاره شه
 ته به وايې د گلاب په گل شبنم دئ
 د رقيب له ويري بل لوري ته سترکي
 په عاشق باندې د پلار نصيحت اور دئ
 چه له سترگو می غرېږی غنم رنگه
 د ناپوهي خوبا ټول مهر په يار شي
 زه خوشحال به د وانورم له ليدنه
 په دربار د که هر څو پروتي کلې وئ

چه دانا نه کړې گردش د زمانې
 زر پېرې لري د سترگو په ځنبل کښ
 په يوه زمان د شاه بيا د گدای کا
 په خزان کښ د بوستان په ونو راشه
 کله مځکه سپېره پاگ کله گلونه
 د سفله غندي ئې ورکړل را نيول دئ
 د حلوا سره ئې زهر هلاهل دئ
 پت اميد د پلار د زويه سره پرېکا
 شاه جهان بادشاه د چا په بند بندي دئ
 حقيقت ئې سر تر پايه را معلوم شو
 زر علتته زر فساده زر عيونه
 چه ئې شا کره د دنيا و آسايش ته
 چه دا هسي ئې گردې د زره پياد وئ
 لا خوشحال لري خواهش د زمانې

چه دا هسي ورځي غوټه کړې خبري
 يا ځما تر فهم ښه شوې، عاشق روڼد دي
 ستا تر شونډو تر غاښونو به ئې څار کړم
 دا څه جام د ميونه دي چه ئې ته څښې
 هغه کار لکه دوه تورو سترگو وکا
 بد خواهان به زره را يخ کا شپوه گري
 يا څوک نشته په ښايست تر تا نادري
 که ياقوت دي که سره لال که مرغلري
 دا مي ويني د عاشق دي چه ئې نغري
 هسي کار نشي په توره په لښکري

۱. ئې.

۲. په تورو په لښکر.

دوه قدمه بېلتون هم له ياره مرگ دې څوک په څو^۱ پايي ژوندي له ياره لري
 د بيو ناوک ئې بنوي درومي تر زرونو د ترکانو غشي بنوي درومي تر زغري
 دواړه شوندي يي د خوشحال خټک په خوله کره
 د طوطيانو وړ کوي خلق شکري

چه می زړه پسې مین مین شي صبر و هوښ پسې لین لین شي
 د هغو شونډو شربت به يا نصیب چه کله چین شي
 په پرهار مي ظلم کېږي چه توپري ځني وکین شي
 په خزان کښ نورې ونې توان لري چه سیر سرین شي
 زه ئې ناسته په پالنگ يم
 که خوشحال له خوبه وین شي

چه ژوندي دي غم دئ نکاندي د لوړي شنه طوطي لره شکري نه دئ لري
 په شکرو^۲ په نباتو ئې سود نشي چه په چا شوې ستا د خولې خیري زوړي
 په لحظه لحظه دي ووينم قهر قهر په ځايي خصلت دا هسي خوړې خوړي
 ستا په لېو^۳ به لېاب شم په دا خوښ يم که هر څو می د اوړه غندي اغړي
 دا چه اوس درته حاضر دئ ښه ئې گوره په هجران به ئې آخر لاسونه مړي
 عقل و هوښ ئې و سړي و ته پيدا کر دا چيچل دارل د پړانگ دئ يا د يړي
 دا بېرد که په ظاهر سړي لیده شي
 و خوشحال ته مچ ميري دئ ماسي سپري

چه ما کری په جهان کښ رڼا سترکي^۴ بي له تا مي خوړې نشوي په چا سترگي
 که ستا^۵ له مخه وگورم بل مخ ته په قطع دئ رندې شي ځما سترگي
 ښکاري چه غرڅه ولي ورته گوري ته يو سر بل سر مکره له ما سترگي
 هر گور^۶ مي له هيښته وار خطا شي چه واروې د ما ته شهلا سترگي
 خوشحال غريب په در درته ولاړ دئ
 ته هم کله و ما ته کره وا سترگي

^۱ به څو.

^۲ سترگه مفرد او جمع ئې په اوسنی املا سترگي په معروفه يا راځي، مگر چه په اصلي نسخو کښ د گاف په زېر و نو مور پر خپل حال په دغه ردیف کښ پرېښو.

^۳ که زه ستا.

^۴ هر گوره له هيښته.

^۵ چه ته واروې.

چه مزري خپلي منگلي نه کا کنبلي هونبره نه وئ څرپي غونبي ورته تلي
 مرجونا^۱ د در مرجان هاله اُلجه کا چه قبول کاندي د بحر خوني گلي
 عاشقان چه تر سر تېر شي هاله کُنبل کا د دلبرو پستي خولې لکه بخملي
 باز چه والوزي له خالي هاله گوري د کيکائو بنايسته سترگي کجلي
 چه د اور بڅري باد سره رفيق شي بيا هاله کا په ملکونو لمبې بلي
 چه سيلاب د غره د سره نه روان شي بيا هاله بيا يې په مخ ډبري خځلي^۲
 په تحصيل پسې ئې حکه^۳ کونښن بويه که قسمت به د چا زيات نشي په ځلي
 خپر هنر له لاسه مه پرېږده خوشحاله
 خوره خوره وه وه واره غصې خورولي^۴

چه و باز ئې ورکولې تېرې نوکي تر ټټو به ئې يستي د زرکي څوکي
 دا بانبې نظر د چټي په لکي د شهباز نظر د ميور^۱ په څونکي
 د کارگه توره مشوکه د گندگي ده قند لايق دئ د طوطي د سرې مشوکی
 د گلرنگو ناز په هر کله د ورو دئ بيهوده بې ځايه ناز کا رنگ املوکی
 يا به سر د خپل ورمپړ په وينو رنگ کړم يا به کُنبل کړم دغه ستا شونډی ملوکی
 آفرين د په دا تورو شهلا سترگو چه ئې کنبلي د کشمير کړلې ملوکی
 لا به کله هغه گل په چمن راشي د نرگس گلونه گوري سترگي بوکي
 د هجران له غمه هيڅ سرې خلاص ندئ څوک په ورو ورو ژړا ژاړي څوک په کوکي
 چه توبه د ملو کا، په وخت د گلو پرې بنايي که د هغو په پيره توکي
 يا د ښو زلميو ږغ دي په ميدان کنښ يا د ښو دلبرو ځي په جهان کوکي
 د زاره خوشحال ځوانی په بوسه نکا
 پښتني جونه بخيلي بد سلوکی

چه يوه مي ده نيولې په رشتيه مي ده نيولې
 لکه يو يو مرد ئې نيسي هم هغه مي ده نيولې
 څوک د هيڅ ملامت نکا عجب ښه مي ده نيولې
 اوس به نه درومي له ما نه چه له زره مي ده نيولې
 په هيڅ رنگ به پرېښوه نشي چه تر پښه مي ده نيولې
 گندي وي را باندي راشي سر پره مي ده نيولې

^۱ يعني غواص.

^۲ يعني خس او خاشاک.

^۳ ځله.

^۴ دا مصراع حل تلبه ده، په نسخو کښن ئې املا مختلفه ده مثلاً (خوره، خوره دواړه غصې خورولي يا خوره خوره وه وه واره غصې خورولي).

^۵ د شتی په.

^۶ يعني طاوس.

که ئې نه وينم په سترگو بڼايسته مي ده نيولې
 گندي سمه شي عالمه که کره مي ده نيولې
 د خوړو هيله خوشحال کرم
 چه ترخه مي ده نيولې

چه يو گري په جمع زره بڼه مخ وته وگوري
 دا خوي حما قديم دي چه ما اوس ندي راوري
 د خلقو تهمت يو سر د هجران غمونه بل سر
 دا اور چه په ما بل دي د خپل يار له جدایی
 آشنا ته وایه نشي نا آشنا به چه خپرېږي
 ناوک ئې د مژگانو د ابرو په کمان جوړ کړ
 بڼه باز د خوشحال خټک خاطر په لاسو کښپووت
 په قدر ئې خبر شه چېرې نه په لږ ئې پلوري

چه ئې هسي لایعقل ولارم په شومي
 خدایه چه د يو باد وري زرگي را کړ
 پدا هم لا رقیبان کا په ما رخه
 ما لا حرف نه و له ياره بدل کړي
 بيلتانه د ما په قصد چاره تېره کړه
 واره دوک مي د آشنا د بيلتانه دئ
 چه ئې بې له ده بل خيال نشته په زره کښ
 د خوشحال دلبره کومه ده چه نومي؟

چي د عشق په گرانه لار کښ ډېر خطر دئ
 که سينه مي سره چاک کړې و به وينې
 ستا د مهر باران نه اوري چه شين شي
 ستا په راز به ژبه هم نکرم خبره
 زه له عشقه خبر نه يم چه عشق چه دئ
 چه ئې عشق تر سره کړي هغه کم دئ
 صبر مه غواره له ما د عشق په کار کښ
 عاشقي لا زه ته نه وو چه پيدا وه
 خو حما طالع بڼه ندئ يار جفا کا
 د عشق غم له خلقه پټ لره خوشحاله
 چه ئې پټ کرم چه جهان حني خبر دئ

۱. څه.

۲. مور.

۲. یعنی زکام او یخ وهل.

چه پيدا شوه جدائي كشكه نه وى اشنايي
 د بلبلي بخره نول ده د گل بخره زببائي
 تا چه شان د ليلې واخيست كه مجنون شم را بنائي
 د ليلې دپاره سر شو خوار مجنون په گدايي
 چه عاشق شو قبلوى دې پېغور رونه رسوايي
 ستا په در دوهان وهلي درته ناست يم دوايي
 كه پل بل لورى ته واخلم ته مي بوله هر خائي
 چه به زه بې تا نه پاييم بې چيجي لوېټ پايي
 چه ئې وليدې په سترگو
 خوشحال ځكه تا ستايي

چه ئې درې څيزه حاصل وئ د هغه خوښ به تل وئ
 اول خپل صورت بناغلي بيا ئې ښه صورت واصل وئ
 غه دريم وايم چه كوم دئ د دنيا دولت ئې خپل وئ
 چه پدا كښ ئې يو نه وئ پرېشاني به ئې په دل وئ
 چه ئې يو وئ پدا درې كښ غم به تل باندي نازل وئ
 هر چه درې واړه ئې نشته كه چا مړ كړ هم د گل وئ
 د خوشحال ويل معقول دي
 پرې به خوښ شي چه عاقل وئ

چه بندي د يار د زلفو په كمند دئ بهانه ئې د خلاصى دغه بند دئ
 سر مي يار وټه پېښكښ كړ لا شرميرم د نادارو عذر پټ ندئ څرگند دئ
 نه شكري دئ نه قندي نه نبات دئ د شهى د شونډو لا گوښي بل خوند دئ
 څه صفت د هسى حسن په غزل كرم چه په نونس بابو كل شكل پسند دئ
 څه به غم د مال و ملك د دين و دل كرم چه لا ستا له غمه روغ گرزم انند دئ
 يوه زړه لره يوه اشنايي بس ده نور به ډېري يارى نه كوم سوگند دئ
 پخپل زړه مي به دا هسي شندي نكړې كله هم د عاشقې كار پسند دئ
 د خوشحال څټك د ستا په سر شوگند وئ
 كه ئې بې تا په نور څه زړه خورسند دئ

چوهري د خپلي خوني په بوي خوښ وئ ولي بوي ئې په چميار باندي آتش وئ
 نور وگرى د چميار له خوني تښتي په چميار د خپلي خوني بوي دلکش وئ
 هسي رنگه د هر چاري تفاوت دئ يو تر بل پوري مطعون او مشوش وئ
 د دهقان فهم په پاله يا په يوم دئ
 د سپاهي نظر په توره په تير کش وئ

^۱ دونه.

^۲ يعنى د بوى تېش.

چه دلبره دلربا ده هغه ته يې
 چه د کبر د فتنو د خرخبو نې
 چه مشتاق د د خندا دئ هغه زه يم
 په جهان که ښاپسته وه بې حسابه
 د پسرلي گلونه څه دي چه نې ستايم
 ستا د مخ مي په څراغ نشته وټنه
 خپل عاشق سره وعده نکړې تر سره
 چه خود رايه خود ستا ده هغه ته يې
 په همه عالم غوغا ده هغه ته يې
 چه د تل و ما ته شا ده هغه ته يې
 چه په وړو دی خندا ده هغه ته يې
 تر گلونو چه زبیا ده هغه ته يې
 چه د توري شپې روڼا ده هغه ته يې
 چه په عهد بې وفا ده هغه ته يې
 که هر څو دي د خوشحال معشوقې ډېرې

چه ورتېره تر هر چا ده هغه ته يې

چه ابرو غنډي نې پروت په دربار نه وئ
 عندليب چه په گل رايشي نارې کا
 د زړه چاک مي به په هيڅ سره ور نشي
 ستا د زلفو نوم به نور په خوله وانخلم
 تر هندوي مه شه کم د يار په پت کښ
 په ما هر زمان اختر دئ چه يار وينم
 په کوم ځاي مي به مرهم کښېږدې طبيبه!
 په هغه د عاشقې نوم حرام دئ
 د هغو به و اسمان وټه لار نه وئ
 وایي دا چه يوه ورځ به گلزار نه وئ
 څو گنډلي ستا د زلفو په تار نه وئ
 د هوښيار پارو تور مار سره کار نه وئ
 چه نې هيڅ له بله اوږه نه پار نه وئ
 بې اختره به هاله شم چه يار نه وئ
 چه د يار د غشي نخښه پرهار نه وئ
 چه په يار پسې نې درست صورت خوار نه وئ
 هيڅ ماڼه له ياره مه کوه خوشحاله

د دنيا ساعت به تل په قرار نه وئ

چه په زلفو عنبر ساده هغه ته يې
 چه نازک نې دئ اندام د گل تر پاتي
 که هر څو شي په جهان محبوبې ډېرې
 له عذابه له ويا له د ترس نشي
 چه اثر مي د ژړا ورباندي نشي
 چه تمامه شپه د خوب په ما حرام کړ
 چه په شونډو شکر خاده هغه ته يې
 په قد ښه تر عرعر لا ده هغه ته يې
 چه خوشرنکه تر هر چا ده هغه ته يې
 چه پدا دور ترسا ده هغه ته يې
 چه پدا زړه حجر آسا ده هغه ته يې
 چه د ستر سحر بلا ده هغه ته يې

چه له ميني ستا په سر لوري خوشحال دئ

چه د ده د سر قضا ده هغه ته يې

چه نې عمر د څارويو سره تېر وئ
 چه سلطان غنډي رانده شي څوک نې څه کا
 ځوانان واره برابر ندي په وزن
 که په زړه باندي پراته دئ زر غمونه
 د شکر و تر حلوا به نې لا ښه خورم
 د ښه مخ په ننداره به لکه روغ ځم
 هر عاشق د عاشقې ته هوس نکا
 زيبست روزگار د هغو هم په هغه څېر وئ
 که هر څو ور څخه علم هنر ډېر وئ
 ځني من، ځني نيم من ځني نيم سپر وئ
 چه مي يار په نظر کښېږي واره هېر وئ
 که د يار له لاسه زهر يا گنډ هېر وئ
 که په تن مي پرهرونه د شمشېر وئ
 د عشق لاف د هغه ځوان کاندې چه شېر وئ

دربغه بیا را سره ژر غاره غري شوي چه فليل په زلفو پوري د اجمبر وئ
 د خوشحال خټک خو کنبلي مخ په کار دئ
 که د سوات که د پکلي که د بنبر وئ

چه په زره ئې ستا د غم غشي سيده شي قراري به ئې له دله رمپده شي
 همپشه به ئې سريښی په زنگون وئ په فکرت به ستا د زلفو خمپده شي
 توري سترگي توري ورځي سره زيب کا بيا په تيره چه و سمه پر کنبیده شي
 په ټټو باندي ئې خط د وپښتو ندئ دا ئې سيوري د څړی ده چه ليده شي
 ستا خوبي ځما په پوهه ډېر تېري کا د يوسف خوبي که هر څو اړوپده شي
 په بنو باندي مي پښې په احتياط رده چپري نه چه مي باڼه پرې خليده شي
 ځان و زره مي هغه لور وټه پرواز کا هغه ځاي چه ښه دلبره شنیده شي
 زه پدا سبب په دوو سترگو مين يم چه چهره د بنو يارانو پرې ليده شي
 له قسمته زياتي مه غواره ناپوهه! و هر چا ته خپله بخره رسیده شي
 لاس په لاس ئې گرزوي هنر آموزي چه ښکاره د هنرمندي کنبیده شي
 په ژړا مي به و نه غلوې خوشحاله
 که دئ سرې ويښي رواني تر دیده شي

چه ښېرې و ما ته وکړې ژونده وې مي چه مي ياد کړې په ښکښلو نهاله وې مي
 دا چه وايې راته ځير گوره چه مور شې که تمام عمر دئ گورم مړه وې مي
 غمازانو اغزي توي د غمازی کرل چه د دوي په وينا غوړ کړې پرې څکوې مي
 ما خپل زره وټه ويل چه اي بد خويه څه په هر صورت مين شې سوړه وې مي
 وئې عمر مي پدا بد خوئي تېر شو څه دا اوس راته ويل کړې اړه وي مي
 که می سر په عشق کښ درومي هم د لار شي خپل وژلی راته شمارې وېر وې مي
 که د زهرو پياله راکړې هم به وایم خداي د خير و تا درکا ژونده وې مي
 چه گهي په مخه رايشې کنکس خورې يو تر شا نظر ونکړې ځوره وې مي
 کشکه زه درباندي نه وی مين سوي تا ناداني مينه نه زده پخه وې مي
 ما خوشحال څخه په ذات دورنگي نشته
 د زره حال مي در معلوم دئ ويه وې مي

چه درومي په انګن کښ درست انګن سره يو گل شي د مښکو بوي را پاڅي چه د تار په تار کاکل شي
 چه سترگي کړې ور پورته په نرګس شي بلا سازه چه زلفي کړې نمودي حبطه واره سنبل شي
 د ملا د وپښته فرق به د هيڅ يو سره و نکا که واره دانايان می په دا فکر تأمل شي
 عالم وايی و ماته له ښه مخه صبر وکړه حيران يم له ښه مخه په څو صبر و تحمل شي
 د خوشحال خاطر ئې هسي ځني يوور تورو سترگو
 کله صيد د شاهينو تر مښکو تر منگل شي

۱ دا کلمه عیناً وليکله سوه، راحت زاخيلي گنگوسی په معنی د پټه خوله والی او خاموشی او سر گوشي را وری دی.

چا به راکړ په پالنگ دا هسي کنبلي
 شيخ د حورو صفت کا زه د دلبرو
 عاشقان ئې صد هزار دئ په هر لوري
 په دربار ئې سنا سي شه ورته کنبته
 که هر خو د خلقو جونه نيايسته دئ
 لا به کله ننداره د هغه مخ کرم
 د هغې پيالې مستي لرم په سر کنب
 نه د مینکو پتيدنه نه د عشق شته
 چه مي تل د مخ ثنا وايي خوشحاله!

په صله مي سپينه خوله درته بخنبلي

چه گلرنگه معشوقه لري په کور کنب
 په هجران کنب مي ژړا هغه خدا شوه
 لکه لوند خرخوري تا وکړې نم ئې نه وئ
 د عشق بنور د د عاشق له دله نه ځي
 په هر ځاي چه د رندانو مجالس وئ
 شور و شر به د رانجا په جهان نه و
 که خبر به د درخاني د مخ نه وئ
 پينتنې جونه د زلفی باد ته نيسي
 د عاشق له نام و ننگه سره څه دئ

د خوشحال د زړه مي بڼه ننداره وکړه

سمندر غندي بازي کا په بل اور کنب

چه له ورايه را څرگنده مسته شاشي
 چه پلو په مخ کنب ونيسي ماينام کا
 د جمال خوبي ئې زياته ده تر نمره
 تر يانه پوري ئې گوډه سي کوتره
 حبشي زلفي ئې پاس په سينه زانگي
 مرگ می سل ځله قبول بېلتون د نه وئ
 په ماڼي ئې مرده شو يو کره عيد وئ
 توري خاوري د رقيب په سر کا توئي

چه په نه ليدو ئې نه ومړې خوشحاله

ځکه هسي دا جهان بلا په تا شي

چه محبت په ځان قبول کا نور راحت شي
 که فلك ئې د مزرې په خوله کنب ورکا
 چه عارف د مصيبت شي عافيت شي
 خداي دئ نکا چه عارف پکنب غارت شي

^۱ نښتېلی او په تکلیف اخته.

^۲ رانجا او هېر په هند کنب دوه مینان وه چه په هندي کنب ئې قصه مشهوره ده.

لکه باد کله ئې مخ کله ئې شا ده بيهوده غرور د هر چا په دولت شي
يو لاله په غوریده بل رږېده کا شگفتن د باغ د گلو په نوبت شي
د يوه ماني شي سر د بل نرېري په جهان کښ نوی نوی عمارت شي
وا ويلا ژړا نارہ سارہ آهونه خو هم دا په ورخ و شپه په هر ساعت شي
دا همه چاری د ده دې چه را کپري يوه خدايه کور د وران د محبت شي
هغه شان لکه په تورو اوس په سپين دې
د خوشحال مجاز به کله حقيقت شي

چه راغلی په حيله دې عقل حکه عقيله دې
که مثال ئې له ما غواړې عشق مزري عقل نیله دې
آشنائي ئې دا جمال ده چه مين په جميله دې
پرواز نه پرې پرېري کا اور خو بل په فتيله دې
خوار مجنون د عشق په کار کښ سپک په قام په قبيله دې
هم خالق ته هم مخلوق ته واره کار په وسيله دې
د خبري په میدان کښ
نن خوشحال خټک قبله دې

چه ښکاره په آرایش کښ شگفته شي صلوات ئې په جمال باندي گفته شي
آشفته کاندي روزگار د پرهېز گارو چه ئې زلفی په عذار و آشفته شي
چه ئې نه وينم زه هسي خلبلاند شم لکه گل له عندلیبه نهفته شي
چه د غويرو دُر ئې نه وينم په سترگو دُر گوهر مي په هر هر باڼه سفته شي
د وصال په وخت هم خوب د عاشق نه وئ ترو بې وخته په هجران په سوخته شي
ښه خو دا چه ئې برقع په مخ پرته ده او که نه پرې به وگرې الپته شي
زړه مي وائې چه ورتلي په درنې اېل کرې په هر خاي چه ښه محبوبه شنفته شي
و خوشحال ته د دې باغ غنچه ښکاره وه
چه به دا رنگه گلونه شگفته شي!

چه ادب لري سرې سرې هاله شي بې ادب سرې سرې کله باله شي
خه پتونه ئې په شمار په حساب ندې که په چا د آشنایي پت پاله شي
چه همت د سرې خو قدر ئې هونبره د تمیز په تله هر سرې تاله شي
دولتمن سرې هغه بللې بويه چه له سينده ئې جدا د چا واله شي
هر سرې چه دولتمن شي که دانا وئ په هر کار کښ دې نظر پخپل کاله شي
که د توري کار د خوان دې يا د نور خه مصلحت دې د هغه چه په زاله شي
دولتمن د په هنر په علم مټ کا که هر خو ښايسته مخ وئ بيا پساله شي
خوک دنيا وته مريونه دي خوشحاله
شاه زلميو ته د لوبو چنغاله شي

^۱ یعنی پښې تر، هغه شی چه د اوښ پښه په تری.

^۲ چنغاله هغه نجلی بولی، چه مېره ئې معلوم سوی او نامزده شوې وې، اما واده ئې نه وی سوی.

چه رانده و ته اسمان بنیي يا ستوري
 روڼا ورغ په ښاپېرک باندې تور تم شوه
 که څښتن ورته زورل کا يا ښکنځل کا
 بيا به شنې په پانيو نشي وچي وني
 زور قوت د هر چا سم برابر ندئ
 راشه نن د د نخاس ننداره وکړه
 چا د سر د پاسه سور مندیل ترلي
 د چا حکم د چا لاس درباندي نشته
 وایه روند به ئې په کومه سترگو گوري
 روښنایي د نمر ښکارېږي په هر لوري
 مری هم په زړه کښ هسي څښتن زوري
 که باران د ښکال په شېبو ووري
 څوک له ځایه زورور شول څوک کمزوري
 یو کالی په بها پېري بل ئې پلوري
 ځني هسي خوار حیران گزري سر توري
 پخپل بخت پخپل قسمت پریوزې غوري

په تلوار په اضطراپ چه صبر نه کا
 د خوشحال خاطر سیماب شو سره ښوري

چه مي خپل مين نيولئ تر اغوش دئ
 ساقي زه څه هوبنيار نه يم باده راکړه
 چه پروڼ ئې اهانت د مي خور وکړ
 ساقي ترس د محتسب د درې نشته
 هدايه وقايه څه لولې و ما ته
 دا کلگون شراب د کومي ميخاني دي
 د بهار په وخت به څه له ميو اورم
 بيا به دا گلونه نه وئ ميخوري کړه
 ډېر د باد سپاره په خيال تر ما تېرېږي
 د جهان هوس مي واره فراموش دئ
 لېونتوب د لېونيو پرده پوش دئ
 نن هغه د ميو پک سيو په دوش دئ
 چه بابا ئې د مجلس سره مي نوش دئ
 چه ځما د ناي و ئې په آواز گوش دئ
 چه صوفي ئې په جوعه سره مدهوش دئ
 چه سرود د مغني په نوشانوش دئ
 د بلبلو په آواز کښ دا سروش دئ
 همېشه پدا بازار کښ پوشا پوش دئ

چه په ډېر ارمان د يار له مخه بېل شو
 د خوشحال په بخره هر کله خروش دئ

چه لرې پخپله خونه کښ خوشخوي
 دين دنيا ئې دواړه کښېوتل په لاس کښ
 د بلبلو غوغا تل په هغه گل وئ
 زه دلې له غمه مرم چه جدا کېږي
 چرته وېر چرته سندرې په جهان کښي
 گلدستي د د بهار را لره راوړي
 د جنت هوا به هم کړې درې شوي
 چه په کور کښ ده خوشخوي هم خوش روي
 چه صفت ئې شي له رنگه هم له بوي
 په شانه سره د شاه د زلفو مري
 که ئې گورې دهر نه دئ بې هاي هويي
 پيکه ښه راغلي په وخت د يار له سوي

په جنت کښ پراته چېرې چرته درومي
 چه خوشحال شري عالم د ډير له کوي

چه په آن و آن په مکه په اسمان دئ
 دا يوه څمڅه د ځان ويني بلا شوې
 د نامرد د مرد پدا تفاوت وشو
 کشکه ته پدا دنيا همېشه پايي!
 په غمونو په ښاديو کښ انسان دئ
 چه سړی سره ئې غم په هو زمان دئ
 په نامرد شرم آسان دی په مرد گران دئ
 په احتياط احتياط کښي ډېر خلق طوفان دئ

که دَ ځان که دَ ایمان بد خواه می پېر دی ما په خدای باندی سپارلی ځان ایمان دئی
 بیگیالی چه دَ اخلاص توره په لاس کا پېر لښکر ئې تر همت پوری کاروان دئی
 له اوله تر آخره څو روزکار شته چه عالم باندی غوغا کا دا جهان دئی
 په بنادی سره شریک دی اولسونه
 غم یواځی دَ خوشحال څنک دَ ځان دئی

چه وربل دي په سپین مخ آشفته کېږي په ما بنام کښ روڼا ورغ نهفته کېږي
 که د مخ بنایست ئې دا دئی چه لیده شي لا به ما غنډي پرې پېر الپته کېږي
 په بنو ئې اوبني ندی اوبزاندی همگي دُرو گوهر دئی سفته کېږي
 یو ئې رنگ یو ئې نکهت یو ئې وی پانی پدا باغ کښ عجب گل شگفته کېږي
 په ژرا می به پوهېږې خوب و نه کا هغه څوک چه په کیسو ئې خفته کېږي
 دَ خوشحال دَ خولې خبري خوشي ندی
 دا همه دَ یوه حاله گفته کېږي

چه مور پلار ځني آزار شي هغه عاق دئی دَ عاق زویه ځاي دوړخ په اتفاق دئی
 هغه مور او پلار به خلاص نه وئ له غمه چه فرزند ځني زوولي بد اخلاق دئی
 هغه زویه به آخر په خواري خوار شي چه ښکاره ئې دَ خپل پلار سره نفاق دئی
 دَ اورنگ بادشاه په دور رسم دا شو چه هر زویه دَ خپل پلار دَ سر مشتاق دئی
 نن هغه قطب آفاق گڼي خپل خپسر چه گواه ئې دَ عاقوالې درست آفاق دئی
 ناخلف زویه په گور خلف دَ غواري هر پدر چه دَ پسر په اشتیاق دئی
 دا ځما همه گله ده دَ ټټوانو را ئې وښيه چه کوم پکښي تفجاق دئی
 دَ ټټوانو نه همه ټټوگي زېږي که الغبر ئې دَ عرب یا دَ عراق دئی
 دَ هغه اسلام اسلام ندي خوشحاله
 چه بهتر ورځنی گبر په میثاق دئی

چه دَ خولې ویل ئې نور دَ زړه ئې نور وئ دَ هغه به مخ په دواړه لوریه تور وئ
 دَ ناپوه سره راضي نه یم په باغ کښ دَ دانا سره قبول لرم که اور وئ
 که په لاس کښ ئې پک جام کښېږدې څه سود دئی دَ هغه چه له ازله جام نسکور وئ
 نالایق زویه دَ خدای دَ چا لوی نه کا چه په ځان دَ ده له خویه پلار او مور وئ
 ښه لایق زویه مور پلار په ښکي یاد کا نالایق دَ پلار آزار دَ مور پیغور وئ
 یو لایق زویه دَ پلار کره لوی ښه دئی نالایق په څه شمار که درې څلور وئ
 دَ غوولي زویه شور وی پخپل کور کښ دَ ښاغلی په جهان کښ شر و شور وئ
 که هر څو دَ سړي پېر زویه پیدا شي بیا په وارو کښ خو یو زویه انځور وئ
 هغه زویه خو په گور ښه دئی خوشحاله
 چه بهرام غنډي یواځي دَ خپل کور وئ

چه دا هسي سحر گري سترگي ستا دئ په ناحقه د تقوا لافي حما دئ
 پښتني جونه مي ولېدي په سترگو خوک چه ترکي د خطا ستايي خطا دئ
 بناپېريه که هر خو ستايي وگري ستا تر حسنه تر جمال په شمار د چا دئ
 تا چه وويني مين در باندي نشي هغه زرونه غندي کاني د بېديا دئ
 واعضان چه يادوي د جنت حوري ما پدا سترگو ليدل په دنيا دئ
 يا به ستا زلفيني ونيسم په لاس کنښ يا به سر درباندي بايلم دوه وينا دئ
 د ناموس خبري مکوه خوشحال ته
 عاشقان له نام و ننگه بي پروا دئ

چه مي کړي هر اثم دئ که په خوله که په اندام دئ
 اوس له وارو توبه گار يم په اخلاص مي دا کلام دئ
 تر کرم را باندي وکر ستا کرم په هر چا عام دئ
 په دوه سترگي مي منلي چه د شرع هر احکام دئ
 واره امر مي قبول دئ ترې توبه چه نهی نام دئ
 استقلال د توبې راکر د شيطان د بلا دام دئ
 ما ساته د ده له شره نفس مي مدعي خود کام دئ
 په توبه کنښ ثبات راکره لکه حکم د اسلام دئ
 پخپل لاف به هيڅ ونکرم که زه لافي کرم لاف خام دئ
 چه توفيق له تا نه نه وي د زاهد زهد حرام دئ
 په هغه لاري مي بيايه چه پرې بيني نبي گام دئ
 نور به څه کرم ډېر خواستونه دا يو ما لره تمام دئ
 چه ثابت ولاړ په دين دئ
 د خوشحال باندي سلام دئ

چه په زره ئې گرزوي وړې وړې^۱ يوه ورغ مي به له وره وشړې
 چه په تا پوري ئې زره نه وي ترلي په هغه پوري زره څه لره ترې
 که مي ورمي ساره ډېر وي قبلوه ئې مړې ايرې د نغري څه لره لري
 چه خير خير ئې مخ ته گورم نه مېرېم دا حما سترگي به کله شي مړې
 ستا خوړې شوندي نبات دي رقيب مچ دي ښه خو دا چه ئې له شونډو وشړې
 خو خوانان د پخپل خان د کښنولي لا به خو در باندي کښنوي زړې
 ياره ته چه له اغيار سره خدا کړې
 د خوشحال په لړمانه درومي چرې

چه د بخت د تالو سپين دئ تور به نشي چه شيرين دئ له ازله شور به نشي
 هر چه غور د محبت لري په زره کنښ که پرې زر کالونه تېر شي سپور به نشي
 د دې نورو بازارونو خپرېدل شته يو بازار د محبت دئ خپور به نشي
 خو چه وزېږي له موره چه بدذات وي په ورورئ ئې غلط مشه ورور به نشي

^۱ دا بدله له يوې قلمي نسخې څخه را نقل سوه، په نورو کښن نسته.

چه له ياره سره کښېنم رقيبېان مي تل په بد نظر کاته کا کور به نشي
 څوک چه زور سره ښکاره کا وزيانپري که پخپله بوسه را کا زور به نشي
 هسي نه چه زور مي نشته زره د گورم ته پخپله مهر وکره زور به نشي
 و هر چا وته رسپري خپله بخره چه ئې پلي په ازل کر سپور به نشي
 لاس په لاس سودا بهتره تر هر څه ده مسافر په لار ولاړ يم پور به نشي

که هزار ځله حکمت هنر تدبير کا

د خوشحال په باب چه شوي نور به نشي

چه په حسن په ښايست دي زوروري د هغو وائي بدلي يا سندري
 رغېده ئې ستا د خولې په دلآسا دئ د رنځورو دارو ندئ له تا ليري
 ما چه ستا د خوړو شونډو و لذت بيا موند نه مي شهد په غرض دئ نه شکري
 عقل خپل فوزونه تار په تار خپاره کا چه پرې رايشي د عشق خوني لښکري
 د ښو په تير ئې بيا سره پاش پاش کا که خپل زره وته پوينم د صبر زغري
 تريانه د د خطا آهو خجل شي چه په شين شين يون کرې ښپوه گري
 يو نظر په درست صورت علامت وکا په مثال لکه بڅري وچي سري
 تر خوړه خندا د څار شم راته خاندنه چه پرېوان کرې په ما لعل و مرغلري

چه څوک بې عشقه څه وائي باور وکره

لکه باد دي په خوشحال هغه خبري

چه د خپل عقل ويل کا هغه کله خردمند دئ چه پوينتنه مصلحت کا هغه هم د عقل بند دئ
 چه مي فهم فکر وکر پدا خپله دانائي کښ بل نادان را ښکاره نشو که نادان دئ خود پسند دئ
 تر مشرقه تر مغربه چا دا هونبره جهان وغوښت عقل علم هم دا هسي په جهان کښ چند در چند دئ
 گي شه وغواره باغونه په هزار رنگه مېوې خوره راشه راشه راته وايه سم د وارو لذت خوند دئ؟
 لعل الماس دي په جهان کښ د مرجان شته دي مشکي واره هيڅ پوشيده نه دي د هر چا قدر څرگند دئ
 هر سري چه محنت نکا هغه کله راحت مومي راشه راشه رنځ قبول کره که ته گنج غواړې ښه پند دئ
 که ته راشې له اسمانه جبرئيل شي پدا څه شي خوف رجا راوړه اي ځانه کارد توري يا د شخوند دئ
 څوک چه حکم رياست کا سياست د کا په شرع اوس لا بلکه خلق بد شه په توره عمل هم سند دئ

ډېر به ښه ښه زويه راوړي دا نه پلاره څلور ميندي^۱

نن په واره پښتانه کښ يو خوشحال لايق فرزند دئ

چه اميد پدا ايام لي دا اميد ئې نا تمام لي
 عافيت غغوښتل له دهره د سبا هيله له شام لي
 کل اميد خامي تكيئي دئ څوک به څه تكيه په خام لي
 په سراب د تري خوي دئ د اوبو گواهي مدام لي
 زه له غمه جار باسم دئ را وړاندي شي سلام لي
 په هيبت دي ناست و خبز کا چه مزري څخه مقام لي

^۱ چه پرې رايشي تنها د عشق لښکري.

^۲ نه پلاره او څلور ميندي، نه اسمانه او څلور عنصر دي.

دغه خون په خپله غاړه چه د بيم په ځاي آرام لي
 د خوشحال بلا هغه شو
 چه سوگند د ده په نام لي

چه پخوا مي په خاطر نه وې ليدلي^۱ فلک ډېري نندارې را ونيولې
 وار په وار مي واره وليده اغيار وه چه همپش ئې د ياري لافي وهلې
 په بختين ئې نر ناحقه غلطي كړې وار په وار به جهان واخلي واره خپلي
 چه خبر له ځانه نه وه ما خبر كړه له هغوى څو خبرى واروېدلې
 نه هغه شته نه په خوله كېنى هغه غاښ شته چه په خوله مي كښلول پرې نازېدل
 چه ئې نن وكړ په چا كنده په تا شي د هغو د خولې مي واروېدلې ښكځلي
 چه همپش به په تسليم راته ولاړ وه ويرياندي چاري واره دئ په تللي
 د جهان گلونه واره بې وفا دئ بيهوده ورباندي ميني كا بلېلي
 كشكه زه يو خر غڅكي وئ سړى نه وئ هونيره چاري سړيتوب را ونمايلې
 دوه رفيق دي د يوه په ويل بځ كرم دا دوهم را باندي غرپ وهي چه غلې
 نه د دين نه د دنيا دي ځني نوري د ياغي د اېل په منځ كښ و بلنېلي
 چه اوربشي كړي كله غنم وشي پته نه ده چه كړې هغه اخلي
 يو ئې ټوله په محنت كا بل ئې يوسي راشه گوره چا اولجه كړه چا ساتلې
 يا دارو د لېونتوب وكړه خوشحاله
 يا ناحقه دروغ خلقه سره ملي

چا ئې راز د خولې تحقيق ندئ موندلي كه صفت ئې واره خلقو دئ ويلي
 په چشمانو كښ ئې سحو د بابل دئ په ملال ملال كاته كښ ما ليدلي
 يو نظر ئې راته وكړ نور په تله شوه د ما زړه وړي د بنو په تار پېلي
 و چمن لره چه درومم تللي نشم د مخ باغ ئې تر لمني يم نيولي
 په هر لوري كښلي ډېر دي خلق وائي څوك د يو راته ښكاره كا هسي كښلي
 چه و مرگ وته مي مينه ستا غمزه كا خداي د ستا له لاسه روغ كا د ما ځلي
 تر جلب نيولي تل باندي سپارلي كا زړه مي پت مړني سپور دئ خال د پلي
 چا به بې د عشق له كاره بل كار نه كړ
 د خوشحال د خولې ويل كه چا منلي

چه سړى تر عقل تېر شي مخبط شي زيست روزگار د مخبط سره غلط شي
 د حرص درياب تر شرقه دئ تر غربه حريصان پكښ غوټې خوري لكه بط شي
 نن ځما بېرى لاهو شوه په درياب كښ لا به كله دا لاهو بېرى په شط شي
 دته درزي جامې قدر قيمت ډېر وئ د اغوستي سر و پاي قدر وسط شي
 غاښ وتلى پيره سپينه ازموينبت دى لا د ما و عاشقى وته نمط شي
 جاودانه خوښي دا ده په جهان كښ چه د زړه د عشق په كار كښ منسبط شي

^۱ چه پخوا په خاطر نه وې ما ليدلي.

بنايسته ياران مي هسي ملك ته ولاړل چه نه خاي د پيغامونو نه ئې خط شي
 د خپل يار و تبغ ته سر كښيږده خوشحاله
 د قلم خوبي هاله گڼه چه قط شي!

چه د لويو كتابونو دانشمند وي د هلكو كتابونو په كار بند وي
 چه خرما ئې د بلوت نه وي خورلې و هغو وته پتوي خرما خوند وي
 چه د هند په شكر قندو خبر نه وي و هغو وته گسڅري شكر قند وي
 د اټك په مناره به نظر نه كا چه هغه ته د دهلي ملك څرگند وي
 هر سري دپل وطن ثنا صفت كا د هر چا تر فهم كښلي خپل فرزند وي
 د ناپوه سري د پند سره كار نشته ما چه وليده دانا محتاج د پند وي
 زه خوشحال ئې د دانش په سترگو وينم
 د هر چا چه بده پوهه غلط سند وي

چه ئې مخ تر گل زببا دئ يار خما دئ چه په مخ ئې عندليب شوم كار خما دئ
 چه ئې تش په كوڅه تير شوم لېوني شوم كه ئې ووينم په سترگو زار خما دئ
 كه واعظ مي له بنه مخ له ميني نيسي كه مي لاس ورباندي بر شي پلار خما دئ
 بې له كښليه زببا مخه كه گلزار دئ چه هر گل وته نظر كرم خار خما دئ
 چه هر لوري وته درومم په غم اورم ته به وايې غم يكلخته ښكار خما دئ
 همپشه به په ما وار د رقيب نه و بيا له خپله بخته خوښ شوم وار خما دئ
 د خپل يار سره دوړخ خما قبول دئ كه بې ياره جنت موم نار خما دئ
 بت پرست كله د بت له ميني اوړي زه كه مينه د يار پرېږدم عار خما دئ
 زه خوشحال چه د منصور په مذهب خوښ شوم
 اوس څه غم چه زه د دار يم دار خما دئ

چه د خلقو نېكخواهي لري په زره كښن مبارك شه بادشاهي لري په زره كښن
 كه ئې غوړ د دانشمند په نصيحت وئ څه عجبه آگاهي لري په زره كښن
 د ناصح په نصيحت به اصلاح نشي هر سري چه تباهي لري په زره كښن
 د مردانو په معراج به ورتلي نشي كه د سعي كوتاهي لري په زره كښن
 مختورن د دواړو كونو نه دئ څه دئ چه هر چا سره سپاهي لري په زره كښن
 نېك بختان به اندېښنه كاندي د نېكو گمراهان به مناھي لري په زره كښن
 په هغه هنر كښن ټينگ اوسه خوشحاله
 هر هنر چه سپاهي لري په زره كښن

^۱ دا كلمه حل غواړي.

^۲ نېك گردار سره به فكر وي د نېكو بد بختان به گمراهي لري په زره كښن

چه مي اويني هسي آلا شوې دواړه سترگي مي سره لال شوې
 چه په نور څه پسې ندي واره ستا د مخ په خيال شوې
 ليونى شوم خوب مي نشي راته ته پري مثال شوې
 نور مي محو شول له دله چه مي ته په زره نهال شوې
 د زره داغ د مبارک شه چه مين د شاه په خال شوې
 خلق خوښ گرزې هوس کا د ما زره ولي بد حال شوې
 مگر نول د بېلتانه دئ په ناله کښ لکه نال شوې
 نور څوک هم شته دئ اي غمه
 که يواځي دا خوشحال شوې

چه ئې تل کښېنوي په سر د خيال درى تور وپښته شو د هغې سپيني وړى
 د روانو اوبو کار د عمر يو دئ بيا به ورځ و شپې را نشي د نړى
 محبت بې خدايه واره که ئې گورې د درياب په مخ د خليو پل تړى
 ته پدا حسن جمال چه درته گورم نه پوهېرم ښاپېرى يې که سړي
 بې مدد د باد نه رسم مراد ته که هر څو روانوم د زره بېرى
 ستا د زلفو له ښاماره وېره نکا چه تر خوله ئې ستا د ميني شي جړى
 د خوشحال زره په تقوا کښي لکه غر و
 ستا په مينه بکباره شو و ووري

خداي راکړه په غير کښ د رويار منت را باندي
 يار را سره يار دي د هر غم مي غمگسار دي
 پرېږده چه پرې سوځي ستا د مخ بلا اخلي
 دا څه بارخونه دي، نه پرېشاني توري زلفي
 زه ور پسې درومم د يوه نظر په طمع
 بخت نه دي نور څه دي په دا هونبره پېره مينه
 ژاري رخه کړوني چه خوشحال ځيک ته خاندي

څو بېرى پدا سيند کښ ډويي ولاړې^۱
 فراق هر څه ته لمبې دئ لگولي
 غم ښادي سره ترلي دي له حايه
 چا ئې نوم راته وا نه خيست چه د چا دئ
 په زرو رنگه غمونه د جهان شته
 لکه راي ځما د زره هغه لا نور دئ
 دا طومار څه هسي نه دئ چه تمام شي
 چه تخته ئې مونده نشي که ئې غواړې
 لکه لوند لرگي په اور يښي څو ژاړې
 هغه هونبره به وژاړي څو د وياړې
 منارې مي ډېري وليدې ولاړې
 په زرو رنگه نارې واوره د خراړې
 خلق څو خبري کاندي غاړي غاړې
 غوروي ئې پتوي ئې، لولي نغاړې

^۱ محشى ورته کښلى دى يعنى سړې.

^۲ حسد او بغض.

^۳ دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

دین دنیا لَره په کا و خپله کرده ده لوند وي حلق د هر سري پخپلي لارې
 چه بي غمه بي وبا له نې خواره دي د بادشاه تر خوا نه به گنم خخارې
 غافلان په غور کانه دئ نه نې اروي
 د خوشحال خټک د خولې خبري لوارې

خو چه مينه د دنیا پرېوزی په زره کښ
 خوک له خايه پاکيزه خني ناپاک دئ
 په يوه نښينه کښ شاش د قارورې دئ
 چه څه نه ويني نه اوري نه څه وائي
 چه څه ني ويني نه اروي نه څه وائي
 نېک و بد پخپل قسمت وئ له چا نه وئ
 نه په پند خي نه په بند خي نه په نور څه
 چه صحبت د له چا کپري هسي ته شې
 د بلبل محبت يو دئ له بلبل وئ
 نا آشنا عالم د چا په فکر گرزي
 د بهار په وخت دا درد وئ د دردمنو
 د خوشحال غندي به بېل شي له عالمه
 د هر چا چه دا سودا پرېوزي په زره کښ

خوک په لوري د کعبه خي په هي هي
 دواړه توکه په معني په حقيقت کښ
 عاشقان نې سل هزار يوه معشوقه
 خوک په کور دننه ناست ور سره کپل کا
 مېخانه يوه هزار پکښي خمونه
 که همای دئ که کجر دئ که کرگس دئ
 که خوک وصل د خپل اصل پسې غوارې
 زه خوشحال چه د وحدت په ميو مست شوم
 وایم دا چه کاوس کله و کی کی؟

خوک به ستا د مخ نقاب کاتي پتي
 که د بيا نوي شپوې په خاطر نه دي
 مظلومانو وته څه خو نظر وکره
 چه نې پسي شاله ما هونبره ويل کره
 پخپل يار به نې کېدې دا هسي شندي
 يار په هر لوري جلوه کا ورته گوره
 په نوروز کښ دا غزل واخله مطربه
 گل ته چا دا هسي زېب و حسن ورکر
 خوک به ستا په انګيو کښېردي کوتي
 د وړبل غوتي د څه له ده آرتي
 په دربار د فریادي دي څيري ختي
 مخامخ د هغو ولي ژبي نښتي
 چه همېش د رقيب خبري نغوטי
 که د نه دئ د ليدلو سترګي تتي
 په آواز به د بلبلي شي ساکتې
 چا نې هسي ته په ته پاني پرانتي

د خوشحال په پانگ بيا راغله سر شاره
په زعفرانو په چووه لړلې ختي

خما مرگ هغه زمان دى چه رشتيا د يار هجران شي
زه به خان جهان بنډمه، په اشنا پسي به خمه
تا زره ورکړ يوه هرنه يوه هر يوه بشر نه
يو خدنگ ئې وويشمه وائي بل به د هم ولم
ما د شاه د خولې سودا کره په کروونو ئې بها کره
له يو هسي مي روزگار دئ، چه که يار کله اغيار دئ
د خوشحال خاطر سوخته دئ ستا په جور اموخته دئ

درد و غم ئې اندوخته دئ هم دا درد ئې بې درمان شي

خما مينه ياره چه نن ناست خما په کتې يې
آرام شته د زره کام شته د چمن لاله غورېږي
نه دين لرم نه دل لرم نه صبر شته نه عقل
چه مخ وته د گورم لکه نمر هسي خلېږي
چه ته را خخه نه وې يو کنگال د زمانې وم
پېږي به په گلزار کرې که بلبله د گلزار يې
دوه درې حجانہ څه دئ چه ئې ته په مخ کښ نېسې

په خوب په بيداري کښ همېشه په فکر ستا دئ

اورنگ وته خيبر دئ و خوشحال وته کوھت يې

خما زويه د ننگ ندي نمر پتار دئ
نه ئې لويه اندېښنه نه ئې لوي کار شته
د منصب د اضافو خبري کاندي
اتفاق يگانگي ئې سره نشته
يو خرگند قابل هر گز په دوي کښ نشته
په الکش الکش ئې ستري کرم ښکار نکا
يو څو دي پکښي هر گوره نا پکار دئ
نه د نوم دئ نه د شرم نه د ننگ دئ
نه له پلاره نه پيدا دئ نه له مورہ
چه به تلل د نا قابل سړى د وړاندي

پرې پوهېږم چه همه واره مردار دئ
د مغلو و طبياخ وته تيار دئ
په عزت په حرمت کله خبردار دئ
همگي روان په بېله بېله لار دئ
که و دېرشو ته نيژدې د ما په شمار دئ
د کوټه سپي کوکري پکښي سه چار دئ
دا نور زويه مي لا لږ او ډېر پکار دئ
اندېښنې ئې د ناکس د ناسردار دئ
خو صندوق بچې ئې دواړه مور و پلار دئ
څو دا هسي بېرقونه نگونسار دئ

^۱ څووه.

^۲ په شيدو ککر لوبښى چه اوږه ولغړوى، کنگال يې بولى.

^۳ دا کلمه په يوه نسخه کښ چټ ليکلې ده.

^۴ برگ بروگ ځناور يا مار.

^۵ په الکيش په الکيش.

شکایت له نورو مه کوه خوشحاله
چه خپل زويه هم په ننگ له تا وېزار دئ

خما خرابه دله ته يو څرنگه خراب شوې
د مېنکو دور تېر شو د کافور د دور راغي
د باغ نرگس د هم لکه تازه وه هسي ندئ
د خولې حقه د پکه په گوهر و خالي شوه
په باغ به د چه کنبليو بنایسته بلبلو ږغ کر
بېرې د د سيني په زور چه پاسه تله په غرونو
مزري به دئ له ترسه په هيبت وه په کوهسار کښ
چه پکي په بنو مېنکو په عنبرو هغه خولې وې
په عمر چېرې وېښ وې بيا به هم چېرې وېښېږې
پېرې لري خوشحاله د اسمان ننداره وکره!

چه څه وې پکوم شمار وې دا زمان په څه حساب شوې

چې د شاهي خوله ئې کښل کره هغه کم دئ
هغه تل په زړه پرېشان په صورت خم دئ
چه د يار له داغه آه کا هغه گرم دئ
چه گدا ئې له سلطانه محتشم دئ
چه بې زرو بې لښکرو لکه جم دئ
چه د فقر په جامه کښ محترم دئ
هر چه ولي ئې د عشق په اوبو نم دئ
که ظاهر صورت بادشاه د کل عالم دئ
په هغو د آتش څه غرض چه سم دئ

که په زړه زخم لري دارو طلب کره
د خوشحال ويل د خوړو زرو مرهم دئ

خلق فراغت کا زه تل ستا په غم نيولي
له کبره ډېره خياله به څه سم وايې و چا ته
له گوره نه به پاڅي رنگينه جامې اغوستي
چه سترگي په رنځور کرې برنده کښېني خوري زلفي
هر گز به اروپدلي د ليدلو مخي نکرم
په ورغ د جدایي څوک څه وایي و ما ته

که پسله مرگه زړه د خوشحال وگورې په گور کښ
هر گز به د بڼه مخ محبت نه وئ ځني تللي

۱ په باغ کښ چه د کنبليو.

۲ يو يو بويه مرد بللي.

خلق نادیده دئ په خبرو پسي خغلي خار تر عارفانو چه په حال دئ پوهېدلي
 دو اویا مذهبه پکښي هونيره قال و قيل واره سر هوا پخپل مطلب پسي دئ تللي
 ډېر دئ کتابونه مشتمل په دېرش حرفونه کل واره که گورې له الفه دئ زوولي
 سل بهي سل سپه چه ئې مات په يوه خائ کرې سل به بلل نشي سره يو دئ لا ليدلي
 واره نور د نمر دئ هم دننه هم دباندې هر چرته دا نور دئ په هر ښهر په هر کلي
 زه خوشحال خټک يم د رندانو په مذهب کښ
 نور ويل مي نه زده مختصر دئ ما ويلي

خوله دئ غنچه گل ده تور گيسو د سنبل پاني پښې د دئ د زرکي سپنه غاره د د زاني
 شونډي د ژوندون بخښي په سترگو کرې خونونه ژبه دئ شکري ده دننه په زره پاني
 مهر د له دله لکه مو له مخه ورک شو رايشه نا ترسي لور د ترک که د پتاني
 هيخ پرې نه پوهېرم دا د زني که مته ده خال د دئ په زني که دانه ده د مماني
 ته په پالنگ پرېوزې زه حيران په فکر لار شم پښو دئ د گلونو که دا ته پته په پاني
 زه هغه خوشحال يم چه د راز لرم ساتلي
 ولي هسي وايې چه تا عشق نزده ناخاني

خندني هسي لر بر گرزي برسېري برابر په تورو ورپشي سر تېري
 يو مرغه په سر و په سپينو قيمت مومي بل هزار حيله په توره پيسه پېري
 په غوټه کښن تپوس کله لکه باز دئ که ئې خلق د منگلو خښتن شمېري
 مړني ليوه حمله په ښکر ورکا د نامرد يا په ورغومي يا په لهټېري
 دا دوه خيزه پتوه په څه به پې شئ د نامردو نامردي د ښخو نمېري
 اوښتو لره پخه کوتر بايد دئ د باز يو هنر هيخ نزده کټمېري
 په جاهل خلق کښ ورک شوه چه عاقل دئ
 يو يو بيت به د خوشحال پېري په زېري

خسته زره مي چه نگار هورې هورې وئ خو بلبل مي چه بهار هورې هورې وئ
 زه ئې ځکه د زلفينو په ارمان مرم هر څوک وائي چه گنچ مار هورې هورې وئ
 که ته يار غواړې ورځه رقيبان گوره د گلابو گل چه خار هورې هورې وئ
 د ښادې خوان ئې نورو وته کښېښ غم ئې واره چه د خوار هورې هورې وئ
 په هيخ رنگ ئې اوښته ورځني نشته لېونی منصور چه دار هورې هورې وئ

^۱ مطلب ئې پان دی، چه خوله سره کوی.

^۲ پتان يې.

^۳ مېوه ده چه په غره کښ کېږی.

^۴ نادان يې.

^۵ دا کلمه په يوه نسخه کښې لېري ليکلې ده، د سيند خاوند کښلی دي، چه لټېره يعنی پله گرداو بيهوده.

^۶ د ښخو حبض راتلل (درياب، پښتو لغت).

تپوسی می په مردارو باندي گزوي و هندی^۱ شهند چه بنکار هورې هورې وئ
 په گلونو باندي گنبت گاندي بلبلې پروانه غریب چه نار هورې هورې وئ
 نه په باغ وئ په راغ نه په بل لوري
 د خوشحال خاطر چه یار هورې هورې وئ

ختکي له ختکي نه خوند آخلي همسایه له گاوندی نه پند آخلي
 خه به غم د صغیره گناه هغه کا چه په غاره کبیره خرگند آخلي
 هوبنیاران د نېکخواهانو ویل نغوپري ناپوهان د بد خواهانو سند آخلي
 د مظلوم آهونه کانی د غره سېجی ظالمان به آزارونه چند آخلي
 د هغه لاسونه مه سېجې په اور کنډ چه له پینو د بندیانو بند آخلي
 که په زړه کنبی ډېر غبار د غلیم پروت وئ پرې خوروه چه غبارونه شخوند آخلي
 خوشحال خپلو خورو شونډو وته پرېږده
 چه طوطا خوره مزه د قند آخلي

خوږې شونډي د شکري ندئ خه دئ کنبلی غاښ د مرغلري ندئ خه دئ
 بې له تا چه راته نور مخونه ستائی دا و ما وته خبري ندئ خه دئ
 چه تسخیر په تورو سترگو کا د زرونو سیه چشمي سحرگري ندئ خه دئ
 چه د زلفو په خنځیر ئې مزي بند کرل هوسی سترگی زورورې ندئ خه دئ
 چه د باغ سبري ئې پستي تر قامت دئ پښتنې په قامت ستری^۲ ندئ خه دئ
 وایې نوري مینی ليري کره له دله ستا د مخ په دور ليري ندئ خه دئ
 چه لاشه^۳ ئې د خوشحال په زړه خو خپري
 سرې لښتی ئې سرې بڼوري ندئ خه دئ

خبر ور څخه نه وم په څه خیال راغله پېري په لورو په ژورو دم در حال راغله پېري
 د سترگو په جوهره می په سئ کښ را بنکاره شوه په مینکو په گوهره می په کال راغله پېري
 تر مرگ څه کمه نده ما ئې ښه ننداره وکړه په زور او په قوت په ملک و مال راغله پېري
 په زړه چه را په یاد شي د حوانی تلابونونه د وارو تلابونونو پایمال راغله پېري
 د مخ ده که د تن ده که د لاسو که د پینو ده د کل وارو خویو په زوال راغله پېري
 اقبال په مثال گل دئ تن په مثل لکه بوټي په تن باندي چه راغله په اقبال راغله پېري

^۱ یعنی زنده.

^۲ یعنی جگی او لوئی.

^۳ لاشه یا لشه یعنی نېښ.

^۴ محشی لیکي چه سی د ابجد په حساب ۷۰ دی یعنی پر اویا کالو می د سترگو لیده لږ سوه.

^۵ محشی ورته لیکي چه مطلب له مینکو تور وپښته او له مرغلرو سپین غابونونه دی، او کال په ابجد ۵۱ کپړی چه پر دغه سن وپښته سپین او غابونونه وزی.

ور درومه ائینې په یوه کنج^۱ د مخکي پرېوزه د کنبلیو په جمال په خط و خال راغله پېري
 چه جونو وټه گوري خجالت ورځي پخپله په عشق او محبت کښ انفعال راغله پېري
 نه ښکار شته نه گزار شته اوس د جور سلامت گزي
 د تورو د غره بزونه، په خوشحال راغله پېري

دا چه وايې چه پېر مهر په فلانې کړې ستا وصال په دعا غواړم نه ئې مومم
 زره مې ستا و تير ته نخښه دئ قتال!
 چه جمال وټه دي گورم حيرانېږم
 سحر گر په سحر توري اوبه پرې کا
 زه چه شونډي ستا په شونډو باندي کښېږدم
 ځما زره لکه مزري و خاوند خداي مي
 د خوشحال په دود به ستا ورته پراته وئ
 چه په پښو ئې ستا د زلفو زولانې کړې

دا چه وايې چه دا بد کړې يا دا ښه کړې
 چه په بين الا صبعين^۲ زه خبر دار شوم
 په خطا باندي عطا په طاعت قهر
 دا چه اوس و واره خلقو ته رسېږي
 د هر چا په باب چه شوي هغه کېږي
 چه بېگه پکي په شهد و په شکر دئ
 چه هر دم د العطش نارې وهينه
 په يوه محکه يوه باغوان کړلې
 د سحر گټنه پېره تر هر څه ده
 چه په تور وپښته مغرور پخپل پرهېز شي
 آلوده لرآي درغي درگاه ته
 هيڅ مي نژده چه به حال د خوشحال څه کړې

دا خونې سترگي چه ته لرې دلبري
 لا به کله ځما خوار طالع مدد کا
 په حرام حرام راځه چه بوي ئې واخلم
 په عارض دي د زره داغ د لاله ورکړ
 باز د جال کوتره ووينې پر ورشي
 گوره چرته وي په چرته گرزېدلې
 په کشتن به خلقي کاندې ډبري
 چه به ستا سترگي په ما شي برابرې
 دواړه زلفي په عنبرو معنبري
 ياسمن دي دا پېغور کرل سمبږي
 ټپوسي باندي پېرې کا لر و بري
 چه فراق کړې هونيره اُونبې را خبري

^۱کنج د زنگ پرېوزه.

^۲دا بدله په چاپي ډېوان کښ نسته.

محتسب دِ حَنِي ليري ليري كرزِي
مست خوشحال خُخه كوتك دِي دِ پښيري

دا معنې دِي زوروري سمي چيري دِي خبري
خوك چه لب كا سره بيارته حني توئي شي سكري
خوك چه كنبوزي په وِكو واره وايي خاوري سري
د مشكينو په بازار كښن تويي نه وي مرغلري
خپلي خپلي شلومي ستايي چه سلومي پلوري گجري
هر هر سگني نې وگوره په هنر زغيري زغري
پېر د بڼه ووي خوشحاله
بس كره مه درومه پېر ليري

دواړه شوندي د خوږې شكر پارې دئ د گلابو گل د د واره رخسارې دئ
د هغه خوني څه باك د چا له مرگه چه په تبغ نې روغي شوي منارې دئ
چه د لاف د سپيني خولې كا هغه سرخوري په دربار د د سرونو انبارې دئ
د خپل يار كره دى گل نشته له باغه د اغيار كره پراته په پشتارې دئ
د دردمنو له آزاره وپره وكړه ورخ و شپه نې ستا په ورباندي نارې دئ
شيخه ته راته د پند خبري وائې چه مي غوږ ورباندي ندئ شمارې دئ
پدا اور كښن د د ما لمن و نه سوه په هر لوري رسېدلي شرارې دئ
حريفان پكي پيالې اخلي له ورايه
د خوشحال خټك په بخره نندارې دئ

د الفت غندي نې ته په قامت سم كړې خداي حما د زره په سر باندي رقم كړې
مخ به چيري راته سم كړې په ياري كښن كه دا خوي به تل حما د عمره سم كړې
دا گلزار د هيڅ گلزار سره سم نه دئ چه زلفيني په سپين مخ راته خم خم كړې
در پوهيږم چه مي سر وته په څو يې كه هزار ځله حما په سر قسم كړې
چه له دم سره مي كښته پورته كرزې ته په ما باندي دا چاري په كوم دم كړې
هم دې ووژلم پخپله هم بيا گوره بيا په ما باندي تير وهې ماتم كړې
چه په زره مي كرزيدې هغه خبري كور په كور په هر ديار خوري عالم كړې
د هجران ورځي چه كښې پشمار د عمر د قضا كاتبه عدل كه ستم كړې؟
چه ويار وته تل غندي رقيب! څه په دا به د يار مهر له ما كم كړې
چه دې سر تر پايه درست په غم كښن ليوكرم
راته وايې اوس خوشحال اوسه څه غم كړې

د حوانې په خوبيه كښن څه شك دئ د پيري عمر درست له عيبه پك دئ
پرهارونه مې په زره تازه تازه شي د وړولي په پرهار باندي نمك دئ
كه څه بڼه در باندي راشي پر خوښ مه شه په بنادي پوري هر كله غم لك دئ

هیچ فریار دَ چا د ظلم جور مکره په هر چا باندي چه شندي کا فلك دئ
 غم ئې بې حکمته ندئ پيدا کړئ د نامرد دَ مرد په منخ کښ غم محک دئ
 خو چه ډېر ډېر لذتونه ډېر غمونه ښه هغه چه بس ئې گډېي ته کنډک دئ
 توره چا وته ترم چه زه ملنگ شوم ښه خو دا چه مي په غاره يو کونک دئ
 تفحص که څوک دَ خوړو زړونو کاندي
 د خپل قوم له لاسه ورک خوشحال خټک دئ

د عطار خوني عطار وته اظهار دئ که جلا د ئې د خطا د د ملک تا تار دئ
 خدايه ته مي په ښه مخ باندي مين کره دَ عاشق دَ عاشقی سره څه کار دئ
 څوک ئې هونبره مينه کښيردی په کوکل کښ عندليب چه په گلونو مينه دار دئ
 نه لیلی زده نه مجنون زده پدا منخ کښ يو نازک لطيف رموز باريک اسرار دئ
 د هر څه رموز مونده شي په جهان کښ چه نظير ئې مونده نشي ځما يار دئ
 عقل صبر و دل و دين ولاړ شه په عشق کښ خو را پاتو يو ژوندون شه پدا لار دئ
 د دې ښهر دلبر واړه زړونه سم خوري پل به نردی پدا لوري چه هونبیار دئ
 ساقي زه دَ جرعه نوشو غندي نه يم ډکي ډکي پيالې راکړه ځما وار دئ
 که د وينم په سترگو ستا په ياد مي شگفته تازه دَ عمر لاله زار دئ
 چه سنبل ئې دَ زلفينو نمودار شي هغه ځاي دَ تورو مينکو څه مقدار دئ
 تا هر گز دَ چا دَ زړه دلاسا نزده چه پتا باندي مين شول تل ئې زار دئ
 مگر ستا دَ زلفو نوسي ئې وکاري چه مي مات د بېلتانه په زړه کښ خار دئ
 د سونډک موندک سيلی آحري کډي په بلبلو خبر وکړ بيا بهار دئ
 په وصال کښ ئې بادشاه دَ زمانې و
 چه له کښليو نه جدا شو خوشحال خوار دئ

وايم له تا ولاړم که په ناسته می ملال يې کبر لوئي مکره که هر څو صاحب جمال يې
 ولاړم ستا له وره ستا په يادو به مشغول وم ولاړم له ما نه ځي دا چه ته می په زړه نهال يې
 زه غريب نامرد يم څه و ما وته گوانبيريې قهر کره هغو ته چه د سيل دئ يا ئې سيال يې
 هيڅ گناه مي نشته چه مي وژني يا مي ولې واړه د مستي ده نه ترلي په وبال يې
 خدای خو خبردار دئ چه له تا به ئې دريغ نکرم لږ و ډېر مشتاق ځما دَ سر که يا د مال يې
 تل جور ستم کره هغه نه يم چه زړه بد کرم
 سل جور جفا کره بيا ليمه د خوار خوشحال يې

د دنيا خاني ميري په زور و زر شي عاشقي په نور څه نشي پخپل سر شي
 و عاشق ته نصيحت په مثال څه دئ لکه اور چه په پوکلو تازه تر شي
 کار ځما او د مجنون سره يو رنگ دي لکه دوه لرگي په اور کي سر په سر شي
 چه په دار ئې آبدست کړ پخپلو وينو کوم سړی به د منصور تر ځايه ور شي
 خو به راز دَ زړه پنهان لرم له خلقه عاقبت به لوي هلك ځني خبر شي
 په هر باد پسې پرېشان پرېشان جار وړم که په بوي مي ستا د زلفو سور ټټر شي
 خوار خاطر مي چه مقيم شو ستا په ورکښي کله وئ چه ستا له وره ور په ور شي

کله کله چه په مهر بوسه راکړې ستا تر خوله د صدقه شهد و شکر شي
 چه په غولي ئې نظر وکړم ستا له ورايه خارو خس ئې راته گل د پيغمبر شي
 زه به هيڅکله وانورم ستا له کويه کور او کلي که همه راته لښکر شي
 که هر خو سرې وپښته چوې په پوهه چه قضا ورباندي راشي کور و کر شي
 د يار غم له خلقه پټ لره په زړه کښ که لاله غندي د ويني درست ځگر شي

چه ئې وروځي ور ښکاره کړې خلقو بويه
 چه خوشحال ئې د کښتې قلندر شي

درياب څه د جالې دپاره نه ځي که څوک وائي پخپله رضا درومي جاله هم ورسره بيايي
 په غرونو واورې اوړي بارانونه په ملکونو له هيچا خبر ندئ چه په موږه هم څوک پايي
 په دوولس برجه گرزې نمر پوره په دوولس مياشتي پدا خبر دار ندئ چه صيفي دئ که شتايي
 په درست جهان کښ گرزې باد حيران په څلور کنجه په هر لوري چه گرزې نا خبر چه څه پيمائي
 مېوه غلي گلونه ځني رنگ رنگ نعمتونه له مځکي پيدا کېږي مځکه پروته گل ولايي

څلور واړه عنصر چاکران دئ اي خوشحاله
 چاکر هغه خدمت کا چه صاحب باندي فرمايي

د دانا په حال نادان کله خبر دئ چه پخپله نادانې کښ اوتر دئ
 د لېچن په سترگو وځلېده ستوري و عالم ته ئې نارې وکړې چه نمر دئ
 دا داغونه مي چه ښيي په ځگر دئ خو هم ما زده چه مي پوخ ځني ځگر دئ
 که څوک خپلي سترگي وساتي غم نشته چه په زړه تندر پرېباسي خپل نظر دئ
 خداي د هيڅوک پدنيا کښ عاشق نکا عاشقي پخپل صورت باندي لښکر دئ
 لېونې زړه مي پرون په خدا ولاړ و راشه گوره چه نن بيا په ژړا سر دئ

چه د فکر مرجونا له بحره وکښي
 راشه گوره د خوشحال کلام گوهر دئ

د چا به څه لره ماڼه له بله شي نیک و بده په عمل موندله شي
 هر چه وکړي هغه به ورېبي له خپله لاسه هره کرله شي
 دا خود نمايه محبوبه گوره چه کله گل شي کله بلبله شي
 کله غوغا کا په خرابات کښ کله د ذکر په حلقه داخله شي
 لون لون ښېوې ئې ډېری دئ اول به کومه يوه ويله شي
 نورو خوښيو وته به شا کړې که د يار د ميني خوښي د خپله شي
 شمعي چه ژبه په راز اوږده کړه ځکه ئې هسي کله وهله شي
 چه زاهدان ئې په زهد مومي د عاشقانو په آه گڼله شي
 جفا ئې واړه په وفا حساب کړه د يار جفا په وفا نيوله شي
 که اور در لگی چا ته مه وايه چه اور را بل دئ سينه مي سوله شي

خوشحال فهم کړه مجلس د عامو دئ
 د منصور پياله به په منصور نوشله شي

دا نه زهد پارسائې دې چه كېږي په هر لوري رسوائې دې چه كېږي
 نصيحت د دانايانو لكه باد شو د وگړي خود رايې دې چه كېږي
 هر ناپوه پخپله پوهه افلاطون شو څه نابودي دانايې دې چه كېږي
 مخ بد رنگ زر و گوهر زبور پرې پوري څه بې ځايه زببایې دې چه كېږي
 نه ئې داد نه ئې دهش نه ننگ نه شرم دا د خلق كد خدایې دې چه كېږي
 د رشتيني ميني بوي نشته خوشحاله
 د دروغو آشنایې دې چه كېږي

د دنی دنیا دا هسي قرارداد دئ چه گهي ئې را نيول كله ئې داد دئ
 عاقبت به د دنیا په غم غمجن شي هغه زره چه د دنیا په بنيادي بناد دئ
 د دوشش نارې وهي دوه خال ئې پرېوزي دا دنیا په مثال نر د سري نراد دئ
 له دنیا نه هيچا كام موندلي ندئ كه شيرين و كه خسرو و كه فرهاد دئ
 د دنیا مثال كه وگورې عاقله! په حساب لكه اوبه يا لكه باد دئ
 نه اوبه په يوه ځاي كښ قراري كا نه د باد په يوه ځاي باندي استاد دئ
 مبتلا ئې همپشه په زره محزون دئ طلبگار ئې هر زمان په بلا ياد دئ
 تر وفا ئې د جفا خويونه پېر دئ
 ځكه هسي د خوشحال ځني فرياد دئ

د عاشق په زره دباندې بار د يار وئ خداي د نكا چه به لاندي تر بل بار وئ
 يو ځل بيا سر توره مسته را بنكاره شوي چه ئې زلفی آوېزاندې په رخسار وئ
 ستا په نه ليدن ئې شمار نه ئې حساب شته اندېښنې په زره اراندي صد هزار وئ
 چه تا ووينم تازه غزل انشا كرم پرې بلبلي فرياد كاندي چه گلزار وئ
 په درست ملك كښ چه څوك لافې د بنايست كا همگي د لكه سپاندي ستا بخار وئ
 ستا تر هر چاري ځارېرم بلا دا شوه په ما خوار پوري چه خاندي څوك به آر وئ
 تا ويله چه خپل زره و ما ته راکړه دا خوار زره مي ستا د وړاندي كه پكار وئ
 زه خوشحال د يار ديدن وته تلوار كرم
 تل بلبلي ځلبلاندي د بهار وئ

د بڼو غشي ئې كل واړه د لدو زدي عاشقان د دغو غشيو غم اندوز دي
 نن مي بيا په نظر كښيوته مهر شه تر لباس ئې شرمنده اهل نورو دي
 په مثال ئې توره شپه دا توري زلفي گلغذار ئې څراغونه شب افروز دي
 په بارخو باندي ئې خرپ دئ د غابڼونو دا چيچل مي د عاشق نو اموز دي
 اغوستن لره ئې پانې د سوسن دئ كه د نورو جامې روغي شمند روز دي
 د كوترې اشارت د ديو مرگ دئ عاشقان تر كله تېر بازونه بوز دي
 سر تر پايه په لمبه باندي گذر كا
 د خوشحال ويل پدا سبب دلسوز دي

د نادان په ياري څه لره څوک وياري
د ياري هنر هيڅ ورڅخه نشته
هسي مست بې پروا يار ځما په کار دئ
د رقيب په بد ويل عاشق داره شي
پېر مي وگانه گريوان د عشق پکار کښي
د وصال په وخت امان د رقيبانو
هر شاعر څخه تازه مضمون د ځان دئ
د ښه ليندي صدقه خوري د ښکار شاري

د همه خلقو نظر پخپل بهبود دئ
چه څه درد د عشق لري ترې به څارېږم
چه خپل يار وټه نظر وکړم خوشحال شم
د يار مخ که په ظاهر له ما جدا شو
د عاشق د آه له غشي بويه ويږه
دا آسمان چه سراسر کېود لیده شي
بيا ځما طالع مدد وکړ په خداړو
د جهان بنادي کل واړه ځما دئ
د خپل ور خاوري که ورکا ځان ئې واخلي
د خوشحال خټک پدا سودا کښ سود دئ

د خاطر مي له اندوهه نه څه ننگ دئ
لا مي يو خدنگ له زړه وتلي نه وئ
هر سحر په ما له ورايه تېغ وکښلي
تر چشمانو مي اوږه گټه بې نمه
په خروار عيش و عشرت کاندي وگري
ما د زړه په سترگو رنگ د زرگي وکوت
دا اسمان چه پاس په سر باندي څرخيږي
د دنيا په لوئې څه باور خوشحاله
پرون دور د خرم نن د اورنگ دئ

دلريا خوبا وربل د تېر و بېر دئ
د اوزک تاراک مي هم دا هسي نه وئ
د ما زړه چه د مزري تر زړه تېري کا
هغه راز چه به ما تا سره تنها کړ
د غمزي په تېغ ومرم خوني مي ته يې
هو هو تار ئې د عاشق تر زړه چاپېر دئ
لکه ستا د سترگو تاخت په خوارو تېر دئ
ستا د سترگو و کليو و ته زېر دئ
نه به هېر شي له خاطره نه مي هېر دئ
بيا به وايې چا وهلي په شمشېر دئ

^۱ يعنی د خره مچ.

^۲ خرم: شاه جهان، چه خپل زوی اورنگ بندي کی.

د خوشحال و مرگ ته څه توري وکاري
دبنيو ناوک د هم ور لره پېر دئ

دا کلام مي دئ هغو ته چه په هوش دئ نصيحت ته ئې نيولي دواړه گوش دئ
په ټکي ټکي جامو کښ که لويي ده د سپلمی ملخي هم الا چه پوش دئ
د مردانو د خپل شرم کاروبار دئ نور ئې هر څه له خاطره فراموش دئ
د زنانو په حساب دي مردان مشه چه له زببه له زينته هم اغوش دئ
شړی ور پښتون به سل په پکه يوسي کشمپری چه بغرگ شالونه ئې په دوش دئ
هوبنيارانو څخه پېره هوبنياري ده په مجلس کښ چه سامع نشته خاموش دئ
په هغو ئې د جهان بنادي پېرځو ده
چه په غم کښ د خوشحال سره په خروش دئ

دا ويي ځما دراز دئ دا منزل دور و دراز دئ
تازي سوار دئ پکښي پاتو حه ټټو څه ټټو تاز دئ
د نائي پېره ناسازه د بل پېری وته ساز دئ
د دانش کښېدې بويه
نه د سرو زرو طراز دئ

د کمال لافي د نکا نا درستي چه تلقين ئې دا کامل نه وي اخستي
دانشمند د معما په علم پوه دئ د اجد په حساب څه خبر نا لوستي
هيڅ کمي و ځان ته نه پرېږدي په ژبه د کردې په کار کښ غوخ په گيسو سکښتي
دانا تر سر مي در گوهر نثار کړي د نادان په سر مي پند د خاورو لوستي
ارادت ئې بر سپرن په وړاندي نه ځي د خپل پير په عيب سر شه يقين سستي
د مملو قدر چا وته ښکاره دئ چه ململ ئې همپشه په تن اغوستي
په هغې ياري څه باور خوشحاله
چه پيوند ئې په وپښته سره امستي

د يار غم کله اغيار وته ولاړ دي د يار غم خو هم خپل يار وته ولاړ دئ
د هغه بادشاه له ملکه عالم تنبتي چه د ظلم و آزار وته ولاړ دئ
بې همت سړی له هر کاره غرېږي همت ناک سړی هر کار وته ولاړ دئ
د هغه شاعر مخ تور شه چه په طمع و هر ور و هر دربار وته ولاړ دئ
خلق هيڅ را خبر ندي چه په عشق کښ څو فکرونه و ما خوار وته ولاړ دئ
چه د توري زلفي ووينم حيران شم په حيرت سړی تور مار وته ولاړ دئ
په بورجل باندي د هسي نا قرار شم لکه څوک چه و گلزار وته ولاړ دئ
ليونې خوشحال په نن دي ديدن ورکړه
د سبا فکر هوبنپار وته ولاړ دئ

دا ستم چه خپل آشنا دئ په ما کړئ نا آشنا سړی به نه وئ په چا کړئ
 په یاری د ئې هیڅوک غلط نشي وار په وار ئې درست عالم دي تر شا کړئ
 گوره سر به ئې په رندکه په زاهد شي د غمزې خنجر ئې اوس دئ تر ملا کړئ
 د مخ خال ئې تور تارو دئ په گلزار کښ د زړه باز مي دئ نظر پسې وا کړئ
 خدایه ته ئې د زړه مهر په ما وکړه چه د زه په ظالم یار یم شیدا کړئ
 د فراق غمونه هسي را پسې دئ درسته شپه ئې و ما خوب ندئ را کړئ
 زه به ولي د بڼه مخ نندارې نکړم نندارې لره ئې زه یم پیدا کړئ
 یو وصال د بڼو یارانو بل هجران دئ
 چه خوشحال ئې په خدا په ژړا کړئ

د تقوا لافي وهي د صادقی په قاضي ئې گواهان تېر د فاسقی
 په رشتیا خبرو هم متردد یم په وسواس کړم د عالم منافقی
 دا چه وائي څوک به هست کړم څوک به نیست کړم سکه دعوا کاندې سړی د خالق
 که عذرا په ملک کښ شته مخ د ښکاره کا زه په تن کښ زړه لرم د وامقی
 آدم زاد په تفاوت سره پیدا دي یو په بل تېري لري د فایقی
 د بزرگانو په مسند هغه تېري کا چه لري وار په اسباب د لایقی
 ننگیالیو سره وېره د سر نشته سر سړی پرېکا د خره په سارقی
 نمر په گوته پټاوه نشي خوشحاله
 هېڅ منکر مه شه د خپلي عاشقی

د هغو چه گرزېدنه ستا په تل شي ستا په تل به ئې آخر سرونه تل شي
 ستا چشمانو مي زړه یو بڼو قبل کړ د هغو به څه احوال وئ چه قبل شي
 د وصال د ناوي مهر څه دئ غم دئ هغه هم وار په یکباره معجل شي
 عشق یو څه د مزري برېت دی په کوگل شي د رنځور ئې په څو ورځي رنگ بدل شي
 ښایسته که هر څو لافي د ښایسته کا چه ئې ته په نظر کښېوزې نور خجل شي
 یو گلزار په یوه درنگ کښ شگفته شي چه ئې زلفي په بارخو باندي وکول شي
 تر هر حرف ئې د خطا نافي څارېره
 آفرین د خوشحال پدا غزل شي

دا چه گزري کښېني پاڅي پایڅې لنډي^۱ شانکي وهي در بلي څرېي لنډي
 دا همه وار په زهن د طریقت دي خپلي خوني لره وري پردی گنډي
 نیک و بده چه و چا و ته رسېري پخپل ځان تري دا دواړه په پوډنډي^۲
 د عالم رځني تره په سبا دي مره خبر نه دي دا گيدي^۳ له خپلي انډي

^۱ دا بدله عیناً وکښله سوه اکثر ابیات ئې حل طلبه دي.

^۲ په بله قلمي نسخه کي پوډ کښلي دي.

^۳ گيدي سيد راحت په معني د خره راوړي دي يعني دا خر له خپله انډي (بار) خبر نه دي.

ورنځور ته ورکوه صحت په نذر^۱ کنبلي زوي^۲ په دروغ ورکړه و شنډي
قتلوآي ورکولاي باور وکړه چه هم دا دي په دنيا کنب د دين ځنډي
چه به بې خداي يقين په نور څه کاندي د هغو د ايمان يو وړې شيطان ونډي
عالم کفر ته وباسه په زمان کنب دې تر خپل ايمان وتلي لا په ځنډي
شرح منډ^۳ د بني ده چه ولي دي يو قدم په بل سر نه درومي له منډي
دا ئې ذکر د کامل نه دي اخستي لکه خرونه نارې شوري^۴ وهي ترندي
لا به کله دا سگان وژني خوشحاله
چه به دا ثواب حاصل کړي پندي پندي

دا سړی خو په ادب سره سړی دی چه ادب ور سره نه وئ نور څاروی دی
چه وفا ور څخه نه وئ سړی نه شه تر هغه نه په وفا کنب بهتر سپی دی
عادلان می د جنت د گلزار گل دی ستمگر می د دوږخ د اور لرگي دی
سپي چه چا سره آشنا شي چه بر وځوري و هغه ته ئې تم نه وئ څو ژوندي وئ
د انصاف د څښتن غم د دوږخ نشته د انصاف می تر طاعته لا پرخی دی
په بڼه خوي د سړی قدر قیمت کپړي بد خصلت سړی یا د یو دی یا پېری دی
چه ئې علم هنر نه وئ ځني تښته بې هنر سړی که وگورې لا شي دی
چه په پند په نصیحت د بندي نشه تور زنجیر ور لره بویه که مزري دی
په روا په ناروا د ملحد څه دی په مذهب د ملحدانو کوکري وری دی
د راحت په وخت د یار تجربه نشي چه محنت در سره واخلي یار د دی دی
هر زاهد چه زهد واخلي بې مرشده
د خوشحال څټک په پوهه تش ملخی^۵ دی

دواړه شونډي دی شراب پرتگالي دی په سره والي له یاقوتو په سیالي دی
په سپین والي په ښایست په زبایي واره غاښ ئې مرغلري لالی دی
په ښپوه ښپوه چه پل کنبیږدي په لاري کنبلي پښې ئې د گلزار په پایمالی دی
په کالیو سره مخ ښایسته کپړي ستا په مخ ښایسته ستا د مخ کالی دی
په طلب په استغنا چه تجربه شول عاشقان معشوقی دواړه جنجالی دی
نن هغه سړی که غواړم مونده^۶ نشي چه خوشحال د ما د زره په خوشحالی دی
هره چار ئې قبلوه که پرې مین یې ښایسته کله له خیاله نه خالی دی

^۱ دا کلمه په ټولو نسخو کنب نظر راغلې ده مگر ندر به صحیح وي.

^۲ کنبلي زوي ورکوه دروغ د شنډ.

^۳ دې کلمې ته محشي لار ترجمه کنبلي ده.

^۴ دا کلمه په هره نسخه کنب جلا املا لري.

^۵ د ضرورت نه زیات (درياب، پښتو لغت)

^۶ پلي دی.

^۷ نه ئې مومم.

په ورېښمينو نهاليو د نور خوب کا د کوڅې خاوري ئې ما ته نهالي دئ
 د فراق په وخت د ما سترگو ته گوره په ژړا ژړا شېبې بېنکالي دئ
 تل ژړا نارې بلغاكي خوب په څو کا چه ميشته د فراقجن په حوالي دئ
 زه د مستي په پېزواند باندي مين يم که د مخ کالي ئې غوره غوټيالي دئ
 نوم ئې مه اخله خوشحال وته په ژبه
 مخ ئې تور که په ياري کښ تپيالي دئ

د هوبنيار د نادان هونبره تفاوت دئ خو د محکي د اسمان په منځ کښ وت دئ
 نادان څورب فراغت گزني خوښي کا هوبنيار تل تر اندېښنو لاندي چت پت دئ
 که په ما باندي څرخ خوري پروا ئې نکړم د هر هر کله دانا سره په نښت دئ
 که حاتم شي يا رستم شي خوله ئې گوره چه ئې لافي د خولې وکړې نور انډت دئ
 عشق يو مست هاتي ولاړ سره ښورېږي دا په ځان خوني عاشق ئې مهاوت دئ
 چه د کم اختر پرې وشو لوي به هم کړې چه خيرن در څخه نشي دا يوخت دئ
 څوک د بل د کورته خوري ور پسې گزني چا خورلي به درست عمر ښکار د گورت دئ
 د تحصيل او د ترتيب بلا په ده شه چه ملا د حق گويي په کار ساکت دئ
 حاجي ولاړو و مکې ته راغي ده مي په دروغو په حرص پک کړئ کت دئ
 چه ديدن ئې د گلرويو سره کپړي مي د خوري نورو د کا بهار ئې نت دئ
 چه په کور کښ ئې کښيږدي په چا ئې نه خوري خدايه مال ئې و ما راکړه چه معنت دئ
 چه کردار ئې موافق د گفتار نه وئ همپشه د دروغجن په پرېره پت دئ
 د باطن په سترگو گوره هغه مخ ته ظاهري نظر د نمر په ليدو ت دئ
 د خوشحال کلام شيرين دئ تر نباتو
 چه په خوند ئې خبر نه دئ ورته کورت دئ

د سوخته وو، يو وصال دئ چه هجران پکښ محال دئ
 د يار غم چه معشوقه شي نور ئې وصل لا يزال دئ
 که هزار پردې تر منځ وي هغه واره اتصال دئ
 چه راځي د يار له لوريه ورته بس هغه شمال دئ
 چه په عشق کښ ئې سوخته وئ ور ښکاره هغه جمال دئ
 د هغه بيلتون له کومه چه تل خوښ د يار په خيال دئ

^۱ يعنی سوری او درز او فاصله.

^۲ دا کلمه هندی ده یعنی فیلبان.

^۳ يو قسم پخکړې چه د اربشو د اوږو او شوملو نه جوړېږي (درياب، پښتو لغت)

^۴ يعنی غنيمت.

^۵ دا کلمه عیناً وليکله سوه په ځنو نسخو کښ مغت راغلې ده تحقيق غواړی که داسی سی معنا ورکوی،
 مال ئې و ما را کړه غنيمت دی.

مخ د یار گوره په تیل کښی
د خوشحال خټک مثال دئ

د فساد فکر نشته خدای حاضر دئ خپل ساعت به تېروم عمر آخر دئ
اطاعت د اولو الامر ځکه نکړم خلیفه د زمانې په زړه کافر دئ
پلار ئې ووژي په بند وروڼه په توره په آزار د مومنانو بهادر دئ
د ابلیس غنډي مکرونه ئې په زړه کښی په فریب کښی تر ابلیسه لا ماهر دئ
په باطن ئې ودانی ته نظر نشته په ظاهر که ودانی ته ناظر دئ
د چا زړه به ځني روغ په دنیا نه وئ
د خوشحال خټک چه چاود ځني خاطر دئ

دا دنیا ده چه پدا کښی څه موجود دئ د دنیا سره همه واره نابود دئ
بد هغه چه ئې نظر په سود و زیان دئ ښه هغه چه نه په زیان نه ئې په سود دئ
نه محمود شته نه ایاز دور ئې تېر شو په جهان پاتو خبري د محمود دئ
د خپل دین د خپل ملت سیله ثنا کا مؤمنان دئ که ترسا دئ که جهود دئ
تربیت ئې له فلکه دئ موندلې که پوهیږې چه دا درې واره موجود دئ
که آفتاب دئ که ماهتاب که واره ستوري ورځ و شپه په عبادت کښی د معبود دئ
پخپل حکم به ئې بیا سره تازه کا دا هډونه چه په مځکه کښی فرسود دئ
آغوستن که ئې زربفت وئ که شریه پدا دواړه توکه ښه سری خوشنود دئ
که د لیري که نیژدې شمارونه مکره چه به درومي یا را درومي واره زود دئ
په قیامت په بل ژوندون چه شک گمان کا
شگ پرې مه راوړه خوشحاله چه مردود دئ

د هوبنیار غلطي نه وئ او که وئ خو د خندا شي
د دنیا مینه ډېر مکره د دنیا مینه څو ډېر کرې
قربان ئې تر همت شم ځني هسي لیوني شته
چه ستا نصیب قسمت دئ که طلب ور پسې نکړې
د یار د زړه ساتنه په مثال دروغ کالي ده
چه باز د پرواز وکا په طلب ورپسې گرزې
نادان دئ که هوبنیار دئ له هر چا نه عقل اخله
چه دئ وخور هغه ستا دئ مال چه نخورې^۲ بلا دا شي
مدد د طالع بویه چه هنر سره همراه وئ
په زړه کښی خپل غرض دئ چه هیڅوک ځني خلاص ندئ
خپل حان وته ئې وائی خوشحال دا خوږې خبري
حلوا ده د نباتو که تر خوله د حلوا شي

^۱ تیلې یعنی اورلکیت یا کوگر (دریاب، پښتو لغت)

^۲ تحویلدار بې.

دنيا بده بلا ده چه و ما وته بنکارېري
 چه څوک و بله خپل دئ ولي فهم فکر نکا
 په هر لوري چه گورم و عالم وته حيران شم
 و بل ته توره واخلي پدا کار کښ ډېر حيران شي
 چه بخت را سره مل و مار به مار ته څومښکی شو
 دنيا د مست هاتي په خوي خصلت ده که ئې گورې
 عالم عالم غمونه چه خوشحال ويني له خپلو
 غم خور ئې که پيدا شي خپل پردي ته به شمارېري

د ناکس د تربيت سره څه کار دئ
 که خپل پلار ئې په ډېر مهر ورته وائي
 که تر ملا ډکه درسته په ښه اس سپور شي
 ورځ و شپه د په آرام باندي تېرېري
 په پالنگ که درته کښېني کښلې حوره
 د گاوزو ور مېړونه مزري نموري
 چه هوسيه په ميدان وهي تازيان دئ
 فصاحت د باغ بلبلو څخه غواره
 چه له ځايه يې په بخره سلامت شو
 درومه هر لوري ته گڼت کوه خوشحاله
 د رندانو د خلوت سره څه کار دئ

دا دروغ دئ چه په ستوريو سود وزيان شي
 که د رنگ خوبي ئې شته لوئي له کومه
 زمانه په طبيعت ده د هلکو
 د دنيا اقبال چه مخ کا و نادان ته
 د منصب سره د ما خبري دُر وې
 گوره کومه چار به کانه مخ بنکاره کا
 دا دنيا لالچ څو ډېر اندوه ئې ډېر وئ
 دانشمند څخه چه مال د دنيا نه وئ
 زه خوشحال څک هغه يم قدر نشته
 دا مي واره له افغانو نه افغان شي

دا مستي به دي تل نه وي څو به گزري
 که بې شماره خزاني کړي سره ټولي
 ستا پخوا د طبيلو څښتن وگوره
 همپشه وايي فاني دنيا گنده ده
 په دنيا څو ډېر مين هونيره غمجن شي
 په خمار سره اوښتي سترگي سري
 د دنيا ارمان به بيا وگور ته وري
 چه په کور باندي ئې گزري غوا و خري
 که گنده ده ولي نه تېرېري تري
 جگي جگي راشه مکره مينه پري

یو غفلت بل جهالت دریم شهرت دی
د خوشحال د خان بلا دی هم دا دري

دا یم راغلم پدا عمر چه می ویني زلمی توب را خخه یوور پبری سپیني
یو دا ښکار بل د کتاب بل د دلبرو په جهان کښی نوری نشوی دا درې میني
د همت جامه می سپینه پاکښیزه ده پرې دوستی د زرو څه وه لکه ویني
شېخ ملا زاهد عابد ور خبر ندی چه په زړه کښی د عاشق دي دلنشیني
که ټټر وهې له تیږی گمان مکره چه به مهر په تا وکا زړه سنگیني
دا دوو گونو مراد کل درکا په غیږ کښی په خندا چه در کنار شی مه جبیني
نور به کوم ارمان دا گنج د کنجیني کا
چه په غیږ کښی ئې نیولی تن سیمیني

د باطن په تجلي ظاهر صفا وئ د بد ذات په آشنائی کښی سل جفا وئ
لکه نوم چه د کیمیا د عنقا اروې تر دا دواړو نه نایابه لا وفا وئ
د ناکس سری نه زر خبري واروې په یوه وینا ئې کله اکتفا وئ
د دې دور په یارانو غلط مشه مخامخ ئې درته مخ قفا قفا وئ
د هغه طیب طلب کوه خوشحاله
چه د مخ په تجلي کښی ئې شفا وئ

د ما کومه اندېښنه ده که ما پرېږدي ته به نوم د بی وفا په خپسر کښېږدي
زه یو هسي یار لرم که می روزي شي که صفت ئې درته وکرم و به رېږدي
ته سری یې که څاروي یې رنگ د ورک شه د بهار په سرو گلونو باندي پښې ږدي
ما په پیرو ستیو اور دې لگولې په دا څه که څو خسري باندي کښېږدي
زه چه ستا په دا اوردو زلفو مین شوم لا به څو دور او درازي راته بلېږدي
د خوشحال خاطر په مثل سجنجل شو
واره ته د خپل جمال نخښي بکښې زدي

دا څه بارخو دي ستا د تورو زلفو لاندي پروتي دي په گلو د سنبلو پاني تاندي
تل ئې په طلب وم آخر خوښ له خپله بخته هسي یار می بیا مونده چه عالم ئې کیسې کاندي
قیس و که وامق و که فرهاد و که خسرو و هر چه عاشقي کا^۲ سل رحمت په وارو باندي
نور خلق فاني دي که باقي دي هم هغه دي هر چه په فاني دنیا یادېږي ورد ستور راندي
نوري کیسې څه دي و خپل ځان ته نصیحت دي شمع ته نظر کړه خود^۳ به وژارې چه خاندي

^۱ دا کلمه په ټولو نسخو کي دغسي ده، په ټولو نسخو کښ محقي ځان ورته کښلي دي، ممکنه ده چه مخفف د "پخپل سر" وي.

^۲ دا کلمه په ټولو نسخو کي دغسي ده، یا به کیسی وي په معنی د معما او چیستان، یا به مغلغند د قصې وي.

^۳ هر چه عاشقان دي.

^۴ خو به وژارې.

ته گوره په چرته، زه خوشحال په کوم ملکونو
پاس په زره پرتې دې ستا د تور وربل پياندې

دواړه سترگي مي چه ستا په لور دوخته شوې په لمني کښ مي اوبني اندوخته شوې
په ماڼي ماڼي نې خوره مزه نې اخله ته حَمَا د زره په وينو اموخته شوې
په لکونو په کروړونو د بها دې د يوسف غندي په سهل فروخته شوې
ما وې ته حَمَا د توري شپې خراغ يې ولي تلې په بله خونه افروخته شوې
چا دا اور در لگولې دې خوشحاله
چه لاله غندي دا هسي دلسوخته شوې

ډېر مين په تازه مينه سره تېر شي په هجران نې خوړ ژوندون زهر گنډېر شي
لا يو غم مي تمام نه وي څه نصيب دې چه ناڅاپه نور غمونه را برسېر شي
زه په وير د معظم په غم کښ ډوب وم خبر نه وم چه طاهر به تېر و بېر شي
لکه ډېره د طاهر نوې په زني د هر هر وپښته نې غم را باندي ډېر شي
خدایه هسي غم بل ما ته پيدا مکره چه په ده مي طاهر خان له دله هېر شي
"طاهر و مر په شباب کښ" دا تاريخ دې
چه به کال د ده و مرگ ترې را برسېر شي

راستي لاره ده بادشاهي پکي نشته گمراهي
د رشتينو پروا نشته د جهان په بد خواهي
د رشتينو سره مل وي تل نصرت د آلهي
د رشتينو ځاي جنت دې د قرآن په گواهي
بيا به نه مومې خوشحاله
په راستي کښ تياهي

رفتار نې مستانه دې په غمزه کښ يگانه دې
دا پسر په لب شکري چه هر غاښ نې در دانه دې
که په سترگو نې نظر کرې کل له نازه همخانه دې
که و مخ وته نې گورې لاله کل نې نښانه دې
پدا پېچ و تابو زلفو چه د مښکو خزانه دې
لا نې پی څاڅي د شونډو په هر کار کښ فرزانه دې
حَمَا ځان تر ده فدا شه چه هم ځان هم جانانه دې
نه چه زه په ده مين يم د همه خلقو ستانه دې
خپل صورت ستاڼي پخپله
د خوشحال زبان بهانه دې

۱ دا بدله خان د خپل زوی طاهر په مرثیه کښی ویلې ده، په آخر بیت کښی "طاهر و مر په شباب کښی" د ابجد په حساب (۱۱۳۰) راځی، چه د مړینی کال نې دی.

رنگ د ورک شه بده روې را پسې يې سينه سوې
 له يوې فتنې د خلاص شم را پيدا کړې بله نوې
 ستا غمونه هسي توغ کړم وکښي نه شمه سيلوې
 چه اوډه وې هونيره بڼه وې کشکه تل وې اوډه شوې
 پرې به کله باران وشي چه به و توکپري سوې

فصل نه کوي خوشحاله

خو پتي نشي په يوې

را ښکاره دي د دې دور لنډ لستوني پردي مال وته اوږده لاسونه موني^۱
 که په باغ ئې د يتيم د کنډي گډ کړې د انگورو به خواږه ږنکوري چوني
 د خوړو مزه پوښتي بزه ئې هېره ښې څري لنډي وهي ور باندي سوني
 کله سر په سينه ومندي سرگي شي کله سر موري د مار لکه سريوني^۲
 چه په ښهر په اولس کښ ساده هېښ وئ ورغ و شپه پرې حواله وئ لکه کوني^۳
 پخپل ځاي لکه شا خوړي خر خوله خشکه په بل کور لکه آس په راتب پوني^۴

که څه کار دئ د رندانو دئ خوشحاله

چه ظاهر باطن ئې دواړه دئ مخ روڼي

راشه گوره نامردان بلا وهلي راشه گوره نامردان بلا وهلي
 د اسمان د پاسه گڼت ننداره نکا د اسمان د پاسه گڼت ننداره نکا
 کم دليل د سر دواړه سترگي وخوري کم دليل د سر دواړه سترگي وخوري
 مړه هغه چه نه ئې نوم نه ئې نښان شته مړه هغه چه نه ئې نوم نه ئې نښان شته
 څوک پخپل پتي کرل کا د اغزيو څوک پخپل پتي کرل کا د اغزيو
 پسينه کرله هونيره فائده نکا پسينه کرله هونيره فائده نکا
 د کرلو وخت آخر شو تخم لږ دئ د کرلو وخت آخر شو تخم لږ دئ
 چه محنت په ځان قبول کا راحت مومي چه محنت په ځان قبول کا راحت مومي
 چه لذت شهرت ترک نکا ولي ندئ چه لذت شهرت ترک نکا ولي ندئ
 د هوا ترکول عروة الوثقى دي د هوا ترکول عروة الوثقى دي
 چه د نفس د ظلماني کوهي را ووزي چه د نفس د ظلماني کوهي را ووزي
 درځانی پکښي يو آدم خان خوښ کړ يوسف زئي ځوانان ډېر وه سپاره پلي

خو مخلص تمام خالص نشي خوشحاله

خطر ونه دي چا پېر در جار وتلي

^۱ سرمایه، رقم.

^۲ موش خرما، خر رنگه ځناور چی د مار سره جنگ ئې ډېر مشهور دی.

^۳ گنځی.

^۴ میده شې، وور شې.

دېر مين وه چه ئې لافي كړې د ميني
 خوك چه يار په اوښيو ژاري ژراندۀ
 د رشتيني ميني كار خو دا خپل زړه دي
 د مجنون او د ليلي مينه رشتيا وه
 ستا په رنگ به په جهان راغلي نه وي
 توري سترگي دئ شهلا نرگس دا باغ دئ
 له د يو خاورو نه چه گل زېري خوشحاله

دا پيدا چه تل ور درومي مه جيني

راشه گوره څه كارونه درنگ په درنگ شي
 واړه وسوځي په اور كښ خبر نه يم
 لا به كله مخامخ را سره خاندي
 چا ويل د كنبليو جنگ پسې آشتي وئ
 په هر چا باندي ئې زړه دئ لکه ژاوله
 حال دئ وگوري د ما بيا د آهنگ كا
 په فراق د مهوشانو لا چينه دئ
 كه روان ځما له دواړو سترگو گنگ شي

تا په خپله رضا وينو په غوره

اوس د ولي د خوشحال د ياري ننگ شي

راشه لېونی شه چه دئ نور خلق غم خور شي
 هيڅ پرې نه پوهيرم چه د چا ويل رشتيا كرم
 صبر د دردمنو زړونو هر كله اثر كا
 زر هنر وكړه نصيحت په كوم حساب دئ
 يو هندو بلا دئ چه په مكر ټيکه كنبيردي
 سپين جمال د گوره بنايسته په تور خالونو
 درسته شپه مي تېره په فرياد او په نارو كړه
 غير بېگانه چه اخلاصي شي ورور هغه دئ
 څو چه هونبيارې كړې غم به لا درباندي زور شي
 سل رنگه خبرې پيدا منځ كښ لور په لور شي
 خدايه لا به كله د غماز سرې مخ تور شي
 هر چه ځائي خوي دئ فكر مكره چه به نور شي
 خوك به ترې خلاصيري هغه ځاي چه درې څلور شي
 تل په كنبیده باندي ټكي د انځور شي
 شپه ئې د هجران وه سور پالنگ په ما سور اور شي
 ورور چه بېگانه شي راته وايه كله ورور شي

دېر دي په دا چم كښ چه پټ پټ د ميني لاف كا

ولي اوس يوازي و خوشحال و ته پېغور شي

را بنكاره چه د دلبري و مخ خال شي
 په څو ژبي شاعري په جهان كېري
 دنيا دار كره چه نه وئ ښې دلبري
 په وصال د سمنبرو زړه تونگر شي
 چه عاشق د معشوقې په عشق كښ غرق شي
 ارمان دا دي چه به زه همېشه نه وم
 د گلونو وخت تېرېري ساقې گرم يې
 لکه ښكار د ښكاري ولگي خوشحال شي
 د هر چا ثنا صفت د ښه جمال شي
 اور د پوري د دنيا په ملك و مال شي
 چه ئې نه وينې په سترگو خوار كنگال شي
 جدائې له منځه ولاړه تل وصال شي
 همېشه به سره گلونه كال په كال شي
 كه د جام په راكولو د اهمال شي

لكه باغ چه په گلونو مالا مال دئ

د ما جام دي په شرابو مالا مال شي

راشه گوره دَ یارانو بې غمي
 زه دا هسي په فراق په اشتیاق کښ
 اسمان لبري مَخکه کروړه عاشقان دي
 ما پدا جهان کښ غوښته مونده نشوه
 څوک چه دم د همدمی وْهي ترې سور شوم
 چه په هیڅ ساعت خالي نه وي له غمه
 هیڅ طبیب نشته چه حال ورته معلوم کړم
 ته چه ما ته عربي خبري وايې
 که خبر په دا مثال یې وئې وایه
 بادشاهان به ئې مېڅ کم نکا خوشحاله

که قدم دَ دَ وفا په لاري ټینگ کړ

دَ خوشحال په پوهه دا ده رستمی

راشه گوره خلقه نصیب په څو خوري
 په غارونو کښ مزري څټي منگلي
 هغه پک طباح په سپی خورلي بڼه دئ
 لکه څوک چه پک چلم څکوي په غم کښ
 دَ فلك د نا قابل سره عيرت دئ

لا به کله هغه گنج ورکوې بخته!

چه خوشحال به ئې په پليو په سپرو خوری

را بڼکاره شوې دَ جهان بې وفايي
 لکه اور په بوتی ولگي بيا نه وئ
 روښنایی دَ معرفت تر نمر والا ده
 له يوه څاڅکي نه څه صورت پيدا کا
 تا هاله و گل خبل زړه ورکړي بليلي
 په گلزار کښ ناستي هم دا هسي نه وئ
 چه پخپل کونښن بهبود دَ دنيا غواړي
 چه ځما دَ درد علاج لره پيدا دئ
 چه بلا ورسره وصله دَ فراق ده
 چه گوهر تر خر مهرو په قدر کم دئ

چه په چرته بڼه صورت هوري ئې زړه دئ

څو ثنا کړم دَ خوشحال دَ پارسايی

رحمت په اکوری شه چه ئې ونيوه ځاي سراي
 چه بڼه فهم ئې وکړې باور وکړه ځاي دئ ځاي

تور غر ئې د هودی دئ تر تیراه پوري سم تللي
 پرې سازه لویه لار د هندوستان و خراسان ده
 هر فیض د د جهان څه چه یادېری پرې را درومي
 که سوات که اشغیر که بېنبور دئ دا ملکونه
 په هر لوري ئې ښکار شته د شاهین د باز دا هر څه
 ځوانان ئې چاق درست چست و چالاک دئ په هر کار کښ خویښ سترگي سپین او سره بلند بالا دئ په نماي
 پکښې میشته مي زویه خېلخانه نمسي اولس دئ^۱
 چه څوک پکښي میشته دي په امان اوسه د خداوي
 اسمان ځني جدا کر لاس د چا رسي اسمان ته
 خوشحال له سرايه ندئ جدا شوي پخپل رای

زلفي د دلداري چه زنار فرمائي
 سهل دي دا امر که مي سر و مال قبول کا
 څه لره اي عقله ډېر له صبره راته وايې
 څو راته ناصحه نصيحت کړې لېوني مي
 ما ترې توبه وکړه چه د عشق په شریعت کښ
 قطع لېوني دي چه د يار د مخ په دور
 څه لره و ما ته څوک بل کار فرمائي
 څوک به دا ويل کا چه دشوار فرمائي
 زه بنده د عشق يم دي تلوار فرمائي
 کله هسي کار کا چه هونبیار فرمائي
 دين مذهب هغه دئ چه دلدار فرمائي
 څوک و ما ته سپر د گلزار فرمائي
 خپله رضا پرېرډه که رشتيني ئې په عشق کښ
 کره هغه خوشحاله چه د يار فرمائي

زور سری چه د ځوانی هوس کاندې
 چه په کال کښ ئې زرتوب وي هم ځواني وي
 لکه هسي په ځوان مور شي چه ئې نه خوري
 په نیتونو په صوتونو په لاسونو
 اوس په سپینه برېره څه له مرگه ډار کړم
 چه د مخکي مخ ئې لاندې و تر حکم
 دا عالم رېگ روان دي که ئې گورې
 ورته وایه چه د څه په کڼه خاندي
 د سري تر کاره بنه دي کار دا سپاندي
 کله ځوان ته سترگي اروي نغلاندي
 خلقې دي سره يو تېله هراندي
 یاران توري ږيري ولاړل تر ما وړاندي
 راشه وگوره هغه تر مخکي لاندي
 خو هم هسي سره اوري لاند باندي
 د قضا تنور ما وليده په سترگو
 ما خوشحال چه پکښ سيحي وچي تاندي

زه چه ستا د مخ گلزار گورم په کور کښي
 ما پدا تندي اخیستي ستا د پاره
 د تولى په مخ کښ ځي په شين شين
 اوس په هر چرته جهان په بلا ډک شو
 په قراره قراري کښ عالم خویښ دئ
 که رستم د زمانې شي گمان مکره
 د بهار گلونه وسېم په اور کښي
 که زه تا غندي يار مومم په پېغور کښي
 لکه مست هاتي چه يون کاندې په پور کښي
 که پخوا به لباسي وه په لاهور کښي
 ما د خداي لري د عشق په شر و شور کښي
 زمانه به د پرېنږدي پخپل زور کښي

^۱ کر زویه که نمسی که خېلخانه ده که اولس دی.

^۲ هغه رودبار چه ځنډی ئې زنگل وي، د قندهار د جنوب و خوا ته یو رود هم په دغه تقویب پوری بولی.

د سلیمان په گوتې کنبلې دا وینا وه چه دا تخت به د سلیمان نه وي په گور کنبی
د خوشحال د له هغو نه لاس په سر وئ
چه به ځای د گوتې غواري په څلور کنبی

زه خو شرابي يم شيخه څه را سره جنگ کړې بخري ازلي دئ کشکي ما د ځان په رنگ کړې
بڼه وايې واعظه برکت شه ستا په ژبه بڼه يې په ويلو د درياب اوبه کرنګه کړې
ولاړل و جنت ته چه په پوهه خبر نه وو ولاړل و دوېخ ته چه ئې لافي د فرهنگ کړې
پند د محمد (ص) د ابو جهل پکار نه شو څوک به ئې صيقل کا چه ئې خدای آينې زنگ کړې
کنبېنې په خلوت کښ شيخه سود ئې راته وایه ولي پخپل ځان دا هسي ارت جهان تنګ کړې
زه خو د زړه درد غوآرم په هر يوه مذهب کښ تا زده ستا خبرو چه نقلونه رنگا رنگ کړې
رايشه مطربه! د نورو سرود آغاز کړه بڼې نغمې زړه سوزي په رباب په نئ و چنگ کړې
هر لوري ته گل دئ شفايق نرګس سنبل دئ بې گلزاره بد که و بل لوري ته آهنگ کړې
چا در پسې ډېرې توينې واخيستې طلب کا ځنو مسلی د بې ننگی در پسې لنگ کړې
کاشکي د عمل تله درنه په قيامت شي موم په رقيبانو په عاشق باندي زړه سنگ کړې
مرګ لره ئې واره د دهلی لښکر راغلي:

ته لا د خوشحال په مرګ ځان روغ نه کڼې ننگ کړې

زلفی ئې سبب دئ د عاشق د پرېشانی ننداره ئې بهانه ده د بېحدي حیرانی
درد مي سرشته ده د هزار رنگه دارو و غم ئې لا تېري کاندې تر ډېرې بنادمانی
زخم ئې مایه د لارېزاله حیاتګي دي وړانې ئې دئ موجب په جاودانه ودانی
محتسب چه احتساب لره ور ځي مجال ئې نشته که د برندو سترګو مست ئې همیشه کاندې وړانی
ما په عشق کښ رسولی دې خپل کار تر هسي حده لکه څوک په مټ د توري سزاوار شي د ځانی

زه خوشحال څنګ د عشق په کار هونبره خوشحال يم

څو سلطان غره پخپله بادشاهي او سلطانی

زه او عشق بې قراري دم په دم ژړا زاري
تبغ وکنبلي را بنکاره شوه خوار عاشق د ځان سپاري
چه هر دم په ما ستم کړې ستا دا هسي ده ياري
ستا له مهره ستا له لطفه زه لرم امید واري
دا يم ستا د غم وری ورم شرط د عشق دئ بردبادي

خاکپاي اوسه خوشحاله

لوی به کاندې خاکساري

زه اول در خبر نه وم چه دا هسي بې وفا يې په ورځ سل سوګنده وکړې بيا له وارويې پروا يې
ما چه زړه و تا ته درکړ خلقې را باندي غاو کا ولي هسي خبر ندئ چه ته څه رنگه زيبا يې
اي چه ما وته ويل کړې چه په کنبليو نظر مکره څوک به ستا په ويل غور کا چه د مرګ خبري وايې

په ما يو وېښته د خپلې معشوقې تر حوري ښه دي
 د گلونو قدر هر زاغ و زغن زده طوطا زده
 دا څه توري سترگي ندئ چه ځما زرگي ئې يوور
 دانه خال نه زرخدان دې نه پرېشانی توري زلفي
 دا د خلقو ملامت دئ که پېغور دئ د وگړي
 نن به څراغ په کور کښ نه ېدم چه گمان هيڅوک ونکا
 ما ويل چه د زره غم به درته ووايم چه راشې

چه د زلفو نافې تل تل ځنډوې د باد و مخ ته

خوشحال خود په تا پوهېږي چه هوسيه د خطا يې

زره به ستا له جوړه ظلمه په څو ځان وري
 ما دا هسي رنگ هندو ليدلې نه و
 هغه لاس چه د کوتاه دئ تر لمني
 د هغه عمر څه حال حلاوت نشته
 چه هرس د هغو شونډو غاښو کاندې
 ستا د زلفو و چوگان و ته حيران يم
 پکښي بند زروڼه وگاږي که ئې گورې
 چه د زره په ما هغه حکم فرمان کړه
 د خاطر خوښي مي هر کله پدا ده
 د نور چا په ما څه کار دئ زه پرې خوښ يم
 د وفا خصلت چه خدای ندئ ورکړي

د زره مينه ئې په کښليو ماته نکره

خوار خوشحال به له دنيا نه دا ارمان وري

زر ځما تر لاسه نه راځي وېرېږي
 ځما لاس ورته تر اوږه هم بتر شو
 زه او زر سره له ځايه غلیمان يو
 چه غلیم د مړني بيه نظر کښوږي
 شاه زلمی به خپل غلیم کا تر ځان وړاندی
 په قرآن کښ ستا احوال په غلیم یاد دئ
 کاني زر که سره وگورې يو رنگ دئ
 هغه زر تر کاني لوته لا بتر دئ
 چه اوبه په ځای حصار شي نور خسا شي

تل د لاس په غلیم بر اوسه خوشحاله

غلیمان د شرمنده تر تا څارېږي

ساقی گل شگفته کېږي خس له باغه رفته کېږي

که د باغ خوښي په زر شي د راغ هسي مفته کبيري
 دُر گوهر حَما بې ميو په مژگانو سفته کبيري
 که ئې پت لرم له خلقه راز مي نه نهفته کبيري
 باد د زلفي آشفته کا حَما زره آشفته کبيري
 هغه راز چه به ما تا کر په محفلو گفته کبيري
 د خوشحال بخته بيدار شه
 تَل څوک کله خفته کبيري

ستمگر به همپشه په دنيا نه وئ پس له مرگه به لعنت لعنت په ده وئ
 هسي خوښ د ظالمی په کار ولاړ دئ ته به وايې مرگ ئې نشته تل به ژوئ
 ظالمان په نور څه هيڅ راغلي ندئ خو دنيا وته خوئيري لکه روي
 چه د خپلي کامرانی په کار راشي که عالم ته وبا لا شي پرې ئې زره وئ
 په گفتار کښ د فرښتو سره سيالي کا په کردار کښ شيطانان ترې پوري څه وئ
 که په سول ئې د دنيا مقصود حاصليري د مکې په وره به هم پوري کا سوئ
 پخپل زويه ورور بې زره نه وئ ترلي د خپل پلار و مرگ ته هم موږي ورغوي
 په هغه چاره قلم روغ کا قرآن کښ په هغه چاره د وروره مري سکومي
 په رکوع کښ تسيحات د مال و ملک کا په سجود کښ خپل حشم غواري که ښه وئ
 که ښکخواه ورته د پند خيري وکا چه د بدو خصلت پرېږدي زره ئې چوي
 زه خوشحال چه د اورنگ بادشاه نوکر يم
 که و زويه ورکول کرم زره مي نه وئ

ستا له جوړه ظلمه هيڅ نکري ژرلي چه له وره د په څو گرزم شرلي
 همپشه حَما دعا په غوږو اروې يوه ورغ د په ښکنا نه يم زېرلي
 رقيبان د لکه سپي په کوڅه غاږي هم ترې څيرې جامې وروهم هم خورلي
 چه به ته د هغه ټال په پريو زانگې هغه پري د ورېښمو وئ غرلي
 قافلې د همراهانو شوې رواني ما هم بار دي د خپل کوچ پسې ترلي
 حاسدان بې غمه خوب کا درېغه درېغه چه په کور ئې د بلا نفيل نرلي
 د خوشحال ئې و کرم وته اميد دئ
 که هر څو په گناهونو دي لرلي

سا د کښلی مخ په خال مي زره په داغ دئ پدا داغ مي له عالمه زره فراغ دئ
 سخ چه ناست يم د گلونو په چمن کښ بيا ساقی راته نيولي ډک اياغ دئ
 يا د ښو زلميو خيال دي په شمله کښ يا د ښو جونو د تور وريل دماغ دئ

^۱ ژوبی.

^۲ یعنی پرې کول او پوستول.

^۳ نرلی یعنی غوغا کول او دربول او ډبول.

د زلفينو په تور تم کښ به ئې غوړم دا ورک زړه که را ښکاره کا مخ څراغ دئ
 چه د کښليو د جمال ننداره کاندي و هغو ته سپېره پاگ سیر د باغ دئ
 په سپين مخ ئې تازه خط نوی ټوکېږي زه به زړه ورځني ژغورم روږ^۱ دي زاغ دئ
 د گلونو په بوي ځي په گلزار ورشي د گلونو بوي بلبلو ته سراغ دئ
 نه په اصل هونېره ښه نه ښايسته يې تا په کوم توکي راوړي دا دماغ دئ
 د خوشحال سترگي هورې چه ښايسته وي
 خلقه زړه ئې نه په باغ دئ نه په راغ دئ

ستا وصال لکه درياب دئ زه ماهی په هجران د هر زمان دئ په ماهی
 په ژړا بی ځني خواست د شپېني خولې کر په خدا ئې وې چه څه کا دا سړی
 ويې څوک يې چه ځما په کوڅه گرزې ښه حاضر ځواب مي ورکړ ستا مری
 هم په څو رنگه ناله هم په تن نال شوم بېلتانه را باندي وکړ کار د نئ
 د ځوانی بهار څه ښه دي درېغه درېغه دا بهار که همېشه په دنيا وي
 گل، سنبل، نسرين، نرگس لاله غوټيه د مقدم سره د راوړه^۲ درست پسرلی
 چه ئې ونيسم په غير کښ راته گوري لکه مست د مور په پيو کم کبلی
 دا شیرين ياران به نه وينم چه ورم خدايه ما په جهان تل لري ژوندی
 غم خوستا د رسوائی کرم نه د سر کرم که مي دا اندېښنه نه وي تا کتئ
 هسي ستا د بېلتانه په آتش سوځم لکه څوک په لمبه کښېږدي وچ لرگی
 ډېر صفت د ښاپړيو ارویده شي ولي ستا د مخ څوک نه وينم مخی
 په ښايست کښ هيڅ لقب درباندي نشته که د څه خو د عاشق نمځه کړی
 اورنگ زيب به د کابل د خلل غم کا ساقی وخت د نوبهار دي راوړه می
 چه زړه سوئ د خوشحال په فرياد نشي
 په سينه کښ د سندان دي که زرگی

ستا په غم کښ لکه زه يم بل به نه وي دروغجن يم که بل هسي لکه زه وي
 ستا له غمه مي ځگر له وينو ډک شو چا ته وويلي نشم زړه مي چوئ
 تا ويل ځما ديدن قيمت بها دئ زه حيران يم ستا د مخ بها به څه وي
 سر به درکرم په بها کښ ديدن را کړه په سودا کښ خلل مکره که د زړه وي
 هسي گل د گلستان په منځ کښ نشته هر چه ستا رنگ و بوي پوري په ده نه وي
 که تل تا لره درځم ملامت مکره د بلبلو تل و گل وته ورتله وي
 د ښه څيز پوښتنه مه کوه له اصله د يو هر دوکان چه وي کالي د بله وي
 که صورت ژغورې له غمه کاته مکره زړه هاله په غم اخته شي چه کاته وي
 زه خوشحال چه آشنا وينم^۳ خوشحال شم

^۱ روږد يعنی آموخته او بلد او آشنا.

^۲ راشی.

^۳ ووينم.

لکه گل چه تازه شوي په اوبه وئ!

سړی هونبره خوئې نیت وئ جامه هونبره خو قامت وئ
 گرگین گردن د فیل خوري څه مپړی څه ئې قوت وئ
 نه هر خره د عیسی بار وړي نه هر سر سره دولت وئ
 و صورت ته نظر مکره په گرده د مرد قیمت وئ
 زه مریې د هغه کس یم چه صورت وئ هم سیرت وئ
 که صورت سیرت د جور شول سر تر پایه عنایت وئ
 د خوشاحال په وینا غور کره
 په ویل کښ ئې لذت وئ

ساقی تل به دئ دا ست وئ که به نه وئ له جهان به مهلت وئ که به نه وئ
 راشه پک د میو جام په می ناب کره تل به هسی فراغت وئ که به نه وئ
 هر هوس چه د صورت کرې نن ساعت دئ گوره کاندې به صورت وئ که به نه وئ
 په رشتیا و ما ته ووايه طبيبه! چه د رنځ مي به صحت وئ که به نه وئ
 د وصال وعده د وکره ستا سوگند دئ پدا کار کښ به غفلت وئ که به نه وئ
 که په تا پسې ملنگ د مسلې شم شاه په تا مي به قیمت وئ که به نه وئ

سپینه خوله که بی ریباره ور پښکښ کرم
 په خوشحال به می منت وئ که به نه وئ

ستا په تور می مال تالا مانی نرېږي راشه گوره که پدا د زره سرېږي
 ستا غمونو لره هر کله ژوندون وئ پدا لږ عمر می زره کله مېږي
 وایې ما وپشتلي څه کا حال ئې څه دئ په کوڅه کښ د لا دم وھی غږېږي
 د فراق په شپه ئې خوب په ما حرام کر وائی مالګي می په سترگو کښ دورېږي
 لا به گوره څه شان شان غوټی وا کا د بنایست بهار ئې اوس نوي غورېږي
 ما به هیڅ په ورت ورت نه ژړل عالمه ولي څه کرم چه می ننه زره ژرېږي
 د رشتیا خبري خبر و برکت دئ په قاضي د دروغجن ژبه اړېږي

د خوشحال خټک په کار پوري حیران یم
 مینه لا ورباندی زور شوه خو زېږي

سخ د آينې دئ چه د مخ وته تل گوري سخ د لونگین دئ چه د پاس په ټټر بنوري
 نه دي ستا د غوړو غټي غټي مرغلي وصل دئ په میاشت پوري یو سر بل سره ستوري
 روغ می کرې له رنځه چه د خولې بنېږي د اورم شهد و شکر را گرې چه می ستا شوندي وزوري
 ظلم د د سترگو پما خوار هر گوره ډېر شو څه کرم توان مجال د زور ور لري کمزوري
 زه که ډوب په غم یم تل د ډوب وم چه عاشق یم تا د خدای معشوقه تل هري بلا ژغوري
 ما وته ارزان دئ ډېر په مښکو په عنبرو څوک به توري خاوري ستا د پله په بها پلوري

تل ځي ستا و لور ته په ارمان ارمان کاته کا

سپين نې په کاته شي د خوشحال د سترگو توري

ساقی راکړه و ما می یو څو جامه پیاپی
 دا هم ظلم دئی که گورې چه بې میو ځي پسرلی
 هغه ځای چه گل و مل وئ ورع څو کاندې سرې
 گوره څه وایي پر غوړ کړه چه آواز کا چنگ و نی
 بیا به تېر شاعت را نشي آه ارمان ارمان هی هی
 د دنیا ژوندون هم بڼه دئ که تر تلو همپش وی
 چه تر تلو همپش ندی نور نې وگڼه لا شی
 دېر مین نې و بله تېر کړل
 فلک نه لري زره سوی

ستا په زړه د دنیا ځلي^۱ د دوږخ لمبې دئ بلي
 چه د گور لرم ماران دئ هم دا ځلي دئ پبيلي
 که د یو ځله ځان خلاص کړ غم د نشته هورې ولي
 دا لرم شلوه له دله که د نه وئ لېچی شلي
 چه به وه تسپې په لاس کښ مخ نې تور ږېري نې کلي
 ته اصیل ځان د مریي کړ
 هی توبه خوشحاله ولي؟

ساقی چه مهربان شی په پیاله کښ می زیاتېری
 قربان نې شم تر سترگو په طالع کښ زورور دئ
 بوسه د سپیني خولې راکړه بد مه وړه مستحق یم
 آفت د هلكوالي و جمال د هغې تُرکي
 ژوندون د عاشقانو د معشوقې په وصال دئ
 چه اوسپني تر خېژي هغه کاني رنگارنگ دئ
 د چا خونې چه و مري پسله مرگه شي مېراتي
 د چا خونې خوشحاله په ژوندوني مېراتېري

سترگی دي که ورځي که نې زلفي که اوربل دئ
 چرته به خلاصېري دا بلا تر زړه چاپېري
 خیال نې د زلفينو عقل و صبر و دین و زړه وري
 نور عالم لا پرېرده چه عاشق وته څه وایي
 قیس و که وامق و بیا فرهاد ورپسې نور وه
 مینه الستي شته لباسي شته نفساني شته
 څو توري بلا دي چه مي زړه پکښي قبل دئ
 مخ ته نې که گورې لا په سرو لمبو اوربل دئ
 نه پرېردي په کور کښ بڼه کالي د خونې غل دئ
 پلار که نصیحت کا و عاشق وته خجل دئ
 ما را وري ندئ دا د میني دود اول دئ
 مېنک شته دئ هم هورپه نفساني لکه بصل دئ

^۱ دا بدله په نورو نسخو کښی نسته، له یوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه.

^۲ آفتیری.

هر چرته يو مخ دئ كه په سترگو احوال نه يې
 جام بينا ته ورکړه چه نې دک يوسي تر خايه
 عشق دئ نور خه ندئ چه غواص په درياب پوب کا
 حاي په حاي چه گورم زه خوشحال ورته حيران يم^۱
 بله غوغا نشته همگي د عشق کل کل دئ

ستم د د عينينو ياره عين عنايت دئ^۲
 په شپه حما ويل كله اميز و له هستي
 خبري د مجنون او د ليلا ولاړي زړي شوې
 د ما او ستا خبري دي پت راز خه هستي ندئ
 په مخ چه بنبايسته شوې كه په پسول پسلى نه وئ
 بند د د زلفينو د خلاصي كنايت دئ
 په ورخي حني دور يم هغه حرف چه شكاييت دئ
 حما و ستا خبره تازه نوي حكايت دئ
 چه چا ته نې پيدا يا بدايت يا نهايت دئ
 ساده د ورخيو خال دئ د درست حسن كفايت دئ
 هېخ كله له مرگه د خوشحال اندېبننه مكره
 چه وي وژني دلبري خون نې روغ په روايت دئ

سر په بېدي بيد يا ونيوي ژرلي
 كه اشنا كه نا اشنا واره ليدل شي
 چه د قام د خېلخاني په حال خير شوم
 په ناحق مي آزادي ته تلابن كر
 خپل پردی چه د دنيا شکر خواره دي
 د ما حال به و هغه و ته معلوم و
 په صحرا د ونو پاني پت خورلي
 د همه وارو په پرېره ورخړلي
 خه روزگار به پکښي شي په غم لرلي
 په زندان د اورنگ زېب ښه وم ترلي
 لکه مچ هستي له خانه وشړلي
 که دا هونبره ډېر آهونه چا نغړلي
 که خوشحال پنجهزاري کا مه نې وينه
 د مغل له نوکری دئ اغېرلي^۳

شين مرزي چه گپي داري
 خه عظمت خه مهموتي دئ
 د بنادي سترگي دي ووژي
 په يوه غوته يو نيسي
 عابد خان حما شنقار دئ
 هم شنقار مي هم شاهين شته
 وخت د ښکار دئ سهيل وخوت
 زه په ښکار يم د سر خابو
 خرغه خېري د زاهد شوه
 باند نخېژي خسي زاري
 چه په مرگ به نې څوک وياري
 پرېرېده دي ور پسې ژاري
 باز نه دوه تارو ونغاري
 په غوته وهي دوه څاري
 هم ښه باز لرم لك غاري
 خپل خپل ښکار به پسې غواري
 وړاندي زاغ راخي مرداري
 رنگ نې نه وينم د نماري

^۱ شم.

^۲ دا بدله له يوې قلمي نسخې را نقل شوه، په نورو کښن نسته.

^۳ يعنی قی وهل، بد هضم کېدل.

^۴ عظمت خان او مهموتی او بنادی خان د خان معاصرین وه، چه په دې بدله کښی یاد سوی دی.

ژر به ورک شي مدعي مي يو څو مچ دئ د غوباري
 ازمينت گوره د دهر راته ليندي شول اوس شاري
 تبغ پرې سور مکره خوشاله
 چه لايق دئ د څو باري

شفاعت د محمد (ص) ثابت په نص دئ دا په دا چه دئ د درست جهان اخص دئ
 د موسی د عیسی کله دا صفت و د لولاک نعت پده باندي مختص دئ
 اولیاء ئې د امت واره ممتاز دئ هر ولي ئې په ارشاد کښ مرخص دئ
 سر حلقه د اولیا و هغه شماره چه شیطان ئې بندي کړي په قفس دئ
 د رستم د مړنتوب خبري هیڅ شوې ذوالفقار چه ئې یاد شوي په قصص دئ
 دوستاران د اهل بیت له اوره خلاص دئ بی دوستیه ئې عالم کله مخلص دئ
 په ولا که د علی رافضي کپړي
 سکه خوشحال ئې په ولا کښ مشخص دئ

بني بني شپې شي ځني پيښي غير په غير شي شفت حبيبي
 ځني ځني ځني بنيني تشپري نن به شي بخيني بني بني
 چين چين ځوني ځي په شين بتي زشتي فتني پيښي
 شي په چين تشي پوښتني چين چين ځوني پښتني شي
 هسي ځي په شين شين نخبي نخبي ختي پني بني

بڼه سر راست ټوپک دئ چه نظر ځني لر بر شي ولي هسي نه وئ چه وپښته چوي په عقل
 څوک چه مخه ولی ليندی ډېر و بله کښيني نوري لولی هیڅ دئ د نسب که د نور څه دئ
 ډېر د سرورې دعوا کاندې په جهان کښ اس تر کته لاندي شا په څو ځايه زخمي وئ
 يو توري تي نشته چه خپل حال ورته معلوم کړم کله به د ما د بخت د ستوري لا اثر شي
 زور لرې که عقل پدا دواړه مه نازېږه
 بخت راوړه خوشحاله چه د کار لکه سره زر شي

بڼه هغه چه ولاړ بي خوده په خيال ستا دئ بڼه مي وليدل په سترگو واره کښلي
 د دنيا په مخ به ډېر وئ بڼه مخونه چه تر هر څه ډېر لذت کا وصال ستا دئ
 دواړه زلفي د حلقه کړې لکه لومي چه دانه دئ پدا لومه کښ خال ستا دئ
 دواړه پښې گلکوني سرې پدماغ درومې گوره بيا څونږه وگړي پايماں ستا دئ
 ته کشتن د غمزې کره مه ودرېږه مقتولانو قبول کړي وپال ستا دئ
 تا خو نوم د جنجالي را باندي کښښ که په زړه کښ مي جنجال دئ جنجال ستا دئ

که همه د خلقو کنبلي سره ټول شي
 چه د څوک په کوڅه تېر شي نور مين شي
 که مثال د صورت غواړې گوره مياشته
 چه سبا بېگا ئې لوند لرم په اوبنيو
 خو ريبار در سره نه بيايې د وړاندي
 که په قهر ئې شرې په لطف ئې برلې
 چه ئې نه پرېږدې په هيڅ کنب خوشحال ستا دئ

بناپرک که په هوا ځي په تور تم کنبې^۱
 لکه چتي درسته ورځ درومي په پورته
 د چندن او بنوانه^۲ فرق سره هيڅ نه و
 چا له ډنډه در گوهر نه دئ وکنبلي
 که گيدر په خم کنب رنگ شو پدا څه شي
 زاهدان شيخان مي وليدل نامرد دئ
 خرڅ مي ځکه په سر لوني گلونه
 که هاتي د بادشاه ومري غم ئې نشته
 عشقه واره ستا د غمونه خرڅنې دئ
 گوتي ومنډه په غوړو ترې تېرېږه
 که خوښي د وصال ورسره نه وئ
 هغه چر دواړه گوتو ته نظر کا
 آفراین د په ويلو شه خوشحاله
 چه د تورو رڅول کړې په قلم کنبلي

بڼه هغه چه بڼه ئې رنگ بڼه ئې جمال دئ
 بڼه هغه چه په ميراث خاني مېري کا
 بڼه هغه چه که احمق وئ که جاهل وئ
 بڼه هغه چه په رشوه قاضي گري کا
 بڼه هغه چه ډېر لښکر ورپسې درومي
 بڼه هغه چه په مجلس د ملوک ناست وئ
 په عالم کنب بدي نشته واره بڼه دئ
 چه و بدو وته روغ دئ يو خوشحال دئ

بناړونی د غواشینی پسې غواړي باز د غره بنايسته زرکي سره نغاري

^۱ دا بدله له يوې قلمي نسخې څخه را نقل سوه، په نورو کنب نسته.

^۲ راحت زاخيلي بڼوون په معنی د زيتون د ونې راوړی دی.

که په رنگ کښ لکه غلوڅه هسي روغ دئ د خوړو هیله و مکره له غویاري^۲
 یو آواز د بنو آسونو د ششنا دئ بل آواز د گنده خرونو دئ چه ناري
 څوک ژړا د آخرت دپاره کاندې څوک د دې جهان د سود دپاره ژارئ
 د گزار دپاره لیندي په څو ناست دئ د قطري په حرص گزري پسې شاري
 مرتبي د دواړو ندئ سره سمي څوک د ځایه باز شهند څوک چوري څاري
 که د څنگ پرونه ئې هر څو کنبلي روغ دئ
 د بازونو پرواز مه غواره له څاري

ښه سړی گڼه هغه چه په زړه صاف وئ همپشه ور څخه شرم هم انصاف وئ
 چه دا څو توکه ئې نه وئ سړی نشه هر چه کاندې نور د کا هغه معاف وئ
 په دنیا چه دا عالم سره خلاف کا لکه سپی چه په مراده ئې خلاف وئ
 نوشیروان چه مخ په عدل په انصاف و که ئې گورې تر قیامته ئې اوصاف وئ
 که دانا سړی بدرنگ وئ پدا څه شي که د ښه توري ساز شوي بد غلاف وئ
 د هیچا غرض پدا خوړو نشته قلمپ سره چه سره پیژنی صراف وئ
 جوهرې به ئې خود کار سره ښکاره کا تر یاقوتو که شبه په رنگ شفاف وئ
 د یاری دپاره گزرم نه ئې مومم چه وفا لري هغه په کوم اطراف وئ
 د بخلو په اودل به خبر نشي په شماره که د اودنیو بوریا باف وئ
 عشق په حق په باطل هیڅ ندئ راغلي تر کعبه ئې پېر و بت و ته طواف وئ
 ښایسته هر گوره پېر شول پری وپیرم
 ما خوشحال چه د تقوا وهلي لاف وئ

عاشقان که ستا د لاسه په جفا مري باري شکر چه په عهد په وفا مري
 بیدلان مي د هجران په تیغ قتل وي دا یو حرف دئ چه په توره د قضا مري
 زه مرده وم ستا د جام په گوټ ژوندي شوم چه ئې دا جرعه نوشلې غه په چا مري
 زره مي ستا طري طراري ته هوس کا ځان مي ستا غمزې بیماری ته رشتیا مري
 اې تازه گلله بلبلې ته نظر کره په نوا کښ ستا له شوقه بېنوا مري
 خوار خوشحال په مرگي حال دئ ځکندن کا
 راشه گوره په ارمان د لیدو ستا مري

عاشقان له بېش و کمه آسوده دئ له وجوده له عدمه آسوده دئ
 د ساقی له لاسه پکي پیالی اخلي په مستي کښ دم تر دمه آسوده دئ
 بت پرست دئ د مغان په خرابات کښ خوش خرم خوشحال له غمه آسوده دئ
 ورغ و شپه باندي تېرېري په ښادي کښ هر زمان مي له ضمه آسوده دئ
 تل ساقی د میو داد کا بې منته کریمان مي له کرمه آسوده دئ

^۱ یعنی د شاتومچی .

^۲ د خره مچ .

همپشه شونډي د جام په مورگه^۱ يښي په خاطر له جام جمعه آسوده دئ
 بادشاهان که خزاني و بله آسپي دا گدای مي له درمه آسوده دئ
 په درياب گڼي ئې د عشق دئ غسل کړی له حدوټه له قدمه آسوده دئ
 اي خوشحاله که نظر درباندي وکا
 ډېر ئې تا عندي له دمه آسوده دئ

عاشقان چه د معشوقي دلداه دئ له همه واره غمونو آزاده دئ
 په يوه لحظه کښ هست په بله نيست شي که ئې گورې عاشقان په زړه ساده دئ
 مگر زه له حايه غم لره پيدا يم په هر دم راته غمونه آماده دئ
 نه يوزه د نظام پور په گوټ گڼي پروت يم سوختگان ئې په هر لوري افتاده دئ
 په درون د عاشقانو نظر وکړه د لاله غندي د داغ سره زاده دئ
 ترک تاجيك عرب عجم عاشقان واره مست بې خود د ديو خمرو په باده دئ
 د هوا خدايان د ليري کا له دله يوه خداي وټه چه ناست په سجاده دئ
 چه تر خپلی رضا تېر شي اولياء شي اولياء له هره غمه آزاده دئ
 غويانه شپانه ظاهر سړی ليدل شي په معني کښ د پاده سره پاده دئ
 شيخه ته چه ډېر طاعت کړې جنت غوارې و جنت وټه ورتله په اراده دئ
 عاشقان که معشوقه په تيغ ورژنی ور مېړونه ئې و تيغ ته نهاده دئ
 چه د ننگ په چارو نر نه دئ خوشحاله
 که ئې نر وينې په سترگو هم ماده دئ

عمر هر زمان گداز کا لکه واورې يا به ستا له مرگه واورم يا به واورې
 هغه تېر ياران به بيا بيارته^۱ را نشي که په سر باندي را لونم توری خاورې
 بربوکی^۱ چه پوزې واخلی پورته درومی نه پوهيږم چه به کوم لوری ته ماوري
 زور د چچ د وړلو نه لری نادانه نه پوهيږم چه دا دروند وری په چاروي
 په سمن د شهلا نقش د سيور زېب کا په شپوه چه سترگی کوزی له حيا وري
 دواړه سترگی مي چه ستا په مخ دوخته شوی عجب ښه له خانه دوه قبله نما وري
 د خوشحال غندي به ډېر دا هسی نوروئ
 ته چه هسی رنگه زړونه رو نما وري

ارتيې په عقل کمي خود بخود د صورت غمي
 ته د ديو سره سم يې دوي له تا شره نا سمي
 زر نېکی ور سره وکړه په يوه ذره برهمي
 درته زهر شي تا وژني چه ئې ته گڼې مرهمي
 د وفا په خوي کښ ندي همپشه جفا شيمي
 د آدم په صورت روغي په معني کښ نا آدمي

^۱ یعنی کناره.

^۲ دې کلمې ته محشى ليکلی دی: یعنی چارپای.

تاس به گرم په لږ گناه کا دوي په لوي گناه نا گرمي
 څوئې کچ وړې هونبره کچي څوئې درد وړې هونبره خمي
 په هر کار کښ ديگر گوني په خوله رامي په زره رمي
 پاسه تن ئې بنبيسته وي په درون لکه ارقمي
 نور څه مه وايه خوشحاله
 تر وجود بنې دي عدمي

غم آخر شو د بنادي روزگار راغي چه موسم سو د گلونو گلزار راغي
 په تلوار ئې تياري د سيل کاندي و بلبلو وته وايه بهار راغي
 پدا هسي خاصه وخت د بنو گلونو د مطرب د ساز آواز مي په کار راغي
 دا ئې واره له خزانه نه فرياد شي چه گلونو ته طوطي په چيغار راغي
 د هجران مشقت ډېر و خدای آسان کړ بيا مي سخ دئ چه عشرت د دیدار راغي
 که په نورو باندي هر کله اختر دئ په ما دا زمان اختر دئ چه يار راغي
 لون لون کالي بيا پېري خواجه شو
 چه خوشحال د يار د مخ په بازار راغي

غم بنادي چه په چا وېر شي لکه وېر شي هسي تېر شي
 سر رشته ئې مونده نشي گوناگون د دور پېر شي
 چه په خوا په خاطر نه وي هسي چاري په تا دېر شي
 په هجران کښ غم د يار دئ چه همپش تر زره چاپېر شي
 هر چه وواته له سترگو عابت له ډله هېر شي
 چه به سخه په خوشحال کا
 گندي ژر د ده په څېر شي

غنيمت گڼه گلونه ميخوري کره په چمن کښي چه به پس له هفتې نه وي دا گلونه په گلشن کښي
 په غنچه چه تناول کا صبا دا کله باطل کا د بلبلو کام حاصل شي د گلزار په شگفتن کښي
 وطن ښه دئ که غمخور وي ښه ياران د لور په لور وي څو چه شته که هونبره نور وي لا غريب يم په وطن کښي
 هم ماڼی شته هم عتاب شته هم ترخه تروه خواب شته نه ئې شمار نه ئې حساب شته څه خونبي ده په دیدن کښي
 اور اوږه نده نور څه ده چه په تله يا په راتله ده په راتله په اور اوږه ده اور را بل کا په رفتن کښي
 که ئې تل په ظلم زره وي که مې زره له غمه چوي خدای د نکا دا به نه وي چه ئې خوږ کرم په گفتن کښي
 چه بلبلي وته گوري له آوازه ژبه ژغوري د بلبل په آواز ښوري هونبره ژبه په سوسن کښي
 چه جدا شی و د مړينه له غمونو چه خلاص شينه څوک چه بې ياره پائنه سود ئې کوم دئ په زیستن کښي

^۱ وېر شی د قندهار په محاوره (ورشی) مگر دا کلمه په یوه نسخه کښ ډېر شی لیگلې ده.

^۲ دیر شي یعنی درشی.

^۳ حاصل کا.

که د سپی غُنډي ئې ولي په رو روبه پسې زغلي
خوار خوشحال به ئې آخلي خو چه ځان لري په تن کښي

گله ته چه په بلبلو هونبره خيال کړې دا خيالونه همگي پخپل جمال کړې
دا جمال به دي جاويد په جهان نه وي بڼه خو دا گڼه چه شکر په دا حال کړې
د انصاف په سترگو بڼه ننداره وکړه جهان څو کښلي چهره هسي پايمال کړې
دېرې خوني د هجران په لمبو وسوې ما ليدې چه تجلې ئې په وصال کړې
دا بهار گلزاره بڼه يې خوي دي بد دئ چه راتلنه يو څو ورځي په درست کال کړې
تر قدرت به دي څارېرم ذوالجلاله رنگارنگ گلونه بڼه هسي نهال کړې
د بلبل دپاره تل وي په چمن کښ د پسرلي گله تله ولي دم در حال کړې
که دي سترگي د عرفان شته مبارک شه د گلزار په ننداره چه استقلال کړې
گل ته هسي رنگ و بوي ورکړي چا دئ د لاله د گل چا هسي پاني لال کړې
چه گلونه د گلشن همپشه گوري

لکه خضر هونبره عمر د خوشحال کړې

که په زغرو په چپو کړی نهزې څوړي^۱ چه نيکي در څخه نشته واره کوري^۲
د هر چا سره خوږه ژبه بايد ده په خوږه ژبه ما هم وزی له سوري^۳
وارو دورو سره فوج د سپرو نه وئ په جهان کښ لري نه دئ تشی دوري
ياوه گوي دراز زبان مه شه که گوري^۴
بیهوده خبري مکره پوچي بوري

که په زره کړې د خوشحال خبري زبري د دانش له کاره نه دي لري بري
خلاق په تفاوت سره پيدا دئ پوهی نه دي سره واره برابري
په زرگونو کښ يو دوه سړي خبر دئ نوري واره خلقي دي ناخبري
لکه کار د خوي خصلت په تفاوت دئ هسي زبري په بنايست سره دلبري
د سیرت زيبايي بڼه ده تر صورت
چاري واره د باطن دي معتبري

که مي ياد که مي ناياد کاندې مخدوم دئ د چاکر مي له څښتنه حجت کوم دئ
دا گدا ئې و وصال ته څه هوس کا چه بادشاه ئې له ليدنه نه محروم دئ
په عاشق چه ستا له لوريه ظلم وشو اوس په هر لوري چه دئ درومي مظلوم دئ
همپشه ئې سور سور آه وئ گونه زېره د ويشتلو حال که نه وايې معلوم دئ
په جهان کښ چه څه رنځ و څه محنت و هغه واره سره ټول شول عشق ئې نوم دئ

^۱ دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

^۲ محشي ورته لېکي يعني عيجن او دروغ.

^۳ سيد راحت لېکي، چه بطزي کزي ته وائي، په قندهار کي بري بولي.

هغه يار چه وفا دار دئ مونده نشي په جهان کښ د وفا هنر معدوم دئ
 د خاطر ويني مي خوري په ننکي ننکي له گناهه وېره نکاندي معصوم دئ
 که يار سر غواړي له ده نه به نکا هر چه پوه د عاشقي په رسوم دئ
 چه په عشق کښ موافق نه وي اي دلّه د هغه ليدل په څه گوري چه شوم دئ
 د دوړخ لمبې به نه رسي عاشق ته چه د عشق په توره مړ شو غه مرحوم دئ
 ما خوشحال ته ستا د خولې اسرار مکشوف شو
 که دا راز د چا له سترگو نه مکتوم دئ

که مي نوم په ژبه نه اخلې هيچري په تش نوم به دي هم سود کوم دلبري
 د زاهد د سترگو آب هونيره په ځاي دي چه ئې سترگي باندي نه دي برابري
 د بنادي نوم پرې زور دي تل تر تله چه په زړه ئې ستا د غم شيتي شي سري
 زه به څه ځني مانه کرم يو زه نه يم په غمزه ئې خلقي کرلې دبري
 د بنو سپوره ئې خار په پښو څرخيري له حيا چه کوز کوز گوري ناز پروري
 شوندي ستا لکه نبات هسي خورې دي تريخ ويل ځني نه بنايي لب شکري
 وايي شته په چين ما چين کښ کښلي دبري خدای دي نه کا چه تر تا به وي بهتري
 بې خبر له ځانه دېر ورته پراته دئ ته بې هم په حال خير شه بې خبري
 د ختا د ملک نافي واره خجل شي چه د تا زلفي بنکاره شي معبري
 که دي چيري د آشنا په لور گذر شي
 د صبا باده! ځما سلام پر وري

که يو دم د يار په غم فراغت کښيني پدا دم به له عالم فراغت کښيني
 که د کار د محبت وينو په لاش کښ پدا کار به خوښ خرم فراغت کښيني
 که گدای شي د مغان په خرابات کښ همپشه به لکه جم فراغت کښيني
 دېر و لږ د زړه زحمت دئ که عاشق شې ته به تل له بېش و کم فراغت کښيني
 که اختر دئ که نوروز دئ خو هم دا دئ مخ په مخ چه له صنم فراغت کښيني
 که په کوي کښ ئې مقام وکړې زاهده په خاطر له ارم فراغت کښيني
 لاس په لاس بهشت دا دي خوشحاله
 چه خپل يار سره بيو دم فراغت کښيني

که دا عقل د همه خلقو يکسان وي سکه بايد و چه همه سري لقمان وي
 د دي لال قدر به نه و په عالم کښ که دا کاني واره لال د بدخشان وي
 په پخسر به د هر چا کره پراته و که دا در مي د زلي غندي ارزان وي

^۱ په قلمي نسخو کښ زور ليکلي دي داسي: نوم پر زور دي تل تر تله.

^۲ شتي.

^۳ د خار.

^۴ دا کلمه عيناً وليکه سوه په ځنو نسخو کښ پېخړ راغلی دی تحقيق غواړی.

هیڅ حساب به ئې په هیڅ جنگل کښ نه و^۱ که درمي^۱ واړه کني د هندوستان وئ
 په خوراک به خرو غویو نه قبلولي که پیره د ونې پاني واړه پان وئ
 دا ټپوس به هم په لاس د بادشاه ناسست و^۱ که د باز او د شهيد غندي ئې شان وئ
 د لیلی او د مجنون مینه به هیڅ وه که همه خلق لیلی او مجنونان وئ
 ما خوشحال د حقیقت په ژبه ووې
 درېغه درېغه که څوک پوه پدا زبان وئ

که صورت وته د گورم په صورت کښ یو حیوان یې که معنو وته د گورم شاهزاده د کل جهان یې
 چه ظلوم جهول یادېرې کنت کنزا هم پوهېرې ته و دا ته نظر مکره چه دا غوښي استخوان یې
 چه مسجود و د ملکو ځاي ئې پاس و په فلکو ته خلف د هغه هسي خلیفه پدر نښان یې
 غوښی هې څه په کار ندی داد گاو د خره هم وئ د گدای په گند کښ پته ته یو څرنگه سلطان یې
 چه ئې ستا په حال پیغور شو تر ابده ئې مخ تور شو د چا نوش یې د چا نښن ئې د چا درد د چا درمان ئې
 د دنیا عقبی باغونه پکښي واړه نعمتونه واړه ستا دپاره جور دئ ته مقصود دکن فکان یې
 که هر څو گلونه ډېر دئ تر حساب تر شماره تېر دئ د فطرت په حدیقه کښ نو باوه د گلاستان یې
 نور به څه وایې خوشحاله له دې حاله له احواله!
 هم دا هونبره ویل بس دئ که پوهېرې نکته دان یې

که په باغ کښ رنکارنگ گلونه ډېر وئ هسی نه چه د گلاب د گل په څېر وئ
 آشنایي د گبینه ده که شکري چه خواړه ئې په څو رنگه را برسېر وئ
 ستا د ور د سپیو څو ثنا صفت کرم چه تر پیره میره زړه وته را تېر وئ
 آرزو به د حیوان د اوږو نکا عاشقان د چه د خولې په میو سپر وئ
 چه په عشق سره ژوندي دي مرگ ئې نشته که په گور کښ تر دا تورو خاورو زېر وئ
 د غمزې توره ئې هر چرته وژل کا لور په لور ئې شهیدان په دا شمشیر وئ
 تل ئې لوبې دي د ما د زړه په وینو ستا د زلفو هر هر پیخ وته چه وگورم
 په خوشحال د یو زمان لیده و نکا همکي په رنگ و بوي لکه کسټر^۲ وئ
 یو زمان ورته تر کاله هم لا ډېر وئ یو زمان ورته تر کاله هم لا ډېر وئ
 مگر هیڅ ئې د زړه حال ور ښکاره ندئ
 چه لیده ئې د خوشحال سره ډېر ډېر وئ

که د لویو کتابونو دانشمند وئ د هلكو کتابونو په کار بند وئ
 چه خرما ئې د بلوټ نه وئ خورلې و هغو وته پټوي^۳ خرما خوند وئ
 چه د هند په شکر قندو خبر نه وئ و هغو وته گاخري شکر قند وئ
 د اټک په مناره به نظر نه کا چه هغه ته د دهلی ملک څرگند وئ

^۱ یعنی نل.

^۲ دا کلمه عیناً ولیکه سوه، معنی د مشکو به وی یا یو قسم خوشبو دار گل.

^۳ د مېزې دانه او تخم (دریاب، پښتو لغت).

هر سړی د خپل وطن ثنا صفت کا د هر چا تر فهم کنبلي خپل فرزند وئ
 د ناپوه سړي د پند سره کار نشته ما چه وليده دانا محتاج د پند وئ
 زه خوشحال ئې د دانش په سترگو وينم
 د هر چا چه بده پوهه غلط سند وئ

که راضي مي په جفا او په وفا يې نور را درومه چه زه ستا يم ته حُما يې
 بې له ما که جهان ستا شي په اوربشه چه زه ستا شم که اوربشي خورې دارا يې
 که د طمعه د مخلوق له وره پرېکړه بادشاهي د مبارک شه که گدا يې
 غاري غرونه خیر دار دئ چه مجنون يم که جهان پدا خبر دئ چه ليلا يې
 ستا د غم په توره مر په ورد پروت يم کله کله راته گوره مسيحا يې
 جگي جگي په ليمه مي قدم کنبېرده چه رندې سترگي مي روغي شي طوطيا يې
 کله ما و تا روزگار په يوه حاي کر بر ير راشه د يار سپيه چه اشنا يې
 چه ياري له ياره کرې د سود له مخه په خاوند مي د سوگند وي بې وفا يې
 چه د يار سره پخپل غرض ياری کرې د ياری بلا په تا شه يار د چا يې
 چه د بولم معطل مکره را درومه که د باز غندي حاضر په برغ د بيا يې
 په دربار مي چوتري دي د سرونو راشه واروه چه پخپل وژل شيدا يې
 چه د خوي خصلت د رنگ سره جور ندئ رنگ دي ورک شه که هر خو په رنگ زبیا يې
 پدا هسي بنايسته جمال چه ستا دئ غم شدت فتنو آفت لره پيدا يې
 په اميد د ليدو په ور کنښ پروت يم
 که ته هر خو له خوشحاله بې پروا يې

کله خپل بشر د گل غندي نما يې کله کله د بلبل په ژبه وايې
 چه هر هر زمان په هر شکل جلوه کرې عجائبه دلربايه خود نما يې
 په يوه وېښته د نه ارزي دوه گونه په غايت لکه گوهر قيمت بها يې
 د خپل درد دوا به زه له چا نه غوارم چه هم ته محبوبه درد يې هم دوا يې
 کله ناز کله ښکجئل کرې کله مهر
 له خوشحاله مروه که پخولا يې

که ئې لري له جماله نه جلباب شي حبطه به ئې تر مخ پوري آفتاب شي
 که ئې بوي د پېچا پېچو زلفو ورشي په خطا کنښ به بې قدره مشکباب شي
 خو بوسې که له دشنام سره اُمېز کا شماتت به ئې په قند و په گلاب شي
 که هر خو له زبیا مخه خاطر نيسم زره مي بيا په اضطراب لکه سيماب شي
 يکباره ئې قراري له ما نه واخيست درسته شپه په ما احرام شه که مي خواب شي
 د هغو طاعت قبول ندي نور شه دئ چه سجده ئې تل د ورخيو په محراب شي
 دا پيالاه چه حُما نوش ده زه پرې مست وم دا مستي مي نه په بزم د شراب شي
 د رندانو د شرابو هسي کار دئ چه زاهد ئې هم په بوي سره خراب شي

نا محرم مي و صحبت ته څه هوس کا
 که يو ټول د ښايسته وو سره کښېني
 غه روپي چه د ټنگ سال له لاسه نه وئ
 دروغجن غشي که هر څو ثابت روغ کړې
 د خرما ونه خو سازه کړي له مومو
 د خرما غندي به کله ترې دويناب شي
 چه ځما له محرمانو هم حجاب شي
 خو هم بويه د همه وو انتخاب شي
 و صراف وته ظاهره په هر باب شي
 خو به بيا د هلوکائو تير پرتاب شي
 د خرما غندي به کله ترې دويناب شي
 ما خوشحال چه په پښتو شعر بيان کړ
 د پښتو ژبه به اوس په آب و تاب شي

که په عشق کښ زړه د نورو په لیده ځي
 نوري ميني ئې ځما له دلّه يوورې
 هسي ياد بويه چه يو ځله يار ياد گړې
 پکښي خيال د سير قد و دي پالم ئې
 که په زړه شوي زه به اوس د يار سره وم
 نه په زړه ده نه په پښو د خداي په کره ده
 که د مال وه که د ملک وه که د زر وه
 د دنيا مينه په زړه باندي لوي بار ده
 روغ به خوب د بې غمی کا خوشحاله
 چه څه خوړ د زړه لري خوب د هغه ځي
 ځما زړه په ارویده تر لیده ښه ځي
 يکباره مي په لیدو پسې لېمه ځي
 نور د ويني لکه باز تر هر وپښته ځي
 چه مي هر کله تر دوو سترگو اوبه ځي
 چا وې دا چه پښې هورې درومي چه زړه ځي
 دا غريب سړي همه د خداي په کره ځي
 وار په وار مي د زړه مينه له هر څه ځي
 آزاده به بار په زړه و گور ته نه ځي

که ميوه د چندن نشته هسي شنې دئ
 وايې زه به په تا وکرم ځني چاري
 که مي ځان ځي که جهان پرې به ئې نردم
 پدا لار د شهبورانو ختل گران دي
 زه او دا د هر ناکس سازي ناسازي
 که مثال ئې په دنيا غوارې له ما نه
 د چرې د لاره کار نشته ناپوهه
 يا سبا دئ يا غرمه ده يا ماپښين دئ
 لا ئې ښه تر ميوه دارو ونو ځنډ دئ
 زه د دي چاري ارمان لرم ډېر ځنډ دئ
 ما نيولی اوس د عشق د سپرو منډ دئ
 گوډه څو به باندي خېژې ملکنډ دئ
 که رشتيا وایم خپل ځان را باندي پښ دئ
 چه الا بلا پکښې وي هغه ډنډ دئ
 چه تېرونه پرې ماتېرې هغه ځنډ دئ
 ماژديگر د ښکار تکل کرم ساعت لنډ دئ
 څوک د حج، څوک د تلقين څوک د مکتب شول
 يو خوشحال په واره خلقو کښ لوند دئ

کام د زړه که هر څو ښه دئ
 چه ئې دا اندېښنه نه وئ
 اعتبار پدا دنيا کښ
 د هر چا چه لېمه نه وئ
 سپی به ښه کرم تر مزري نه
 خرکه بد دئ بيا وري وري
 تر ايمان نه ښه نه دئ
 هغه کس سړی په څه دئ
 د سړی لکه لېمه دئ
 که بادشاه دئ خوار په زړه دئ
 سپی د کور مزري د غره دئ
 بد سړی بتر تر خره دئ

دا کلمه په يوه نسخه کښي جلا لیکلي ده مله کنډ يعنی مه څه چه کنده په مخ کښي ده.

ته ئې وينى وينې په سترگو غافل وينى ندى اوده دئ
 په رشتيا كښ زوال نشته دا د ما كلام په وله دئ
 اوليا بللي بويه چه حلال په خوله په زره دئ
 ته ئې سست وينې په سترگو
 د خوشحال اختيار تېره دئ

که په حسن د کشمیر خوبا اوخار دي یا د چین او د ماچین یا د تاتار دي
 پېنې جونې چه ما په سترگو خیر کرې هغه کل واره خجل د دوي تر کار دي
 په بنایست باندي ئې ختم دا وینا ده چه په اصل د یعوب قوم و تبار دي
 هېخ حاجت نشته د مینکو د گلابو په پنځه وخته لمانځه عطر عطار دي
 که ټیکه که کیماله که نور سنگار دي دا همه تر تورو زلفو پوري خوار دي
 که اوږنې مقیش دوزي که سالو دي دا همه واره تر سپین پروني خار دي
 تر صورت ئې د سیرت خوبی افضل ده تر ظاهر ئې د باطن خواړه بسیار دي
 کل روزگار ئې سر تر پایه پرده پوښ دي نه گرېوان تر نامه خیری په بازار دي
 له حجابې پورته غټ کتلي نشي نه اموخته په ښکځلو په پایزار دي
 ما خوشحال له ډېرو لږ دي څه ویلی
 له دې حاله گوي مگوي ویل بې شمار دي

کله رند غندي ملا واقف د راز دئ د کتاب د مسلو زبان دراز دئ
 زه مریې د هغه چا یم ترې خارېم چه د زره سره ئې جور د خولې اواز دئ
 چه ئې رو د خولې د زره سره یو نه وي که په هر لمانځه اودس کا هم بې نماز دئ
 وار په وار ځما په زره کا هسي چاري که د سترگو ئې غمزې دئ که ئې ناز دئ
 لا به ډېر گلونه وا شی پدا باغ کښ د گلزار د غورډلو ئې آغاز دئ
 څوک به نه وئ چه به غاو ورباندي نکا د هر چا و ملامت ته عاشق ساز دئ
 ځان و تن سره مثال کره دواړه توکه محنت که حقیقت دئ که مجاز دئ
 چه عزت ترې پیدا کېږي قناعت دئ چه خواری ور ځنی زېږي هغه آزاد دئ
 زه خوشحال له خپله بخته دلگیر نه یم
 چه ځما ستوري ځایي دښمن گداز دئ

که هر څو پخپله پوهه کښی سقیم یې د حکیم په حکم کار کره نور حکیم یې
 که په خوله په غوږ په سترگو څه زده نکړې نور ور درومه ازلي سیه گلیم یې
 د سیرت خوبی پیدا کره چه جوهر ده په صورت خو هد وغوښه وینه ریم یې
 پیر اوستاد مرشد به واره درته شا کا که په جهل مرکب کښ مستقیم یې
 عاقبت به د په بخره ندامت شي چه دا هسي د جاهل سره ندیم یې
 دا دانش چه د هندو د شمار حساب دئ که ته دا دانش دانش کښی لیم یې

^۱ پرونی، چادر.

^۲ که شالونه.

سخاوت په روایت په روح په رنگ کره نه چه درسه دنیا و بازی کریم یې
 همیشه په زره خوشحال اوسه غم مکره
 په اخلاص چه و دانا و ته تسلیم یې

که هر څو په هوا پروونه وهي چتي بيا ئې زره وي په پکي دوني نښتي
 شاه زلمی توري نېزې خوري تردد کا په برېښنا د توري تښتي تېر آرتي^۲
 سترگه ور اور اورکي ويني چه برېښي نوې مياشت په سترگو نه ويني سترگ تتي
 ناسوتي عالم په څو په دنيا شخ دئ هلك تل د مور په تي پوري وئ نښتي
 دې د خپلي گوتي غم کاندي که نه وئ په شگون کنښ عالم ښه گني شپږ گوتي
 په هر ښکار به بې خطا چورب آلوزي ما خپل باز دئ په پېرو پېرو پرانتي
 که ئې بل له بد بويي سپرمې نيسي د خپل بوي په بد بوئي خوښ وئ خسا گوتي

څوک به څه لره خوشحاله ته نصيحت کا

عاشق نه دئ نصيحت د چا نه نغتي^۳

که هر تار ئې د کوڅی مشک تا تار دئ د کوڅی تر تار ئې ښه د زلفوو تار دئ
 هغه ځاي چه مي د زلفو بازار جور شي هغه ځاي مي د ماټيو تش بازار دئ
 چه لذت د تورو زلفو را تر زره شي د ماټيو زيست روزگار کله په کار دئ
 دا خبره څه عجب ده چا ويلې چه د تورو زلفو بد سوي تاتار دئ^۴
 چه د تورو زلفو خيال ورڅخه نشته توري خاوري ئې په سر عمر ئې خوار دئ
 که همه دنيا پرې وښندي هم هيڅ ده هغه کس مي چه د زلفو خريدار دئ

خوار خوشحال چه پېر صفت کاندي د زلفو

په قيمت د تورو زلفو خريدار دئ

که هزار ځله هنر کا هيلي بيلي^۵ څوک به نکا د ازل چاري تبديلي
 د ازل حکم په مثل د هاتي دئ د سري فکر مثال پري د بيلي^۶
 د حيات اوبه سکندر په هيلو غوښتې حضر بيا مونده عبث شوې د ده هيلي
 يوه څرنگه خونړېزه لار د عشق ده پکښي پېري قافلې شولې قتيلي

^۱ توری تېرې خوری.

^۲ په برېښنا د توری تښتي تېر آرتی یا په برېښنا د توری نشی تېر آرتی.

^۳ نغوتی.

^۴ دا کلمه په یوه نسخه کښی ماټیویو لیکلې ده یعنی څونی چه یوې خوا او بلې خوا ته وی.

^۵ ناتار دی.

^۶ خپلی سیلی.

^۷ یو راض چمنی واښه دی.

عشق یو هسي پودیرشم توري را زده کړ
عاشقانو ته اندک د دنیا مال دئ
دا دلبري چه په دا کشور کښن نن دي
هغه ترکه چه ځان جوړ کا را ښکاره شي
په ارمان ارمان مي ځان راغي په شونډو
بيا هاله د محبت په کوڅه پل ږده
خپل پردی به د هیڅوک سیله و نکا
ای خوشحاله که د بخت نشي په سيلي

که خاطر د خوشحاله نه دلگیر دئ
د بیمار ساهه په شونډو باندي راغله
د موسی په معجزه به څه گروهیږي^۲
یار ځما په پالنگ ناست زه ولاړ په خوب يم
ما خپل سر تر فلک وليده په پورته
بيا مي کينه سترگه لاندي باندي راپي
په وفا سړی د یار د هیچا نشي
په ژړا پوري مي خاندي چه مي وکوت
هیڅ یو مخ به ئي مخي د ښایست نکرم
د ما زړه د یار زلفيني سره گوره
ليوني په لیونتوب کښن په ځنځیر دئ

که پکار د ده د خدای پیژندگلي
هر آیت چه به راته پاسه له عرشه
محمد چه هغه راز ئي په معراج کړ
په محشر به هغه تور مخونه پاڅي
محمد علي چه دوه ویني په سترگو
د زړه زنگ په بل صیقل نه ليري کيږي
که دا هوښره ویل کا ورته رخصت دئ
چه په بغض د علي یا د عمر(رض) دي
د علی د آل دوستي د ایمان زړه ده
چه تر منځ د چار یارانو بد ویل کا
د علي د آل په مدح کښن جنت دئ
د خوشحال خټک پدا ده تسلي

^۱ یعنی خط او د گادی د عربی خط.

^۲ یعنی منل او گرویدن.

که رُویت ئې نا ممکن وئ په دنیا کښي
 چه موسى وته خَواب لن تراني و
 چه په ملك په ملكوت کښ مونده نشي
 زه حبران يم پدا خلقو نه پوهېرم
 چه په لا احصى وئل ئې خبر دار کرم
 دَ عاشق دَ معشوقې سره يو راز دئ
 چه ليلي کړه دَ مجنون کونډۍ ماته
 نور که هر څو پاکيزه زه گناهگار يم
 دَ اَرنى وئل به نه و په موسى کښي
 څه عجب جلوه ليدله شي پدا کښي
 هغه هسي څيز ئې اېښي دئ پما کښي
 تېري مري ولاړ تر حلقه په دريا کښي
 چا د ما ژبه گويا کړه په ثنا کښي
 چه هيڅوک ترې خبر ندئ په دنیا کښي
 خوار مجنون ئې سر افراز کړ په هر چا کښي
 غم مي نشته بيا مي ځاي دئ په ماوا کښي

دَ خوشحال دَ هغو لار سره جدا دي

چه ئې غواړي په مسواک په مصلي کښي

که چرگان کرکره^۲ دار دي
 نه يو باز دَ ښکار دپاره
 دَ معشوقې ښېوې واره
 عاشق عشق لره پيدا دئ
 عاشقان دَ معشوقې دي
 دَ خپل ور عاشقان گوره
 په هغو دَ خدای نظر دئ
 عشق ناپوه وته اسان دئ
 بيا و باز وته ناچار دي
 نه که چرگ چرگي هزار دي
 دَ نور چا ندي دَ يار دي
 کفر دين ئې څه په کار دئ
 نه دَ مور دي نه دَ پلار دي
 چه په څو پراته خاکسار دي
 چه مين په ښه ديدار دي
 ورته گران دئ چه هوبنيار دئ

په خوشحال به عيب نکا

چه په حال ئې خبر دار دي

که اسمان دَ چا په حکم جار وتلي
 په رندو باندي لا هسي توره شپه ده
 هم ئې هيڅ راته پرې ښبول هم بيا وائي
 بيا ئې شکل په څه شان راته ښکاره کړ
 چه ادب ور څخه وي صحبت هغه کا
 هغه يار مي لکه باز په پرواز ولاړ شو
 ځني څه چاري به وشوې تا کتلي
 که همه عالم ئې ويني نمر ختلي
 چه ډاډه اوسه لا هيڅ نه ئې نتلي
 لکه باز وي له کرېزه را وتلي
 بې ادب له مجالسه وي يستلي
 طالع بيا ځما تر لاسه را وستلي

ځان چه نن تر مين ځار نکرې خوشحاله

ځان به تا وي و نور چا وته ساتلي

که په کور کښ د سر دې د بدخشان وئ
 چه ئې زړه ور څخه مور وي نه ئې گوري
 يا ږنکوري د انگور و يا رمان وئ
 د وړ سترگيو ورته څو رنگه ارمان وئ

^۱ دا کلمه تحقيق غواړي ممکنه ده چه گوڼده وي، يا به کونډي وي يعني په مقابله کي د گا دريدل.

^۲ يعني طره او کاکل.

مور به څه پوښتې له نغن^۱ چه نغن څه دي وړي سپی خورلي نغن ته نگران وئ
 کله کنبلي معشوقې ته نظر نه کړې کله کوڅي درته هم راحت جان وئ
 په ساعت ساعت کښ حال باندي نورېږي چه مي وليده سړی کله يو شان وئ
 د سړی فکر په مثل د سیماب وئ اضطراب ئې هر هر خوا ارمان ارمان وئ
 کله کله ښاپسته شي په گلونو کله کله لکه باغ باندي خزان وئ
 کله کله د خوښی په صحبت کښېني کله کله په غمونو کښې حيران وئ
 چه دايم په یوه حال دئ هغه خدای دئ چه حالونه پرې ور درومي دا انسان وئ
 آخر تله دي له جهانه باور وکړه
 که هر څو خوشحال ژوندی پدا آوان وئ

که هر څو یې پدا خپل حسن کښ لوي د یاری حق هم پېژندلی بوي
 ما به زره لتا نه وتاره په بله که موندې شوي هسي تا غندي دلجوي
 د شرابو په خوړو کښ فهم وکړه چه د نه شي دا پیاله له لاسه نوي
 چه مکان ئې نا پیدا ښان ئې نشته څوک به څه غواړي د شپینو بازو هوي
 د تشنه خود اوږو سره مقصود دئ که اوبه ئې د درياب وئ یا له جوي
 عاقبت به برخوردار پخپل مراد شي که د پلار په نصیحت کښ درومي زوي
 د خوشحال ویل خواړه تر نیشکر دي
 که په خوند ئې خبردار شې وئ ژوي

که ته خوله و ماته نه راکړې ملکی بلي هم راته نومړې ده خولکی
 په غمونو کښ دي هسي ځنځيري^۲ شوم لکه اورکی چه زبون شي په بلکی
 په کرکتیو کښې د ډېر زړونه پراته دي پدا دوه زلفو د زرونو یې غلگی
 چه څراغ ورځني دورمي پتنگ خوار شي يو زمان له ما نه مه درومه دلکی
 ما د ښو مخونو ښه ننداره وکړه نشته تا غندي زیبا بله جلکی
 ما ساده پښتانه څه زده چه ئې وائي په پارسي پارسي خيرو مغلگی
 جدائي ئې هسي سخته په خوشحال ده
 لکه ځي د چا له ځانه نه سلگی

^۱ یعنی د تبي بودی.

^۲ ها یا هوی یعنی هگی او بیضه.

^۳ زنجیری شوم.

^۴ د وړو ماشومانو د ستونو مرض.

^۵ پرکه، دام، جال.

^۶ د دل اسم تصغیر.

که اشنا که نا اشنا دئ بولاق وارہ بی وفا دئ
 که ئی خوبین کرې یا ئی خپل کرې شاهي بیگ غندی بلا دئ
 چه آصف خرم بنه نشه نور خرم په یار د چا دئ
 خوشحال که یار غاروه هم د ده نه دا غوغا دئ
 که ئی خان کرم یا ئی زره کرم خان و زره کله حما دئ
 نه ئی ننگ شته نه ئی شرم نه پخپل قول وینا دئ
 چه گوټک ورته بیکاره کرې لکه بنخي وارہ ستا دئ
 پخپل سود پخپل مقصود دئ بند په خپله مدعا دئ
 د سیالانو خوي ئی ندی په بیکار خصلت پیدا دئ
 مخامخ و تا ته خپل شي
 پردی وارہ پس شا دئ

که په فضل شي څه غم دئ که په عدل شي ماتم دئ
 له گناهه به خلاص نه وئ چه په نوم بنی آدم دئ
 چه ظلوم جهول ئی یاد کرم که پوهیرې ډېر کرم دئ
 په لاتقنطوا تکیه ده گڼه اور ووري تور تم دئ
 زه هغه ناتوان ضعیف یم چه مېړي تر ما محکم دئ
 پدا ضعف هغه بار ورم چه ترې تېنتي درست عالم دئ
 که لویی ته می گورې میاشت و نمر د ما پرچم دئ
 اسمانونه می خیمې دي پرې د ستوریو زینت تم دئ
 لا می نور باغونه نور دي کمکي باغ می د ارم دئ
 غم می هیڅ نشته خوشحال یم
 که خپل بخت را سره سم دئ

که د یار دپاره غم شدت څوک مومي په خندا خندا د مخي ور درومي
 د هغه سري یاري څه یاري نده چه بی یاره ئی اوبه درومي تر کومي
 زه له ورايه ورته گورم یار می گوره د اغیار سره د میو پیالی شومي
 ما به څه پوښتې د ما د یار له نومه یو بی رحم بی وفا بی مهر نومي
 نه ئی زه یوازي قتل په غمزو یم څو ئی ما غندي په ورکښي دي لرومي
 په فراق ئی د ما اوبني هسي تله کا لکه څوک چه اخته سوې وئ په دومي
 دا دواړه بدان نه گوري له کسته په بنه مخ باندي و مشه دانې سپومي
 که تازه یاری ښې نه دي خوشحاله
 څوک به نه خوښوي غوښي د ورغومي

که سري په مصلحت کښ لږبر نشي زه ضامن چه د ده کار به ابتر نشي
 و هغه ته سري مه وایه چه پوخ وئ آراسته څو سر تر پایه هنر نشي

که هر څو مشکل کارونه درته پېښ شي
 ما چه وليده خو زر دي پدنيا کښ
 زويه يار که لاف کوي باوري ندئ
 د رستم د مرنتوب خبري اَروم
 چه د مرد د نامرد شناخت ور څخه نه وئ
 د خوشحال خبري واره نصيحت دئ
 مگر خر وي چه په زره ئې اثر نشي

که تا وته حيران دئ د لیلی حکایت کړوني
 د هر وېښته په سر لرم زه تا سره زر کاره
 څه ښه وشول طالع وي چه ئې وليدې په سترگو
 د حسن يغما چه د الجه راوري د زرونو
 چه درد لري په زره کښ د هغه دارو موندل شي
 چه زه د بت سجود کرم مخامخ راته حاضر دئ
 کوم ملک دئ له ما پاتو چه مي پل ندئ پريښي
 چه دو اويا مذهبه راته يو شول صلح کل يم
 په هسي ځاي مين يم چه ئې نوم واروي وگري
 نور تنبتي تار په تار شي د خوشحال حمايت کړوني

که هر څو په سر د خيال د ستا زرين ږدې
 د سليمان غندي هم پرېوتل له تخته
 دغه پښې به د خوراک شي د چمچيو
 په ارمان به خالي لاس ورځني درومې
 په الا بلا که ټول د دنيا گنج کړې
 چه کردار ئې د گفتار سره سم وي
 تا په زره کښ سل خدايان دي کښېنولي
 د غفلت تسپې په ورځ و شپه جار باسې
 هر آيت ئې د معنو په سترگو گوره
 يو قدم که په رشتيا له دنيا واخلي
 که اسلام د خلقو دا دئ اوس خو بويه
 زمانې څه نا انصافه را ښکاره شوې
 شاه جهان غندي بادشاه په بند بندي کړې
 د مچي لاشه هم جوړه ور سره وړې
 د خوشحال خټک کوم جرم گناه دئ
 چه په زره کښ ئې آهونه آتښين ږدې

که منصور غندي کافر د محبت شي ته به هاله مستقيم په شريعت شي
 د هونبیارو مجالس به ورته هيڅ شي که د عشق د لېونیو په صحبت شي
 د جهان خواړه به تا وته ترخه شي که خبر د یار د مینی په لذت شي
 فراغت به د هاله و زره ته ورشي که له خلقو کناره کنج و خلوت شي
 د جهان په خزانو به دي خدا شي که تونگر په خزانو د قناعت شي
 که نظر د کیمیاگر در باندي وشي که ته خاوري ئې تر زرو به قیمت شي
 د بې آبي مرغلري هيڅ قیمت وي په زبیا سیرت به قدر د صورت شي

اي خوشحاله بتخاني دي زړې بوندي

خليلي ناره پرې وکړه په همت شي!

که په مخ باندي خالونه عنبرين ږدې هونبره داغ به په خاطر د ما مسکين ږدې
 د پيالې اوبه خوږې شي تر نباتو په پياله باندي چه دواړه لب شيرين ږدې
 خدايه زره په ما د کنبليو مهربان کړې ته په زره کنب د بتانو مهر و کين ږدې
 دواړه زلفي چه ولول سره حلقې کړې په هر ول کنب ئې گلونه د نسرين ږدې
 خدای د نکا چه ئې یو سر کرم يا بل سر که تل مي په دا چشم جهان بين ږدې
 ستا د پله خاوري رنخور غندي اخلم په هر ځاي چه قدمونه په زمين ږدې
 ستا تمامه خدا بخت دئ څوک ئې مومي په دا نیمه خدا طعن په پروين ږدې
 چه ليدلې دي د عشق قمار خانه ده په لمړی بازي به یار ته دل و دين ږدې

آفرن د په ويلو شه خوشحاله

په بياض باندي عجب شعر رنگين ږدې

گله ته چه زببایی د دې چمن يې خار و خس و ته په څه په خنديدن يې
 د خپل ځان په قدر ولي نه پوهېږې پدا باغ کنب خو يو ته نازکېدن يې
 د بلبلو ږغ به تل در باندي نه وي کنبليه گله په وفا کنب مبرهن يې
 پخپل بوي د بلبانو خاطر خوښ کړه يو څو ورځي چه تازه پدا گلشن يې
 که جفا و چا ته وایم شمار ئې نشته پدا هونبره ستمونو جان من يې
 چه د یار له جوړه چا وته ژړا کړې د یاری بلا په تا شه دروغجن يې

په یاري پوري د بېچمي کا خوشحاله

فکر بنه وکړه په چا باندي مين يې

گل کرم اغزی ترې زېږي نوشدارو مي زهر کپړي
 چه مي څراغ په اوبو بل و اوس په تېلو نه بلېږي
 که ئې مخ وي که ئې شا وي پخپل بخت هر څوک پوهېږي
 هره ورغ که سل غمونه له جهانه را رسېږي
 ځما زره پدا ډاډمن دئ غم بنادي واره ږېږي

^۱ دا کلمه په ځنو نسخو کنبی زر بوندي ليکلي ده، یعنی نسل، خټه، نسب.

^۲ دا بدله په نورو نسخو کنبی نسته، له يوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه.

هم خزان هم به پسرلی وی چه اسمان په سر څرخپړي
 ځما اوبنی گرمي ندی که سیلاب غندی بهپړي
 په حضور دیدن ئې وینی ظاهر خان ځني بېلپړي
 اوس خو اور په خوشحال بل شو
 بیا به څرنگه سرپړي

که هر څو دې پښتنې جوني طنزې دا د هند سکني هم نه دې بې نيازي
 نه ئې جنگ نه ئې ماتې نه ئې هوډونه څره مهري څره مېني څره نازي
 خو يوه زره پره نا سازه در کا په ماني کښ نه دعوي کاندې آغازي
 په خدمت کښ تر صباحه لکه شمع په يوه قدم ولاړي ځان گدازي
 په غمزو په کرشمو په مکيزونو فرخ بخشي، غم تراشي، دلنوازي
 په ادب په ظرافت په رمور پوهي د صحبت په علم څو رنگه ممتازي
 که هزار جوړو جفا ويني له تا نه بيا له تا سره خدا کا په خوله وازي
 نوي نوي شپوې کا درته جوړپړي په څو رنگه جلوه کا جلوه طرازي
 د بڼو څوکي ئې نېغي ځي تر زرونو چه تېره تېره کاته کا لکه بازي
 په جيو جيو درته پسې خبرې وايي هر زمان له تا په څو رنگه همرازي
 عجب سرې په پاڼو شونډي درته ځاندي ميخي غاښ په مسي تور عشوه پردازي
 غټ غټ تي لکه انار په ملا نري سر تر پايه د اومو ورېښمو سازي
 د صورت په لطافت بې مثله روغي په قامت تر سر وي وني سر فرازي
 څرخښې ئې د خوشحال له دله نه ځي
 که جدا دې دماغي باريک مجازي

که مي سترگي د باور کرې سره لواتي^۱ په جهان کښ خو نېکي ده نوري باتي؟
 که د لاس د نېکي نه رسي د زره کره راشه واروه "الاعمال بالنياتي"
 په جهان کښ که حجاج که نوشيروان و هم دا داد، او دا بيداد شو ځني پاتي
 له قسمته به نه کم نه به څه زيات شي دا دواړه اندېښنې دي کم و زياتي
 که په څه هنر د هونبره توان رسپړي چه به ته کرې د مرکي لښکري ماتي
 بيا هاله په جهان خوښ گرزه هوس کره گڼه نوري اندېښنې دي بې ثباتي
 د دنيا وداني خوني چه لېدې شي عاقبت به ئې نوم شي د نېکي پکښ پاتي
 سر تر پايه د خوشحال سره لباس کرې
 خدای د واخله لباسي دنيا کم ذاتي

^۱سه مهري.

^۲منت.

^۳محشي پرائتي ورته ليکلي دي.

^۴يعني نوري تشي خبري.

لاس په لاس مو سره وکړې څه چاري^۱ چه پرون مو تور منگور وژي په لاري
دواړه پښې له تا نيول له ما اخستل زه به پاس په سترگو کښيږدم ستا پايڅاري
څه اغزي لري په مخ کښ زره مي سکښې اي په تور باڼه د ما د زرگي خاري
دولت والي به ئې څو ثنا صفت کرم چه صبا کړې د غنچې پاني وېڅاري
چه مي پاس په غاړه پروتي څښېدلي بښې وي ستا مختولي زلفي تار په تاري
چه په تا باندي ئې جور کرم زره مي ښه شي نوم د حوري د پري اي نگاري
غړول ئې هم وتا وته ښکاره دي چه دا توري سترگي ته لرې خونخواري
څه کوم، که ته ښکځل کړې لا خوشحال شم
چه کومه ستا د مخ زيبا ننداري

لکه يار را سره يار وو هسي ندئ چه پېر پېر به مينه دار و هسي ندئ
که په څو رنگه به ما ور باندي ناز کړ چه د ناز مي به خريدار و هسي ندئ
د بهار بلبلې ژاره څو په تا شي لکه تل تازه بهار و هسي ندئ
شکر شکر چه ئې څه خو خوي بدل شو چه يك لخته ستمکار و هسي ندئ
ستا د مهر د باران باندي کمي شو چه مي جور د زره گلزار و هسي ندئ
يا ئې وېره شي له خونه يا ئې هېر کرم چه مي مرگ ته په تلوار و هسي ندئ
پېري ميني د خوشحال عقل تغير کړ
لکه نور کله هوښيار و هسي ندئ

لاله گل ئې تر جمال پوري بد رنگ دئ د زلفينو ئې د چين له مښکو ننگ دئ
توري ورځي ئې ليندې باڼه ئې غشي د عاشق تر زره ئې تللي هر خدنگ دئ
دواړه سترگي ئې په تن توري بلا شوې همېشه ئې د عاشق له دله جنگ دئ
ته به وايې حبشي شکري پېري هغه خال ئې چه د دوو شونډو تر څنگ دئ
تجله ئې د جمال لکه مشال شوه خوار عاشق پدا جمال باندي پتنگ دئ
چه له غوړو ئې مقصود د مومي لښتې ده چه له پوزي ئې مراد مومي لونگ دئ
په ښايست کښ ئې تقصير د صورت نشته څه خو دا عيب لري چه په زره سنگ دئ
د هر چا پخپل غرض پسې کوښښ دئ
د خوشحال ئې په جمال پسې آهنگ دئ

لکه بځن^۲ چه حلوا خوري عاشق سپينه خوله د شا خوري
څوک د غاؤ ورباندي نکا واره خپله خون بها خوري
زه ئې تل خورم خوږې شوندي که دا نور من و سلوا خوري
دواړه تي ئې ناشپاتي دي چه ئې يو يو امرا خوري

^۱ دا بدله په چاپي ديوان کښ نسته..

^۲ دا کلمه په ټولو قلمي نسخو کښ دغسي ده، چه معني ئې نسوه را ښکاره.

^۳ حريص (درياب).

هغه هيڅ مړني ندئ چه به توره په قضا خوري
 هم عاشق مري ستا له لاسه هم سوگند په سر د تا خوري
 وږی څه پوښتي له حاله چه روا که نا روا خوري
 خوله ئې پټه خوره خوشحاله
 باز د ښکار غوښي په غلا خوري

لکه قلم مهر په لاس باندي برېښنا کړې
 هيڅ ځما په زړه کښ ستا اشنايي نه وه
 که پېر بد را سره کړي په ښه ئې نيسم
 چه په تا باندي مين شوم حال مي گوره
 که وعده دي د ليدو په ماخستن وئ
 که د ما په دوکان ناست يې کالي گوره
 کله مخ کله د شا وي و بلبل ته
 په دا خوي دي اور د ما په کوگل بل کړ
 چه وفا دي د خوشحال سره ونکره
 راته وايه اوس به چا سره وفا کړې

له شيخه خبر نه يم چه په کوم عمل مشغول دئ
 عشق لکه بادشاه دئ زه په مثل د چاکر يم
 د سبا نسيمه پاڅه په تلوار تلوار را درومه
 بل استواځي د عاشق د معشوقې په منع کښ نسته
 د يار غم مي له خلقه پټ پنهم درله په زړه کښ
 چه په تور د لېونتوب مي هر سړی په زولنو شو
 هم هغه دئ همپشه ژوندون موندلي له باور کړې
 د گلونو پاڼي بويه گه کميس شي د ملوکی
 گوره ښه جمال چه لا به کله ور ښکاره کا
 دا چه همپشه د خوار خوشحال ور پسې نول دئ

لکه زلفي د هغو چه سودا ستا وئ
 لکه د سپر ونه لاف کا ستا تر قده
 هغه زړه چه تا ويشتلي زړه هغه دئ
 په خاطر کښ به ئې ځاي د نور څه نه وئ
 کله وئ چه ستا له لاسه چا ته ژارم
 که په سل رنگه زبیا د چمن گل دي
 د خوشحال غندي به مست گرزي په ميو
 چه هوا د برندو سترگو د چا ستا وئ

له اوله په سر جوړي کا دري
جراوې حلقې په غوړ بېسر په پوزه
مرصع باهو په لاس گوتي په گوتو
په بښپوه بښپوه عاشق ته ځان بښکاره کا
چه له هسي محبوبا ئې آشنايي وئ
په وصال به ئې په څو رنگه هوس کا
سر تر پایه آراسته شي په څو رنگه
د زلفينو بښاماران ئې هسي ندئ
خلفو زه د تورو زلفو لېونی يم
زړه ئې هسي د هجران غمونو مور کړ
د خوشحال تر ستوني ندرومي نمری

لکه زه په يار مين يم بل نه وي مين هسي
هم مي ووژني پخپله هم پما باندي ژړا کا
مخ ئې درست سره گلزار دئ رنگا رنگ لري گلونه
زړه داغدار غرقه په وينو لاله گل وټه وگوره
تورو زلفو ته ئې گوره بښايسته دواړه رخساره
لکه زه ئې ننداره کړم ورځ و شپه پخپله خونه
که د گل پاني ئې خط کړې لا به هم باندي څرخيږي
که ئې رسم يا ئې دود دئ يا وفا د هندوگي
چه څوک ټاپ در پسې وکا سره ټک وهي لاسونه
د ارم آرام مي بيا موند ستا په غولي کښ خوشحاله^۲
لکه زه پسې غمجن يم بل نه وي غمجن هسي
څه بڼه يار دئ بڼه ئې مينه وژل هسي شيون هسي
تفرج د بهار گوره پکښي نشته گلشن هسي
هيڅ شهيد ندي راوړي له ازله کفن هسي
د جهان په مخ نه وي سنبل هسي سمن هسي
خوار مجنون لېدلي نه و په درست عمر ديدن هسي
دا نازک بدن چه ستا دئ د چا ندي بدن هسي
چه له ياره سره کښيني څوک به وکا سوختن هسي
دا ژوندون دئ مردن ندئ که د وشي مردن هسي
خوښ له بخته له قسمته چه ئې را کړ وطن هسي
چه خوشحال خټک ئې وايي په پښتو ژبه خبري
په پارسي ژبه به نه وئ که پوهيږي سخن هسي

له غمونو به خلاص شي د غم خوېش يې
مه بد وايه مه بد اروه مه بد گوره
ستا په زخم به دارو مرهم نور کښيږدي
که د ځان پخپله شمار تر هر چا کم کړ
يا به دد يا به منگور يا به لرم يې
پخپل دين نظر لره دينونه پېر دئ
که هر څو در ځنی غوړېرم بده خويه

^۱ کښيږدي.^۲ د جهان په باغ کښ نشته.^۳ خوشحال شوم.

په کردار توره مشکنې يې خوشحاله!
په گفتار سره د سپينو درو وېش يې

ما ليدلى دي په دا سترگو پوهري^۱ لکه نخبي د هر چا غشي ته بري
په زړه خو ځايه ورتوين ئې روغي په خوله نر ناحق و هر چا وته زيږي
په خندا خندا ئې اوبنې ځي تر سترگو لکه چرگه د مستي وهي چقري
په سبا بېگاه ئې فکر نور څه نه وي تل ئې ذکر د ذکر دئ وليږي
هيڅ له خپله خويه نه اوږي په عمر که ئې دري په تندي کړې دري وږي
همېشه سترگي نيولي و خپل بېکار ته وغوتې وته وار ساز کا لکه لگري
پوځ ئې ولاړ په درست جهان د بد کاري سور بيرغ د چټگي پوري په لگري
په چووه په عطر غرقه سر تر پايه د اجمير په فليل دواړه زلفي غوري
د محل دننه ناستي زربفت پويني چوهري ته ووږي پريوزي په غوشيري
که ئې پلار نيکه له ځايه بادشاهان وي نه د پلار نه د نيکه په شرم اري

مر هندو غندي په سر و لمبو کښ وسوي

چه ئې وليدې خوشحال د اور لوخري

مخ ئې را څرگند کړ ويې هسي رنگ آفتاب وي زلفي ئې نمود کړې ويې هسي مشکتاب وي
ويې که د عمر يم د عمر تله شتاب وي ويې که د عمر يم د عمر تله شتاب وي
هسي ئې بي ابه د گلابو گل تر مخ شو زرمه که وسپځي حرام که پکښي اب وي
هجر مي وژلو ته تيار دئ که خوله را کړې هجر به هلاک شي زه به خلاص شم ستا ثواب وي
مرم د عشق له لاسه نه د مستي په غمزه مرم کار تېره چاره کا لاس او زړه خود قضا وي
هر چه ته ئې وليدې په تا ئې زړه باي نه کړ زه واپم سړي ندي هغه به هم دواب وي
نن کاندې هر گوره په آزار د زړونو مټ کړې هسي فکر نکړې چه آزار د زړه عذاب وي
نور به د خپل يار سره څرگند مهر آغاز کړم څو مي به له خپلو له پرديو نه حجاب وي

ستا دا بي نظير جمال چه ووينم په ده کښ

تر زر سحر خېزي بڼه خوشحال ته هغه خواب وي

ما چه ستا په جمال سترگي کړې رنې کښلي واره ستا د مخ دی د بڼې
چه په داد و په فرياد مي نه رسېږي دا دلبري بي پروا دي که کڼې
گندي وي چه بيا مي راشي په منگل کښ لکه باز د زرکي توې کا بڼې
سپهنه زنه يې مينه سمرقندي ده گوره څوک به خوږ کا زړه پدا منې
که د سپين بارخو کبود کرم په چيچلو اوس مي نه گڼې هاله مي به گڼې

^۱ بد لمنې بڼې.

^۲ وله پير.

^۳ وغوتې ته وار ساز کا.

^۴ مردار ځاي.

بخته ته که د خوشحال سره مدد کړې
د رقيب په سر ئې وشلوه پښې

ما خو توبه وکړه که زړه هم را سره مل شي
ډېر کاندې فکرونه دا سړی په ډېر رنگونه
خو وایې پندونه درومه اې نصیحت گوډه
هوښره رسوایی دم وهل د پارسایی
کار د عاشقې څه آسان او سهل ندی
زه په لاس واخلم چه به نه گورم دلیر ته
زه وایم که تل د بنایسته وو ننداره کړم
تل به په ارمان ارمان مگس موږي لاسونه
اور د محبت دئ چه ځما په زړه کښ بل شو
زه په بېلتانه کښ د وصال نارې وهمه
کښېنمه په طمعه د مین د مخ په اور کښ
نه رسي تر یاره هر چه ډېري اندېښنې کا
گډ شم په گلشن کښ لمن ډکه کړم د گلو
هر چه بد غلیم دئ گرفتار په عاشقې شه

هوښره د خوشحال څک تقوی زهد پرهیز شته

ستا چه توری زلفي په سپین مخ باندې ولول شي

ملاحظ چه صباحت سره آمیز شي
خدای پخپله په ښه مخ باندې مین دئ
په زمان به د زاهد خونه ألجه کا
د غمزې سمند ئې جوړ کړو جولان ته
د دوږخ لمبې به هم ورځني ډار کا
د عشق بوي مي به ولاړ نشي له هیونو

چه گه ناز کا گه عتاب کا کله مهر

دا ئې واره له خوشحال سره مکښ شي

مخ د آئینه دئ باندې ندي تر سپري
سر تر پایه زېري زعفراني جامې اغوستي
تا وې چه د مخ قدر قیمت مي پتا څو دئ
راز د خوار عاشق دئ چه په شپه د جدایی
تا ویل څېر څېر مي مخ ته گوره گندي مور شي

آه دا خوار عاشق دئ ډار ئې وکړه د چېري
راشه توري زلفي فليل پوري اجميري
څو به درته وایم په ما دوه گونه پېري
درسته شپه بې خوابه د آسمان ستوري شمېري
زه یم هغه وړي څه له ما غواړې سپري

^۱ په ځنو نسخو کښ داسی دی: و پایاب ته ئې اړل شی. زغل به د زغستل مخفف وی، اړل په معنی د حرکت او رغبت دی.

تا سره په سيل د گلونو سهيلي هسي نمائي کا لکه بلبل د سپري
 واره را خرگندي دي د درست کلي دلبري ته گل د نرگس يې نوري گل د گندپري
 سترگي د بلا دي چه ئې واروي ملالی زخم پيدا نه دننه زرونه خخيري
 ته چه په بڼه حسن جمال تيره تر ليلي يې
 حکه تر مجنون د خوشحال ږغ دي د تپري

مزري کله پرهېز گار دي خو راغلي په خپل ښکار دي
 خوره خوروه له خپلو لېچو مزري دا کا چه رويدار دي
 چه په توره ترک تازي کا هغه هر کله کامگار دي
 چه اخلاص لري په زړه کښ هغه واره ايمان دار دي
 چه ئې زړه نه وي د توري هغه زرونه خه په کار دي
 ننګيالي چه په ننگ راشي نه په زويه نه په پلار دي
 سل د ښکار تر تازي خار شه کوتگان چه د بازار دي
 مور د نشي باندي بوره چه ميړونه د کار زار دي
 خوک چه شته تر شرقه غربه د تورزنو خدمتگار دي

سر د نه غروي خوشحاله!

د بلا نه چه سردار دي

مخ دي په پلو کښ که خراغ دي چه بلپري مخ دي په پلو کښ که خراغ دي چه بلپري
 سترگي دي که وروحي که په خو کښ تېر انداز دي سترگي دي که وروحي که په خو کښ تېر انداز دي
 زړه دي په کوکل کښ که دا کاني په سپين زر کښ زړه دي په کوکل کښ که دا کاني په سپين زر کښ
 مهر خندا پرېږده د دلبرو درته وایم مهر خندا پرېږده د دلبرو درته وایم
 چا ئې چه په غولي باندي بيني چپري پل دي چا ئې چه په غولي باندي بيني چپري پل دي
 تا ويشتلي گوره چه جدا له نوره خلقه تا ويشتلي گوره چه جدا له نوره خلقه
 ستغ لري هم خو لري د غره غندي سينه مي ستغ لري هم خو لري د غره غندي سينه مي
 خه حساب شمار کړې چه په سر گزري دا ژونده خه حساب شمار کړې چه په سر گزري دا ژونده
 لاف به مېره نکا که ئې چپري تر خولې ووت لاف به مېره نکا که ئې چپري تر خولې ووت
 هيچا ئې صفت د مخ د موتر سره نکر سل د سخندان په ورغ و شپه سره للپري^۱ هيچا ئې صفت د مخ د موتر سره نکر سل د سخندان په ورغ و شپه سره للپري^۱

زه خوشحال پښتون چه په پښتو په پارسي طاق يم

لا مي په پښتو ژبه کښ ژبه در غلپري

^۱وقف سوی حای، د مسجد یا زیارت دپاره کوم حای جلا کول، چه له هغه حایه هیڅوک ښکار او نوره شخصي استفاده نسی کولای.

^۲یعني وور او میده.

^۳لل یعنی ویل.

ما څه شونډي غاښ د هغه يار ندي ستايلي
هر چه عاشقي کا خوب خدا باندی حرام شي
ځني عاشقان هوا هوس کا په وصال کښ
يو مزي وپښته په طريقت کښ لوي حجاب دئ
ما پدا جهان کښ بل استاد ندئ ليدلي
پير مرشد مي عشق دئ واره عشق دي را ښيلي
راشه که ئې گورې لعل و دُر مي دي پيلي
نور عالم به څه کرې ما په ځان دئ آزميلي
څوک جدا له ياره په آه آه کښ زېر ځبښلي
ځکه قلندر پرېره بریتونه دي خريلي
سل سره بني د تر دا يو غزل څارېره
نن چه دا پښتو ده گرلاني خوشحال ويلې

ما چه وکوت د دنيا خلق مختوري
چه ئې څه د دنيا سود څه ئې فايده وئ
خپل ئې لا په بدي پاڅي تر پرديو
يا د لېچو زور پکار دئ يا د زرو
سر تر پايه منافق واره بد بوي دئ
کال پل کال چه ورته وگورم نور نشه
د ناپوه بخره ښادي د هونبنيار غم ده
د يوه گوله په خوله د بل په زړه کښ
قابوچي دي واره گوري پتاو سيوري
د خپل زړه په يرغ نيسي هغه لوري
خو د خدای د بدو نکا د چا ستوري
خوار هغه شو چه په دواړه وئ کمزوري
که په سر ئې سپين منديل دئ لکه اوري
د لاله د زړه په داغ ختلي غوري
څوک به وران کا د ازل د قلم توري
په حساب لکه کډ وري^۱ شه دوه موري
غل بې غمه ننداره کاندې خوشحاله
په تهمت ترلي ساد^۲ درومي سر توري

ما فراق د حبيبانو ژروي
چه سيلاب ځما د اوبنو را روان شي
عشق ځما په عقل وگر هسي چاری
مه هجران وي مه د ده ترخه غمونه
د فراق په شپه ئې خوب په ما حرام کر
په پيغام ئې د وصال هسي تازه شم
يمه پوخ د عشق پکار لکه کودي
په ليدو پسې ئې مرم سخ د هغو دئ
زړه په ما د رقيبانو سروې
عمارت د ما د صبر نروي
چه هلك مي په خبره واروي
چه مي تل له خوږه عمره مروې
دائيم مالگي مي په سترگو دوروي
لکه باد د گل غوټي غوروي
نور مي څه د غم واورته کروې
چه و مخ وته ئې سترگي غروي
که د زړه په محبت شي خوشحال ځوان دئ
پدا سپين وپښته ئې خلق زړه وي

منښک افشانه په کاکل يې
چه و مخ وته د گورم
عنبر بېزه په سنبل يې!
په مخ درسته لکه گل يې

^۱ یعنی سپلنی، خردل، چه دننه تور او دباندي سپين دی.

^۲ غور په معنی د پیغور ده.

^۳ یعنی پسه.

^۴ پاک، سوتره، ایماندار (درياب)..

تنگه خوله د غنچه گل ده په لبانو لکه مل يې
 په رفتار کښ لکه زرکه په گفتار لکه بلبل يې
 پښتنه يې په بد جهل ستمگره تر مغل يې
 پدا تورو شهلا سترگو هم شاهين هم ئې منگل يې
 خو خوبې د جهان دي آراسته په واره گل يې
 لکه سبر په چمن کښ په قامت په تجمل يې
 د خوشحال و مرگ ته ناسته
 په غمزه په تغافل يې!

مار که هر څو پېچ و خم ځي خپلي سوري لره سم ځي
 د غفلت له خوبه وپښ شه شپږين عمر دم په دم ځي
 مرگ به هيڅ سرې پرېږدي وار په وار به درست عالم ځي
 بې دليله به ځان ورک کا مسافر چه په تور تم ځي
 د پښو وار ئې خطا کېږي چه قاضي لره څوک گرم ځي
 که قضا و ته تسليم شي هم پدا له دله غم ځي
 د دوږخ د اور علاج کا چه سحر تر سترگو نم ځي
 هغه عمر لکه باد دئ چه په غم د بېش و کم ځي
 چه تور مينک د حبطه کرل په کافورو څه ستم ځي
 چه نه تول لرای نه پوله هغه هر چرته خرم ځي
 مندي پرې مرده خوشحاله
 که د سر لکه قلم ځي

مست د هغه مخ يم چه مخموري لري سترگي
 يار می په بنایست کښ بې نظيره بې مانند دئ
 ډېري کښلي سترگي ما ليدلي دي د کښليو
 سل ځله دي شيخ ملا صفت ورځني کاندې
 ناست دي لکه څري رقيبان و خوار عاشق ته
 هر چرته چه ته يې هغه لور ته مي نظر دئ
 نشته په جهان کښ تل طلب ور پسې کړمه
 نه گوري و چا ته څو پخپل بنایست غره ده
 سخ دئ د هغه چه خوښ خورم د يار په وصل
 هسي پرې غوڅېږم وايي توري لري سترگي
 لا په درست صورت کښ ډېر مشهوري لري سترگي
 تا غندي يو يو په بنو پري لري سترگي
 بنې به ستا تر تورو سترگو حوري لري سترگي؟
 ځکه ستا له مخه هوري دوري لري سترگي
 هر چرته چه زاني شاهين هوري لري سترگي
 يو هسي منظور چه نن منظوري لري سترگي
 گوره دا خيال په څو مغروري لري سترگي
 هر ساعت د يار په مخ مسروري لري سترگي

^۱ چه نه پول لری نه پوله.

^۲ سيد راحت ليکلي، چه څری هغه لرگي ته وايي، چه د ستون پر سر ئې کښېږدي، او شهتېر پر واچوي مگر دغه معنا دلته
 ښه نه ورسره لکېږي.

راشه که ئې گورې چه خوشحال په درد و غم کښ
ورغ و شپه بې تا په اوبنيو پرې لري سترگي

مگر رسم دين آيين هسي لري	چه دا خوار زره مي غمگين هسي لري
دا د زرونو مېني وړاني پرتې بڼې دئ	چه تل آس د جفا زين هسي لري
عاشقان به لکه مچ ورباندي گزري	دواړه لب چه شکرين هسي لري
څه نسرين د د سنبل سره دسته کړه	چه د تورو زلفو چين هسي لري
دا يو ستوري د آسمان دئ که تېکه ده	چه ئې بڼي په جبين هسي لري
کله کله به مرهم ورباندي کښيږدي	که همپش مي په زره خوږن هسي لري
لکه مخ حما د يار دئ اي باغوانه!	په درست باغ کښ يو نسرين هسي لري
په کوڅه کښي ئې څه ته گزري زاهده	که دا خپل عقل دوربين هسي لري
مياشت به څه لره اوس لافي د خوبي کا	ته دلبره چه مخ سپين هسي لري
که هر څو بنايسته ډېر لري کشمېره!	لکه يار يو نازنين هسي لري
چه ئې پورته کړې گلونه تر ښکاره شي	يو پلو دواړه آستين هسي لري

د خوشحال په حال به چيري ترحم کړې
مستي ته چه زره سنگين هسي لري

نښتر ستا د قد سيالي و نه کړه دنګي	اور ئې بل کړ پخپل ځان په ننګي ننګي
سره بڼه د زره خوښي کاندي همزولي	نه د لوی نه د هلك، وي يار دا کنګي
په خيال خيال ئې تر پوي ډري و مه خوره	و منډيل شملې پرېښي سپور د منګي

د خوشحال ويل و هر چا ته ښکاره دي
نه د منځکو بوي پټېږي نه د هنگي

نصيحت د دانايانو د کتاب دئ	د احمق ځواب هم نه ځواب دئ
چه عيسى په غرونو تښ له احمقانو	دا تعليم ئې راته پاتو پدا باب دئ
لکه دد د صحرا ډېر دي په هر لوري	په هر ځاي د احمقانو څه حساب دئ
سړي واره سره سم ندي په عقل	يو آفتاب دئ بل مهتاب دئ بل شهاب دئ
يو په قدر شهنشاہ دئ په دنيا کښ	بل د دين په مرتبه قطب اقطاب دئ
د هوبنيار چه له نادانه زيست روزگار شي	که ئې گورې دا هم سخت گنده عذاب دئ
دا سړی دئ چه اغزی دئ سر تر پايه	دا سړی دئ چه همه گل گلاب دئ

ما خوشحال چه ځان له خلقه کناره کړ
دا پدا چه نادان ډېر دانا ناياب دئ

^۱ نستر دى د سنبل سره دسته کړه.

^۲ دى.

^۳ په ځنو نسخو کښ بودرى ليکلې ده يعنى نوک خوړل او خطا وتل.

نه د عشق مدار يواځې په ديدن دئ پدا كار كښ لا په هورته شنيدن دئ
 بڼه چه شپه د جدايي خداي آخر كره سبا كپړي اوس د صبح دميدن دئ
 تل په ستغ په خور د اوبنيو قاصدان دي چه طلب ئې د دلبرو د ديدن دئ
 د خطا آهو په بوي د نافې ښكار شي راته بس د هغو زلفو شميدن دئ
 دا ستم په عاشق هغه كا نه نور څوك چه و كښليو ئې وركړي دا ديدن دئ
 كله كله به آرام د ما د زړه شي كه يك لخته ئې زده كړي رميدن دئ
 خوند د شهو د شكو راته هيڅ دئ څو مي ياد د هغو شونډو مكيدن دئ

نور دارو وړ لره مكوه طبيبه!

چه خوشحال وړ پسې مري هغه ديدن دئ

نفس شيطان دواړه بلا دئ را پسې څرگند په غلا دئ
 ځني چاري لري پتي ځني چاري ئې ملا دئ
 د هغو جزا سزا كا چه په جهل مبتلا دئ
 خداي ئې خلاص لره له عجبه څوك چه ناست په مصلی دئ
 د دنيا د هوا چاري سر تر پايه ابتلا دئ
 جاه به چاه شي و هغو ته چه د جاه په تولا دئ
 د دنيا بنادي واره كه باور كړې واويلا دئ

انديښني گوره خوشحاله

چرته سري په قلا دئ

ناقرار زړونه قرار شوي د زړه غم ئې تار په تار شوي
 د هجران غمونه لاري بيا د وصل دندو كار شوي
 هغه لاس چه بي حنا دئ بيا حنا سره نگار شوي
 شانۀ ورغلي تر زلفو رانځه سترگو سره يار شوي
 د پايلو د څړي په هر لوري ژر نگهار شوي
 په گنگو د زير پروني په څو وه سره خالدار شوي
 وار د غم د ژرا لاري وار د بوس او د کنار شوي
 په عذار د مهوشانو بيا كبود كبود پرهار شوي

چه خوشحال وړ پسې مريڼه

ور ښكاره هغه ديدار شوي

نن ځما كره مېلمه عزب د خداي دي چه ئې پاس ځما په سترگو باندي ځاي دئ
 پخپل ځاي ناندي قائم دئ لكه قطب همپشه د گم گشته و رهنمای دئ
 چه پرې څه خو توجه د فكر وكا يو زه څه چه د هر چا مشكل كشاي دئ
 چه گذر ئې پدا غولي باندي وشو سعادت ئې وړ سره راوړ همای دئ
 ما پرې اوس د غلطي كښه وكښه پخپل راي مي چه منلي د ده راي دئ

د پادشاه څخه ئې مه غواره چه نشته هغه گنج لکه په کور کښ د گدای دئ
 تناونه به ئې ورسې تر نمره لکه زلفې چه ئې سرېښې په پای دئ
 د ښه حسن به ئې څوک کاندي ستاينه چه د خپل حسن پخپله خود ستاي دئ
 لکه عمر لارغه^۱ رایشې ژر درومي
 په هجران ئې د خوشحال خټک هاهای دئ

نن د یار د لاسه بیا یو تیر راغلي دئ بد رسا د ځان په وړلو خیر راغلي دئ
 زه چه دو اسپه له عشقه تنیم پتېدل بیا را پسې گوره گیر اگیر راغلي دئ
 ښه چه پکښې بند شو وئې مشلوه له زلفو زره می لیوني دئ په خنځیر راغلي دئ
 چرته یې ای عشقه چه وربوز ئې راته مات کړې بیا گوره چه عقل په تدبیر راغلي دئ
 څو نبره ښایسته یې چه د مخ په نندارو د درست وگړي مات شه ما وې پیر راغلي دئ
 ټول محبوبه راغلي سمن بوئي سپه چشمي ما وې چه ته راغلي درست کشمیر راغلي دئ^۲
 څوک که جهان نیسي په لښکرو هغه ترک می گڼي ځان د زړونو په تسخیر راغلي دئ
 زړونه ئې زخمی کړه چه ئې گوتی په بم کښېښوی غوړ باسه له بمه اوس په خیر راغلي دئ
 وچولي چه تر یو کړې ورته نه گورې په مهر
 وایه له خوشحاله کوم تقصیر راغلي دئ

نادانان پخپلی چاري ښه پوهېږي دانایان که ئې په چارو اندوهېږي
 چه نادان ئې په مخ وخوري هاله پوه شي گڼه هونبره په خبره نه گروهېږي
 کاني بوتې وچ لاند هره څه پر مخ وري مشیت لکه دریاب دې چه بهېږي
 چه سرې اوبه ئې کښېوزي په نظر کښ کله تېري له سرو اوبو سهېږي
 په هغو خورو پېښ مشې چه ئې نخورې سرې هسي په لیدو ورته سوهېږي
 که ویل ئې په هزار رنگه سودمن دي
 د خوشحال په ویل کله څوک گروهېږي

نن ځما په خپلخانه کښ څونبره غم دئ چه حیران ځمور په کار پوري عالم دئ
 ناخلف زویه اغزي کړې خپل پلار ته د خلف زویه گلزار له عمره سم دئ
 نا قابل زویه دوړخ غندي پیدا دئ ښه قابل زویه په خونه کښ ارم دئ
 ښه فرزند د پلار په خونه څراغ بل شي بد فرزند د پلار په خونه کښ تور تم دئ
 په لوي والي کښ ئې خوي د دام و دد دئ اوس د زویه خوبې هونبره وئ چه کم دئ
 نالایق زویه ننگ نام د بابا ورک کا که ولاړ ئې د نیکه د پلار علم دئ
 د قابل سره به غم د نام و ننگ وئ ناقابل په غم نیولي د شکم دئ
 چه دا هسي رنگه سپي ځني پیدا شول
 لا په شک یم چه خوشحال کله آدم دئ

^۱ یعنی رهرو، او مسافر او پر لاری تلونکی.

^۲ ما وې چه په راغله ئې کشمیر راغلی دی.

نور ڇوڪ نشته لاندي باندي وارہ دي دي چه ڇه کاندي
 د ده حکم به نور نشي که ڙا کوڀ که خاندي
 دي قادر دي باندي بنايي که کيميا کا گل د سپاندي
 ڇو سيني ئي کرڀ قراري چه په غم وي ڄلبلاندي
 ڇو ري بيا ورباندي پاس کرل چه پراته وو تر بل لاندي
 خلقي ئي دي که گوري سره يو تر بل هراندي
 په ليدو د يار مري شوڀ
 د خوشحال سترگي نغلاندي

نه مي زره په سرداري درست خوشحال دي نه ڄما د خبلخاني ڇه حال احوال دي
 د خٽک اولس په ننگه نه پوهپري کار ئي درست د نادیده وو په خصال دي
 پښتانه لکه مگس ورباندي گزري ورته يښي د مغل د حلوا تال دي
 نور ئي وارہ تگي تار په تار خيري شوڀ اوس په منځ کښي يو کرم د ذوالجلال دي
 ايمل خان دريا خان وارہ خورد بين ولاړل
 اوس خو پاته و مغل ته يو خوشحال دي

و سري وته دا خپل عيب وښته دي د بل عيب ورته لا کټه تر غره دي
 پخپل ځان پسندنه نپکه په بل بده دا مذهب د مؤمنانو مذهب نه دي
 هنر وري نپک سیر يي لور اختر يي که بل تا وته تر خپله ځانه ښه دي
 چه مي يو ځله اخلاص ور سره وشو يار که سل ځله جفا کا تور لپمه دي
 بيا د خپل مين د ما له سترگو نه ځي که په سترگو کښي مي خرڅ لکه باڼه دي
 چه غمونه درته راوري سترگي غوږ دي چه د ځان د بل مريي کا هغه زره دي
 که خواره خوري که اوبه څښي پدا څه شي مرده دل که ژوندي وينې شمار په مړه دي
 د ما زره تر کاني کلک و ښوي تري پريووت تر الماس ئي د غمزې غشي تيره دي
 که ياران مي تر حساب تر شماره تير دي په کوگل کښي مي زره يو دي د يوه دي
 د سري د صورت کار دا هسي نه وي
 چه ئي زره د خوشحال يوور لا نور څه دي

و خراغ ته د اور پښتي حال معلوم دي په دا منځ کښي د خبري حاجت کوم دي
 يو د بل له حاله نه کاندي پوښتنه د دي ښهر په عالم کښي بد رسوم دي
 يا يك لخته هغه يار وارہ جفا زده يا له ما سره جفا کا بخت مي شوم دي
 نن چه زه باندي مين يم په ډير رنگه درئي وښيم چه کوم دي څه ئي نوم دي
 يو په حسن بل په دا چه عاشق وژني په دا دوه توگه په درست جهان کښي سلوم دي
 نندارچي ئي د جمال دي نور څه ندي چه په هر لوري هر ځاي خلق هجوم دي
 چه گلونه د بهار باندي ليدل شي د بلبلو سیر تل په هغه بوم دي

۱ دا بدله له يوې قلمي نسخې څخه را نقل سوه په نورو کښي نسته.

څه به هر يوه ته حال وايي خوشحاله
د لېمو په حال خیر کله اډوم دئ

چې ليدې مي هسي نه دي واره لاري	واژگونه شوې همگي د دنيا چاري ^۱
لوني مور ته لکه بني دي تباري	زوی ئې پلار سره کا رونه د غليم کا
په سيد باندي حلاي دي مرداري	چوهرې پلا وشولې خوږه حلوا خواري
رهزنان ئې په دربار کا ځني چاري	باوري د بادشاهانو لکه غله شول
په کلزار باندي کارگان کاندي چيغاري	بيلان طوطيان حيران په بيابان گزري
راتبونه ^۲ وهي زوي دا حماري	په ونبو د عراقيانو ژواک ژوندون دئ
په هونيارو باندي راشي شل دشواري	نادان خوښ بې غمه خوب په فراغت کا
تر مېرمنو تل وينځي دي روډاري	په څښتنو باندي حکم کا مريونه

په دوران د عالم گير بادشاه خوشحاله
خانه زاد ئې واره بخري لري خواري

د بلبلو وږي سترگي پرې مږپري	ورغ په ورغ د باغ غنچې دي چه غوږپري
که ئې سترگي و بل مخ وته غږپري	چه ښه مخ وته نظر کاندي لازم دئ
چه پما د رقيبانو زره سرپري	جگي جگي ماني مکوه پخولا شه
که کالونه پرې تېرپري نه زږپري	د عاشق خاطر په مثل د نافې دئ
وايې مالگه مي په سترگو کښ دورپري	زه جدا له ياره خوب په شپه و نه کرم
پرهار ژلي په غمونو کښ نږپري ^۳	روغ عالم خندا خوښي هوا هوس کا

نور عالم ئې تار په تار تنبتي له غشيو
يو خوشحال دئ چه ئې غشيو ته برپري

زړه می یور یو مزي	وايم خلق نه دري
تر وښسته ده لا نری	دا خبره چه زه وايم
چه په خوب وينم پری	چېري نه وئ لېوني شم
د يوه مزي مری	زه له ياره سره څه يم
هم هغه بوټي کري	چه ئې خوند د ميوي خوږوي
که څوک خر شي په خري	ته هم خر ور سره مشه
څوک چه غواري مهتري	په کهترو د نظر کا
تل د سترگو کرم ږغري ^۴	بله نه گوري بل مخ ته

^۱ دا بدله په چاپي ديوان کښ نسته.

^۲ مزدور او خاوري پاکونکي.

^۳ ژږپري.

^۴ ږغول او ژغول يوه معنا لري.

د وروشتي پسرلي نرگس دئ
د خوشحال قدر لري

و بڼه مخ وته نظر دئ هر چا کړي زه به هيڅکله له عشقه نه وانورم
ما ويل چه زره به نه ورکوم چا ته د عاشق د رښتيني نخښه دا ده
په يو گوټ به ئې د عشق د ميو هېر کړې چه په بڼاخ باندي ئې اوړي ژمي گل وئ
نه دا دود دئ په جهان کښ ما راوړي که هر څو راته ويل کاندي وگړي
ولي څه کرم چه بد زره لرم و ووړي چه په عشق کښ سر حساب کاندي خسري
که د واره د جهان لذت دئ نغري خداي ځما په زره کښ نهال کر هسي زري

چه به بيا په څه علاج په لاس کښوړي
د خوشحال خاطر ئې ندى هسي وړي

و مجنون ته د ليلا له شونډو واي د مجنون له ودانى سره څه کار دئ
چه به بله اندېښنه کاندي اغيار دئ درست جهان د تېرې توري درته واخلي
ما دا هسي دماغ اوس ندئ راوړي وايې کانده به خپل مخ درته ښکاره کرم
د دولت شهپر کارگانو څخه نشته ته د زره اغزي په کوم طبيب وکاږې
لال و دُر يا قوت و نورو وته ستاي هر چه وړانه ويرانې هورې ئې بياي
يار د څوک دى چه د نه ووړي له راي يو وېښته به د کڼډو نکا بې خداي
زه دا هسي دماغ راغلم له ځاي زه په کانده مانده نه يم نن ئې نماي
که ئې غواړې خو ئې غواړه له هماي چه و کښلي ئې اغزي ندي له پاي

د منصور په حال خبر نه يې خوشحاله
درته چا وې چه د راز خبري واي

ورته گوره ځما يار څه ننداره دئ^۱ څو عاشق په معشوقې باندي مين شي
ما وې عشق خو يو بڼه څېز دئ خبر نه وم چه نصيب ئې د بڼه مخ ننداره نشوه
غم ځما له دل نه درومي بل لور ته عقل، علم، هنر مه يادوه ما ته
هغه زه يم چه د اوښ وړي په شا وړم چه علاج ئې په چا نشي څوک ئې څه کا
غم په نورو يو ځل ورېشي بيا تېر شي چه ئې هېڅ د ښايسته وو مينه نه وئ
د بڼه مخ ننداره نکا خلوتي شو لکه اوږمکى په ستوريو کښى ښکاره دئ
هونېره دئ و معشوقې ته بېچاره دئ چه دى لا تر مست هاتي نه خونخواره دئ
هغه څوک ځما په پوهه آواره دئ ته به وايي چه ځما په اجازه دئ
چه مي وليده مدار ئې ستاره دئ د غوا وړي ځما په پشتاره دئ
چه په ما باندي ئې زره سنگ خاره دئ خو پما باندي که گورې سل باره دئ
رنگ ئې مه وينې چه نفس اماره دئ زاهد ځان ژاري بې ځايه هيچکاره دئ

بادشاهان د هم سيالي ور سره نکا:
خوشحال ستا د ور مړيو په شماره دئ

^۱ دا بدله په نورو نسخو کښ نه وه، له يوې قلمي څخه را نقل سوه.

ولارم قلندر شوم دا مي حال دا مي احوال دئ
 وړان وگري گوره په څو قلب کارونه کاندې
 زه تر هغه څار شم چه ئې راکړه تر ځان څاره
 هيڅ په منځ کښ نشته په خالي دکان غوغا ده
 يو په گور کښ بنځ کا، بل په گور کښ نکا فکر
 ما خو لاس په غوړ کرل ځني تښتم که خلاصيرم

نور عالم به څه کړې د خپل ځان په خلاصي مټ کړه

لاندي يې خوشحاله دا يو څه د بلا جال دئ

وې مي که زه درشم ستا تر ځايه خوله به را کړې؟
 وې مي چه په مخ د توري زلفي تور ښامار دئ
 وې مي چه په کوم توکي به تا وته نزدې شم
 وې مي چه په تا هر گوره لېوني يم
 وې مي چه ما تا سره خندا په يوه وخت کړه
 وې مي چه هر گوره کبريا شوې خداي دئ ويڼي
 وې مي چه د سپيني زيبا خولی عاشق دی زه يم
 وې مي چه له نتي دي چارگل په پوزه زيب کا
 وې مي که زه ستا په کوي کښ ومرم ستا رضا ده

وې مي چه په رنگه خوشحال په تا مين دئ

وې د خټک سړی د ميني څه ثنا کړې

همپشه مي تر پرهار ويڼي بېرېرې
 که فرياد له درده کرم ملامت نه يم
 همپشه مي د يار ياد د زره سبق شو
 زره مي گل د نيلوفر مخ ئې آفتاب دئ

د خوشحال د خوشحالی وخت هم دا دئ

چه رباب سرينده جوړ سره غېرېرې

هيڅ صفت ئې نه ځانېرې په تحرير کښ
 ستا د مخ د شونډو مثل را معلوم شو
 نه چه خوله دننه زره مي هم په خوړ شي
 ما چه ستا د څهرې بڼه ننداره وکړه
 زره مي ستا په زلفو بند شو پرې خوشحال شوم
 که هوا ده که سودا ده پکښي ستا ده
 زه چه ستا په تير زخمي شوم فراغت شوم
 چه د زلفو مېنک عنبر کرم په نظير کښي
 لکه نهر د جنت شهد په شير کښي
 چه د نوم د شونډو واخلم په تقرير کښي
 څوک به ستا په حسن نه وئ په کشمير کښي
 ليوني ترلي بڼه دئ په خنځير کښي
 بل خيال فکر مي هيڅ نشته په ضمير کښي
 چه عجب دارو دي يښي وه په تير کښي

^۱ د "اقبال" حروفونه چه قلب شی لابقا شی یعنی چه پاتېده نه لری.

لکه بوي د يار د زلفو دئ عطاره هسي بوي نشته په مینکو په عبیر کښي
 محبت مي هيد و پلو سره مخلوط شو ناصحانو راته شا کره په تدبیر کښي
 چا به هونبره د عشق گنج را عنایت کر که مي نه وئ خپله بخره په تقدیر کښي
 د خوشحال ويل په نورو کښ څرگند دئ
 لکه ږغ د ویره ژلي په گن ویر کښي

همیشه مي له بڼه مخه گفنگوي شي د بلندي په قامت باندي مين شوم
 چا خپل يار په غير کښ ونيوه خوښي کا د منصور غندي به غل د خاص و عام شم
 په زړه هونبره پروتي ندئ چه ئي شمار شه په زړه هونبره پروتي ندئ چه ئي شمار شه
 خارو خس سره ئي چه مهر پيوند دئ نه به زهد وئ نه علم نه چه نور چه
 حکه هر کله خوشبوي او معطر دئ د ناپوه ياري په مثل د پک جام ده
 چه په لوبڼي چه دئ هغه ترې توي شي هر چه لوئې چاري کاندي هغه لوي شي
 لا د چا ورپسې هسي جست و جستجوي شي که ښکاره مي و عالم ته گوي مگوي شي
 اوس ئي چا وته سپر نه موي په موي شي د بلبلو مينه تل په رنگ و بوي شي
 که څرگنده مي عالم ته پدا روي شي د صبا ئي چه په چم کښ تگ و پوي شي
 له هر څو ئي بڼه ساتم را څخه توي شي
 د خوشحال ژړا چه نر ناحقه نده:
 چه ئي تيره درسته شپه په هاي و هوي شي

هر دم تر نقاب لاندي و عاشق ته شپوه کاندي تازه اوريل اوداي توري زلفي اوپزاندي
 انکن ئي ښايسته کر چه را ووتنه دباندي ځما په مرگ د زړه دي چه بې درودو سره خاندي
 چه ظلم چه ستم کرې چه پلو نيسي د وړاندي
 چه عجب غزل ئي ووي
 آفرين په خوشحال باندي

هر گناه چه په توبه په استغفار ځي د هغه گناه به چه په زړه کښ پار ځي
 ساقی راشه سره شراب را کره سرې شوندي تر چشمانو د څارېرم چه بهار ځي
 په هر چين کښ ئي د څونو مېنک د چين دئ لخلخي ځني توپري چه په لار ځي
 د خپل زړه خبري واره ویراني کا يار هغه چه همیشه په زړه د يار ځي
 جهان ځاي د خوښی ندئ و ناورين دئ چه طوطا له گلستانه په چيغار ځي
 په وار وار چه په دنيا باندي راغلي عاقبت به ځني واره وار په وار ځي
 که له درده مي خبر ندئ وگري چه مي سرې ويني تر سترگو په رخسار ځي
 د هغه طبيب نوم چه اخلي په ژبه چه بیمار ور لره رایشی بیمار ځي
 که مي پېژني هغه لیونې زه يم چه نادان را لره رایشی هونبیار ځي
 دروغجن به همیشه وئ په خزان کښ د رښتینو په مخ هر کله بهار ځي

د رقيب خلل به نه ووزي له ميانه وخت نېژدې راغي د وصل دندو کار ځي
 چه محروم ئې دئ له ميو يو خوشحال دئ
 گڼه واره حريفان ځني سر شار ځي

هره مينه چه په خال په زخه كېږي هغه واره د بنه مخ له مخه كېږي
 زره دلگير مشه د خلقو په جفا كښ په عاشق د رقيبانو رخه كېږي
 خاوند خداي د سر زنش د هغو وكا چه په جال ئې د دردمنو سخته كېږي
 غه مرغه به له همایه څه پرواز كا چه لا اوس ئې تن وجود په پخه كېږي
 كه هوس كوي خوشحال هوس ئې نهېل شه
 غه هوس چه به بي ستا له مخه كېږي

هر زمان چه د فلك مهر بنياد شي نا مرادي د ماني پخپل مراد شي
 په هر شام پسې سحر شته نظر وكړه عاقبت چه څوك غمجن شي بيا به بناد شي
 ساقي نن د سر شاري شراب راكړه محتسب چه حاضر ندئ څه هداد شي
 چه نه مئ نه معشوقه پسړلي رفتن كا نن ځما له خپله بخته نه فرياد شي
 يو له بله زده كوي د جهان دود دئ له اوله چه شاگرد شي بيا استاد شي
 يار به مخ راته ښكاره كا لکه شمعه عاقبت به د رقيب خو را نامراد شي
 يا ډېر زر بويه يا بخت بويه يا توره چه په سپينه ږېره څوك د چا داماد شي
 د ملحد په زره به نه لگي خبري كه ويل د ورته تل د نون و صاد شي
 زمانه به ئې پرېږدي و ثبات ته په هوا چه د حباب غندي پر باد شي
 صورتی عمر فاني دئ باقي دا دي چه ئې پسله مرگه نوم د نېكو ياد شي
 عقله ته له عشقه ليري ليري گرزه مخالف چه سره وریشي فساد شي
 د هغه سړی په مرگ ژړا هيڅ مكره چه د بدو نوم ئې خپور په هر بلاد شي
 په هر ځاي باندي ئې زره دئ لکه ژاولي
 په خوشحال باندي ئې زره لکه فولاد شي

هر سړی که رشتيا گوي وئ نه دی مر که سرئې گوي وئ
 د لویی لافي به نکا چه په اصل هنر جوي وئ
 که ئې نغاري پت به نشي په هر ځای چه رنگ و بوي وئ
 چه خپل يار له ما بېلتون كا د ما سترگي پسې جوي وئ
 په بېلتون د ميانو زره تر دوو سترگو را توي وئ

^۱ ته دلگير مشه.

^۲ مايوس، نا اميد، محروم (درياب).

^۳ نامرادی د نړی، يا مراد د زمانې.

^۴ عاقبت به د رقيب په سر مراد شی.

^۵ نون و صاد یعنی نص چه په اسلامی احكامو كښی اساس دی.

چه قیمت د کالي خونيره پسي هونيره جستجوي وئ
خو جفا کا زه خوشحال شم
يار د هر کله بد خوي وئ

هر ناپوه زلموتی څه زده، چه څه ده د عشق بازي
هر قلاش چه خپل صورت په عشق کښ باي کر که باور کړې
که د يار به غم کښ ومري خاصگي ژوندون هغه دئ
حقيقي سجده هغه ده چه د يار په لورئې کړې
تورؤ زلفو ئې په باد کړه ډېر سرونه د مظلومو
اي خوشحاله چه عاشق شوې اوس له خپله سره تېر شه
دا ځما خدا خدا ته بازي مه گڼه بازي

هغه دم چه مي د يار سره صحبت وئ
که له يار سره باده خورم په خلوت کښ
ښه ياران چه سره ناست وئ محبت کا
تل گداي په بادشاهانو مين شوئ
عاشقي مي خداي له ځايه خوي خصلت کړه
ستا د شونډو تر لذت به نه رسېږي
ما به زړه د معشوقې له لاسه خلاص کړ
د زنج د څا د بند فراغت غوارم
ښه صورت خو هم هغه چه زړه ئې يووړ
ما به سترگي لکه باز درلې اندرتي^۱
خو به مه راخه په ملک ځما د سترگو
شيخ به ولي د رندانو عيب نکا
ستا په زلفو کښ مي خوار خاطر بناد نشو
مگر واره جوهرې په مرگ تام شول

بل جنت ئې شيخه تا وته بخښلي
د خوشحال د هم د يار کوڅه جنت وئ

هغه مخ چه ښايسته د نندارو وئ^۲
د بلبلو له بلغاک نه دلگير مشه
که هر څو ښايسته ډېر دي گمان نکرم
تور گيسو پر همگي صورت خپاره کړه
چه ئې وينې د هر چا پسې هو هو وئ
هغه ځاي چه رنگ و بو وي گفتگو وئ
چه به بله لکه ته پاکېزه رو وئ
چه د درست صورت همه د مشکو بو وئ

^۱ په لوري کيږی.

^۲ پټې (درياب).

^۳ دا بدله له يوې قلمی نسخې څخه وکښل سوه په نورو کښی نسته.

زه به سترگي ستا له مخه نه وانخلم مخامخ که تير انداز راته يو څو وئ
 قاصدان ځما د اوبنيو کښته پورته همپشه د کښلي مخ په جستجو وئ
 نن چه ته لمانه ځي زره مي خوشحال کړه ياره ستا وعده به کله د راتلو وئ
 کاتبان به ئي په کومو گوتو کښينه غه خبري چه سوځونکي تر لمبو وئ
 د سحر په بلا ته ياد شې اي چرگه! ستا په ږغ د عاشق زره په پرهرو وئ
 د خوشحال خټک له حاله خبر دار شوي
 چه په زره به ئي د عشق داغونه څو وئ

هغه څه دي روغ صورت دئ چه بهتر تر سلطنت دئ
 د دنيا دولت که ښه وئ يو دولت نه ښه عزت دئ
 چه ډېر ښه دئ تر توقيره يو عفت بل صداقت دئ
 چه سړی له غمه خلاص کا هغه څه دئ قناعت دئ
 په طاعت که ته لوئي کړي حبطه هغه طاعت دئ
 چه فايده لري بي شماره هغه څه دئ، مصلحت دئ
 په منت چه ورکول کا هغه کله سخاوت دئ
 چه دوړخ دئ په دنيا کښ د ناپوه سره صحبت دئ
 خپل نيت ښه لره خوشحاله
 که څه ښه دئ خو ښه نيت دئ

هغه يار که په ظاهر له ما جدا دئ په باتن کښ هر زمان را هويدا دئ
 د ژونديو يو سره گزري په علم کښ خوار عاشق په معشوقه باندي فدا دئ
 کښت چه وسيځي باران ورباندي مښه که په خوارو به کرم کړي ساعت دا دئ
 که ئي غواړم په کوگل کښ مونده نشي زره مي ولاړ د ښايسته وو په سودا دئ
 خدای به امن د هر چا له سترگو وکړه يو عجب صحبت د ميني ابتدا دئ
 زه به زار کوم له دله نه له ياره چه په څو په بي پروا باندي شيدا دئ
 خپله مينه په عاشق باندي سور اور شوه چه پرې سيځي خبر دار باندي خدا دئ
 گوره څو قرنه کالونه باندي تير شوه چه فرهاد په بي ستون کښ لا صدا دئ
 زه خوشحال به چا ته څه وایم له حاله
 د زره حال د مخ په رنگ پوري پيدا دئ

هر سړی چه د اخلاص په لاري درومي که هر څو په غرونو درومي نه به نغومي
 نوميدي د ښه بادشاه په درگاه نشته هر سړی چه خدمت کا نتیجه مومي
 د ما زره د ټول دلبرو تر میان ورک شوم نوم د کوم يوې آخلم چه څه نومي
 ښه چه زه په عاشقی کښ شهيد شوم پدا لاري کښ څه لږ ندئ لرومي
 ما د سويو ښکار کاوه هوسی ښکار کړه د ما زوق به کله تله د بل تر کومی
 نور د صافي پپالي خوري نصيب ئي غم دئ
 که خوشحال په درد و دوک کښي پپالي شومي

هغه يار چه له ما ليري په هواد دئ
 د وصال خوښي ئې هم لا هونيره نده
 بيهوده له ياره زار كوم و چا ته
 پما واره چاري وکړې آشنایي
 چه مي هيڅ اثر د آه ورباندي نشي
 د خطا هوسی په بوي د نافي بنکار شي
 ته چه ما وته ارشاد کوي په عشق کښ
 چه په هيڅ توکي د ما له زره نه نه جِي
 يو زمان ورځني خلاص نه يم په عمر
 څه عجب بنه بوي راجي د يار له لوريه

تل گربوان په اوښيو لوند ساره آهونه

چه خوشحال مين کپده دا ئې هداد دئ

هر خاطر چه نا قرار شي
 چه خپل زره و چا ته ورکا
 هسي سيند لرم په سترگو
 يو څه راز لرم په زره کښ
 هسي ژارم له بېلتونه
 زه هم عار لرم له خلقه
 واويلا علاج ئې څه کرم
 هونيره ډېر پيران شيخان دئ

په بېلتون د خدا مخو

د خوشحال ژړا آزار شي

هوسی سترگي لب شکري
 تا به ستايم په څو رنگه
 چه جمال و ته دي گورم
 خوي دي نن را سره نور دئ
 ذکر ستا د تنگی خولې دئ
 زره چه ستا سره ياري کړي
 شور دي گډ کر په وگري
 صبر وړې چه له تا دور شي
 ظاهر نن له تا جدا يم
 قامت سم لرې تر سرو
 ليري مه درومه له ما نه

په غاښو يې مرغلري
 ستا ثنا د مخ دلبري
 حيران ډېرم سمندري
 دم واهه نشي له ويری
 رنگينه پري پېکري
 سلامت به اوسي چري
 صبر وړوني شور و شري
 طرينا کي ناز پروري
 عين ما ته برابري
 کچ کلاهي قد عرعري
 مخ په ما کره مخ قمري

نور به ستا له وره نه حَم وينا دا ده پرده دري
هر چه ستا رضا هغه کړي
خوشحال وینوي په غوري

هي هي توبه لتانه ستا له خويه بويه تنبي
له سترگو ورخيو زلفو له بنو به دئ حان څه ورم
د ما په بخره نياز دئ چه عاشق يم زه به نياز کړم
په مخ د مهوشانو چه څه خال و خط لیده شي
عاشق په اندېښنو کښ د تازي غندي نس نغښتي
د ما خاطر د وريت کر لکه سيخ په لمبو يني
د مخ سپايان د هسي راته جوړ لښکر زه گڼي
د ناز اسباب مي واره معشوقې وته پريښي
بلا د حان د زره دي که ئې گورې گڼي گڼي
غافل په بې غمي کښ د سنده غندي بد غوښي
بد خواه د په قصد کړې ده خوشحاله ملا محکه
څه وېره څه اندوه کړې ته هم وروڼه يې چا بلښي

هر چرته چه ته کښېښې هغه حاي د گلو باغ شي
چه باد د توري زلفي په سپين مخ کاندي پرېشاني
په زلفو کښ د ورک د ما زرگي شو مخ څرگند کړه
چه ما مزه موندلې ستا د شونډو دروغځن يم
پيغام حما اي باده تر شيدا بلبلو وروڼه
يو دم د خوار خوشحال سره ته هم فراغت کښېښه
چه زره ئې له د يو ډېرو اندېښنو څه خو فراغ شي

يا ما زده يا مي سترگو چه نن شپه را باندي تېر دئ
دارو ئې د درد مکره نه ئې روخ د رغېدو دئ
له درده نه خلاصېرم چه طبيب پسې طلب کړم
عاشق د لا دوخته خپله زېرمه د کفن کا
عاشق ته ښکارېږي لکه مخ په ائينه کښ
څه ته و ما ته وايې اي ناصحه چه عشق هېر کړه
خوشحال خټک چه بيا مونده لذت د يار د شونډو
و ده وته نور واره د جهان خواره گڼد هېر دي

يا خو مکره لېوني سره ياري
چه په نور څه ئې حساب گڼي هغه زده
چه د يار د راغلو زېري په ما وکا
په خرام کښ د هوسې علامت گوره
يا د گند د پهورې^۲ کره تياري
زه بې ياره عمر کل گڼم خواري
تر هغه سرې به زه شم بلهاري^۳
د گزار وار ئې خطا کر د ښکاري

^۱ زه کښي.

^۲ پهورې يا پوهري يعنی بوريا.

^۳ محشی ورته قربانی ليکلی دی.

خما حال به و هغه و ته معلوم وئ
 خداي د تا په جهان تل لري اي باده
 چه تمامه شپه بيدار ستوري شماري
 چه خما د يار تر منح کرې رېباري
 معطر د شاه د زلفو نه را درومي
 ستا له بويه نافه خار شه تاتاري
 چه وعده د يار د وصل نېژدې کپري
 د عاشق له زره نه درومي قراري
 که ئي ستا د وروکيو خال په نظر کنبهوت
 د خوشحال شي نور له غمه وېزاري

يو قدم چه په خلاف د نفس روان شي
 چه د نس په حکم درومي هغه خوار وئ
 دا سړی چه فربسته دئ هم شيطان دئ
 يو په بد عمل کين جئي تحت الثراي ته
 دا سړی دی چه په عقل کين سړی دئ
 دا خونونه په ټوپک په توره نشي
 تربيت که د باغوان له لاسه مومي
 هوا ستا د سره چه کنبيني يو خو ورکي
 د نېکانو په صحبت کين به بڼه کپري
 چه مغلو سره کنبيناسته مغل شه
 د افغان سره که کنبيني نور افغان شي
 د خوشحال سره که کنبيني يو خو کاله
 دا د غره خټک به واره شاعران شي

يا په تخت باندي بادشاه وئ
 چه په لار دي هغه پېر دئ
 زه هر دم په بسم الله يم
 چه ئي کار د مېره نه وئ
 په شماره مي زويه ورک دئ
 غاري غرونه حني پک دي
 ابلقي په کار کين هيڅ وئ
 توره شپه ده د غمونو
 يا دروېش د خانقاه وئ
 يو خو ما غندي گمراه وئ
 که ياران په بسم الله وئ
 هغه نه وئ مېره داه وئ
 که يو خو بکيني واه واه وئ
 سر انجام که د سپاه وئ
 يا درست سپين وئ يا سپاه وئ
 د بنادي صبح گاه وئ
 په خوشحال به ئي بد نه وې
 که ئي څوک په حال آگاه وئ

لمړی ټوک بشپړ سو

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**